

De Verheerlijkte Immanuël

wandelende in het midden van de Zeven Gouden Kandelaren
van Zijn duur gekochte gemeente.

Kort uitgebreid in een tiental Leerredenen uit de Openbaring van Johannes

Door

E. Fransen

Gereformeerd leraar te Kampen.

UITGAVE: DE WEST-FRIESE BOEKHANDEL, EDE
1969

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2021

Inhoud

Levensschets van ds. E. Fransen

Voorwoord

1. Het zalig aanschouwen van de verheerlijkte Immanuël

Openbaring 1:17-19. *En toen ik Hem zag viel ik als dood aan zijn voeten; en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vreest niet, Ik ben de eerste en de laatste. En die leef en Ik ben dood geweest en zie Ik ben levendig in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en des doods. Schrijft hetgeen gij gezien hebt, en hetgene is, en hetgeen geschieden zal na deze.*

2. De brief aan Eféze

Openbaring 2:7. *"Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeente zegt."*

3. De brief aan Smyrna, Openbaring 2: 8- 11.

4. De brief aan Pergamus. Openbaring 2:12-17

5. De brief aan Thiatire. Openbaring 2: 18-29

6. De brief aan Sardis. Openbaring 3: 1-6

7. De brief aan Filadelfia. Openbaring 3: 7-13

8. De brief aan Laodicéa. Openbaring 3: 14- 22

9. DE LEEUW UIT DE STAM VAN JUDA. Openbaring 5:5

"En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie de Leeuw Die uit de Stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken". Tekst: Openbaring 5:5

10. De verlost en uit de grote verdrukking.

En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn ze gekomen? En ik sprak tot hem: heer gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams." Openbaring 7:13-14

Levensschets van Elias Fransen

ELIAS FRANSEN, (1827-1898)

In het Gelderse dorpje Terwolde, gelegen in het IJsseldal ten noordwesten van Deventer, werd Elias Fransen geboren op 8 januari 1827. Zijn ouders, Willem Fransen en Aaltjen Kruemer, hadden een landbouwbedrijfje. Als kind kende Fransen overtuigingen van zonde en schuld. Toen hij veertien jaar was, verloor hij zijn moeder. Vanaf die tijd zocht hij zijn zaligheid 'uit een verbroken werkverbond'. Hij luisterde graag naar de gesprekken van Gods volk op de gezelschappen en met lust onderzocht hij Gods Woord en de oudvaders; De Christenreis van Bunyan werd zijn lievelingsboek. In 1845 deed hij belijdenis in de hervormde kerk van Terwolde.

In 1850, een jaar nadat hij getrouwd was met Derkjen Riezelaar, werd Fransen op 23-jarige leeftijd zondaar voor God. Het behaagde de Heere hem door het lezen van De keurstoffen van Smytegelt in het hart te grijpen en hem zo te veranderen 'van dienst en volk, lust en keuze'. Onder zware en hevige strijd mocht hij zich 'onbedwongen overgeven aan Jezus en Zijn zalige dienst'.

Kort daarop, in 1854, verloor Fransen zijn vrouw door de dood. Met een kindje bleef hij achter. Ruim een jaar later trad hij opnieuw in het huwelijk, nu met een nichtje, Hermina van de Kraats. Fransen noemde haar later 'een veelgeliefde echtvriendin, die den Heere was vrezende'. Hun huwelijk werd met zes kinderen gezegend. Fransen vestigde zich in Teuge, waar hij op zijn boerderijtje tevens het beroep van schoenmaker uitoefende. In die jaren genoot hij veel geestelijk onderwijs, hij onderzocht de oude schrijvers en in de gezelschapskring vond hij gelijkgestemden. Met enkele vrienden beluisterde hij in die dagen wel de prediking van de gemoedelijke ds. S.H. Buytendijk te Beekbergen.

In de jaren zestig gevoelde Fransen 'lusten liefde om zijn medereizigers de noodzakelijkheid der bekering en de gedachte eeuwigheid voor te stellen'. Op aandrang van zijn vrienden begon hij omstreeks 1864 te oefenen op boerderijen in zijn geboortestreek. In alle eenvoudigheid bracht hij Gods Woord. Zijn optreden werd gezegend, ook al kwam er tegenstand van zijn eerste schoonouders. Zijn vrouw nam het echter steeds voor hem op. Ook toen Fransen meer en meer verzoeken kreeg om ook op andere plaatsen eens te komen spreken, gaf zij hem de nodige steun: 'Uit kracht van de innige liefde tot den Heere, Zijn dienst en volk, nam zij de gehele boerderij op zich, waardoor ik van veel zorg ontslagen was, ik behoefde mij met niets te bemoeien. Bovendien bediende ik in al die tijd een geheel kosteloos evangelie, ook dat was haar alles goed; alleen moesten wij met onze kinderen in de boerderij blijven'. Zodra een gemeente Fransen geheel als herder en leraar begeerde, hield zij dat met kracht tegen, vooral ook omdat haar man niet sterk was.

Na zijn bekering heeft Fransen nog een twintigtal jaren te Twello gewoond en in die jaren mocht hij zijn weg 'met vrede, troost en zaligheid bewandelen'.

In 1870 begeerde de vrije Gereformeerde Gemeente onder het kruis te Kampen Fransen als opvolger van dein dat jaar overleden kruisdominee Dirk Hoksbergen. Wonderlijk en smartelijk was de weg naar het predikambt. Fransens vrouw wilde beslist niet naar Kampen. Ze zei: 'Dan zou er wel wat wonders gebeuren moeten'. Toen zijn vrouw in maart 1871 vrij plotseling overleed, mocht Fransen geloven dat zij in de zalige heerlijkheid was. Dat sterven maakte hem los van zijn boerderij en vervolgens kon hij het beroep naar Kampen aannemen: 'Als leem werd ik daarop met Gods wil verenigd en uit mijn landbouw losgemaakt, om met opoffering van tijdelijke voordelen mij onbedwongen aan Zijn zalige dienst over te geven'. In november 1871 werd Fransen door twee ouderlingen, Kloosterziel en Hulleman, bevestigd als predikant van de kruisgemeente van Kampen. Dit geschiedde door het geven van de rechterhand der gemeenschap, volgens Fransen conform art. V van acta van de Dordtse Synode van 1578.

Fransen deed zijn intrede met Handelingen 10:29. Van de zijde der Afscheiden, maar ook van de Hervormden te Kampen, werd de wettigheid van de bevestiging miskend en bestreden. Fransen voelde zich toen gesterkt door de woorden uit Psalm 62:8, 'Mijn toevlucht is in God'.

Een gezegende tijd brak aan voor het kerkje aan de Burgwal te Kampen, in de volksmond de 'Klumpieskarke' genoemd. Op 24 november 1871 werd besloten de naam 'Dordtsch Gereformeerde Gemeente' aan te nemen. Met medewerking van ds. Fransen werden merkwaardige 'statuten' opgesteld, een bewijs dat het kerkelijk leven niet voluit naar Gereformeerd beginsel was georganiseerd. De prediking van ds. Fransen sloeg aan. Zondag aan zondag werd het kerkgebouw gevuld door een steeds toenemend aantal toehoorders. Hoewel een aantal leden onder Hoksbergen nog niet lang geleden was overgegaan tot de Christelijke Gereformeerde Kerk, was de belangstelling voor de prediking van ds. Fransen spoedig zo groot dat het kerkje verbouwd moest worden.

In oktober 1872 trouwde ds. Fransen voor de derde maal; zijn vrouw, Jantjen van Dalen, weduwe Nijhuis, bracht vijf kinderen mee.

In de jaren te Kampen deed ds. Fransen zijn belangrijkste bundels preken het licht zien. Op aanhoudend verzoek van zijn vrienden verschenen *De geestelijke wandelaar* (1874), *Messias' heerlijkheid* (1877), *De kostelijke bruidschat* (1881) en *De verheerlijkte Immanuël*

(1882).

Door deze werken kreeg ds. Fransen bekendheid bij gezelschappen en gemeenten in den lande, die hem verzochten te komen spreken. In de omgeving van Sliedrecht en Giessendam zou men het boek *Messias'* heerlijkheid zelfs huis aan huis verspreid hebben.

Het lezen van dit boek was voor C.J.M. Hasselman-Sieben in Harvey (Amerika) in 1880 aanleiding om met ds. Fransen te gaan corresponderen.

Als gevolg van zijn verschenen prekenbundels breidden de contacten van ds. Fransen zich uit met tal van vrienden in het gehele land. Hij preekte in enkele plaatsen in de Hervormde kerk (Ede, Garderen, Opheusden), in andere kruisgemeenten als Enkhuizen, Lisse, Tricht en Leiden, bij gezelschappen op de Veluwe en in vrije gemeenten in Utrecht, Zeist, Dinteloord, Vlaardingen en Rijssen. In de door hem te Vlaardingen als predikant bevestigde Fredrik Meijer kreeg Fransen ondersteuning in het in de jaren tachtig gestalte krijgende kerkverband van kruisgemeenten.

In 1886 nam Fransen een beroep aan naar de kruisgemeente te Lisse, waarvan hij op aanraden van ds. Abraham Verheij consulent geworden was. Op 29 maart 1886 bevestigde zijn vriend ds. Meijer hem met de woorden: 'Ontvangt hem dan in den Heere met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde' (Filippenzen 2:29). Ds. Fransen deed zijn intrede met Romeinen 1:11-12: 'Want ik verlang om u te zien, opdat ik u enige geestelijke gave mocht mededelen, ten einde gij versterkt zoudt worden (...)'. De gemeente getuigde: 'De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan, dies zijn wij verblijd.'

Ds. Fransens werk in Lisse droeg zegen weg. Evenals in Kampen was er in de begintijd sprake van *een geestelijke opleving*. Van heinde en ver kwam men zijn prediking beluisteren. Het kerkgebouw moest al spoedig vergroot worden. Verschillende malen ontving hij in Lisse een beroep van de gemeenten die met hem samenleefden. Een enkele maal zelfs daarbuiten, tot uit Amerika toe. Nieuwe gemeenten werden geïnstitueerd in Westzaan en te Meliskerke, waar de Ledeboeriaanse oefenaar Jan Vader met ds. Fransen contact gezocht had. Ook andere gemeenten werden in het kerkverband opgenomen, zoals Opheusden met oefenaar Cornelis Pieneman in 1894.

Een jaar eerder had Fransen een medestander gekregen in ds. Adriaan Janse, zijn opvolger in de gemeente van Kampen. Ook de hervormde godsdienstonderwijzer Hendrikus Roelofsen kreeg consent in de kruisgemeenten te preken. Jaarlijks kwamen de 'Vereenigde gemeenten' in een algemene vergadering bijeen, meestal in Amsterdam.

In 1894 kreeg ds. Fransen in Lisse moeilijkheden over de toepassing van de tucht en over de wijze van verkiezing van de kerkenraad. In die tijd adviseerde hij de gezelschapsmensen in de omgeving van Barneveld over het vormen van een gemeente. Nadat deze gemeente door ds. Janse was geïnstitueerd, nam ds. Fransen een beroep erheen aan.

Op 15 december 1895 preekte hij afscheid in Lisse met Maleachi 3:17, 18. Ondanks de moeilijkheden vermelden de notulen 'hebbende alzo circa tien jaar als een groot licht in deze gemeente geschenen'.

In een nieuw kerkgebouw werd Fransen op 22 december 1895 te Barneveld bevestigd door ds. A. Janse met 1 Petrus 5:2-4, 'Weidt de kudde Gods die onder u is'. Ds. Fransen deed zijn intrede met 2 Korinthe 4:7, 'Maar wij hebben deze schat in aarden vaten (...)'. Totdat hart-zwakte hem noodzaakte zijn arbeid vrijwel neer te leggen, heeft ds. Fransen nog bijna tweeënhalf jaar in de Veluwse gemeente mogen arbeiden.

Intussen hadden de moeilijkheden in Lisse tot een scheuring geleid. De onenigheid werd vergroot toen bleek dat ds. Fransen in november 1897 voor het afgesplitste deel van de

gemeente dankdag had gehouden. De Algemene vergadering van kruisgemeenten van 29 maart 1898 keurde de handelwijze van ds. Fransen echter af, waardoor hij aan het eind van zijn leven in een zeker isolement kwam te staan.

In de nacht van vrijdag op zaterdag 4 juni 1898 nam de Heere Elias Fransen uit de strijdende kerk op in de triomferende, in de leeftijd van 71 jaar en bijna vijf maanden. Op 8 juni had de begrafenis plaats, waarbij het woord gevoerd werd door zijn vrienden ds. Janse en ds. Roelofsen. Namens de afgesplitste gemeente te Lisse sprak oefenaar W. Vermeer. Zij spraken van het verlies voor Gods kerk op aarde en van het eeuwige geluk voor de ontslapen dienstknecht, wiens gedachtenis tot zegen mocht zijn.

Ds. Fransen heeft in zijn eigen tijd vooral invloed uitgeoefend door zijn onverdacht gereformeerde, separerende prediking. Hij legde nadruk op 'de peilloze val van Adams verbondsbrekende nakomelingen, Gods vrije soevereiniteit in de verkiezing en de verwerping, dat Christus alles in allen is, en de onmisbare levendmakende werkingen van God den Heiligen Geest.' Vooral het onderscheid tussen de in- en uitwendige roeping wordt telkens door hem benadrukt, als reactie op 'het heimelijk ontkennen van de inwendige en krachtadige roeping door God den Heiligen Geest', zoals hij dat waarnam in de kringen van afscheiding en doleantie.

Bij zijn nadruk op de noodzaak van de werking van de Heilige Geest past zijn aandacht voor 'de tale Kanans' als 'de geloofstaal die vreemd blijft voor wereldlingen en historieel-gelovigen'. Opvallend mag wel Fransens aandacht voor Israël genoemd worden. In zijn brieven en preken spreekt hij herhaaldelijk van zijn verlangend uitzien naar de bekering van het oude bondsvolk.

Blijvende invloed kreeg Fransen door zijn gepubliceerde preken, waarin gezelschapsmensen overeenstemming herkenden met het 'overjarig koren' van de Nadere Reformatie. Ook in leerstellig opzicht sloot hij zich aan bij oude schrijvers als Van Lodensteijn, W. à Brakel en Comrie. In zijn handboekje voor de gezinscatechisatie over De Heidelbergse catechismus is de gereformeerde geloofsleer in kort bestek weergegeven, waarbij Fransen telkens zoekt naar de betekenis ervan voor het zielsleven.

In praktische zaken formuleerde Fransen zijn opvattingen voor een groot deel als reactie op misbruiken in de kerk van zijn dagen. Zo was hij tegenstander van allerlei verenigingen en zendingsfeesten waar de menselijke activiteit centraal stond. De automatische band tussen belijdenis en Avondmaal werd door hem afgekeurd. De openbare 'bevestiging' van belijdeniscatechisanten zag hij als een rooms gebruik dat door de hervormde 'Haagsche Synode' was ingevoerd.

Zijn sterk afwijzende standpunt ten aanzien van de predikantsopleiding werd mede bepaald door zijn ervaringen met de Christelijk gereformeerde studenten te Kampen en later de jonge dolerende voorgangers. Ook hier was zijn voornaamste bezwaar de miskening van de noodzaak van de bediening van Gods Geest, waardoor de dienaren des Woords zowel gezonden als bekwaam gemaakt worden. In het verlengde daarvan was hij geen voorstander van het ijveren voor christelijke scholen. Liever zag hij dat godvrezende schoolmeesters aan de openbare scholen na schooltijd Bijbels onderwijs zouden geven.

Op het geheel van het kerkelijk leven van zijn dagen heeft Fransen geen grote invloed uitgeoefend. Toch heeft hij zich door zijn innemende persoonlijkheid en zijn bevindelijke, orthodoxe gereformeerde prediking vele vrienden gemaakt. Daardoor groeide om hem heen een bescheiden kerkverband, dat aan het einde van de eeuw gezien wordt als de voortzetting

van de oude Kruisgemeenten. Fransen mag gezien worden als de centrale figuur van dat kerkverband, dat onder leiding van ds. G.H. Kersten in 1907 verenigde met de Ledeboeriaanse gemeenten, die door ds. P. van Dijke gediend waren.

Geschriften

1. De geestelijke wandelaar naar het hemelsche Sion, voorgesteld in vijftien leerredenen, naar aanleiding van teksten uit het Oude en het Nieuwe Testament, uitgesproken in onderscheidene gemeenten en op aanhoudend verzoek in het licht gegeven. Nijkerk 1874.
2. Messias' heerlijkheid als de Alpha en de Omega in Zijn borgtochtelijk verzoeningswerk voor Zijn uitverkoren volk, uit het evangelie der beloften en der vervulling, voorgesteld in vijftien leerredenen. Zwolle 1877.
3. De Gereformeerde belijdenis verdedigd tegen de Christelijk Afgescheiden en de zich noemende Hervormde Kerk. Uitgegeven op verzoek van eenige vrienden. Utrecht 1879.
4. De kostelijke bruidschat betaald door den Zone Gods voor Zijne uitverkorene bruid tot een eeuwige verwondering in heerlijkheid; zijnde de inhoud van acht leerredenen. Rotterdam en Nijkerk, z.j. (1881).
5. De verheerlijkte Immanuël wandelende in het midden van de gouden kandelaren Zijner duur gekochte gemeente kortelijk uitgebreid in een tiental leerredenen uit de Openbaring Johannes. Sneek, z.j. (1882).
6. Het oprechte geloof eene inplanting Gods; behelzende eene bemoediging voor heilzoekende zielen, eene vermaning aan 's Heeren volk tot standvastigheid aan de verbondsl eer en tot waarschuwing tegen het zielverleidend geloof van onzen tijd. Naar aanleiding van de zevende zondag van onzen catechismus. Sneek z.j.
7. Drievoudige weeklachte over Nederlands hoofdzonden en de zinkende staat van kerk en vaderland. Uitgebreid in eene leerrede over Jer. 22:29. Sneek z.j.
8. Jehova's eeuwige en vrijmachtige besluiten, eene leer waarin al Zijne deugden uitblinken en verheerlijkt worden tot troost en sterkte van Zijn voorgekend keur- en bondvolk verdedigd tegen de algemene genadeleer. Rotterdam z.j.
9. Sion's weeklachte over de verbrekinge Jozeph's, of de treurvolle strijd onzer dagen. In een voorwoord en leerrede naar Hoogl. 1:7, 8. Sneek z.j. (1887).
10. De wapenrustinge Gods om vast te staan en te strijden tegen de listige omleidingen des duivels. De duisternisse dezer eeuw en tegen de geestelijke boosheden inde lucht. Sneek z.j. (1888).
11. De brandende, maar niet verteerde Braambosch van Gods Kerk op aarde of de onoverwinnelijke gemeente des levenden Gods. Voorgesteld in eene zamenspraak tusschen Aquila en Nicolaus over de verschillen in leer, doop en avondmaal van de tegenwoordige formalisten, nicolaiten en labadisten. Sneek 1892.
12. De Heidelbergse catechismus. Beknopt schriftuurlijk en bevindelijk verklaard in vragen en antwoorden. Aanbevolen aan ouders om hunne kinderen te onderwijzen of te laten onderwijzen in de leergronden der Hervorming. Tegenover den geest onzes tijds waarin de kennis van de leere der waarheid die naar de Godzaligheid is bestreden wordt en uitsterft. Sneek z.j.
13. Het koninkrijk der hemelen of de kerk des N. Testaments. "Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde." Naar aanleiding der 21 ste zondagsafdeeling van den catechismus. Barneveld 1896.
14. Eenige brieven van den weleerwaarde heer Elias Fransen, in leven gereformeerd leeraar achtereenvolgens te Kampen, Lisse en Barneveld, geschreven aan Catharina Juliana

Maria Sieben te Harvey (Amerika). Met portret van den schrijver. Verzameld en met een voorbericht voorzien door A. Janse, gereformeerd leeraar te Barneveld. Kampen z.j. (1899).

Fransen schreef een voorrede in:

- De grote wonderen der genade in een, die de grootste der zondaren was. Door A.G. Lintfrank, geref leeraar te Ouderkerk ald IJssel (1734). Gedrukt achter: De kostelijke bruidschat, 1881.
- Verzameling van eenige brieven van Catharina Juliana Maria Sieben, overleden te Harvey in Amerika, den 3en april 1893, in den ouderdom van ruim 50 jaren. Geschreven aan E. Fransen, leeraar bij de Gereformeerde Gemeente te Barneveld. Barneveld z.j.
- Geloevige bastaards en ongeloovige kinderen door mr. A. W ilcockson. Uit het Engelsch, meteen voorwoord van E. Fransen, gereformeerd leeraar te Kampen. Sneek z.j. (1883). De getrouwe predikant uitgebeeld in eene predikatie op de bevestiging van ds. Antonius Deynoot door Florentius Costerus. Charlois 1893.

Literatuur

J.P. de Bie, J. Loosjes (red.), Biografisch woordenboek van protestantsche godgeleerden in Nederland III, 's-Gravenhage z.j., p. 116-117.

P.J. de Bruin, 'De gemeenten van Ds Fransen'. In: Luctor et Emergo, 25e jaargang 15 (17 april 1930), p. 175-176.

C. Steenblok (red.), 'Ds. E. Fransen'. In: Kerkelijk jaarboekje der Gereformeerde Gemeenten, 1951, p. 115, 116 en 1952, p. 131, 132.

H.M. Stoppelenburg, 'Ds. Elias Fransen', in: Kerkhistorische kroniek, 2e jaargang 3, 1966, p. 36, 37.

J. Janse, 'De geschiedenis der Gereformeerde Gemeente te Kampen' In: De Saambinder, 3e jaargang 18, 19, 20, 24; 4e jaargang 2, 3, 1922.

C. J. Segers, Honderd jaar Gereformeerde Gemeente Lisse, Lisse, z.j. (1965), p. 31-44. H. M. Stoppelenburg, 'De geschiedenis van de 'Klumpieskarke' te Kampen'. In: Kerkhistorische kroniek, 3e jaargang nr. 4, 1967, p. 42.

H. A. Hofman, Ledeboerianen en kruisgezinden, Utrecht 1977, p. 74-93.

Enz. enz.

REDACTIE BIBLIOTHEEK VAN DE KLEINE KERKGESCHIEDENIS

Predikanten en Oefenaars. Biografisch Woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis
Deel 3. DEN HERTOOG – HOUTEN.

REDACTIE:

A. Bel, P. van de Breevaart Dr. H. Florijn. J. Mastenbroek. H. Natzijl. Drs. A. Ros

VOORBERICHT

Aan de profeet Jesaja werd gevraagd: "Wachter wat is er van de nacht? Wachter, wat is er van de nacht? De wachter zei: "De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht." Hfd. 21: 11, 12. Wij geloven nu wel dat de nachtschaduwen van het Oude Testament zijn voorbijgegaan, onder het licht van het Evangelie. Maar helaas, wij moeten tegenwoordig nog vragen: "Wachter, was is er van de nacht?" En het treurig antwoord is: "het is nog nacht." En wel een bange duisternis van zonden, dwalingen, geestelijke onwetendheid en rijke inbeelding omringen ons van rondom.

Evenwel, wij scheppen hoop dat de morgenstond spoedig zal aanbreken, hoewel duizend jaren bij de Heere zijn als de dag van gisteren.

Reeds sinds jaren is mijn verwachting en verlangend uitzien geweest naar Israëls bekering tot zegen en leven voor de Kerk. (Rom. 11.) Voor ruim acht jaar [1874] in onze wekelijkse avonddienst in 't behandelen der gelijkenissen, werd mijn hoop verlevendigd uit Matth. 25: 1-13. Dat de zomer nabij komt.

Op aandrang mijner vrienden, om deze door de druk verkrijgbaar te stellen, heb ik daaraan in zover gevolg gegeven. Sommigen in mijn vorige geschriften uitgebreid nu voorbij te gaan, anderen zijn kort in dit tiental leerredenen opgenomen.

De zevental gelijkenissen uit Matth. 13, van de vijf wijze en dwaze maagden en van de rijke man en de arme Lazarus, zijn door mij tot inleiding gekozen, met oogmerk om de verheerlijkte Immanuël Zijn gelijkenissen gesproken op aarde, in verband te beschouwen met zijn hemelse brieven aan de gemeenten in Azië, waarin veel profetische leringen voor de kerk verborgen liggen.

Bij tijdsgebrek kunnen in gemeenschappelijke samenkomsten de leerredenen gelezen worden met voorbijgaan van de inleidingen. In de drie laatste leerredenen, de gelijkenissen, zijn uit Gods Woord en onze tegenwoordige tijd de naderende komst van de Zoon van God *met Zijn Geest en genade tot Zijn Kerk* aangetoond.

Och. Dat de tijd spoedig aanschouwd mag worden. Dat de Drieëenige Verbonds-Jehovah zijn beloften aan Zijn kerk gedaan, mag komen bevestigen. "Al Mijn Fonteynen zullen binnen u zijn." Psalm 87. Opdat onze onophoudelijke smekingen mochten zijn aan de troon der genade: "Och dat Israëls verlossing uit Sion kwame! Als de Heere de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeren. Dan zal zich Jacob verheugen, Israël zal verblijd zijn." Psalm 14.

Dit is de wens van

DE SCHRIJVER.

1882

1. HET ZALIG AANSCHOUWEN VAN DE VERHEERLIJKE IMMANUËL.

Tekst: Openbaring 1: 17-19.

Voorzang: Psalm 90: 9.

Geliefde toehoorders

Onze Psalm behelst een gebed van Mozes de middelaar van het Oude Verbond. De inhoud bevat de kortstondigheid van het menselijk leven; hieruit blijkt dat hij deze in Zijn ouderdom geschreven heeft, nadat Israël in de woestijn gestorven was, omdat niemand het beloofde land Kanaän heeft geërfd dan Jozua en Kaleb.

Maar wij worden hoger opgeleid: in Mozes wordt de Wet als een bediening des doods afgebeeld, 2 Cor: 13. En toen de man Gods op de grenzen van 't erfland was gekomen, beval hij dit volk biddende Jehovah aan: "Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden en Uw heerlijkheid over hun kinderen." Dit werk zou de Heere uitvoeren door zijn opvolger Jozua. Maar vooraf heeft hij door de aartsvaderlijke zegen de stammen in Jehovah's eeuwige liefdearmen opgedragen, en door een profetische geest hun toekomstige strijd en lotgevallen aangekondigd, en de verdelging van al hun vijanden voorspeld, met een belofte: "Israël dan zal zeker alleen wonen."

Dit vinden wij beschreven in zijn vijfde boek in de laatste hoofdstukken. Dit werd vanouds Mozes' testament genoemd. Maar dit was maar schaduwachtig en heeft zijn vervulling ontvangen in de Middelaar van het Nieuwe Testament. Daarin wordt het werk en de heerlijkheid van de Drieëenige Jehovah aanschouwd. Dat alles in de eeuwige Vrederaad bepaald was, toen heeft God de Vader bij Testament Zijn enigen en eeuwig gegengereerde Zoon vermaakt tot "Erfgenaam van alles," Hebr. 1: 2: Uit kracht van dit Testament volgt noodzakelijk. Dat de Vader de uitverkorenen moet trekken uit de macht der duisternis en overzetten in 't koninkrijk van de Zoon Zijner liefde, Col. 1: 13.

Als nu de gelovigen toegebracht zijn dan staan hun namen in het Testament, n.l. "in het boek des levens des Lams," Openbaring 21: 27. Dit is op Golgótha onverbrekkelijk verzegeld, Hebr. 9. Daarom zegt de Heilige Geest door Paulus, zijn de gelovigen eerst "erfgenamen Gods," n.l. van Zijn eeuwige liefde (Joh. 17: 6.) daarna "mede-erfgenamen van Christus," Rom. 8: 17. In dit Testament wordt de erfgenamen voorspeld, haar kruis, vervolging en onophoudelijke strijd op aarde. Maar ook hun onberekend grote erfenis ter bewaring en hun gelukzalige zegepraal en heerlijkheid om eeuwig de nieuwe hemel en aarde te beërven. De namen van de erfgenamen staan op elke bladzijde in 't Testament met duidelijke letters geschreven.

Laat ons met het oog op onze tijd, een der uitnemendste en het onmisbaarste kenmerk en van genade uit Jezus' mond horen: "Ik zal Mijzelf aan hen openbaren, en niet aan de wereld," Joh. 16. Dit schijnt thans helaas, een verzegelde leer te zijn. De Waarheidsbelijders breken met eigen handen het Testament open en eigenen zich door een historisch en verstandelijk beredeneerd geloof de beloften, ja de gehele erfenis zonder enige strijd en hemels licht toe. En, door eigenliefde en met hulp van de zielenverleider, de listige satan, ontkennen zij niet alleen de hemelse openbaring. Maar bespotten het met de naam van geestdrijverij.

Maar mijn geliefden, de oprechte heilbegerige leden leren door ervaring het tegendeel, hoe uitzierend en verlangend ook, zij zouden geen blijder dag kennen als dat ze eens door het levend en toeëigenend geloof met Gods bondvolk bij 't licht van de Heilige Geest hun namen eens mochten lezen en zich in hun erfenis mochten verblijden. Maar zij leren dat zij geen

zegeltje kunnen of durven openbreken, zij moeten niettegenstaande alle pogingen, wachten, totdat die hemelrijke Testamentmaker Zijn beloften komt bevestigen: "Ik zal Mijzelf aan hen openbaren."

De openbaring van de verheerlijkte Immanuël is de onbedrieglijke toetssteen, of wij ingebeeelde en genomen. Dan gegeven en ingeplante genade bezitten. Laat ons dit tot onze zelfbeproeving in enige opzichten trachten te beschouwen.

1. De Zoon van God openbaart zich gelijk in Edens hof "Adam waar zijt gij?" Het verbondshoofd van 't menselijk geslacht had zich bedekt met vijgenbladeren en verborgen onder de bomen van de hof; hij bezat nog wel het zelfde lichaam maar beroofd van het beeld Gods, daarom riep hij uit: "ik ben naakt." O, mijn geliefden, een naakt mens schaamt zich voor God en zijn naasten, ja voor de dieren van de aarde en zichzelf. Nu is er enig onderscheid tussen Adam en zijn nakomelingen. Adam kende en zag zijn naaktheid, omdat hij eerst versierd was geweest met Jehovah's vlekkeloos deugdenbeeld. Maar zijn nageslacht wordt in zonden ontvangen (de reine voortteling is verzondigd) en naakt geboren. Maar allen zonder onderscheid zijn blind en gevoelloos voor hun wanschapen naaktheid.

Nu komt de verheerlijkte Immanuël Zich openbaren in het uur der minne aan Zijn uitverkoren volk hen toeroepende: "zondaar waar zijt gij? Dn roepen zij levendig uit: "ik ben naakt."

O, mijn vrienden! het was in mijn 23ste jaar. Dat ik 20 jaar teruggeleid werd evenals of er iemand mijn zonden opgetekend had van 3 jaar af. De hemelse openbaring is onmisbaar om een walging aan zichzelf te krijgen en om schaamrood voor de Heere te worden, Ezech. 36.

2. de Zoon van God openbaart Zichzelf aan Zijn volk in de schat van Zijn zalig Evangelie; dit is voor geleerd of ongeleerd, voor leraars en leden, ja voor de gehele wereld verborgen, 2 Cor. 4: 3. De zonden worden door 't licht der consciëntie veroordeeld. Maar alle mensen houden zich aan 't werkverbond vast, waarop de dood en de hel bedreigd is. Maar nu spreekt de Verbonds-Jehovah tot Zijn uitverkoren volk: "ulieder verbond met de dood zal te niet worden, en uw voorzichtig verdrag met de hel en zal niet bestaan, Jes. 28.

Ik heb gehoord dat een oud godzalig leraar bij het bevestigen aan zijn zoon vroeg, waaraan hij Gods volk kon leren kennen? Dat hij zelf beantwoordde: "die getuigen dat zolang zij konden ze zich met beide 'handen aan de hel hebben vasthouden." Nu mijn geliefden. Het Evangelie is alleen een pardonbrief aan veroordeelde hellewichten, 2 Cor. 4: 10, 11. Voor gewonde en treurige Sionieten een blijde boodschap. O, wat hemelse ontdekking en zalige blijdschap. Dat 's Konings heilgeklank een weg van behoud aan hen ontdekt, en dat zij bij het licht van de Heilige Geest hun namen eens mogen lezen in het Testament, en de troostbeloften van de hemel in hun zielen afdalen. O. Dan smaken zij een zoetheid en genieten een vreugde dat zij uitroepen: "Ik ben vrolijker in de weg Uwer getuigenissen. Als over allen rijkdom," Psalm 119.

3. De Zoon van God openbaart Zichzelf door de traliën van Zijn dierbaar Woord, Hoogl. 2, volgens de belofte: "uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid, zij zullen een vergelegen land zien," Jes. 33. O, mijn geliefden, wie zal de zalige ogenblikken kunnen beschrijven als Jezus Zich aan hen openbaart in Zijn schoonheid, gepastheid, algoeogzaamheid en volkomen bereidwilligheid om hen te zaligen. Dan roepen ze uit: "al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." Dit is geheel omgekeerd bij de wereld, die heeft geen behoefte aan Jezus als bij de dood om hen in de hemel te brengen, en 's Heeren volk moet door Hem van de zonde verlost worden. "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Dan is Zijn "Naam een olie die uitgestort wordt." Waar dat zij die horen of lezen. Dan zijn hun harten en ogen een springader van tranen, alle angstige vrees en benauwdheid wordt teruggenomen. Veel heilzoekende zielen willen en trachten uit onkunde in 't vervolg door de schrik der Wet en angst van de hel in de nood te komen, om daardoor op nieuw verlevendigd te worden. Dit is een vruchteloze arbeid; en waarom? Wel de Heere wil Zijn kinderen niet leiden door de donder van Sinaï. Maar door Zijn Evangelie en Hij brengt en trekt ze door Zijn liefde tot Zijn gemeenschap. Als het kindje geboren is dan houden de barenswееën op, "de vorige benauwdheden zullen vergeten zijn," Jes. 65: 16. "De benauwdheid en zal niet tweemaal oprijzen," Neh. 1: "9. Het is waar. Dat de kinderen in Sion geboren wєl in tranen, pijn en strijd, ja in ramp en tegenspoed opgroeien, Psalm 1.

4. De Zoon van God openbaart Zich nader en klaarder als hun schuldovernemende Borg. Als "het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt." Dit is een verdere verbondsgift, de persoonlijke wegneming van schuld. Er komen tijden dat 's Heeren lievelingen door de liefde Gods gekust en vriendelijk getroeteld worden, dit zijn zalige eerstelingen, zij liggen dan onbekommerd, gelijk een kindje aan 's moeders borsten, "de volmaakte liefde drijft de vreze buiten," 1 Joh. 4. In zulke tijden verwachten zij spoedig en blijmoedig een ruime ingang in de gelukzalige hemel. Deze hemelse genietingen en voorsmaken worden later - veelal tot aan de dood toe betreurd. Maar de kinderen der beloften moeten gelijk Izak gespeend worden van die eerste moedermelk; en vraagt gij waarom? Omdat hun grond Christus niet was, maar hun gestalten. Maar het Lam Gods openbaart Zich nader aan Zijn keurvolk om hun schuld weg te nemen. Dit geschiedt veelal door hen in dit gezegend standpunt bevindelijk in te leiden in hun bondshoofd Adam. O, mijn vrienden. Dan zien ze zich met alle mensen veroordeeld. Hier krijgt, gelijk Boston schrijft, de uitverkoren rank de laatste slag, om geheel van zichzelf afgebracht te worden. Maar in dit gezegend ogenblik openbaart Zich de Tweede Adam als het Lam Gods en neemt al haar schuld zo volkomen weg dat zij in Hem volmaakt zijn, gelijk Adam in de staat der rechtheid. Dan zien zij levendig dat Christus voor hen gekomen is, "om de ongerechtigheden te sluiten en om de zonden te verzegelen," Dan, ja dan krijgen zij vrede met een Drie-enig God. Dan wordt hun schuld voor eeuwig weggenomen, gelijk Bunjan zegt: toen Christen zijn pak bij het kruis verloor. Dat hij het nooit weer zag; n.l. niet weer zo in 't gevoel van de verdoemde kracht der schuld. O zalig voorrecht door Christus verlost en vrijgemaakt te worden. Het was een blijde ontmoeting toen de Vader de verloren zoon om de hals viel en kuste. Maar hij werd daarna in Christus' Middelaarsvolheid geleid en met het beste kleed van Zijn eeuwiggeldende gerechtigheid bekleed, en ontving de trouwring dat hij in een eeuwig zoen- en zoutverbond was opgenomen, Luc. 15.

5. De Zoon van God openbaart Zich in verschillende wegen aan Zijn volk. Maar altijd komt Hij vóór Zijn openbaring en komst plaats bereiden. Dit heeft Hij in Zijn Testament beloofd. Dit is een onmisbaar kenmerk waarmede de genadegiften van de losse inbeeldingen der wereldlingen onderscheiden worden. Hij zegt tot Zijn erfgenamen: "Wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken," Joh. 14. Let wel op, daar wordt geen plaats gevonden maar gemaákt. Dit geschiedt menigmaal dat Hij Zijn volk te voren in grote nood en verlegenheid laat komen. Als zij eens worden gebracht in zwaar kruis of verlies van dierbare panden, om dan te leren aan God alleen genoeg te hebben en te roemen in de verdrukking. Dit kent de wereld niet; worden zij eens door lichaamsziekte verzwakt en aan de oever des doods, gebracht, dan leren zij het grote onderscheid kennen. Het lichaam kan de ziel niets toebrengen. Maar als Christus Zich aan de ziel openbaart. Dan wordt de ziekte-

vergeten en de zwakheid niet gevoeld, "de geest des mans zal zijn krankheid ondersteunen. Maar een verslagenen geest wiep zal dien opheffen?" Spreuk 18: 14. Komen onder Gods heilige toelating zijn kinderen onder verlating, duisternis en bestrijding. Dat de vijand tot hun ziel zegt: dat er nooit geen hemelsbezoek of blijde Godsontmoetingen meer te verwachten zijn, om hun zonden en wereldsgezindheid. O mijn vrienden, als Hij van de Hemel maar een woord spreekt, dan roepen zij uit: "dit is de stem mijns Liefsten, ziet Hem Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen;" dan moeten alle bestrijders op de vlucht. En worden zij menigmaal aangevallen op welke gronden zulke trouweloze verbondbrekers die hemelse erfenis zullen ontvangen. O, een rechte ontblote ziel roept bij hemels licht met Lodensteijn uit:

*Het eeuwig verbond,
blijft al de grond;
van mijn vertrouwen.*

6. Ten laatsten de Zoon van God openbaart Zich aan zijn lievelingen menigmaal als zij om der Waarheid vervolgd of verbannen zijn, en als zij wenende aan Sion gedenken. Dat zien wij in de Apostel die Jezus bijzonder liefhad, de verschijning van de verheerlijkte Immanuël kon met Zichzelf het smartvol Patmos goed maken. Laat ons trachten de hemelse openbaring nader te beschouwen.

TEKST. OPENBARING 1: 17-19.

En toen ik Hem zag viel ik als dood aan zijn voeten; en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vreest niet, Ik ben de eerste en de laatste. En die leef en Ik ben dood geweest en zie Ik ben levendig in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en des doods. Schrijft hetgeen gij gezien hebt, en hetgene is, en hetgeen geschieden zal na deze.

De voornaamste inhoud van het laatste Bijbelboek, is een profetie voor de strijdende kerk van het Nieuwe Testament. En hoewel er veel verborgenheden in voorkomen, worden evenwel die veelbetekenende waarheden dringend aanbevolen te lezen, te horen en te bewaren, gepaard met belofte van zaligheid, Hfd. 1: 3 en 22: 7.

Johannes krijgt door middel van een Engel deze hemelse openbaring. Zijn aanspraak is aan de zeven gemeenten in Azië. Zijn Apostolische zegenwens bestaat in twee woorden, die alle heil en zaligheid in zich bevatten. Ten eerste "genade." Genade neemt alle straffen, ja zelfs de dood voor eeuwig weg, en sluit alle gelukzaligheid en veiligheid in; genade overtreft het Paradijs en alle heerlijkheid op aarde; van 't genadewerk wordt gezegd: "want over alles wat heerlijk is zal een beschutting wezen," Jes. 4.

Ten tweede: "vrede", deze deelt de vrucht der genade mede. Als wij de vrede willen beschrijven, dan gaan wij die verkleinen, want ze gaat "alle verstand te boven," Filipp. 4.

's Apostels zegenwens is van die Drie-enige Jehovah die alleen genade en vrede geven kan.

1. Het is een openbaring van God de Vader. Als de oorsprong en Fontein aller genade aan Zijn Zoon Jezus Christus. Hij wordt met die eernaam genoemd: "Die is, en Die was en Die komen zal", zijnde onveranderlijk van eeuwigheid tot eeuwigheid, in overeenkomst: *Ik zal zijn die Ik zijn zal*, Exod. 3.

2. "En van de zeven Geesten die voor Zijn troon zijn;" een zinspel op de gouden kandelaar met zeven lampen, om daardoor de volheid van de gaven van de Heilige Geest af te beelden, voor de zeven gemeenten in Azië, in welker zevental de gemeente der

uitverkorenen door alle eeuwen wordt ingesloten.

3. "En van Jezus Christus die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeboren uit de doden, en de Overste der Koningen van de aarde." In deze namen worden Zijn Middelaarsambten beschreven. Als Profeet is Hij "de getrouwe Getuige" om de Zijnen met alle getrouwheid te onderwijzen in het werk van verlossing. Als Priester is Hij "de eerstgeboren uit de doden", omdat Hij Zichzelf heeft opgeofferd en opgewekt heeft uit de doden, tot een hemels Hogepriester en Voorbidder. Hij is ook "de Overste der Koningen der aarde." Alle aardse koningen regeren door Hem en kunnen zich niet buiten Hem bewegen of verroeren, 'Maar bijzonder draagt Hij deze naam om Zijn volk tot koningen en priesters te maken tot in alle eeuwigheid. «Amen.

Een opmerkzaam Bijbellezer mocht vragen, waarom in de Apostolische zegenwensen geen gelijke orde wordt gehouden, omtrent het verplaatsen der drie Goddelijke Personen, door dan de Vader boven, of beneden, de Zoon en de Heilige Geest te plaatsen, of weer omgekeerd. Dit bestaat of vloeit volstrekt niet uit meerder- of minderheid.

De aandachtigen Bijbelonderzoeker wordt opmerkzaam gemaakt op de staat en toestand waarin de kerk zich bevindt, en het huishoudelijk werk daartegenover van de drie onderscheiden Personen. Hier wordt de Zoon van God onderaan geplaatst, en vraagt u waarom? Het blijkt duidelijk omdat de Heilige Geest hier verder Christus in al Zijn Middelaarsvolheid laat beschrijven, en hoe Hij Zich aan Zijn dienstknecht openbaart. Ieder leraar of christen heeft voorzichtig te zijn, des Heeren vrijmacht geen palen te zetten in de leiding van Zijn kinderen, in manier, tijd of trap. Evenwel mijn geliefden, laten, wij ons nooit' laten misleiden. Christus moet Zich bij Zijn eigen licht aan de ziel openbaren, zullen zij een gegronde troost hebben in leven en sterven.

Laat ons trachten over te gaan tot beschouwing van onze tekstwoorden; volgt mij met uw aandacht in deze vier hoofdleringen.

I. Bij de openbaring van de Zoon van God.

II. Bij de uitwerking der hemelse verschijning.

III. Bij de krachtige versterking en bemoediging.

IV. Eindelijk bij dezelfs bewaring tot troost voor de kerk.

Och verhoogde Immanuël! wilt door Uw gezegende Geest ons in deze verborgenheid inleiden, tot ontdekking en vertroosting van Uw Volk. Amen.

I. Bij de openbaring van de Zoon van God aan Johannes hebben wij bijzonder te letten, op de plaats, zijn zielsgestalte, de tijd en de hemelse verschijning zelve.

A. De plaats waar Jezus lieveling zich bevond, was het smartvol en ellendig Patmos, wij gaan de grievende mishandelingen voorbij die hem daar zijn aangedaan, die ons de geschiedschrijvers meedelen. Wij zien daaruit dat 's Heeren gewone weg is, voor bijzondere Godsontmoetingen het vlees Zijner lievelingen vooraf onder de pekel te zetten en door de oven der verdrukking te zuiveren van zondige beletselen, en dat ontvangbaar te maken voor Zijn komst.

B. Daarna beschrijft Johannes zijn zielsgestalte: "ik was in de geest", n.l. zeer ruim bedeed met de zevenvoudige gaven van de Heilige Geest. Die wordt genoemd "den Geest der uitbranding", Jes. 4, om alle verstandsredeneringen en eigen denkbeelden, wereldse en verstrooiende gedachten te verbranden. Kortom in de geest te zijn, zal ons indachtig maken,

hoewel de ziel nog in 't lichaam woont. Dat het in zulke tijden is even gelijk of zij geen zondig lichaam omdragen. Maar geheel met de Geest vervuld zijn.

C. De tijd was "op de dag des Heeren", n.l. de dag der opstanding, de rustdag van het Nieuwe Testament. Wij zouden tegenwoordig zeggen, op Zondag, hoewel ons die naam onze heidense afkomst indachtig maakt, die op deze dag zich neerbogen om de zon te aanbidden. Maar de Heere zegt: "ulieden daarentegen die Mijn Name vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan"; om de heidense onwetendheid en nachtschaduw van het Oude Testament te verdrijven. Maar mijn geliefden, elke Godsontmoeting is een dag des Heeren, daar zij de troost en sterkte wel uit kunnen verliezen. Maar nimmer de gebeurtenis. Hoe zou Mozes de brandende braambos en Jacob zijn Bethel en Pniël kunnen vergeten!

D. Maar laat ons de luistervolle verschijning van de verheerlijkte Immanuël aan Johannes in Zijn hemelse heerlijkheid afzonderlijk beschouwen in tien graveersels; hij zag:

1. "In het midden van de zeven kandelaars één de Zoon des mensen gelijk." Door de gouden kandelaar wordt de kerk afgebeeld. Die kandelaar moest onder de schaduwdienst onophoudelijk gevuld worden met reine olijfolie om de lampen brandend te houden. Dit is nu tot een grote troost dat Christus in het midden der kandelaars wandelt, om de lampen te zuiveren, met olie te vullen en voor uitblussen te bewaren. Het verdient onze opmerking, Johannes zag "een den Zoon des mensen gelijk"; niet wezenlijk met lichaamsogen. Maar geestelijk met ogen der ziel door het geloof. Tegen de lichamelijke inbeeldingen en gezichten waarschuwt ook Paulus: "indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans en kennen wij Hem nu niet meer na het vlees; 2 Cor. 5. Het is een hemels visioen en gezicht. De Apostel zag Hem verder,

2. "Bekleed met een lang kleed tot de voeten." Dit verbeeld Zijn Koninklijke overwinning en zegepraal. Gelijk vanouds koningen na de strijd met lange klederen versierd, ingehuldigd werden. Het is een grote troost voor naakte zondaars dat Christus in de Hemel voor Zijn Vaders aangezicht al hun zonden met dit lange kleed bedekt, en een zinnebeeld dat zij eenmaal met Hem zullen wandelen in lange witte klederen in heerlijkheid, Openbaring 7.

3. "Hij was omgord aan de borsten met een gouden gordel." Dit ereteken wordt ons verklaard. Jes: 11:5. "Gerechtigheid zal de gordel Zijner lendenen zijn", zowel in het uitoefenen van zijn rechtvaardige straffen over de vijanden. Als in 't bekleden van Zijn volk met zijn gerechtigheid." Ook zal de Waarheid de gordel Zijner lendenen zijn", zowel in Zijn, bedreiging als in 't vervullen van Zijn beloften; 't is óók een sterke vertroosting. Dat deze gordel aan Zijn borst was, tot bewijs dat Zijn gemeente Hem na aan 't hart lag.

4. "Zijn hoofd en haar was wit, gelijk witte wol, gelijk sneeuw." Dit is troostvol voor de begenadigde Johannessen. Dat hun zonden niet alleen bedekt worden onder het lange kleed van Christus? gerechtigheid. Maar dat bovendien van dit gezegend Hoofd de blinkende heiligheid en volmaakte gehoorzaamheid op Zijn volk neerdaalt, en dat zo vrij en zo wit als de . sneeuw uit de hemel valt; in deze verborgenheid was David onderwezen, de Heere had reeds zijn schuld weggenomen. Maar dan stond hij maar gelijk met Adam in de staat der rechtheid, hij moest daarenboven een volmaakte gehoorzaamheid bezitten om een recht ten eeuwige leven te ontvangen. De man naar Gods hart wenste daarom niet alleen in Christus lijdelijke. Maar ook in Zijn dadelijke gehoorzaamheid sneeuw wit voor God gesteld te worden" Psalm 51.

5. "Zijn ogen zijn gelijk een vlam vuurs", afbeeldende Zijn doordringend gezicht van Zijn Goddelijke Alwetendheid tot schrik der goddelozen; maar dit is tot troost der vromen, dat Hij alles ziet en weet en dat door Zijn aanzien een vlam van hemels licht en liefde in hun ziel is aangestoken, die de wateren van zonden en verdrukkingen niet kunnen uitblussen,

Hoogl. 8.

6. zijn voeten waren blinkende koper gelijk, en gloeiden als in een oven." Hiermee komt Hij Zijn strijdvol Sion bemoedigen en onderrichten. Dat Zijn koninkrijk onbeweeglijk en onvergankelijk is, en dat Zijn gangen in Zijn heiligdom en Zijn rijksbesluiten van koper en zo onveranderlijk zijn. Dit is tot waarschuwing tegen de schadelijke nieuwigheden en veranderingen; men hoort thans helaas! zeggen uit diepe onkunde en verloochening van Gods Woord: "ja, dat was in dien tijd"; alsof de leer en de zending van die dienstknechten des Heeren, naar de mode van de tijd veranderd moeten worden.

7. "Zijn stem als een stem van veel wateren"; gelijk de wateren tot een groot oordeel menigmaal gebruikt worden om de sterkste dijken te verwoesten; zo kan de Heere Jezus door de adem van zijn Almacht de goddelozen in hun loop stuiten of doden. Maar daartegenover wordt het geluid van Zijn Woord in 't gehele land van Immanuël gehoord en al Zijn schapen kennen Zijn stem en volgen Hem, Joh. 10.

8. "Hij had zeven sterren in zijn rechterhand." Dit is een zinspeling op de engelen of leraren in de zeven gemeenten in Azië. Deze moeten door Christus geroepen, gezonden, bekwaam gemaakt en met de olie van de Heilige Geest vervuld worden, in Christus handen bewaard en door Hem in hun dienstwerk gezegend, om voor anderen ten zegen te kunnen zijn; al wat hier buiten is, zijn vallende sterren, die zichzelf en anderen misleiden voor de eeuwigheid.

9. "Uit Zijn mond ging een tweesnijdende scherp zwaard" tot verschrikking der vijanden. Maar om de uitverkoren door Wet en Evangelie te wonden en te genezen. Maar wij moeten wel opmerken: dit zwaard ging niet uit de mond van een leraar, hoewel Hij de sterren als werktuigen in Zijn hand daartoe gebruikt. O nee. Het ging uit de mond van de Zoon van God, die Zijn Woord bekrachtigt.

10. "Zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in haar kracht." De heldere middagstralen der natuurlijke zon verblinden onze ogen om te kunnen zien, hoeveel te meer de stralen van de Zon der gerechtigheid. Dit blijkt in de hoogstbegenadigde Johannes: toen hij de verheerlijkte Immanuël in Zijn hemelse luister zag, viel hij in een bezwijming als machteloos aan zijn voeten.

II. Laat ons nu trachten te onderzoeken de uitwerking van de hemelse verschijning.

Jezus kruisgezant zegt: "En toen Hem zag viel ik als dood aan Zijn voeten." Deze woorden hebben een ruime en verborgene betekenis; veel grote en ingebeelde christenen, die een reuzengeloof bezitten en voorgeven geheel aan de Wet gestorven te zijn, en met hun dorre en droge rechtvaardigmaking boven al Gods volk zijn opgegroeid, gebruiken deze woorden veelal om heilzoekende en teerlevende zielen, die veel meer genade beoefenen en gelukkiger zijn, te slaan en zeggen: "gezijt met Johannes nog niet dood gevallen." Maar daartegenover de hemelse openbaring draagt het onmisbaar zegel van de Heilige Geest. Dat de gelovigen met ootmoed en diepe schaamte van verwondering aan Jezus' voeten komen neervallen. Och, dat de Heere ons licht mocht schenken, deze zielsgestalte in de oprechte Sionieten eenvoudig naar de mening van de Heilige Geest voor te stellen.

1. De uitverkorenen worden in het uur der minne bestraald door de blinkende Morgenster. Dit licht verdrijft voor eeuwig de duisternis der natuurstaat, Jes. 60. En terstond vallen zij dood aan de heerschappij der zonde, Rom. 6: 14. Dit kenmerkt zich, de zonde als een gevangen en overwonnen vijand, doet des te groter geweld om uit te breken, zodat de levendige kinderen Gods menigmaal schrikken en beven. Dat de zonde nog eens tot alle boosheid zal uitbreken. Het kan wel eens schijnen dat hij de vesting heeft ingenomen en de arme ziel met al haar wapens heeft gevangen genomen, Rom. 7: 23. Evenwel is het onmogelijk, zij kunnen geen vrede sluiten met

die zielenmoordenaar, de zonde; want die zijn zij eenmaal afgestorven en als Christus maar verschijnt in de ziel, dan vluchten de vijanden in de rotsen en kloven der aarde, Jes. 2: 21.

2. Een doodvallen aan de bekoorlijkheden dezer wereld; niet één van Adams natuurlijk nageslacht heeft de dood in al het ondermaanse gezien; maar de gelovigen zijn niet van deze wereld, zomin als haar Hoofd van deze wereld is; het is mede mijn geliefden, de toetssteen van het leven der genade, hoeveel zij van deze zielsgestalte bezitten; is men woelachtig om wereldse schatten te vergaderen (hoewel sommigen dit de naam geven van huiselijke getrouwheid) heeft men vermaak in wereldse gesprekken, ja zelfs op de dag des Heeren, de mond is de tolk des harten. O, dit zijn onfeilbare bewijzen dat wij niet nabij en door de Zon der gerechtigheid bestraald worden, want dan verdwijnt al het zien- en zinlijke als Christus in Zijn majesteit, dienens- en lievenswaardigheid verschijnt. Dan leggen zij gemakkelijk het goud van Ofir op het stof, Job 22.
3. Een doodvallen aan hun teerste nabestaanden. O, mijn geliefden, het is oprechte en blanke genade, als al onze bloedverwanten en vrienden tegen Jezus in de weegschaal gelegd worden, en de vraag ons dan wordt gedaan: "hebt gij Mij liever dan deze"; als dan ons hart ons niet veroordeelt om met Petrus te zeggen: "Ja Heere, Gij weet dat ik U liefheb." O zalige verloochening, met Levi die tot Zijn vader en tot zijn moeder zei: , "ik zie hem niet, en die zijn broederen niet kende, en zijn zonen niet en achtte", Deut. 33. En om gelijk Mozes "verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden. Achtende de versmaadheid Christus meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte", Hebr. 11.
4. Een doodvallen aan de goed- of afkeuring van vromen. Maar let wel op: niet als de oprechten om wereldsgezindheid, hoogmoed, zonden en dwalingen zich verwijderen, veel minder als iemands gronden voor de eeuwigheid worden afgekeurd, om dan door een stout geloof te zeggen: "Ik ben gestorven wat de vromen van mij denken of zeggen." Ach vrienden! dit is veeleer een bewijs van dodelijke gerustheid en zelfbedrog. O schrikt en beeft voor zelfmisleiding, want Jehovah heeft Zijn volk toegezegd: "Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een eeuwig name geven die niet uitgeroeid zal worden." Jes. 56. Maar als de Heere Zich aan Zijn volk openbaart kenmerkt zich hierin, dat heeft geen stempel van mensen nodig. Worden de Godsontmoetingen en bevindingen opgedrongen, het geloof en de goedkeuring van anderen ingeroepen, dit is een duidelijk bewijs dat het leven Gods in de ziel gemist wordt, want de Heilige Geest verzegelt en zet Zijn stempel op Zijn eigen werk en dat brengt vrede, zaligheid en volle verzekering des geloofs mee, Efëze 1.
5. Een 'doodvallen' aan alle middelen en behulpzels, predikanten, boeken, plichten en goede voornemens. Die zijn gelijk het ledige graf waar Christus niet in gevonden wordt. Maar wees gewaarschuwd, mijn vrienden! dat gij nog niet geleerd hebt om door onkunde daar een smaad op te leggen, alsof zulke machteloze zielen dan maar zorgeloos gaan zitten wachten. O nee, men hoort en spreekt wel eens van "heilig zorgeloos." Maar dit is een onverklaarbare uitdrukking voor degenen die door hemelse genade het meest ontbloot zijn. Die bekennen geen gave te bezitten dat zij het bidden geleerd hebben, en beamen met hun ganse hart: "daar en is niemand die Uw Naam aanroept", Jes. 64. 'Dood' gevallen zielen kunnen dan alleen bidden door de dadelijke invloeiing van de Heilige Geest, Zach. 12. Rom. 8. Maar de ervaring bevestigt het, die het allermeest aan alle middelen uit wettische beginselen gestorven

- zijn, n.l. die er hun grond uit verloren hebben, die zijn het teerste en afhankelijkste in een Evangelische gehoorzaamheid, en hebben met David en Paulus een vermaak in Jehovah's Wet en reine inzettingen.
6. Die door de Heere uit Edens hof zijn uitgedreven, die zijn ook buiten 't werkverbond dood gevallen baan eigen kracht, om hun handen te kunnen uitsteken om, vruchten te plukken van de Boom des Levens. O vrienden! hier hebben wij noodzakelijk acht op te geven, om hieraan elkaar in des Heeren werk en leiding te leren kennen, en ook de leraren te onderscheiden; onze vaderen zei: n:
*Die Adam goed kan preken,
 Zal met veel lof van Jezus spreken.*
7. Die zijn zaligheid in de verheerlijking Gods gevonden heeft, die is ook dood gevallen aan eigen eer, wil, zin, verstand en conditiën. Dit zijn hun doodvijanden geworden, de ouden Adam arbeidt om alle kruis, jammeren en tegenheden uit de weg te ruimen en wil een weg van rozen bewandelen. De genade zoekt onder de Heere te bukken, te zwijgen, te aanbidden en om het met Jehovah eens zalig eens te worden. Ze zingen met Lodenstijn:
*Mag hij maar in glorie blinken.
 Doe Hij dan vrij wat Hij doet.
 Of wij drijven of wij zinken.
 Wat Hij doet is even goed.*
8. Degenen die niet alleen aan hun ongerechtigheid, maar ook aan alle eigengerechtigheid gestorven zijn, zijn ook met alle ontvangen genade dood gevallen om de Heere immer of ooit wat te kunnen toebrenge; het zeggen der ouden is waar: "het zijn de beste gevers, die zelf van giften moeten leven." Hoort David de Godverheerlijkende geloofsbazuin eens blazen "wie ben ik Heere en wat is mijn volk. Dat wij de macht zouden hebben om de Heere vrijwillige lofofferen toe te brengen. Het is alles van U en wij geven het U uit Uw hand," 1 Kron. 29.
9. De Heilige Schrift plaatst de twee verbondshoofden tegen elkaar over, en degenen die nu door Geestes licht geheel en al in Adam zijn dood gevallen, die hebben ook in de tweede Adam de zuiverste overgang in 't genadeverbond ontvangen. Dat Christus hun onsterfelijk leven is geworden; wel is waar. dat zij Hem wel uit het gezicht en zalige nabijheid kunnen verliezen. Maar nooit in Zijn verbondstrouw. Maria, de Emmaüsgangers en Discipelen, hun ogen werden gehouden dat zij Hem niet kenden. Maar Christus was niet veranderd. Zo geliefden, komen de donkere wolken, die het gezicht van 's Heeren lievelingen benevelen. De Zon der gerechtigheid verandert niet en Zijn liefde vermindert of vermeerdert ook niet. Maar de vrucht en troost is eb en vloed. Lodenstijn zegt:
*Ik stond er an en sprak er van:
 Ik stond er in en sprak er uit.*
10. Eindelijk om tot Johannes terug te keren. Als de verheerlijkte Immanuël. Zich openbaart in Zijn verlossende liefde. Dan vallen zij oneigenlijk dood in geestelijke bezwijming, want zolang zij in 't lichaam inwonen, zijn ze te zwak voor de stralen der hemelse Majesteit.

III Dit leidt ons tot des Apostels krachtige versterking en bemoediging.

De Zoon van God zag dat Zijn dienstknecht bezweek onder dit hemels gezicht en onbekwaam werd om te schrijven, en komt hem met acht uitnemende troostbeloften

opbeuren.

1. "En Hij legde Zijn rechterhand op mij"; hoewel dit eigenlijk geen belofte is. Maar met opmerking en aandacht beschouwd, ligt hier de sterkte in voor de volgende troostgronden. Dat Christus door het opleggen van zijn rechterhand, de kracht van Zijn Woord en genade in 't gevoel van Zijn liefde, met de vrucht des geloofs bij aan- en voortgang moet meedelen. Daarop volgt zijn toezegging:

2. "En vreest niet." Deze vermaning mag niet toegepast worden op de kinderlijke vreze, die het begin en einde is der ware wijsheid. O nee, want die wordt uit Gods heilverbond ontvangen, Jer. 32. Maar het is die vreze, die uit ongelovige bestrijdingen voortvloeit. Dit schijnt thans helaas, in 't algemeen een verborgenheid te zijn; tegen het ongeloof wordt geweld gedaan door veel predikers, zonder ooit aan te tonen het onderscheid tussen "ongeloof" en "ongelovige bestrijdingen." Het ongeloof in de onbekeerden is de geheel inwendige doodstaat des mensen. Deze kunnen niet vrezen voor zelfbedrog, en zijn aan geen bestrijdingen onderworpen. Dit ongeloof wordt schrikkelijk in 't Woord gebrandmerkt: "daar en geen vreze Gods voor hun ogen", Rom. 3. Maar al het geloof der Bijbelheiligen is aan ongelovige bestrijdingen onderworpen, omdat zij menigmaal uit de volwijze leidingen des Heeren en Zijn zalige verschijningen verkeerde gevolgen afleiden, gelijk Manoach, Richt. 13 22. Deze alleen hebben behoefte en zijn de onderwerpen van deze bemoedigende woorden: "vreest niet"; hierop volgt een troostvolle belofte.

3. "Ik ben de Eerste en de Laatste;" alle geestelijke pelgrims die op de weg des levens zijn gezet, zijn zo onkundig als onmachtig om één voetstap daarop te kunnen verder wandelen. Dit baart menigmaal een "mistroostige vrees." O wat zijn de dadelijke mededelingen van de verhoogde Heiland Zijn troostwoorden in gewonde en moedeloze Sionieten dan zachte en zoete balsem: "Ik ben de Eerste, en de Laatste, de Alfa en de Omega."

4. "En Die leef"; 't hartgrondig doodvallen aan Jezus voeten, gaat veelal gepaard met "smartelijke vrees" en gevoel van gemis aan geestelijk leven; gelijk er voor het lichaam niets dierbaarder is, dan het leven. Zo roept het leven dat uit God is met David: "o Heere, laat mijn ziel leven." O zalige openbaring van de Zoon van God als de Fontein en Vorst des levens. Ook even troostvol zijn de woorden:

5. "En Ik ben dood geweest." De gelovigen, die door de kracht van Christus dood met Hem gestorven zijn, kunnen hun zielen uit 't werkverbond niet in 't leven houden. Maar zij zijn daarom de strijd met een "wettische vrees" niet te boven; het werkheilig ik redeneert: was ik niet zo zondig, onbekwaam, biddeloos, enz.; had ik integendeel wat meer lust, opgewektheid, leven, liefde enz.. Dan zou ik meer geloof en vertrouwen hebben. Ach mijn geliefden, dit zijn overblijfselen van het werkheilig vlees. Als het geloof daalt en rijst naar onze werkzaamheid. Dat niemand hieruit afleide alsof er geen levendige klacht moet overblijven over gebrek en gemis, en een innerlijke begeerte naar ware godzaligheid. Dit is beide absoluut noodzakelijk. Maar zij kunnen nimmer de grond zijn. O nee, die is en blijft alleen de enige offerande Christus: "Ik ben dood geweest."

6. "En ziet: Ik ben levendig in alle eeuwigheid"; hoewel een ganse ontblote ziel in zalige tijden geheel buiten zichzelf in Christus wordt overgezet, zo leeft hij evenwel in vijands land, die haar menigmaal de weg zo eng en smal maakt. Dat zij door een "onmatige vrees" uitroepen: O Heere! in ons is geen kracht om in de gouden middagpaden te volharden. O wat een krachtige versterking en bemoediging, adat Hij die tussen de gouden kandelaren wandelt hen uit Zijn hemels Heiligdom toeroept: "ziet Ik ben levendig in alle eeuwigheid."

7. "Amen." Het zijn gelukkige zielen die aan Jezus' voeten zijn doodgevalleen. Maar zij hebben ook het veroordelend vonnis des doods toegestemd en met haar bloed ondertekend,

en in de dood hebben zij het leven ontvangen; maar nu tracht de vijand door een "onvrijmoedige vrees" hen te verhinderen en te doen wantrouwen aan de verhoring hunner gebeden, zodat het woord "Amen" voor een naakte ziel, die geen greintje deugd bezit, een grote betekenis heeft; het wordt ongeveer in 't O. T. dertigmaal en in 't N. T. honderd en vijftigmaal gevonden. Het is door de Bijbelheiligen met voorzichtigheid, naar omstandigheden, in onderscheiding van sterkte of zwakheid des geloofs gebruikt: in een hartelijk toestemmen, Deut. 27. In een wensende zin, Jer. 20. Ook wel leunende op de beloften, 2 Cor. 1. Dan eens vertrouwend op Christus, Openbaring 3. Eindelijk ook tot verheerlijking Gods, Openbaring 5.

Maar in 't algemeen worden met het woord "Amen" de gebeden geëindigd, hoewel de sleurbidders het louter uit gewoonte doen, en het is in de oren des Heeren nog veel gruwelijker die hun gebeden hebben bestudeerd en voor het gehoor des mensen sierlijk en gepast hebben uitgesproken; maar een gans ontblote bidder gelooft dat zijn gebed te zondig is, om door een heilig God verhoord te worden. Dan alleen om Christus wil die de "Amen" is. Daarom worden de gebeden aan Christus opgedragen en toegesloten met het woord "Amen." Eindelijk zegt de verhoogde Immanuël tot een volkomen troost:

8. "En Ik heb de sleutels van de hel en des doods." Al des Heeren lievelingen overkomt met Johannes geen noodlot of toeval. Maar zij worden menigmaal aangevallen met een "bange vrees" in de toekomst, omdat zij bloot staan voor alle smartelijke rampen en gevolgen der zonde in hun lichaam en familie, gelijk Jeremia zei: "want de dood is geklommen in onze vensters", Hfd. 9. En ach! het is nog veel erger: de dood, ja de hel is geklommen door de vensters van onze zintuigen in onze zielen! O treurige strijdgenoten, hoort de troostbazuin van de hemel: "Ik heb de sleutels" van alle uit- en inwendige vijanden, die samen genoemd worden "hel en des doods." En wordt ge soms met de man Job met een bange vrees of voorgevoel in de toekomst verschrikt, of een vrees voor vervolging en martelaarschap, om voor vrienden en tegen vijanden getrouw voor de Waarheid uit te komen en pal te staan? Wel, de sterke Leeuw van Jehovah uit Juda's stam legt Zijn rechterhand op al Zijn volk en roept haar toe: "vreest niet." Hij openbaart Zich aan Johannes in al Zijn Middelaarsvolheid, Namen en Eretitels, die wij maar aangestipt hebben en hopen die in 't vervolg op zijn plaats nader te beschouwen in de zeven hemelse brieven.

IV. Ten laatsten moeten wij nog kortelijk letten. ***Het bevel des Heeren aan de Apostel om deze hemelse openbaring op te schrijven***, opdat het voor de kerk bewaard zou blijven. En wel met onderscheiding van drie tijdperken, n.l. het voorleden, tegenwoordige en toekomstige.

1. "Schrijft het gene gij gezien hebt." Dit is zonder twijfel een terugwijzing op hetgeen Johannes in Christus' omwandeling gezien, gehoord en getast had van het Woord des Levens, door het toeëigenend geloof, 1 Joh'. I: 1-3.
2. "En het gene is" dat hij op heden in dit hemels gezicht gezien had, en de zielzaligende troostbeloften uit de mond van de Zoon van God gehoord.
3. "En het gene geschieden zal na deze." Dat hem in 't vervolg nog zal getoond en geopenbaard worden, zo voor de zeven gemeenten in Azië in 't bijzonder, alsook voor de ganse strijdende kerk in 't algemeen tot de voleindiging der wereld, en de volkomen zegepraal in heerlijkheid. Dat wij in enige volgende leerredenen wensen te behandelen, zover de Heere licht belooft te schenken.

Tussenzang Psalm 119: 25, 26.

TOEPASSING.

Mijn geliefden, de lezers, hoorders en bewaarders van de inhoud van deze profetie werden zalig gesproken. Maar wij lezen daartegenover op de laatste bladzijde een schrikkelijke bedreiging die er toe- of afdoet; nu is door alle tijden het getal klein geweest, die eerbied en onderwerping betoonden aan Gods Woord, onder Israël en de volgende eeuwen. Maar het schijnt in onze negentiende eeuw tot een hoogste te stijgen, niet alleen dat openbare Atheïsten het loochenen. Maar het nieuwe licht en de mannen van geleerdheid doen er naar de mode des tijds toe en af, en het wordt een algemeen bederf waarin velen elkaar navolgen met hun verstand, denkbeelden en menselijke inzetten boven het onveranderlijk Woord des Heeren te klimmen, waaruit veel droevige scheuringen en verdeeldheden voortvloeien. In plaats dat de kerk zich zal versieren, gelijk de vrouw (Openbaring 12) om de kroon van twaalf sterren op het hoofd te dragen, om zichzelf daaronder neer te leggen, gaan thans helaas, leraars en christenen met studiale wijsheid daarboven op staan. Dit is mede een van de voornaamste oorzaken dat de toorn des Heeren tegen ons rookt. Het is duidelijk op te merken: alle standen en ambachten kwijnen, en ons vaderland schijnt als een teringlijder uitgemergeld te worden. De zichtbare kerk wordt een chaos van verwarring en een geraamte, waar de Heere met Zijn zalige tegenwoordigheid en de werkingen van de Heilige Geest bijna geweken is. Doch hier zal ons in 't vervolg nog wel eens een deur voor geopend worden, om het verval van land en kerk, mocht het zijn tot vernedering en waarschuwing, elkaar indachtig te maken. Laat ons nu onze overige tijd trachten te besteden tot overtuiging, besturing en vertroosting.

A. De Heere laat Zijn Woord prediken om zondaars te overtuigen en tot bekering te leiden. Och laat ons met dat woord naar de tijd die wij beleven u nog waarschuwen.

1. Ach arme wereldlingen, gij wilt u niet laten afschrikken van uw zondeweg, omdat u met uw hart aan de dingen van deze wereld gekluisterd zit. Maar evenwel uw eigen consciëntie zegt het u menigmaal aan; u zijt immers nooit met al het ondermaanse aan Jezus voeten doodgevallen. Dit moest u overtuigen. Dat de Zoon van God heeft gezegd: dat. Hij Zich niet openbaart aan de wereld; och het is nog de tijd, "laat u tuchtigen, dient de Heere met vreze, kust de Zoon opdat Hij niet toorne." Mogelijk zeggen sommigen in hun binnenste: "daar ben ik onmachtig toe." O schrikt en beeft, u kunt de Heilige Israëls niet bedriegen en Hij laat Zich niet bespotten, want u gelooft het niet. Deze uitvlucht zal onder allen die verloren zijn gegaan in de hel niet gehoord worden: "ik heb niet kunnen zalig worden." Maar: "ik heb niet gewild." Och laat u door de schrik des Heeren nog bewegen tot bekering; leest eens wat Johannes hoorde, een wanhopend geroep: "tot de bergen en tot de steenrotsen valt op ons", Openbaring 6.

2. Daar is thans een algemene dwaling die als de kanker voorvreet onder het bloeiend christendom; zij ontkennen, bespotten en loochenen de woorden van de Zoon van God, "Ik zal Mijzelf aan hen openbaren." De meesten hebben flink lezen geleerd, grijpen met beide handen die beloften aan, gelijk Adam de gestolen vrucht; zij behoeven nooit op de hemelse tij en vloed te wachten; zij leren deze kunst ook aan hun medemensen, zij zeggen: "probeert het maar eens, gelooft maar, past u de belofte eens toe, u hebt er niets bij te verliezen, wat vrucht zit er in uw klachten en ongeloof"?

O arme zelfbedriegers, houd toch op en misleid toch ook anderen niet; hebben zij er niet bij te verliezen? Op zulke gronden hun zielen en ook eenmaal hun lichaam in de rampzalige eeuwigheid? Och vrienden! laat u nog waarschuwen, u maakt Jehovah, Zijn Woord en de

Heilige Geest tot leugenaars, daarin staat immers duidelijk te lezen: "een mens kan geen ding aannemen zo het hem uit de hemel niet gegeven wordt", Joh. 3. Ongelukkige dieven, die door omgang de bevindingen van de vromen hebben overgenomen, waar u nooit de kracht van hebt leren kennen.

3. Er wordt in onze tijd nog een zielverdervende en dode leer voorgesteld en geplant, van door rechtzinnige belijders. Dat voortspruit uit eigenliefde om zelf christenen te kunnen blijven, n.l. om de bevindelijke werkingen van de Heilige Geest in de harten van Gods volk te loochenen; men hoort van zulke naamchristenen (hoewel totaal in 't werkverbond levende) dat zij zeggen, van de ware vromen, wel die arme klagers zijn nog niet doodgefallen. Het genadewerk ligt geheel buiten de mens in Christus.

O, mijn vrienden! wat een fijne satanslist, zo kan men geheel dood en genadeloos, ja godloos zich inbeelden. Dat Christus onze Zaligmaker is. O nee, die oprechten zijn van God geleerd en geloven dat er geen zucht of traan aan de zaligheid, en geen greintje aan 't Middelaarswerk kan noch behoeft toegebracht te worden; maar zij geloven ook niet minder dat het deugdenbeeld Gods niet buiten, maar in de mens hersteld wordt, en dat levende steen een levendig Fundament moeten hebben en met een levende Jezus verenigd worden, en dat de levende ranken zich duidelijk van de doden onderscheiden, Joh. 15. Och dat de Heilige Geest als een geschenk uit Christus' Testament, zulken die zichzelf en anderen misleiden mocht overtuigen, opat zij met geen leugen in hun rechterhand eenmaal in 't eeuwig verderf storten.

B. De hemelse openbaring van Christus aan Johannes. Hiermee worden heilbegerige en bekommerde Sionieten door de vijand bestreden.

1. Dat Christus Zich zelf nooit van de hemel aan hun heeft geopenbaard, en door Zijn rechterhand Zijn genade hen meegedeeld heeft. Dit heeft veel tot gevolg dat Sion de handen slap laat hangen. O, mijn geliefden, tracht u terstond niet bij de hoogste trap in de genade te beproeven. Maar onderzoek of Hij Zijn beeld in Uw zielen hersteld heeft. Mogelijk komt met Hizkia de vraag bij u op: "welke is het teken?" De Apostel Paulus zegt: "en buiten alle twijfel de verborgenheid der godzaligheid is groot", en dat verklaart hij verder: "God is geopenbaard in het vlees." Door de geboorte heeft zich de Goddelijke met de menselijke natuur in Christus op een verborgene en onbegrijpelijke wijze verenigd. Nu bestaat er een overeenkomst tussen het Hoofd en zijn leden, zodra de Goddelijke natuur, n.l. het beeld Gods in de wereldgeboorte de uitverkorenen wordt meegedeeld; van stonden aan begint de verborgenheid der Godzaligheid zich te openbaren. Ze gevoelen zich met de gehele wereld buiten God ongelukkig, ze smaken een zalig genot zelfs in het schreien over hun Godsgemis. O dit zijn reeds hemelse openbaringen.

2. Mogelijk klimmen andere bestrijdingen in u op. Dat u nooit zo bevindelijk met Johannes aan Jezus' voeten zijt doodgefallen; beproeft u zelf eens, of u niet in overeenkomst, maar in het grondbeginsel uw dodelijke onmacht hebt leren kennen. Bent u nooit met de bruid in aanraking gekomen met wachters, die u met alle vlijt aanrieden Jezus en zijn beloften aan te nemen, mogelijk door onkunde ook wel pogingen in 't werk gesteld. Maar de ervaring heeft u immers geleerd, dat u geen zegeltje kunt verbreken, om een persoonlijk aandeel in de gezegende vruchten en troostwoorden uit Christus' Testament u toe te eigenen, daar uw zielen inwendig door verstrekt, verlevendigd en zalig door vertroost worden. Is dit geen bewijs dat u een brief Christus zijt, geschreven door de Heilige Geest? Al de erfgenamen kunnen gelukkig buiten het licht van de Heilige Geest hun namen in het Testament niet lezen, om zich eens recht in hun hemelse erfenis te verblijden en de beloften gelovig te omhelzen.

3. Hieruit vloeien waarschijnlijk andere bestrijdingen, ontstaande door zielenbestierders, die u tegenwerpen dat u met Thomas "zien en tasten wilt", en dat werd door Jezus afgekeurd. Laat ons dit eens vraagsgewijs ophelderen; bestond de zonde van Thomas hierin, dat hij niet gelovig vertrouwde op de getuigenis van zijn mede-discipelen? Wel nee; of had hij door een historisch geloof des Heeren Woord moeten aannemen en daarop vertrouwen? Immers nee. Dit wordt beide door Christus tegengesproken. Joh. 3: 27. Of bestond zijn ongeloof daarin. Dat hij wilde zien en tasten? Eendeels ja, de tijd van lichamelijk zien en tasten was voorbij, gelijk Jezus zegt: "zalig zijn zij, die niet zullen gezien en nochtans geloofd hebben." Dit hebben wij reeds verklaard uit 2 Cor. 5: 16. Het geeft een bekrompen leven in lichamelijke noden om dan te willen zien en tasten, en een Godonterend ongeloof Gods Almacht te loochenen, gelijk die Hoofdman: "ziet, zo de Heere vensters in de Hemel maakte, zoude die zaken kunnen geschieden." 2 Kon. 7. Maar geestelijk door ,het dierbaar geloof Christus te zien en te tasten, is de vrucht van het ingeplante genadeleven, wordt daar geen behoefte en innerlijke begeerte naar gevoeld. Dan heerst de dood of een kwijnende ziekte. De roem en zalige blijdschap van Johannes bestond: "hetgene wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben van het Woord des Levens." De vrucht hiervan openbaart zich in de gemeenschap van de volzalige Jehovah en Zijn volk. Het zien en tasten is het genadevoedsel die de ziel in nauwe gemeenschap aan de Heere en Zijn dienst verbindt, en waar de geloofsomgang met God gemist wordt, daar kan geen zuivere liefde of geestelijke band en vereniging met Zijn volk gevonden worden. 1 Joh. 1.

C. Laat ons nu ten slotte eindigen met de vertroostende leidingen, en wel:

1. Ten eersten: aan de door lijden en kruis beproefde kinderen Gods, die door ziekte of smartelijke tegenheden uit veel aards genot verbannen zijt op een droevig Patmos, en menigmaal spant de vijand met uw ongelovig hart en redenerend verstand samen. Dat dit de vruchten zijn van Uw zonden en van Gods gramschap. O, zulke diepe en schijnstrijdende wegen zijn moeilijk overeen te brengen met 's Heeren liefde en verbondstrouw tot Zijn volk. Dit blijkt zelfs in de man naar Gods hart. "O Heere! straf mij niet in Uwen toorn en kastijd mij niet in Uw grimmigheid." Psalm 6.

O, mijn vrienden! ziet hier de volwijze leidingen van Christus, die voor Zijn tere lieveling Johannes zo'n plaats had verkozen, om hem daar voor zo'n zalige openbaring voor te bereiden, en tot een gezegend werktuig voor zijn kerk en tot een toonbeeld tot vertroosting voor 's Heeren beproefde keurlingen op te richten.

2. Het is ook een krachtige bemoediging in zielsgebrek en geestelijke machteloosheid. Het is een onfeilbaar merkteken, die met Johannes in zichzelf dood zijn gevallen. Dit geschiedt alleen door hemelse openbaring van Christus Middelaarsvolheid. Dit kan door studie en horen bespreken der vromen niet geleerd worden; wie van Gods volk heeft ooit zijn armoede en eigen dood gezocht? O nee, wie zou zijn geliefde Izaks, al zijn beminde godsdienst, op 't Altaar leggen? Maar o gezegend standpunt, hier verschijnt de Zoon van God van de hemel en roept: "Abraham! Abraham! Ik ben het offer, in Mij zal uw gelovig zaad gezegend worden, en alle verarmde en uitgeledigde schatkamers der ziel, beërven dat bestendig is, Spreuk 8.

3. Eindelijk het is een hemelse vertroosting, tegen alle rampen, onheilen, ja tegen de dood. Het Heilige Troonlam die in 't midden der gouden kandelaren wandelt, roept Zijn uitverkoren schaar toe: "vreest niet." Hij komt Zijn doodgevallenen bondvolk in een noodzakelijke leer onderwijzen, (die door alle eeuwen een rots der ergernis is) nl. om alle vrees weg te nemen en zich zalig in God te verblijden. Dan moeten zij vooraf 'met Johannes het onderwerp gemaakt worden. "Hij legde Zijn rechterhand op mij;" deze hemelse mededeling,

neemt alle vrees, zelfs de vreze des doods weg. Het is mij door sommigen wel eens meegedeeld dat zij in zalige voorsmaken hadden uitgeroepen: "Heere! houdt Uw liefde in ik zou er onder bezwijken." Dit is niet mogelijk. Het zou de zaligste dood zijn onder de liefdekussen te bezwijken, "Er is in de liefde geen vreze. Maar de volmaakte liefde drijft de vreze buiten," 1 Joh. 4. O driewerf gelukkig! zij allen die uit de dood in 't leven zijn overgegaan. De Heilige Geest zegt: "zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding," nl. die uit de aangeborene geestelijke doodstaat in 't eeuwige leven (dat reeds hier op aarde begint) zijn overgebracht. "Over deze heeft de tweede dood geen, macht", noch de natuurlijke, noch de eeuwige dood kan de kinderen Gods beschadigen. O nee, de verheerlijkte Immanuël zegt: "Ik heb de sleutels van de hel en des doods," uit de dood is de prikkel weggenomen en de hel is voor eeuwig gesloten. "Gode zij dank die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus, Amen."

Nazang Psalm 118: 8.

2. DE BRIEF AAN DE EFÉZE.

Tekst: Openbaring 2: 7e.

Voorzang: Psalm 78: 1, 2.

Geliefde toehoorders.

Israëls koorzanger Asaf komt de beloofde Messias hier sprekende invoeren. Dat Hij zijn onderdanen door spreken of gelijkenissen zou onderwijzen, in de geestelijke verborgenheid van Zijn Koninkrijk. De Zoon van God in zijn omwandeling op aarde brengt deze woorden op Zichzelf over, Matth. 13. Daar lezen wij een zevental gelijkenissen, vol geestelijke leringen en verborgenheden; het blijkt dat de vier eersten in 't gemeen en de drie laatsten afzonderlijk tot de discipelen gesproken zijn. Geleerde mannen hebben in deze zeven parabelen een overeenkomst gezocht, met de zeven brieven aan de gemeenten in Azië van de verheerlijkte Middelaar door Johannes geschreven, en brengen die dan over op de zeven perioden, of tijdperken van de kerk van het Nieuwe Testament.

Ik voor mij heb daar geen licht in en ook geen lust toe om mij daarin te verdiepen. Maar mijn beschouwing en overdenking is veel geweest om mijzelf en mijn gemeente te onderwijzen en te stichten uit de gelijkenissen, gesproken door de mond der Waarheid in Zijn omwandeling op aarde, en Zijn hemelse brieven aan zijn kerk gezonden. Daarin wordt een duidelijke overeenkomst gevonden aan welke zware strijd van openbare en heimelijke dwalingen, zowel als meer verborgene of zichtbare verdrukking of martelaarschap zijn gemeente zal onderworpen blijven; alsook hoe de geestelijke en bevindelijke Waarheid verzegeld is. Waarmee de Zoon van God vele gelijkenissen, en het slot in elke brief eindigt. "Wie oren heeft die hore," Deze opmerking was in de staat der rechtheid niet nodig, omdat de mens volmaakt geschapen, zijn zaligheid vond om naar de stem van Zijn Schepper te luisteren en die te gehoorzamen. Maar nadat de zonde in de wereld is gekomen, is dat beeld verwoest en dat gelukkige schepsel tot een dode adder geworden,;(Ps. 58) welke dieren de natuuronderzoekers beschrijven als geheel doof.

Het was mijn voornemen uit de mond der Opperste Wijsheid, de geestelijke leringen uit Zijn gelijkenissen en wel voornamelijk het zevental, in overeenkomst te beschouwen met de zeven brieven aan de zeven gouden kandelaren geschreven, die te samen een gemeente uitmaakt, omdat door het zevental in de Heilige Schrift een volmaaktheid wordt te kennen gegeven.

Wij hebben op heden de eerste gelijkenis van de zaadzaaiër, alhoewel wij deze maar zullen aanstippen, ,omdat wil onze gedachten daarvan reeds in "Messias Heerlijkheid" hebben meegedeeld en om in geen herhalings te komen; evenwel de Waarheid blijft een goudmijn en zo onuitputtelijk. De Zoon van God trekt een duidelijke lijn in de onderdanen van Zijn zichtbaar koninkrijk. Drie geestelijke dode hoorders, tegen één die geestelijk "hoort en verstaat."

Ja, Adams kroost heeft het lichamelijke gehoor behouden. Slechts enkelen uitgezonderd. Maar allen zijn zonder onderscheid geestelijk doof. Dit blijft ontegensprekelijk. Christus zei tegen de Joden die Hem dagelijks hoorden en aanschouwden: "gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien," Joh. 5:37.

Laat ons horen uit Jezus' mond de verdeling van de leden der zichtbare kerk. Het grootste

deel der mensen (hierom bovenaan geplaatst) zijn verharde zondaars, met een koperen voorhoofd en een diamanten hart, door Christus gebrandmerkt bij een vast betreden weg, waar de heersende zonden en de ingeborene diabolisten vrij zonder strijd en tegenstand op voortwandelen.

Een tweede soort hebben rotssteen harten, met een zachtaardige natuur en een week gemoed, die bij elke ernstige leerrede of aanspraak kunnen schreien. Deze vergelijkt de Zoon van God bij een steenachtige aarde, waarin het Woord valt dat zij terstond met vreugde ontvangen. Dit zijn de lichtzinnige tijdgelovigen, die alle beloften die zij lezen of hun in gedachten komen, met beide handen aangrijpen en zich toeëigenen; zij zijn metgezellen, alhoewel geen vrienden van Gods volk, zolang de Religie eer de fortuin belooft.

Een derde gedeelte van het Evangeliezaad viel 'in de doornen, waaronder het verstikte. Deze dragen tegenwoordig de naam van gematigde orthodoxen. Die maken van hun kerkijver de grond van zaligheid. De Zoon van God die harten kent en nieren proeft zegt: dat deze gelijk Israël wel enige vrucht voortbrengen, nl. in zichzelf, (Luk. 8:14). Maar geen voldragen vrucht voor de Heere. De goede hoop der schijnvrucht, die zich in de strohalm der belijdenis vertoonde, wordt verstikt door het werelds goed, gelijk de rijke jongeling of met ongelukkige inbeeldingen, zoals die van de gemeente van Laodicéa.

Een vierde van het gezaaide Woord viel in de goede aarde. Dit gedeelte grond (nl. de uitverkorenen) wordt door Christus als grondeigenaar, die daarop recht heeft, de duivel onteigend, door de Heilige Geest met het ploegijzer der Wet tot een geestelijk braakland verbrijzeld, en door de kracht des Evangelies gezuiverd van de heerschappij van zonden en eigen gerechtigheid.

Dit verbrijzelde Sionsgruis wordt door hemelse inplanting met Christus verenigd, en zo tot vruchtbaar koren in Zijn koninkrijk geplant, die zich verdelen in drieërlei vruchtdraggers. De trappen hierin bestaan in 't geloof. Dit leert ons Gods Woord ontegenzeggelijk, Rom. 11:23; Hebr. 11: 6.

De eersten, door de Zoon van God voorgesteld, dragen hondervoudige vrucht. Deze hebben dan voorzeker een groot geloof. De strijd en de verschillende gedachten waarin een groot geloof bestaat, zal ons de mond der eeuwige Waarheid zelf beslissen, in twee voorbeelden door Hem zelf bevestigd: de Hoofdman en Kanaänese vrouw. Van de eerste getuigt Christus: "dat Hij zo'n goot geloof in Israël niet had gevonden", en van de laatste: "O vrouw groot is uw geloof." Maar het verdient ons opmerkzaam onderzoek in deze onderwerpen, waarin dit grote geloof bestaat. De hoofdman kenmerkt zich duidelijk in zijn hartgrondige zelfkennis en zijn diepe onwaardigheid in zichzelf; hij was tot niet geworden. Het is met recht als iemand aanmerkt, een Godsdaad, om een opgeblazen Adamskind een kameel van eigen inbeelding te vergruizen en te vernietigen. Dat hij zo klein wordt dat hij door het oog van een naald kan. Dit was door genade de hoofdman te beurt gevallen, niet waardig dat Jezus onder zijn zondaarsdak zou inkomen. Maar wij moeten vooral niet vergeten dat hiertegenover tot een groot geloof behoort, de kennis in de macht en algenoegzaamheid van Christus het grote Voorwerp des geloofs. Dit straalt zo luistervol in deze man door, zijn sterk geloofsvertrouwen dat, als de Zoon van God maar één woord sprak het genoeg was.

De Kanaänese vrouw door Jezus afgewezen en bij een hond vergeleken, stemt deze diepe vernederende en verachte staat vrijwillig en gulhartig toe. "Ja Heere"; een ziel door de Zon der gerechtigheid bestraald, zou als het mogelijk was zich wel onder het stof willen gaan verbergen voor de hoge Majesteit Gods. Maar door haar groot geloof vat zij Jezus op Zijn eigen woord: "de hondkens eten ook van de brokskens die vallen van de tafel huns

Heeren." Aan deze twee kent de Heilige Schrift een groot geloof toe, zij waren beiden heidenen van afkomst en geboorte, die tot voortekens dat het heidendom de ruimste Evangeliezegeningen zou ontvangen en van alle wettische eigengerechtigheid het meest gezuiverd worden, om enkel en alleen op Christus en zijn eeuwige algenoegzaamheid te leunen en te vertrouwen.

De tweede vrucht dragers brachten maar zestigvoudige vrucht voort, zijnde onkundiger in 't werk der verlossing, gelijk de Emmaüsgangers, die uit Jezus' eigen mond moesten horen dat zij traag en onverstandig waren om te geloven. Deze twee hadden toen veel kleiner kennis van Christus' algenoegzaamheid en almacht als de hoofdman, en de Kanaänese vrouw, minder bevindelijke kennis van Jezus en Zijn verlossingswerk.

In de trappen van de zaligmakende kennis van Christus Middelaarsvolk, verzwakt of wast het geloof mede op. Er bestaat een grote hinderpaal des geloofs, waarmede het geloof van veel zielen daalt of rijst. Dat zij al maar starogen op de tweede oorzaken. Dit was het gebrek van de twee Emmaüsgangers; zij zei: n: "het is heden de derde dag", alsof het nu ook bij de Heere onmogelijk was nu zij er niet meer door konden zien. O vrienden! het is een zalige vrucht en een kenmerk van een levend geloof te bezitten, van de tweede oorzaken af te zien. Want als alle schijnbare medewerkende wegen en middelen ophouden en alles van rondom donker wordt, dan komt het op 't geloof aan. Daarom vraagt de Profeet, alsof hij zeggen wil, waar zal hij gevonden worden: "Wie is er onder ulieden die de Heere vreest, die na de stem Zijns knechts hoort. Als hij in de duisternis wandelt en geen licht heeft. Dat hij vertrouwe op de Naam des Heeren en steun op Zijn God," Jes. 50.

Een derde gedeelte Evangeliezaad bracht maar dertigvoudige vrucht voort. We lezen veel in Gods Woord van een zwak en klein geloof. De oorsprong ontstaat dat zij nog maar kleine bevindelijke kennis bezitten in de weg van vrije genade, en een verkleefdheid aan haar eerste geliefkoosde man, n.l. de Wet. Door een wroeten en vruchtzoeken in zichzelf, een arbeiden om de oude Adam, die zwarte moriaan wit te wassen, en de vervloekte vijgenboom vruchten te doen voortbrengen. Math. 21: 19.

Ziet hier door Sions Koning drieërlei onderdanen in Zijn Koninkrijk geschetst.

Maar het verdient onze opmerking en tot mijn voornaam oogmerk. Dat Christus niet begint gelijk de gewone heilsorde, dertig-, zestig- en honderd. Maar honderd- zestig- en dertigvoudige vrucht; hier wordt ons een achteruitgang indachtig gemaakt en de afwisselende genadestanden van Zijn Koninkrijk in 't algemeen en ieder onderdaan in 't bijzonder. Dit heeft de Heilige Geest met zoveel klem en nadruk door Asaf laten beschrijven, tot troost voor het zwaar bestreden en verdrukte Sion Gods. Hoor eens wat de Heere in Zijn eeuwige wijsheid heeft besloten en vastgesteld: "Gij hebt een fontein en beek gekloven. Gij hebt sterke rivieren uitgedroogd, de dag is Uwe, ook is de nacht Uwe. Gij hebt het licht en de zon bereid. Gij hebt alle de palen van de aarde gesteld; zomer en winter die hebt Gij geformeerd." Psalm 74. Een opmerkzame Bijbellezer zal met mij instemmen, dat wij door Christus in de gelijkenis op een vermindering, of met andere Schriftuurlijke woorden op een verachten in 't genadeleven indachtig worden gemaakt. En gelijk het geloof een toetssteen is in de trappen van onze genadekennis in Christus en zijn Middelaarsvolheid, zo is de Liefde het merkteken van de afwisselende genadestanden in de gelovigen.

Is de kerk of leeft een kind Gods dicht bij haar Goël en Losser, dan is de liefde sterk als de dood, de ijver is hard als het graf, hun kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Veel wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja de rivieren zouden ze niet verdrinken. Al gawe iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem 't enenmale

verachten." Hoogl. 8.

Is de bruid van Jezus wat verflauwd, dan wordt zij traag in de liefde. Dan geeft zij het logge en trage vlees toe, zij begint zich te schamen openlijk voor Hem uit te komen, wordt toegeeflijk in de Waarheid, de geur der godzaligheid begint te wijken en zij beginnen met de vijanden te modereren; zo treurvol beschreven in Hoogl. 5.

Is de liefde verkoeld, dan begint de ongerechtigheid te vermenigvuldigen en de wereldgelijkvormigheid als een zwarte gedaante zich te vertoornen. Matth. 24. Dit leidt onze aandacht tot de gemeente van Eféze.

Tekst: Openbaring 2: 7e.

"Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeente zegt."

Deze brief verdeelt zich, om elkander geregeld te kunnen volgen in vijf hoofdleringen.

I. De opdracht aan de engel en de gemeente van Eféze.

II. Het lof- en prijzenswaardige in die gemeente.

III. Een beschamende bestraffing.

IV. Een ernstige vermaning met een bedreiging.

V. Een aanmoedigende belofte, tot verlevendiging in liefde.

O Heere schenk bij aanvang en voortgang, oren om te horen wat de Geest tot de gemeenten zegt, Amen.

I. De opdracht aan de Engel der gemeente te Eféze.

Deze stad was vanouds beroemd, zij was de bewaarplaats van de grote godin Diana. En onder de christenen bekend dat Paulus aldaar drie jaar met zegen had gearbeid, gelijk blijkt Hand. 19, 20. En zijn zendbrief daaraan geschreven.

Later heeft de Apostel Johannes er een pruimen tijd verkeerd. Deze stad ligt dicht bij Padmos, waarom waarschijnlijk daaraan de eerste brief moest worden gezonden; hierin hebben wij opmerkzaam te letten:

Vooreerst op de Bevelgever, n.l. de verheerlijkte Immanuël, die Johannes voor zegt wat hij schrijven moet, die onder een bijzondere Eretitel, ontleend uit Hfd. 1, Zich hier voorstelt: "Dit zegt Hij, die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die in het midden van de zeven gouden kandelaren wandelt." Waarin wij hier en in 't vervolg in elke brief nauwkeurig hebben te letten. Dat Hij zich met een bijzondere Naam beschrijft, juist gepast in overeenstemming met de toestand van elke gemeente. Dat wij aanstonds en in 't vervolg hopen te beschouwen.

Ten tweede, staat ons in de opdracht op te merken, aan wie Johannes moet schrijven, n.l. aan de Engel, hetwelk betekent gezant, opziener of leraar, die daarna de inhoud van de brief zijn gemeente moest medelen. De leraren worden allereerst aangesproken, omdat vanwege hun ambtsbediening wat meer van hén gevorderd wordt, en omdat de ondervinding bevestigd dat de gemeente al veelal, hetzij in de gezonde leer of in dwalingen, de voorgangers volgen. Zodat als een leraar van de Heere en Zijn Woord afwijkt, er veelal een oordeel voor de gemeente op volgt, en integendeel als Jezus de sterren, n.l. de leraars, in Zijn hand houdt en bekwaam maakt. Dan is dit een blijk van 's Heeren zegen over de gemeente.

II. Laat ons nu uit de mond van de verheerlijkten Immanuël, die in 't midden der gouden

kandelaren wandelt, horen **het lof- en prijswaardige van leraar en gemeente.**

Dit zijn onfeilbare merktekenen, om de valse van de ware kerk te onderscheiden, en het zuivere geloofsleven van de wettische inbeelding; die zich tot zes verdelen.

I. "Ik weet uw werken" niet die uit het verbroken werkverbond uitspruiten: "doe dat en gij zult leven." O nee! door gebrek aan geestelijke scheikunde om Wettische van Evangelische werken te onderscheiden, bedriegen zichzelf duizenden en worden eenvoudigen door schijndeugden met anderen bedrogen. Augustinus "noemt ze blinkende zonden." De Schrift zegt duidelijk van Abraham en zijn gelovig zaad: "die niet werkt maar gelooft." Rom. 4. Maar uit het hemels ingeplante geloof, spruiten alle Evangelische vruchten en werken der dankbaarheid voort. De inhoud van het genadeverbond luidt: "leeft en doet." Jak. 2: 20. Bevestigd in de wolk der getuigen Hebr. 11. Dit zijn de werken door de Zoon van God geprezen. Dat ons in de volgende brieven nader blijken zal.

2. "Ik weet ... uw arbeid." De arbeid van de gelovigen ontstaat, doordat zij door de Wet aan de Wet gestorven zijn,- en door het Evangelie een tweemens zijn geworden en in zwangerschap leven, waaruit al de geestelijke barensweeën voortvloeien, om als een reine en kuise maagd voor haar Bruidegom te leven. 2 Cor. 11. Hieruit komt de arbeid voort van een teerlevend Leraar en gemeente, of een gelovige ziel in 't bijzonder: wat al arbeid in de goudmijn van de Godsgeheimen, om Zijn Woord met de reine dieren door heilige overdenkingen te herkauwen; het samenspreken met Gods lieve volk, de onuitsprekelijke verzuchtingen die uit de zuivere bron des harten ontspringt, de eenzame wandeling met een Izak, de gezette afzonderingen gelijk Daniël. Al deze arbeid wordt ingesloten: "Die zich afzonderd tracht na wat begeerlijks, hij vermengt zich in alle bestendige wijsheid." Spreuk. 18: 1.

3. "Ik weet ... uw lijdzaamheid." Er is op een leraar, gemeente of christen nog weinig grond om op te vertrouwen, zolang het werk nog niet door vuur is beproefd geworden. Dit komt ons de Heilige Geest vraagsgewijze ophelderen en bevestigen. Jer. 12: 5. Als zij de kleine verdrukking der voetgangers al moede waren, hoe zij dan zouden kunnen bestaan als de vijand te paard. komt. Als zij alleen metgezellen der Waarheid en van Gods volk zijn in een land van vrede, hoe zouden ze het wel maken als de wateren der vervolging uit de Jordaan zich verheffen? Dan gaat het velen gelijk Erasmus; hij was een voorstander van de Leer van Luther, totdat de Paus Luther vervolgde; die beproeving kon hij niet doorstaan. Van een levenloze belijder zegt Christus in die gelijkenis van de zaadzaaiër: "als verdrukking of vervolging komt om des Woord wille wordt hij terstond geërgerd", Matth. 13. Maar tegen de leer en 't werk der vrije genade, daar druist en stroomt alles tegen. Dit wordt door lijdzaamheid verdragen, door geduld en arbeid openbaar gemaakt. En let wel op, de verhoogde Immanuël zegt "om Mijns Naams wil", n.l. uit een oprecht grondbeginsel van harte en tot het rechte doeleinde. Niet om door verdrukking bij mensen lof en bij de Heere loon te ontvangen. O nee. Maar uit innerlijke liefde tot de Waarheid en tot de verheerlijking Gods. Om het werk der lijdzaamheid openbaar te maken, heeft de Heere in Zijn wijsheid bepaald, dat zijn dienstknechten en kinderen door lijden geheiligd en door veel verdrukkingen voor de heerlijkheid werden toebereid. De kerk heeft van Abels tijd al gebloed, in afwisselende tijden, hetzij uit- of inwendig. De strijd is voornamelijk viervoudig van buiten, van binnen, van beneden en van boven, tegen de vier uitnemende verbondsgiften, geloof, hoop, bevestiging en de liefde; ons afzonderlijk onderzoek daarover dubbel waard.

Vooreerst het geloof. Dit is het grond- ja levensbeginsel en een zuiver genadewerk en inplanting van de Heilige Geest in de dode zondaar, die allen zonder onderscheid

onwetend zijn wat geloof is. Daarom merkt wel op mijn geliefden, het geloof als een werk Gods is volmaakt. Maar de onvolmaakte mens gaat dit besmetten, verontreinigen, ermee pronken en zich van alles inbeelden, voornamelijk in een weg van voorspoed. Het is bekend dat er in de natuur elementen zijn, die verroest, met schuim overdekt, vuile vlekken en ingekankerde wonden zijn, die met sneeuwwater niet gewassen (Job. 9), noch met salpeter of zeep kunnen wit gemaakt worden. (Jer. 2.) Maar die uitgebrand moeten worden, Jes. 4. Zo is het met het geloofswerk: dit wordt niet door des mensen eigen kracht noch door voor- of napraten gezuiverd van alle eigen inbeelding. O nee, de Heere komt het zuiveren in de smeltkroes en het vuur der beproeving, Mal. 3; Jac. 1 en 1 Petr. 1. Van buiten door haat en smaad, vervolgingen en kruis, zodat alles tegen hen schijnt te zijn en van rondom donker. In zulke tijden leren zij wel dat zij met hun geloof niet kunnen pronken, en dat zij in een land van vrede zich veel te veel van hun geloof hadden ingebeeld alsof het mannenwerk is. Als de liefelijke Zon is ondergegaan, om dán op de Naam des Heeren te vertrouwen, in de reeds aangehaalde tekst, Jes. 50.

Ten tweeden: de hoop. Dit is die levende en geurverspreidende bloem, die uit het geloof voortspruit; deze als zij niet geschilderd of nagebootst maar echt en levendig is, is een reinigende en zuiverende hoop. Maar nu maakt de goede hoop veelmalen een verkeerde berekening. Als de vijanden in bezwijming liggen dan beeldt ze zich in dat zij dood zijn. Zoals een schipper, als de zee stil is, hij dan spoedig de haven schijnt binnen te zeilen. O lieve vrienden! Wat heeft de hoop misgerekend. Als de schijndoden weer levend worden, met nieuwe list, kracht en geweld haar gevangen, neemt, de vuile wateren uit de afgrond van het hart beginnen te bruisen, haar slijk en modder opwellen - nu wordt de hoop op een betere school gebracht als in de boeken en gezelschappen van vromen. Ze wordt nu gereinigd en gezuiverd van de ingebeelde hoop, dat zij in zichzelf volkomen rein zou worden om als grote heiligen naar de hemel te gaan. De Heilige Geest als een Geest der uitbranding onderwijst hen, "dat Christus de Hoop der heerlijkheid is," die van de Vader zowel tot heiligmaking als tot rechtvaardigmaking geschonken is. Maar met dit onderscheid. Dat wij de heiligmaking niet gelijk stellen met de rechtvaardigmaking, gelijk de Antinomianen, die alleen de toegerekende heiligmaking van Christus voorstaan. Dat geschiedt heimelijk om de zonden de ruime teugel te geven. Daartegenover kunnen wij evenmin instemmen met de drijvers van de volmaaktheid der heiligen in dit leven; evenwel zijn zij naar het deugdenbeeld Gods herschapen en hebben een zuivere lust tot heiligmaking en hopen op volkomen verlossing, 1 Cor. 1:33.

Ten derden: de bevinding. Deze troostvolle verbondsgift wordt door het christenendom, die hun zaligheid zich op een historisch geloof inbeelden, bespot en geloochend. Vraagt u waarom? Eensdeels opdat zij hun eigen grond mogen behouden; anderdeels omdat de bevindingen van vromen niet zonder feilen en dwalingen zijn. Maar eilieve, wie zou het durven wagen, om de gelovigen vanwege hun onvolmaaktheid genadeloos te stellen? We kunnen niet tegenspreken dat sommigen van 's Heeren volk, door gebrek aan onderscheiden licht en in bekoorlijke wegen voor 't vlees zich wel eens verkeerd wat ingebeeld hebben; en dat anderen wel eens met hun bevindingen willen gaan pronken, gelijk kleine kinderkens, die al hun kinderspel op tafel zetten om te laten zien, en om daarmee boven hun medemakers uit te munten. O, mijn geliefden, hierom laat de Heere in zijn wijze voorzienigheid toe, dat de duivel op de ondervindingen van Gods volk aanvalt. Dit is voor velen een pijnlijke smart en een beroving van hun zalige troost. Maar een zeer nuttige en noodzakelijke beproeving. Als zij zich wat ingebeeld hebben, om dan het met schaamte terug te brengen, en om zich in 't vervolg zorgvuldig te wachten hun Godsontmoetingen niet te vergroten; ook evenmin om er hoogmoedig op te gaan worden.

Daarom kreeg Paulus een Engel des Satans die hem met vuisten sloeg, 2 Cor. 12.

Ten vierden: de liefde. Deze is de uitmuntendste genade, die is een dadelijke mededeling der Goddelijke natuur (2 Petr. 1), waaraan de Apostel zoveel christelijke deugden toekent (1 Cor. 13). Daartegen druisen alle wateren van vervolging aan om die uit te blussen, Hoogl. 8.

En gelijk deze liefde uit de liefde Gods afkomstig is, zo wordt de liefde met de uitlatende liefde Gods gevoed en versterkt, dit is de olie, om de liefde brandende te houden. De liefde wordt het zwaarste beproefd en van het vuurtje van eigenliefde gezuiverd, als de Hemel voor hen van koper schijnt te zijn. Zodat er geen gebed door kan en er geen regendroppeltje neerdaalt. Dan hebben de Bijbelheiligen het bitterste geklaagd. Dit deed de kerk zo erbarmelijk, uitroepen: "Och dat Gij de hemelen scheurde dat Gij nederkwam. Dat de bergen (namelijk van 'zonden, bestrijdingen en gemis) van U aangezicht vervloten", Jes. 64.

Dit zien wij zelf in de grote Borg; het gemis van 't gevoel van Zijns Vaders liefde was Zijn bitterste weeklacht.

Ziet hier, mijn geliefden, hoe Jezus' kerk en volk ook tot lijdzaamheid worden geroepen en vermaand. Deze, zegt Jacobus: "heeft een volmaakt werk", (niet in de oude Adam, die kan zich nooit de Wet Gods onderwerpen) maar zij werkt een volmaaktheid in het werk der genade, om door beproevingen de gelovigen tot lijdzaamheid en in onderwerping te oefenen, om in de wijze Voorzienigheid des Heeren te berusten. Dit was ook tot lof en prijs in de gemeente van Efëze.

4. "Ik weet dat gij de kwade niet kunt dragen." Dit ziet op de kwade lidmaten die in leer, wandel en ijdele inbeelding zich kenbaar maken, dat zij de gemeente ontsieren en bederven zouden. De leraar en de oprechte leden in Efëze waren bewaard gebleven voor het licht van onze negentiende eeuw, om allen, die door doop en belijdenis in de zichtbare kerk zijn, voor gelovigen te houden. Ja, hoort men velen zeggen, (die lust hebben met loze kalk te pleisteren), wees voorzichtig om de goede tarwe niet uit te plukken. O nee, geliefden, dat willen de oprechten wel aan de Heere overlaten; maar staat eens met opmerking stil. Dat de Heilige Geest eerst waarschuwt: "wie de goddelozen rechtvaardigt", en vervolgt "en de rechtvaardigen verdoemt zijn de Heere een gruwel, ja die beide" Spreuk. 17: 15.

In de kerkgeschiedenis wordt een sekte beschreven, genoemd: "de naaktlopers", die ontkleden zich lichamelijk, onder voorgeven dat zij het naakte geloof beleven. Zo maakt de duivel door alle tijden de mensen na-apers van het werk Gods, en degenen die niet zaligmakend ontdekt zijn, of nog maar zeer weinig ontblotend licht ontvangen hebben, worden hierdoor menigmaal misleid en bedrogen. Maar die door genade een naakte zondaar voor de Heere is geworden, en met de pen van de geestelijkheid eer Wet hun hooggeschatte en aangetekende godsdienst hebben doorgehaald, ja tot schade en drek verworpen; deze hebben zulk een grote lijst van christenen niet. Dit gaat ten allen tijde samen: in zover de geestelijke mens in zichzelf ontdekt wordt, niet minder of meerder onderscheidt hij de dingen die buiten hem zijn, gelijk Paulus ons duidelijk leert, 1 Cor. 2. Wij hebben de gelijkenis van de Zoon van God tot een voorbeeld: drie blote hoorders tegen één, die het zaligmakend "verstaat." Dit was óók het lof- en prijswaardige van de gemeente van Efëze. Dat zij die kwade leden niet konden verdragen.

Hier komt nog bij: "en dat gij beproeft hebt degenen die uitgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn het niet en hebt ze leugenaars bevonden." Het wordt thans helaas een deugd genoemd, en zij worden als liefderijke en vreedzame christenen begroet, die alle ketterijen kunnen verdragen. Die ook niet zo stijf en onhandelbaar zijn, die de valse Apostelen en de leugenaars gaan horen omdat er nog wat goeds bij is, tegenin Paulus' bedreiging: "die zij

vervloekt, die een ander Evangelie predikt." Weer: "een weinig zuurdesem verzuurt het gehele deeg" Gal. 1 en 5. Johannes waarschuwt zelfs in plaats van hen te gaan horen, "indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt ontvangt hem niet in huis." En de Zoon van God zegt: "Laat ze varen ze zijn blinde leidslieden der blinden", Matth. 15. Het verdient onze opmerking, dat tot lof en prijs van de gemeente van Efëze staat opgetekend, - niet dat zij de dwalingen alleen afkeurden. O, nee, merkt wel op: - "dat gij de kwaden niet kunt verdragen." Men hoort heden ten dage van velen, die een Godonterende leer afkeuren. Maar evenwel tegen Gods Woord aan dwalingen en zondige menselijke wetten vasthouden, die de deur voor alle zaden van ketterijen openzetten en de heilige ordonnantiën en bondszegels laten ontheiligen. Maar de opzieners te Efëze hadden getrouw de kerkelijke discipline of tucht geoefend en de gemeenschap met de leugenaars afgesneden. Hier moet naar Gods Woord 't allermeeest tegen gewaakt en 't scherpst gehandeld worden: "Een ketters mens verwerpt na de eerste en tweede vermaning", Tit. 3: 10.

Aan de gelovigen te Efëze werden nog meer geloofsvruchten en zalige voorrechten toegekend.

5. "En gij hebt verdragen en hebt geduld." O vrienden! het is zulk een sieraad van de genade, om "met de Waarheid alle smaad en vervolging geduldig te verdragen, en Mozes keuze te beoefenen: "Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden. Achtende de versmaadheid Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten van Egypte." Als de aantekening van Josephus waar is, dan heeft Mozes al in zijn derde jaar door het geloof de gouden kroon onder zijn voeten vertrapt, die hem door Thermuth, Farao's dochter werd opgezet.

Maar het is nog groter lofbetuiging dat Christus zegt: "en gij hebt om Mijns Naams wil gearbeid;" deze arbeid wordt in geen Adamskind gevonden. Het is alleen de vrucht van de hemelse ingeplante genade, om zichzelf te verloochenen en in de verheerlijking van Gods Naam zijn zaligheid te smaken, om met Lodenstijn te zingen:

Den Hemel werke wat Hij wil.

Dewijl Hij d'eeuwige besluiten

Uitvoert; en 't schepsel zwijge stil,

En sluite rede en wijsheid buiten.

De verheerlijkte Immanuël getuigt ook tot roem der gemeente: "En zijt niet moede geworden." Moedeloosheid is een droevige ongestalte en verzwakt het geestelijke leven; ze ontstaat uit een vruchteloze arbeid, n.l. om de menigvuldige tegenheden en jammeren van dit levens uit de weg te ruimen, de ziel wil op een moeitevolle wereld rust zoeken dat haar niet beloofd is; het is en blijft hier een bestendige onbestendigheid. Maar het is een zalige arbeid, te arbeiden om het met God hartelijk eens te worden.

6. Eindelijk verdient nog tot roem van Efëze dat wij in 't zesde vers lezen: "dat gij de werken der Nicolaïten haat die Ik ook haat." Over deze ,sekte zijn verschillende gevoelens. Maar kortom, het was een leer, die aanleiding gaf tot onkuisheid en een onchristelijke wandel. De leerlingen in een school moeten de proef op de som zetten of de rekening goed is. Laten de leerlingen van de Opperste Wijsheid hieraan veilig alle leringen toetsen, alles wat aanleiding geeft tot een losse, ijdele, oneerbiedige en onstichtelijke wandel, is uit de vader der leugenen, de duivel.

III. Hierop volgt een beschamende bestraffing: "Ik heb tegen u dat gij u eerste liefde hebt verlaten." Hierin staat Ons te letten op de oorzaak, de verachtering en de onbetamelijkheid.

A. Christus heeft niet zonder grote redenen gezegd: "dat hij de leraren, zullen zij licht geven als sterren in Zijn rechterhand houdt." Hij moet ook de kandelaar, namelijk Zijn gemeente, brandende houden, deze zuiveren en met olie der genade onderhouden, gelijk de Priesters in de Tempel door de snuiters de lampen reinigden en met zuivere olijfolie aanvulden. Nu was het een duidelijk blijk dat zij samen de ware Wijnstok hadden verlaten, gelijk Hij met nadruk heeft gezegd: "zonder Mij kunt gij niets doen" Joh. 15.

O mijn vrienden, er zijn twee klippen die beide even gevaarlijk zijn om op vast te zetten, daar het zuivere vaarwater midden doorloopt, nl. tussen de lijdelijke Mystieken, die alle Evangelische middelen en geloofsoefeningen verachten, en het heimelijk aankleven van de eerste man de Wet. Dit kenmerkt zich. Als een tijdgelovige zijn diepe afhankelijkheid verliest en zijn gehele machteloosheid ten goede buiten de dadelijke invloed van de Heilige Geest, daarna beginnen zij te roken aan eigen netten en te rusten op gedane plichten.

Hierop volgt:

B. Een verachten en verlaten van hun eerde liefde. Deze was niet geheel verloren. Maar verlaten of droevig verflauwd. De eerste liefde. Dit wordt ontleend aan de eerste huwelijksliefde, Jer. 2. Als de ziel gelijk een reine en kuise maagd zo onbedongen in bezaaide en onbezaaide landen, onder lief en leed haren Bruidegom nawandelt, zich zo gelovig in Zijn armen mag neerleggen. Dat zijn liefde de Banier over haar is. Dat zij met verlangen naar de dood en met blijdschap de ogen naar de hemel kan richten en door het zielzaligend geloof met lijdzaamheid verwachten. Dat zij eerlang de gouden straten van het nieuwe Jeruzalem met hun gehele geestelijke familie zal bewandelen, in de storeloze nabijheid van de Drieenige Jehovah. Doch, o treurige verachtering en dodelijke koelheid: zij hadden de letter der Waarheid behouden en de kracht verloren; zij bleven de plichten nog uit sleur waarnemen. Maar het hartelijke, het innerlijke het geestelijke, de liefde werd er uit gemist, de consciëntie beschuldigt van traagheid en zet aan 't werk. Maar de drijfveer der liefde tot Gods eer en verheerlijking, hadden zij verlaten.

C. Laat ons nu nog eens letten op het onbetamelijke van het verlaten van hun eerste liefde. O, mijn geliefden, hierin worden wij bepaald dat de Zoon van God zegt: "Maar." Dit woord "maar" maakt ons indachtig dat het geen kleinigheid was. Dat Hij zegt: "Ik" uw zielen-Bruidegom, "Ik heb tegen u;" Die Zichzelf voor haar in de dood had overgegeven en door een dierbare bruidsschat tot Zijn eigendom gekocht, gezocht, gezaligd, geheiligd en vertroost. O, wat al weklachten heft de Heere in Zijn Woord aan: "Zult gij dit de Heere vergelden gij dwaas en onwijs volk" Deut. 32. "Och dat Mijn volk naar mij gehoord had! dat Israël in Mijn wegen gewandeld had." Psalm 81. "O mijn volk wat heb Ik u gedaan? En waarmee heb Ik u vermoeid? betuigt tegen Mij." Micha 6.

IV. Dit leidt onze aandacht naar een ernstige vermaning met een bedreiging.

De verheerlijkte Immanuël wijst niet alleen de breuk en ziekte van de gemeente van Eféze aan. Maar ook tevens de weg tot herstel en genezing. De inhoud van dit hemelse recept bestaat in een viervoudig geneesmiddel:

1. "Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt;" het is een oud spreekwoord, *de ziekte in zijn eerste oorzaak te kennen is half genezen*; het is het begin van herstel. Als de gelovige ziel bij het licht des Geestes gebracht wordt bij de grondoorzaak, waardoor zij hun eerste liefde heeft verlaten. Dan volgt er terstond op: "ik zal heengaan en wederkeren tot mijn vorigen Man, want toen was mij beter dan nu." Hos. 2.
2. "En bekeert u." Deze eis in Gods Woord, wordt goedgekeurd, omhelsd en aanvaard

van alle onbekeerde en werkheilige mensen als een conditie van 't genadeverbond, daarom willen en arbeiden ze om daaraan te voldoen. En als 't gebod tot bekering geestelijk op een kind Gods wordt gebracht, roepen zij uit: "die Wet is heilig, rechtvaardig en goed... maar ik ben vleselijk verkocht onder de zonde." (Rom. 7.) Zij maken Gods gebod tot een gebed. De Gereformeerde kerk of de zuivere genadeleer van de Bijbel kent geen eis of conditie in 't genadeverbond, want dan zou er niet één Adamskind behouden worden. Rom. 11:6.

3. "En doet de eerste werken." De inhoud van de hemelse brief aan de gelovigen te Efëze, die hun eerste liefde hadden verlaten, is ten allen tijde geweest en zal altijd blijven een Rots en leer der ergernis voor alle onwedergeborene en ongeheiligde Christenen blijven, die van de tweede oorzaken, de blote middelen, heil verwachten, en zien Jehovah de eerste Bron en Gever van alle zegeningen voorbij. Hij toch is een jaloers God, "die Zijn eer aan geen ander zal geven." Dit is ook een grote ongestalte, als 's Heeren kinderen Jehovah zo voorbij zien. Maar hier tegenover staat. Als zij gelijk de gemeente van Efëze de tweede oorzaken versmaden en met hun verstand boven Gods Woord klimmen. Het teer leven in de genademiddelen beginnen te verachten, de gezette afzonderingen nalaten, in de liefde verflauwen, enz. De verachtering in de genade zeggen de ouden: "vangt met de lauwheid der binnenkamers aan." De Heere Jezus roept: "doet de eerste werken!" n.l. de werken der liefde uit zuivere dankbaarheid.

Dan volgt de ernstige bedreiging: "zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen en zal uw kandelaar van zijn plaats nemen." Dit is waarschijnlijk een zinspeling op de verwoesting van Jeruzalem.. Toen de Tempel reeds in brand stond, liep Titus nog in haast en nam de kandelaar van zijn plaats, volgens aantekening van Josephus, Brengen wij deze bedreiging op de leraar over als hij liefdeloos en biddeloos voortleeft, dan zou zijn kandelaar, n.l. zijn gemeente van hem worden weggenomen, uitsterven, afvallen van de Waarheid of door twist en tweedracht verstrooid worden. Zodat hij ontkroond en geen leraar blijven zou. Brengen wij de bedreiging op de gemeente, de kandelaar zelf over. Dan zou de Heere om hun liefdeloosheid de kandelaar der Waarheid wegnemen en naar een andere stad, land of volk overbrengen. Dit is later ook gebeurd.

V. Laat ons nu deze brief besluiten met een aanmoedigende belofte tot verlevendiging in de liefde: "Die overwint Ik zal hem geven te eten van de boom des Levens, die in het midden van het Paradijs Gods is."

Dit is het werk van een goed krijgsknecht van Jezus Christus, van het begin van zijn Pelgrimsreis af, tot zijn laatste levenssnik toe. Dit sluit het woord "die overwint" in. En omdat geloofsstrijd een zware, moeilijke strijd is, komt de verhoogde Immanuël Zijn uitverkoren volk bemoedigen met de belofte, die alle troost in dit leven in zich bevat en de eeuwige gelukzaligheid over de dood.

A. Vooreerst in dit leven, de zinspeling is op de levensboom in het Paradijs, hoewel die in de staat der rechtheid geen voorbeeld van Christus was, wordt er later dikwijls op gezinspeeld. Hoewel het tegenbeeld het zinnebeeld oneindig overtreft: de boom des levens stond midden in 't Paradijs tegenover het oosten om door de opkomende zon bestraald en verwarmd te worden. Maar Christus is de Levensboom Zelf, die als de Zon der gerechtigheid alle licht en leven in Zich bezit. Hij is in 't midden van het Paradijs n.l. Zijn kerk en ook in de harten van Zijn volk geplant, Hoogl. 4; Jes. 51.

De boom des levens was maar een sacrament van 't werkverbond, kon het leven niet bij aanvang, veel minder als 't verloren was teruggeven. De Zoon van God geeft de onsterfelijke levensvrucht, Joh. 4 en 6.

De boom des levens stond in de hof van Eden daar de oude slang in mocht rondwandelen. Maar in de kerk is de duivel geketend en kan niet verder komen als zijn keten lang is. Het verdient onze opmerking. Dat wij lezen na de bondbreuk: "Ziet de mens is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad." De mens in de staat der rechtheid kende enkel goed. De Drieëenige Jehovah kende en zag door Zijn alwetendheid het kwaad reeds tevoren, wat de mens na de zondeval leerde, toen hij geheel kwaad was geworden. Maar als wij opmerken dat het gesproken is, nadat zij in 't genadeverbond zijn opgenomen. Dan kunnen wij het ook overbrengen op de genadestaat, welke bestaat in goed en kwaad; in deze laatste uitleg worden wij bevestigd, omdat wij verder lezen: "Nu dan, dat hij zijn hand niet uitsteke en neme ook van de boom des levens, en ete, en leve in eeuwigheid." De Heere wil zeggen, de volmaakte mens is gevallen, omdat hij begeerde te eten van de proefboom om te leven in eeuwigheid; hoe veel te meer zou de onvolmaakte mens zich inbeelden en door de duivel verleid worden, als hij de vrucht at van de boom des levens, zodat hij dan tot in eeuwigheid zou leven. O, mijn geliefden, duizenden naam-christenen worden hiermee verleid.

Maar gelukkig. Het uitverkoren en begenadigd volk zijn door Jehovah zelf uit het Paradijs, n.l. het werkverbond uitgedreven en de toegang tot de Boom des Levens afgesloten, Gen. 3: 24. O vrienden! dit is haar zalig voorrecht dat zij niet tot Christus kunnen komen en Hem aannemen, ze zouden Hem schrikkelijk misbruiken. Daarom lezen wij: "Ik zal hem geven te eten", niet: gaat er maar naar toe en plukt er naar welgevallen maar af. O nee! ze moeten een recht, een macht, een toegang daartoe ontvangen, Openbaring 22: 14.

Laat ons dit in enige bijzonderheden beschouwen.

1. De weg tot de Boom des Levens is gesloten, door 't verbreken van 't werkverbond, en de overtreding der Wet en Jehovah's geschonden deugden. De uitverkorenen ontvangen een recht tot de verloren Paradijsgoederen door de vrije rechtvaardigmaking. Van dit ogenblik staan zij in een eeuwig onverbrekkelijk vredeverbond. Maar hebben alleen toegang als Christus hen bij de hand neemt om de zalige verbondsvruchten te plukken door het toeëigenend en omhelzend geloof. Dit wordt ons zeer duidelijk beschreven, Rom. 5:2.
2. De weg tot de Boom des levens wordt afgesloten door de dagelijkse zonden. Dit heirleger van inwendige Filistijnen beletten dikwijls de toegang tot Bethlehem's bornput, 2 Sam. 23. Daarenboven een stroom van bestrijdingen houden de ziel menigmaal van Jezus af, Markus 5. De naamchristenen, die het geloof genomen hebben, staat niets in de weg. Die zeggen openlijk: zij hebben met die kronkelpaden der vaderen niets te maken. Dat dit of dat gekend en ondervonden moet worden. Deze kenmerken zich duidelijk dat zij nog met Adam in 't werkverbond leven, en door hun gestolen geloof ook op de verdere weg de vruchten van de Levensboom, n.l. Christus kunnen aannemen, zoo dikwijls als het hun belieft.
3. De toegang tot de Boom des Levens wordt menigmaal belet door geestelijke ziekte, die veelal zijn oorsprong heeft uit bijzondere zonden of ongezonder voedsel. De belijders der Waarheid stellen zich gerust met de onvolmaaktheid der heiligen, of zij kunnen zich genezen met een recept uit de 'leugenbundel der gezangen':

Jezus neemt de zondaars aan,

roept dit troostwoord toe aan allen.

O nee, mijn geliefden, de Heilige Geest moet de wonden der uitverkorenen

verbinden met de bladeren van de Boom des Levens, tot genezing, n.l. tot vrijmaking en vrede des gemoeds, Openbaring 22:2.

4. De toegang tot de Boom des Levens wordt veelal gesloten door eigengerechtigheid. Bij het werkelijk Christendom is doen en laten, hun gehele grond waarop zij bouwen, om vast in Jezus te geloven en op de letter, zonder de kracht der Waarheid te vertrouwen. Maar zij die genade ontvangen hebben, leren door ondervinding dat het werkelijk Ik van eigengerechtigheid de weg tot de Heeren toemuurt. Maar dat genade, met de ware genadeleer als de geestelijke zielenprijs gevoed moet worden. En dat het een gelukkige en gezegende genadestaat is als zij hun laatste cent uitgegeven hebben. Dat de blanke en soevereine genade "de beste koophandel en een Boom des Levens is, die daaraan vasthouden" Spreuk. 3.
5. Eindelijk, de gemeenschap aan de Boom des Levens moet veelal gemist worden, door dat zij gelijk de gemeente van Eféze, hun eerste liefde hebben verlaten. Die de liefde met een kool vreemd vuur hebben aangeblazen (gelijk de beide zonen van Aäron) die verlaten hun eerste liefde nooit, zij kunnen het met hun eigen gewoon keukenvuur onderhouden.

Maar, mijn geliefden, waar zullen wij onder Gods beproefde heiligen er één aantreffen, wanneer hij zijn hand in de boezem steekt van zijn afgelegde pelgrimsweeg, die zou kunnen en durven antwoorden, ik heb mijn eerste liefde niet verlaten? We zouden ze betwifelen die het tegendeel getuigen. O nee, ze zullen het uit één mond belijden. Dat de alwetende Immanuël die in het midden van de gouden kandelaren wandelt, en nauwkeurig let op hun werken, billijk tegen haar mag zeggen: "Ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." En dat het rechtvaardig is als Hij Zijn zalige gemeenschap hen onthoudt en dat het alleen vrije en loutere goedheid is, als zij met Johannes eens plukken mogen van de verbondsvruchten van de Boom des Levens. Daardoor hebben zij "gemeenschap met de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus." Deze hemelse vrucht werkt alleen de ware broederliefde. Maar ze blijft ook het zuivere voedsel om voortaan in hartelijke liefde met hun geestelijke familie te leven. Joh. 1: 1-3.

B. Ten tweede wij zouden ook deze bemoedigende belofte, aan de geestelijke overwinnaars beloofd, kunnen overbrengen als eenmaal de strijd zal volstreden zijn en zij geleid zullen worden tot de Boom des Levens die midden in het hemelse Paradijs gepland is, om deszelfs inwoners van maand tot maand nieuwe Hemelvreugde te schenken. Daar behoeft de Bruidegom Zijn lieve bruid niet meer toe te roepen: "Ik heb wat tegen u", daar is een eeuwige gemeenschap aangebroken. Daar wordt de Levensboom zonder afwisseling door haar in volle gelukzaligheid aanschouwd. Maar ook een vrijen toegang tot verzadiging wordt geschenken. "Want het Lam dat in 't midden des troons is zal ze weiden en zal haar een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren: en God zal alle tranen van hun ogen afwissen." Openbaring 7.

Tussenzang Psalm 77: 3-5

TOEPASSING.

Als de verheerlijkte Immanuël op heden een brief zou laten schrijven, aan de bewoners van de aarde, en ook vooral in ons Nederland aan Leraars en gemeenten, de inhoud zou niet anders zijn: "Ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." O, mijn geliefden, wat

hebben wij in onze tegenwoordige dagen met de klaagprofeet uit te roepen: "Och dat ons hoofd water ware", om de koude en liefdeloze tijden te bewenen. En dat ons lot en toestand nog zeer vergroot en aan een spoedige uitkomst doet wantrouwen, is dat er helaas, zo weinige getrouwe wachters op Sions muren worden gevonden, die de bazuin durven blazen. Zodat het in alle opzichten te aanschouwen is, dat de Heere wat tegen ons heeft. O vrienden! mochten wij samen acht geven op de tekenen der tijden, welke instrumenten er uitgevonden, zijn. Wat worden er, met Gods Heilig Woord strijdende wapenen, gevochten van al die nieuwe wetten en stemmingen die ingevoerd worden, en wel opgemerkt, sedert die tijd is ons land en zijn veel steden al dieper in de schuld gekomen, en de Waarheid en godzaligheid sterft van jaar tot jaar uit. Waar hoort men dat leraars en gemeenten de dwalingen en zonden niet verdragen kunnen, en dat zij niet moede worden in de strijd en dat zij met geduld met de Waarheid alle smaad en vervolging verdragen? O wij mogen allen samen wel met Ezra uitroepen: "Ik ben beschaamd en schaamrood om mijn bangezicht tot U op te heffen." Mocht Sions Koning Zijn Geest eens uitstorten, over het kleine getal oprechte dienstknechten en Zijn volk, opdat zij eens met gevoel van schuld en met behoefte des harten mochten wenen aan de troon der genade. "Och dat Gij de hemelen scheurde. Dat Gij neerkwam, dat de bergen, (n.l. van onze zonden en liefdeloosheid) voor Uw aangezicht wegvloten." Jes. 64. Maar laat ons trachten tot bijzondere leringen voor onszelf en onze toestand voor de eeuwigheid, onze overige tijd te besteden; en wel tot bestraffing, aanmoediging, vermaning en vertroosting.

- A. In deze brief komt de Zone Gods als van de hemel nog waarschuwen en bestraffen.
1. Openbare leugenaars die zichzelf en hun gemeenten verleiden voor de eeuwigheid. O wij zouden wel zeggen, hoe is het mogelijk dat zij niet schrikken en beven, om eenmaal rekenschap van hun rentmeesterschap voor die Alwetenden te moeten afleggen! Maar ach ongelukkigen, gij roept uit: "Zijn wij dan blind?" Joh. 9. O vreselijke sententie: "God zal over (de leugenleraars) toedoen de plagen in dit boek geschreven." Hfd. 22.
2. "Degenen die uitgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn het niet." Het baart velen van Gods kinderen twijfeling en nadenken, dat predikers zoveel eigenliefde voor hun geloof kunnen behouden. Dat zij tot dat werk geroepen zijn, daar er geen vrucht of blijk van Gods goedkeuring op te aanschouwen is, en dat zij met alle aangewende pogingen geen plaatsje in de harten van 's Heeren volk ontvangen, daar dit voortdurend gemist wordt. O vreest voor Christus' zware bedreiging: "Ik heb ze leugenaars bevonden." Want Jehovah belooft Zijn volk en knechten "een plaats en een naam" in Zijn huis. Jes. 56.
3. De Zoon van God bedreigt in deze profetie. Dat gij voor eeuwig buiten de hemel zullen geworpen worden "een iegelijk die de leugen liefheeft en doet." Wat worden er in de gemeenten lidmaten gevonden, die in heimelijke zonden van bedrog en ontucht leven, waar hun consciëntie menigmaal onrustig over klopt! Evenwel toch blijven ze voortzondigen. O, hoort eens uit Jezus' mond: "wat koning gaande naar de krijg om tegen een anderen koning te slaan, zit niet eerst neer en beraadslaagt of hij machtig is met tienduizend te ontmoeten, degenen die met twintigduizend tegen hem komt. Anderszins zendt hij gezanten uit, terwijl degene nog verre is, en begeert 't geen tot vrede dient." Luc. 14. O dwaze sterveling, u zet de krijg maar voort tegen de Koning aller koningen, u zendt uw gebeden niet uit terwijl het nog de dag der genade is. O, vreest toch: u kunt het tegen de Almachtigen niet volhouden.
4. De Zoon van God waarschuwt ook die zich door valse Apostelen laten verleiden. O spiegelt u eens hoe slecht het met Rehabeam afliep. Dat hij zich door dwaze, lichtzinnige jongelingen liet misleiden. Maar dit was nog maar tijdelijk. Maar o

vrienden! het gaat naar een eeuwigheid, en als dan het geloof geen wortelen naar beneden heeft en geen vruchten draagt naar boven tot verheerlijking Gods.

O, luistert eens met aandacht naar Jezus' woorden: "in de tijd der verzoeken wijk af." Dan smelt het historisch geloof als lood voor 't vuur, en gelijk de Cyprische diamant onder de hamer. Nu, u hebt evenmin de kosten overrekend. Als de duivel u met zijn legermacht van haat, smaad en vervolging tegenkomt. Dan zendt gij gezanten uit om weer vrede met hem te maken. Dan wordt u noch van uw eigen vrienden bespot: "deze mens heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen." Luc. 14. Maar, ach! het zal veel erger zijn van Sions Koning verworpen te worden. Hij wandelt in 't midden van de gouden kandelaar van Zijn gemeente; Hij geeft Zijn dienstknechten een onveranderlijke rietstok om de Tempel en het Altaar te meten, n.l. Zijn Heilige Woord, om daarmee Zijn geestelijke Tempel, Zijn volk en hun offerwerk op het gouden Altaar nauwkeurig op te meten, om die in gedachtenis te bewaren. Daar ziet Hij met welgevallen op neer. "Gij hebt om Mijns Naams wil gearbeid en zijt niet moede geworden." Maar luistert eens met aandacht wat Christus daar verder zegt: "Het voorhof die van buiten de Tempel is, laat die uit en meet die niet want hij is de Heidenen gegeven." Dit is een zinspel dat onder Israël wel vreemdelingen in het voorhof, maar niet in de Tempel mochten komen. Maar de ware betekenis is tot verschrikking voor onbekeerde mensen. Dat de verheerlijkte (Immanuël geen acht neemt, of liever geen welgevallen heeft aan hun personen en godsdienst, Openbaring 11:1, 2.

Evenwel het is nog het kostelijk heden der genade, de welaangename dag der zaligheid. O hoort eens wat Johannes getuigt, Openbaring 10: "En de engel (n.l. Christus de ongeschapen Engel) dien ik zag staan op de zee en op aarde"; door de zee worden ons alle vijandige volkeren afgebeeld. Hfd. 13: 1. En door de aarde meer de zichtbare kerk. Maar de Zoon van God hief zijn hand op naar de hemel om alle mensen te waarschuwen, die verre af en nabij zijn. "En hij zwoer bij Dien, die leeft in alle eeuwigheid ... dat er geen tijd meer zijn zal." Och dat die Psalmbede uw dagelijkse arbeid mocht zijn: *"Laat ons de tijd des levens kostelijk achten."* Psalm 90.

B. In deze hemelse brief ligt ook een bijzondere aanmoediging opgesloten, voor de treurige en strijdvolle Sionieten. Hoort eens wat de Hartenkenner en Nierenproever van uw droefheid, uw wenen, zuchten, kermen en strijden zegt: "Ik weet uw arbeid." Hij weet dat het u te doen is, om van uw schuld verlost en gewassen en geheilgd te worden, om vrede met God en in Zijn liefde en verkwikkende nabijheid te mogen wandelen.

Hij weet ook "uw lijdzaamheid", uw zielsworsteling, om als een gespeend kind onder Jehovah's volwijze leiding stil te zijn. Mogelijk zeggen sommigen van u: 'Als ik maar geloven kon dat mijn kruis en tegenheden een Vaderlijke tuchtroede was. Maar ik vrees dat ik een bastaard ben.' En wel waarom? Uw antwoord zal wel zijn. Dat gij zo geen kinderlijke toegang tot de troon der genade hebt. Och lieve vrienden! hoort eens wat Salomo zegt: "De Heere heeft gezegd. "Dat Hij in donkerheid zou wonen", 1 Kon. 8. Hij had zich in de Tempel als in een wolk verborgen. Dit ondervindt al Gods begenadigde volk dat zij veelal uit de donkerheid en de verre afstand van dat eeuwig Licht hier moeten opklimmen, om tot de Onzienlijke te naderen. Maar bij Geestes licht vloeit dit uit eerbied voor de hoge Majesteit voort. Daarom zegt Christus: Ik weet "gij hebt om Mijns Naams wille gearbeid en zijt niet moede geworden." Hij kent uw strijd tegen de duivel, wereld en de reus der zonde. Maar hoe groot en onoverwinnelijk dit heirleger ook mag zijn, het komt toch nimmer in u op, om gezanten uit te zenden en weer vrede met de oude Kanaänieten te maken. O nee, uw arbeid is om gezanten, n.l. uw zielsbegeerten uit te zenden naar het hemelhof, om licht,

kracht en bijstand in de zware strijd te ontvangen. Want de genade is een jongeling, teer gelijk David, onervaren in de strijd. De zonde is een oude en sterke reus, een gewapend en ervaren soldaat.

Maar o, driewerf gelukkig! de Heere is in de spits en met u in de strijd. Al uw mislukte arbeid om de vijanden te overwinnen, maken u wel eens moedeloos. Maar deze moeten u in de ware lijdzaamheid onderwijzen om u te leren tot de geestelijke David te vluchten, zoals de Heere ons in de profetie van Micha (hfd. 1) opmerkzaam maakt, in een geheimvolle verbondsbelofte: "Ik zal u nog een Erfgenaam toebrengen (nl. de rechte Erfgenaam Christus) gij inwoneres van Marescha (dit was een hoofdstad in Juda). Hij zal komen nl. de heerlijkheid Israëls tot aan Adullam," (dit was een duistere spelonk) niet tot allen in Juda, niet tot allen in de uiterlijke kerk, komt de rechte Erfgenaam de Verlosser Israëls. O nee alleen die in Adullam wonen.

Wellicht vraagt u: wie zijn dat? leest 1 Sam. 22, wie tot David in de Spelonk Adullam vluchten: Ten eerste "die in nood en benauwdheid verkeren," doodbrakende Hemans vanwege het vergif der zonden; ten tweeden "die een schuldeiser had," die geheel verarmd zijn en hun bankroet bekend hebben; ten derden "wiens ziel diep bedroefd is," die alles hebben moeten opofferen, als een geheel eenzame weduwe, van alles beroofd; die al hun godsdienst, hun geliefde Izaks op het altaar moesten leggen.

O ziet eens geliefden, uw arbeid daar u gelukkig geen prijs op stelt, maakt u tot een vluchteling tot Christus. Dat u niet zo spoedig uw wens verkrijgt, leert u de lijdzaamheid der heiligen, daardoor wordt uw geloof beproefd en gezuiverd en u in de strijd geoefend, alleen de strijders (niet de rustzoekers) wordt beloofd dat hun gegeven zal worden "te eten van de boom des Levens," O vrienden, velen van u klagen menigmaal dat u niet tot Christus komen kunt. Dit wordt in waarheid alleen op de school der bevinding geleerd. O, driewerf gelukkig die het te beurt is gevallen om van de giften te moeten leven; mocht u van de Kanaänese vrouw leren Jezus op Zijn eigen Woord te manen. Dat het u gegeven mag worden, Hem door het toe-eigenend geloof te mogen omhelzen als een volkomen troost in dit leven, en eenmaal een macht om door de poorten in te gaan in de stad der heerlijkheid hier Boven, Openbaring 22.

C. Deze brief behelst ook een ernstige eermaning aan degenen die hun "eerste liefde hebben verlaten;" ach! dat wij dit konden overslaan. Maar ach, helaas, het tegendeel roept ons van alle zijden, breuk op breuk, afval op afval, afwijkingen in leer en praktijk, hoewel er trappen zijn die wij op heden maar brengen zullen op vier.

- De eerste oorzaak van het verlaten der eerste liefde begint als het oordeel verduisterd wordt. Als zij een lichamelijke arbeid, vormelijke plichten, voor gelovige barensweeën der ziel beginnen te houden. Als zij door een beschouwende kennis tot de Boom des Levens gaan en zonder een blaadje tot genezing, of een vruchtje tot verkwikking en vertroosting te hebben ontvangen, blijmoedig weer terug te keren. Dit is een duidelijk blijk dat de innerlijke liefde en gemeenschap met Christus is afgestorven.
- De tweede trap van het verlaten der eerste liefde kenmerkt zich. Als zij de afwijkers en leugenaars kunnen verdragen. Dit is een duidelijk blijk dat de liefde kwijnt. Als man en vrouw stilzwijgend het kwaadspreken van hun echtgenoten kunnen aanhoren. Dit is een ontegenzeggelijk bewijs dat er geen innerlijke liefde bestaat. O, mijn geliefden, daar de Waarheid aan de ziel geheiligd is, zeggen met Petrus rotssteen in hun belijdenis dat de zaligheid in geen anderen is. Dan in de "Christus de Zone des levendigen Gods." Hoewel als 't aan het beoefenen aankomt, dan zijn zij in de praktijk zwakke Simon's Jona-zoons. Daarom worden de oprechten in hun zielen doorpriemd

als zij horen dat Christus ontkroond en het schepsel gekroond wordt. Hoor Paulus in heiligen ijver Elymas eens aanspreken: "O, gij kind des duivels vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult ge niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren." Hand. 13.

- Een derde trap van liefdeloosheid bestaat, als zij niet alleen een dwaalleer kunnen aanhoren. En als het oordeel zo verduisterd wordt dat zij daarvoor ijveren. Maar eilieve, elke voetstap van de bevindelijke Waarheid af heeft tot gevolg, wereldgelijkvormigheid, ontederheid en een teringziekte in de liefde, "vele valse profeten zullen opstaan en zullen er veel verleiden," (daarop volgt) "zoo zal de liefde van veel verkouden," Matth. 24.
- Eindelijk de hoogste trap van het verlaten der liefde wordt openbaar. Als zij de werken der Nicolaïten opvolgen, de Antinominiaan in hun binnenste voeden en de christelijke vrijheid misbruiken. Paulus vraagt: "is dan Christus een dienaar der zonde?" O, mijn geliefden, de liefdeloosheid is een beklagenswaardige staat, hiervoor mogen wij wel schrikken en beven, en deze vlieden gelijk de afschuwelijke plaag der melaatsheid. Als de Heilige Geest de liefde Gods in 't hart heeft uitgestort, dan is Jehovah's rechtelijke toorn voor eeuwig gestild. Maar niettegenstaande behoudt Hij een Vaderlijke toorn. Hierover riep de kerk uit: "Ziet Gij waart verbolgen omdat wij gezondigd hebben, in dezelve is de eeuwigheid opdat wij behouden wierden," Jes. 64. O vrienden, hoort Christus vermaning eens: "gedenkt waar u uitgevallen zijt, en bekeert u, en doet de eerste werken," Hij roept Zijn liefdeloze bruid toe: "keert weder, keert weder. O, Sulamith keert weder, keert weder", Hoogl. 6.

D. Ten laatsten zullen wij deze brief besluiten met, een troostvolle belofte tot bemoediging aan de volstandige strijders die niet moede zijn geworden, die hebben de belofte dat de verheerlijkte Immanuël hun zal geven de vrucht om "te eten van de Boom des Levens." Dit zijn geschenken, gunstbewijzen en verkwikkingen van "de blijde Godsontmoetingen. Dit is het hoogste goed dat na de zondeval een Adamskind kan geschonken worden. Als de hemel scheurt en de eeuwige Jehovah zelf neerkomt om Zijn volk een hemels bezoek te brengen, volgens de verbondsbelofte in de reeds aangehaalde profetie Jes. 64. Daarin worden de onderwerpen beschreven "Gij ontmoet de vrolijken", (n.l. die de Heere vrezen met verheuging, niet gelijk slaven maar als een vrijwillig volk) "die gerechtigheid doet", (die hun eigengerechtigheid verloochend hebben als een wegwerpelijk kleed, ja tot schade en drek. En die in 't midden van de weg der gerechtigheid wandelt, n.l. de gerechtigheid der Wet tot een regel des levens, en de gerechtigheid in 't Evangelie als de grond der behoudenis samen beminne). En "dengenen die Uwer gedenken op Uw wegen," niet op onze wegen. Maar in Jehovah's heilige inzettingen. Deze hemelse vrucht of blijde Godsontmoeting van de Boom des Levens, die in 't midden van de troon Gods staat in 't Paradijs van gelukzaligheid, wordt aan de geestelijke strijders in verschillende wegen beloofd en geschonken.

1. In de weg van ontdekking en overtuiging als Ged gelijk een verbolgen Rechter hen overal schijnt te achtervolgen. Dan worden zij een "Magor-missabib, Ik stelle u tot een schrik voor u zelf," Jer. 20. Maar zalig en onvergetelijk ogenblik, als de hemel scheurt en de Heere als in de verte verschijnt en in Zijn verzoende gunst in Christus neerdaalt. Dan worden zij uit de benauwdheid in de ruimte gesteld," Psalm 118.

2. In een weg van bestrijding als zij de verdrukking van de kerk en de zware geloofsbeproeving in hun ziel maar niet met Gods wijsheid en liefde overeen kunnen brengen, gelijk Asaf, Psalm 73. Maar als zij de Heere in Zijn Heiligdom mogen ontmoeten,

dan vluchten alle strijders en zondige redeneringen weg. Dan volgt diepe schaamte en hartelijke belijdenis. "Toen was ik onvernuftig en wiste niets: ik was een groot beest bij U."

3. In een weg van gemis. Als Jezus lieve bruid haar Bruidegom verloren heeft. Dan zegt zij: "ik zal nu opstaan." Dan schreit. Dan zoekt. Dan loopt. Dan vlucht zij overal naar toe, tot zij met al haar; arbeid in de dood komt en belijden moet: "ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet," Hoogl. 3. Maar o hemels vrucht en blijde Godsontmoeting. Als de Bruidegom zijn ondertrouwde bruid een nieuwe kus van Zijn onveranderlijke liefde en een onderpand van zijn eeuwige huwelijksgemeenschap schenkt.

4. In een weg van druk en kruis. Dan werkt de listige vijand veelal tweeledig, om de ziel ongelovig of tot opstand en murmuring te brengen. Maar als op hun smartelijke en pijnlijke wonde maar een blaadje van de Boom des Levens wordt gelegd, dan wordt terstond de belofte vervuld, ziet: "Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen en zal henlieden genezen: en zal hen openbaren overvloed van vrede en waarheid," Jer. 33. Het strijdt zelfs in de natuur niet, dat het regent en tegelijk de zon schijnt, zo kan het menselijk gevoel in ziekte en bittere tegenheden schreien, en de ziel van blijdschap zich in 's hemels gunstbewijzen verblijden.

5. De Heere ontmoet ook Zijn volk wel eens in een weg van voorspoed. Dat zij in hun eigen nietigheid, geringheid, onwaardigheid en daartegenover in Gods goedertierenheid zich verliezen. "Wie ben ik Heere HEERE! en wat zal (ik) nog meer tot U spreken; want Gij kent (mij) Heere HEERE!" 2 Sam. 7. O mijn geliefden, hoewel het veelal onvervalste genade is, het met een verbolgen God hartelijk eens te zijn, de roede te kussen en als een hondeke al dichter op de voetbank der genade voor de Vrijmachtige te bukken, om dan te zeggen: "ik dank U Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt," Jes. 12. Evenwel ontmoet de liefderijke Jehovah Zijn uitverkoren bondvolk menigmaal. Dat zij in al hun bezittingen en ontvangen weldaden des Heeren hand aanschouwen en Hem zo uit de overvloed des harten de eer van alles toebrengen als ons zo luistervol en hart verootmoedigend wordt beschreven. Dat een liefhebbende Bijbellezer niet genoeg kan lezen, 1 Cron. 29.

6. Eindelijk, de verhoogde Immanuël belooft het hemels zienvoedsel in de weg Zijner inzettingen. "Zalig zijn die Zijn geboden doen." Het zalig worden was in de staat der rechtheid beloofd op het doen van Gods geboden. Dit blijft vanwege Gods onveranderlijke Waarheid ook na de val. Maar alleen door het doen van de gehoorzaamheid van de Borg des verbonds. Ook in de staat der genade heeft de Heere het doen van Gods geboden onafscheidbaar samen verbonden. Als vruchtgevolgen dat zij in Christus zijn ingeplant tot Godverheerlijkende dankbaarheid, Joh. 15. En om getroost te leven en een zalig aandeel áu de weldaden des verbonds te smaken, moeten zij de geboden beminnen "opdat hun macht zij aan de Boom des Levens." En om eenmaal een ruime ingang in het nieuwe Jeruzalem te ontvangen, daarom moeten zij alle naarstigheid toebrengen om de geboden in de zuivere Evangelieweg te beoefenen, "opdat zij door poorten mogen ingaan in de stad," Openbaring 22. Amen.

Nazang: Psalm 118:10.

3. DE BRIEF AAN SMYRNA.

Tekst: Openbaring 2: 8- 11.

Die oren heeft die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt

Voorzang: Psalm 62:4, 5.

Geliefde toehoorders.

De Zoon van God in zijn Profetische omwandeling op aarde, heeft zijn kerk of het koninkrijk van het Nieuwe Testament voorspeld. Dat er een tijd zou komen, nat er onkruid in 't midden der goede tarwe zou gezaaid worden, in een tweede gelijkenis, Matth. 13. Hij was in de dagen Zijns vleses de Zoon des mensen, die het goede zaad zaaide, niet gelijk zijn dienaren, die alleen het zaad des Woords konden zaaien. O nee. Hij bezat de macht om zijn kerk met uitverkorenen, goed zaad te beplanten, zoals de eerste Evangelietijden bevestigden in de Apostelen, volgende leraren en gelovigen. Welk een ijver voor de Waarheid en standvastige godsvrucht betoonden zij onder de wrede vervolgingen der heidense keizers, toen de rode draak met vuur en zwaard voor de vrouw stond, Openbaring 12. Maar die eerste liefde is verlaten, ze zijn volgens Christus voorspelling in slaap gevallen. Toen is een vijandig mens, nl. de duivel gekomen en heeft midden in de goede tarwe onkruid gezaaid en ging weg n.l. om niet als een rode draak zich te vertonen in vervolging, nee. Maar gelijk een oude listige slang zich te verbergen. Gelijk de oude Joodse kerk onder zware vervolging Christus de Mannelijke Zoon in pijn en smarte gebaard heeft. Dat de duivel trachtte te verslinden. Maar nadat Hij Zijn werk volbracht had, is Hij opgenomen in de hemel. Zo heeft de eerste Evangeliekerk een mannelijk, sterk zaad, goede tarwe voortgebracht, die met haar Hoofd in de Hemel zijn opgenomen. Maar toen dit goede en getrouwe zaad, die vol van de Heilige Geest waren, in de hemelschuur zijn ingezameld en er een liefdeloosheid en slaapziekte was gekomen, toen heeft de vijandige duivel zijn tijd waargenomen en heeft het onkruid als een rivier van ketterijen gezaaid. Maar heeft zichzelf als een oude slang verborgen, was het mogelijk de vrouw daarin te doen verdrinken, of met eigenlijke woorden het goede zaad onder het onkruid te doen verstikken.

Dit heeft vooral zijn vervulling ontvangen, toen de kerk onder Constantijn de Grote rust en vrede ontving; toen is voornamelijk de listige duivel begonnen het onkruid te zaaien van de zuurdesem van het Pausdom, niet zo openbaar en grof. Maar heimelijk en subtiel, want het werd eerst in 't opwassen openbaar. Het was zo geen openlijke verloochening van de fundamentele leergronden, daarom mochten de dienstknechten het er niet uitroeien, "opdat zij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uit trekt." Dit zal de Zoon des mensen op Zijn tijd zelf doen; hierin liggen veel leringen verborgen.

1. Een waarschuwing dat niemand hier een verkeerde gevolgtrekking uit mag afleiden, even alsof de kerk alle openbare dwalingen stilzwijgend verdragen moet. Het tegendeel hebben wij in onze voorgaande leerrede uit Jezus' mond gehoord, tot lof en prijs van de gemeente van Efëze. Dat zij de kwaden en leugenaars niet konden verdragen, en Zijn sleutelen getrouw gebruikt hadden.

2. Dat er onderscheid bestaat tussen openbare leugens, en heimelijke afwijkingen tot een vormelijke, plichtmatige en vleselijke godsdienst, gelijk het Pausdom in de eerste eeuwen van hun opkomst. Dit onkruid wordt ten allen tijde in de kerk gevonden.

3. Dat er door alle eeuwen heen dienstknechten zullen overblijven, die het onkruid zien, kennen en trachten uit te roeien. Deze worden door de grote Leerlaar onderwezen. Dat zij voorzichtig moeten handelen, om niet in navolging van Zwingli met het wereldlijke zwaard de ketters te willen doden, noch heimelijk de vleselijke belijders uit de kerk met de ban er buiten te zetten. Maar als geestelijke zonen Zadoks door ontdekkend prediken met de sleutel van Gods Woord, deze in navolging van Christus buiten het koninkrijk Gods te sluiten, n.l. alle Farizeeën en Schriftgeleerden, Matth. 8: 12.

4. Dat de Zoon van God op Zijn tijd Zijn dorsvloer zal zuiveren met de wan van zijn ontzettende oordelen. Het kaf van het koren en het onkruid van de goede tarwe zal Hij scheiden, hetwelk Hij reeds gedaan heeft in de heerlijke kerkhervorming. En nu op heden de zuurdesem van het Pausdom van een vormelijke en vleselijke godsdienst in alle kerkgenootschappen is ingedrongen, nu staat ons te wachten, dat er een oogsttijd aanstaande is, want dit heeft volgens de Schrift; niet alleen betrekking op de jongsten dag. Maar ook op bijzondere tijdperken van de kerk, ook dan als die vriend zonder bruiufskleed buiten de kerk geworpen zal worden, Matth. 22. Als die kwade dienstknecht, n.l. de vleselijke ijveraars hun mededienstknechten, (het goede zaad, die lust hebben de Heere in Geest en Waarheid te dienen, die hun vormen en dode plichten afkeuren) beginnen te slaan, te mishandelen of te doden. Die tijd schijnt te naderen volgens alle tekenen der tijden die vooraf zullen gaan, gelijk de Zoon van God voorspeld heeft van oorlogen, aardbevingen en het uitbotten van de vervloekte vijgenboom, n.l. het Jodendom, Matth. 24. Dan zal Jehovah zijn verbondsbeloften bevestigen: "Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen", daar buiten zal 't verschrikkelijk "hagelen" (Jes. 32); door Zijn engelen of dienstboden, wie 'Hij daartoe ook wil gebruiken. "En zal hem afscheiden en zijn deel zetten met de geveinsden, daar zal weinig zijn en knersing der tanden." Matth. 24: 51.

5. Eindelijk, in de grote dag van de algemene oogst zal de Zoon des mensen een volmaakte, eeuwige scheiding maken. Als al de goede tarwe door Hem gezaaid, zal ingeogst worden in heerlijkheid, en al het onkruid in de buitenste duisternis zal worden geworpen: "En haar rook gaat op in alle eeuwigheid." Openbaring 19.

Deze gelijkenis van het onkruid, gezaaid in 't midden van de goede tarwe, is reeds begonnen in 't Paradijs, toen is de vijandige en listige slang zijn aanslag gelukt en heeft in de rechtschapen mens het onkruid gezaaid van afval, diefstal, rebellie en alle vijandschap, dat tot gevolg heeft gehad, dat alles onkruid en slangenzaad is geworden. Toen heeft reeds de Zoon van God als het beloofde Vrouwenzaad, begonnen een goed zaad te zaaien, dat door alle eeuwen tegen het geweld des duivels op aarde is bewaard gebleven.

De Waarheid van deze gelijkenis leert iedere uitverkorene bevindelijk kennen, dat het een hemels gezaaisel, een vrije daad van Gods eeuwige liefde is. Als het zaad des geloofs de onberekenende rijke schat van genade in zijn ziel wordt gezaaid. Daarnaar vraagt het begenadigd volk gelijk de zwangere Rebecca: "Heere hebt Gij geen goed zaad in mij gezaaid"? van waar dan al dit snood, vergiftig en onuitroeibaar onkruid in mijn hart, waaronder de goede tarwe schijnt te verstikken. Ze zouden met Paulus wel zeggen (2 Cor. 12): Heere, trekt het met wortel en tak er uit. Hoewel dit niet te misprijzen is, integendeel absoluut noodzakelijk tot bewijs van hemels ontvangen genade, luidt het antwoord des Heeren, "dat het onkruid ook zal opwassen tot de tijd des oogstes komt." Wie zal herin deze de wijsheid Gods kunnen peilen, in hoever het onkruid voor de goede tarwe tot wasdom moet dienstbaar zijn.

Ik heb zelf gezien dat een ervaren tuinman onder zijn vruchten ook onkruid zaaide, om daardoor in de aanvang de goede vruchten beter te doen groeien, en dit onkruid later weer uit te roeien. Het heeft de grote Herschepper in het rijk van de genade zo doen besluiten, toe

te laten dat zonden en genade samen opwassen, gelijk de overgeblevene Kanaänieten Israël tot prikkelen en nagelen waren om zich in de krijg te oefenen; zo wast het gerechtvaardigde volk "op in ramp en tegenspoed." Dit doet hen strijden en naar de volkomen overwinning reikhalzen. Dan zal de zegepraal over al het onkruid van de zonde zoveel te heerlijker en gelukzaliger zijn. Dit hopen wij, nader te beschouwen in onze voorgenomen tekstwoorden.

Die oren heeft die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt:

Deze brief verdeelt zich voor onze aandachtige beschouwing:

I. De opdracht aan de Engel en de gemeente van Smyrna.

II. De gelukstaat van Leraar en gemeente.

III. een aanmoediging: "En vreest gene van de dingen die u lijden zult."

IV. een vermaning: "Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens."

V. Een belofte: "Die overwint zal van de tweeden dood niet beschadigd worden."

O Heere! schenk oren om te horen om de geestelijke leringen in deze brief bevindelijk voor onze harten te leren kennen. Amen.

I. De opdracht aan de Engel en de gemeente van Smyrna.

Hierin hebben wij te letten op

de stad,

de leraar en

de naam van de verhoogde Immanuël.

A. De stad Smyrna was grenzend aan Eféze; de naam Smyrna betekende in zijn afkomst, zoals de oudheid ons mededeelt mirre of bitterheid. Een zeer gepaste naam voor Jezus kerk. Christus haar Hoofd heeft het bitter lijden als Borg voor Zijn volk moeten ondergaan, zo wordt ook zijn bruid Zijn lijden gelijkvormig gemaakt. Daarom toen zij uit de wereld opklom en openlijk als Jezus oprechte bruid te voorschijn kwam, was zij beroekt met mirre. Hoogl. 3. Dit bitter lijden en de verdrukking was ook vooral de staat en het lot van de gemeente van Smyrna, dat wij aanstonds nader zullen beschouwen.

B. De leraar van Smyrna is in de oude kerkgeschiedenis overvloedig bekend; het was de godzalige en tot in de dood toe getrouwe Polykarpus, leerling van Johannes en door hem als leraar in deze gemeente aangesteld. Hij werd om zijn godsvrucht gevangen genomen, door een heidense stadhouder gedwongen dat hij Christus lasteren zou, hetwelk hij beantwoordde: "Ik heb mijn Heere al zesentachtig jaar gediend en Hij heeft mij nooit iets kwaads gedaan, hoe zou ik dan mijn Koning en Zaligmaker lasteren!" Daarna werd hij bedreigd dat hij voor de wilde beesten zou geworpen worden, waarop hij zei: "wij hebben een onverzettelijk voornemen het goede niet te verruilen voor het kwade." Toen sprak de stadhouder, maakt u zo weinig zwaarigheid voor de wilde beesten, ik heb vuur genoeg dat u wel bedwingen za. Wel, zei Polycarpus, "dat zal mogelijk maar een uur branden. Maar u weet niets van het vuur, waar de goddelozen eeuwig in zullen branden." De kerkgeschiedenis deelt ons nog mee, dat hij biddende onbeschadigd in 't midden van de brand heeft gestaan, dat de vlam zich rondom van hem afscheidde, tot hij eindelijk doorstoken werd, wat zijn geliefde gemeente later heeft meegedeeld.

C. De Naam of Eretitel, die de verhoogde Immanuël Zichzelf geeft, is weer ontleend uit Hfd.

1. In gepaste overeenkomst voor leraar en gemeente. Deze verdelen zich in vier,

1. "Dit zegt de Eerste." Reeds in de eeuwige Vrederaad zei Hij: "Ziet Ik kome ... Ik heb lust, o, mijn God, om Uw welbehagen te doen," Psalm 40. Hij is ook de "Eerste" als Zijn uitverkoren volk in hun erf- en dadelijke bloedrode schuld, walgelijk en totaal dood op de vlakke des velds liggende, Die zegt: "Leeft! ja Ik zeide tot u in uw bloed: leeft," Ezech. 16. Hij is niet alleen de "Eerste," maar ook

2. "De Laatste de betekenis van dit woord is een krachtige vertroosting in de zware strijd, en een bemoediging tegen de nog aanstaande vervolging en het martelaarschap, voor Polycarpus en zijn gemeente, en een belofte voor de ganse kerk, dat Hij als de Middelaar de "Laatste" zal zijn om al Zijn beloften te vervullen, dat zij met zekerheid kunnen verwachten "nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont," 2 Petr. 3. En om alle bange vrees voor en tegen de dood weg te nemen, zegt hij verder:

3. "Die dood geweest is." Hij zelf was in alles verzocht geweest "opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn." Ja wat meer is: Hij heeft de geestelijke dood, n.l. de scheiding van God en Zijn zalige gemeenschap voor Zijn volk in Gethsémané weggenomen en de prikkel uit de natuurlijke dood op Golgótha, daarom luidt de belofte: "Die overwint zal van de tweede dood niet beschadigd worden." Eindelijk volgt de laatste eretitel:

4. "En weder levendig is geworden," dit was een krachtige vertroosting. De gelovigen als het gezegende vrouwenzaad zijn met haar Hoofd gelijkvormig, dat hun verzenen, n.l. dat hun natuurlijk lichaam door de dood zal verbrijzeld worden. Ze zullen ook met Christus opstaan, en met Hem leven in alle eeuwigheid, want Hij heeft beloofd: "Ik zal u geven de kroon des levens."

II. Laat ons nu overgaan om de gelukstaat van leraar en gemeente te beschouwen.

In Smyrna en Philadelphia was niets te bestraffen. Maar wel te prijzen.

De Alwetende Immanuël zegt: "Ik weet uw werken en verdrukking en armoede." Maar Christus houdt plotseling op, om niet verder hun zware strijd op te tellen, om vooraf de grondoorzaak aan te tonen, waarom ze zo gehaat waren. Hij zegt: (Maar gij zijt rijk). De oplettende Bijbellezer wordt opmerkzaam gemaakt, dat deze woorden gelijk enkele veelbetekende woorden meer, door onze geachte taalsmannen in ronde haakjes zijn ingesloten. De woorden van invulling zijn om de Hebreeuwsche [=Griekse] taal beter in de onze te doen vloeien; die worden in vierkante haakjes ingesloten, b.v. het woord [weder] in 't achtste vers.

De voorrechten in Smyrna schijnen met elkaar in strijd, n.l. om arm en rijk te zijn. De Heilige Schrift wordt door alle tijden veelal bevestigd, "niet veel machtigen, niet veel edelen," en weer, "en heeft God niet uitverkoren de arme dezer wereld om rijk te zijn in geloof, en erfgenamen des koninkrijks," Jac. 2. Evenwel de geestelijke rijkdom die de gelovigen in Christus bezitten, maakt hen doodarm in hunzelf. Dit blijkt uit de samenhang, dat wij de ingesloten woorden: (Maar gij zijt rijk) moeten overbrengen zowel tot het voorgaande; als de volgende leringen van deze brief, zijnde het merg, de kracht en troostvolle inhoud, die wij afzonderlijk hopen te beschouwen.

1. Ik weet uw werken," zo luidt de lofbetuiging van de verheerlijkte Immanuël. Maar het onderzoek komt tot ons, welke werken? Die uit het vrome vlees, uit de Wet of uit eigenliefde voortkomen, om de Heere tot zaligheid te bewegen? O nee, geliefden, die werken worden verbrand, die zijn nooit door Christus geprezen, integendeel, daarover heeft Hij achtmaal het wee uitgesproken, Matth. 23. Maar de werken die uit het geloof spruiten,

hoewel het geloof een armmakende daad Gods is, met de Apostel betuigende "niets hebbende," zijn de bezitters schatrijk. Daarom laat Paulus er in een adem op volgen: "alles bezittende," 2 Cor. 6; zij hebben niets in handen. Maar alles in 't oog en in hun gelovige verwachting. Daarom zegt Christus: (Maar gij zijt rijk). Het geloof is de inplanting van de Goddelijke natuur, de mededeling van het leven Gods in de ziel. De werken die daaruit voortvloeien zijn 's Heeren eigen werk en volgen de uitverkorenen in heerlijkheid, Openbaring 14.

2. "Ik weet uw.... verdrukking," verdrukking is een erfgoed uit het rijke hemelse Testament en behoort tot het kinschap Gods. Door het geloof beschouwd. Dan is het een grote eer, dat de gelovigen haar Hoofd Christus gelijkvormig worden gemaakt. Daarom heeft Hij in Zijn laatste Testament uitdrukkelijk gezegd: "in de wereld zult gij verdrukking hebben," alsook dat zij met Hem van de wereld zouden gehaat worden. De smaad, bespottung en vervolging van de goddeloze wereld, wordt als een smeltkroes van de loutering gebruikt om voor de besmettende verleiding en omgang van de wereld bewaard te blijven. Maar het is nog veel gevaarlijker als Jezus' echtvriendin onder de kerkdochters moet verkeren; dan worden zij door hemels licht bewaard en getrouw gemaakt, om al die godsdienst, die van 't vlees komt, af te keuren, en haar openlijk aan te zeggen, dat zij veel ongelukkiger zijn, en geruster op de eeuwigheid aangaan dan de openbare wereld. O, dan breekt de vijandschap, leugentaal en verdrukking los. Maar wel opgemerkt, door deze scherpe en zielgrievende doornen worden de gelovigen afgezonderde en witte leliën, die hoe langer hoe meer van onder gesloten worden en van boven open zijn, om alles van hun Bruidegom te verwachten. Hoogl. 2. Er is nog een zware verdrukking voor veel van Gods lievelingen, hoewel zij nooit zulke openbare vloekers en atheïsten zijn geweest, dat zij hiermee in hun binnenste worden gekweld door de tentaties des duivels, en het is de list van de oude slang, gelijk bij Moeder Eva, zichzelf te verbergen en de arme zielen wijs te maken, dat deze boosheid enkel uit hun eigen hart opwellen. O vrienden, dit doet menige ziel in ongeloof en bestrijdingen leven. De hoogst-begenadigde Paulus moest onder deze vuistslagen zo bitterlijk zuchten. Het wordt door 's Heeren wijsheid toegelaten om voor hoogmoed en zelfverheffing bewaard te blijven. 2 Cor. 12.

Maar de aller-zwaarste beproeving en verdrukking komt van boven. Als zij, gelijk Job zich inbeelden, "waarom verbergt Gij Uw aangezicht en houdt mij voor Uw vijand," Hfd. 13. Als Gods hand in alles tegen hen schijnt te zijn, en dat zij zich inwendig gevoelen van Zijn liefde en gemeenschap te zijn verbannen. O, mijn geliefden, dit is een tijdelijke hel voor Gods volk; hierin kunnen wij zien de hoge trap van de genade die Mozes en Paulus hadden ontvangen, om Gods eer liever te hebben dan het aller-zielsverkwikkelijkst genot van 's Heeren liefde en in 't gevoel van Zijn genade te leven. O zalig onderworpen standpunt, toen Mozes zei: "delg mij uit Uw boek" en Paulus die wenste van Christus verbannen te zijn, n.l. om hier in de tijd alle zalige vrucht en troost te missen. Als de Heere daardoor meer verheerlijkt kon worden en Israël behouden. Dit was alleen een vrucht uit het gezegend Verbondshoofd Christus, die uit liefde voor Zijn volk uit de hemel en een tijdlang van de liefde Zijns Vaders is verbannen geweest. Hoewel dit de zwaarste geloofsbeproevingen en verdrukkingen zijn, zo kon de Apostel roemen: "Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft," zodat de verhoogde Immanuël ook van de verdrukking als een Testamentsgoed zegt: Maar gij zijt rijk. Het is goed door een kerkvader uitgedrukt: "de Heere geselt Zijn volk naar de hemel."

3. Ik weet ... uw "armoede." Hoewel hier ook tijdelijke armoede ook onder begrepen kon zijn, is toch het voornaamste oogmerk van Christus, de gelukstaat van leraar en gemeente in

deze hemelse brief voor de kerk te laten beschrijven. Daartoe behoort zeker "de arme van geest," deze zijn in de gouden bergrede bovenaan geplaatst. Het is waar, tegen armoede is beide, de natuur en 't werkheilig ik, vijandig. Maar alleen de armen van geest zijn rijk, niet allen die armoede bespreken, prediken en woorden in 't gebed gebruiken, ver beneden hun inwendige staat. O nee. Maar die een arm hart hebben ontvangen. Dit is alleen een Godsgeschenk, die met Adam in 't genadeverbond zijn opgenomen, die worden uit het rijke Paradijs en 't werkverbond door de Heere uitgedreven, die worden al de vijgenbladeren van eigengerechtigheid en alle zelfbehoud uitgetogen en doodarm gemaakt. Dan worden zij rijk in 't geloof, om zich louter en alleen door Christus te laten zaligen. Dit wordt alleen door groot gebrek en armoede geleerd, met de verloren zoon uit te roepen: "ik verga van honger." Luc. 15. Maar het blijft ontegensprekelijk, dat dit een hoogst gelukkige armoede is, waarop de verhoogde Immanuël terstond laat volgen:

4. Maar gij zijt rijk. O mijn geliefden, Engelen en mensen kunnen het kapitaal van 's Heeren volk niet uitrekenen. Als zij de intrest eens ontvangen. Dan zingen zij met Groenewegen:

*'k Ben met rijkdom overladen,
Ik mag mij in de weelde baden,
En zeg vrijmoedig dat ik alles bezit,
Vraagt u wereldling wat taal is dit?*

*'k Zal 't u zeggen, 'k ben geboren
Hoger dan de sterren staan,
Want ik was al uitverkoren,
Eer ik 't licht nog schouwden aan.*

*God van algenoegzaamheden
Is mijn Vader en mijn God,
Met dat Deel ben ik tevreden,
En met dat zo zalig lot.*

*Want Hij doet Zijn volk beërven,
Zulk een vast bestendig goed,
Dat in leven en in sterven,
Eeuwig en volmaakt voldoet.*

*God. Het algenoegzaam Wezen,
Is mijn overvloedig goud,
En mijn zilver uitgelezen,
Daar mijn ziel zich op bouwt, enz.*

Het is onder Gods wijze toelating dat de wereldlingen veelal het ruimst met goud en zilver bedeed zijn. Maar zij bezitten alleen maar een burgerlijk- geen Godgeheiligd recht er toe in Christus, zij ontvangen het niet in Gods gunst. Het is gelijk een oud leraar zegt: "velen maken er zich ermee rijp voor de rampzaligheid en om het vuur in de hel feller te doen branden." Maar de kinderen Gods genieten de vruchten van de aarde als een wettig erfrecht uit het rijke Testament, hetwelk luidt: "Alles is uwe;" al de arbeid van Gods dienstknechten is tot hun zaligheid; "het zij de wereld." Alles wat in de wereld is zal haar doen meewerken

ten goede, zij mogen soms met tranen in de ogen in een bete droog brood en een dronk koud water zien, proeven en smaken dat de Heere goed is. "Hetzij leven," de onbekeerden leven hun eigen leven niet, zij zijn ter dood veroordeeld, worden om van de uitverkorenen in Gods lankmoedigheid gedragen. Maar de gelovigen hebben zowel hun lichamelijk als geestelijk leven als een wettig eigendom uit Christus de Fontein des Levens ontvangen. "Hetzij dood," de dood is voor de kinderen Gods geen bezoldiging van de zonde meer, die is op Golgótha verslonden tot overwinning. Die is maar een blijde Elia's wagen om ten hemel te varen. "Het zij tegenwoordige," alle geestelijke zegeningen zijn voorsmaken van haar onberekenbaar en onzienlijk kapitaal; "het zij toekomstige dingen: alles is uwe." Het nieuwe Jeruzalem, de eeuwige gelukzaligheid in God-Drieëenig, met alle de hemelse inwoners en eenmaal die nieuwe hemel en aarde waarin gerechtigheid woont. Ziehier geliefden, de rijke inventaris van 's Heeren volk, die wordt geëindigd en toegesloten door de Apostel: "Maar gij zijt van Christus (n.l. erfgenamen van Hem) en Christus is Gods," de enige Erfgenaam van het Testament des Vaders van eeuwigheid, 1 Cor. 3: 21-23.

5. Ten laatste eindigt de Zoon van God in het laten beschrijven van de gelukstaat van leraar en gemeente: "Ik weet ... de lastering dergenen die zeggen dat zij Joden zijn, zijn het niet. Maar zijn een synagoge des satans." Dit behoort mede tot de gelukstaat van de oprechte Sionieten, en een onmisbaar kenmerk van hun geestelijke ontvangene rijkdom. Maar wie zijn de verdrukkers en lasteraars? De Joden? O nee, de naam Jood betekent: "Godlover en een bondgenoot des Heeren," maar leest en hoort met opmerking. Het zijn die wettische christenen die het zelf zeggen, "wij zijn Joden," de ware moederkerk, de wettig gezondene leraars. Ach, ongelukkige inbeelding; kunt u niet zien dat u gelijk zijt met de leraren van de school van de Schriftgeleerden en Farizeeën? Die maakten Paulus zijn hemelse roeping en zending in alle gemeenten verdacht, en veel eenvoudige en onkundige zielen worden verleid en afgetrokken, om meer met mensenwerk dan met Godswerk ingenomen te zijn. O vrienden, het is door alle tijden in de kerk een onfeilbaar merkteken geweest. Tegen menselijke vormen en inzettingen daar komt geen strijd of vervolging tegen op. Maar tegen het werk van de Heilige Geest. Daarom staan velen van Gods volk verwonderd, hoe dat oprechte zielen zich zo laten misleiden, alsof de eeuwige Jehovah nog met zulke levenloze ceremoniën zou ingenomen zijn. O nee. Hij bemint en zegent alleen Zijn eigen werk. O, hoort eens wat Christus van de zelf- gevormde wettische Joden zegt: "een Synagoge des Satans", waar de dwalingen geteeld en voortgeplant worden. De oprechte door God de Heilige Geest besneden Joden zitten daarom liever in 't eenzame, "als een hutken in de wijngaard. Als een nachthutken in de komkommerhof," Jes. 1.

III. Hierop laat de verhoogde Immanuël volgen tot bemoediging, "vreest geen van de dingen die u lijden zult."

Dit is ontleend uit Hfd. 1: 17, in onze eerste leerrede behandeld. Zijnde een krachtige wegneming van alle slaafse en ongelovige vrees, een veilige geruststelling in de toekomst dat haar geen noodlot zal ontmoeten of de allerminste schade aan lichaam of ziel zou kunnen overkomen. O geliefden, als de Heere de slaafse vrees wegneemt en Zijn volk gelovige, onderwerpende en stil- makende genade schenkt onder het kruis. Dan zegt de ziel "Amen" op Gods wegen. Het is voor het ongeloof niet te bevatten de kracht van het hemels ingeplante geloof. Ik heb hier in de nabijheid een Christin gekend, waar de vrijmachtige Jehovah een zeer diepe en smartelijke kruisweg mee heeft gehouden, dat het hart van de aanschouwers moest breken. Maar menigmaal heb ik uit haar mond gehoord. Als zij er door een woord spreken uit verlost kon worden, dat zij het niet zou willen of durven begeren. Het

moest alles dienen tot hun volmaking en hun gelukzaligheid. Haar Goël als Losser, die had wat meer moeten lijden, en dat voor hun zonden, ziet hier mijn vrienden, de kracht van het hemels ingeplante geloof.

Ten tweede, voorspelt Christus deze gemeente "ziet de duivel zal enigen van ulieden in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt." Dit is vervuld geworden toen hun waardige leraar Polycarpus de marteldood is gestorven. Dit wordt hier aan de duivel toegeschreven, hoewel hij de mensen als zijn dienaren gebruikt. Onze aandacht terugleidende, welke de werktuigen des Satans zijn om de kerk van God te verdrukken en te lasteren; "die zeggen dat zij Joden zijn, nl. wij zijn de alleen bestaande katholieke kerk. Deze zijn ten allen tijde de vijanden geweest van Gods arm volk, die met hun wettische godsdienst zo rijk en ingenomen zijn. Het is niet zonder grond, dat de standvastige beminnaars van de oude en beproefde Waarheid vrezen. Dat zij van die Joden het allereerst weer vervolging en martelaarschap te wachten hebben.

Ten derde bemoedigt Christus Zijn volk met de korthed des tijds. "En gij zult een verdrukking hebben van tien dagen;" wat de letterlijke vervulling behelst. Dan stemmen onze gedachten met andere uitleggers overeen. Dat dit een zinspel is op de tien kort achtereenvolgende Romeinse keizers, onder welke vervolgingen ook deze gemeente heeft moeten verdragen volgens de kerkgeschiedenis.

Maar beschouwen wij deze voorspelling des Heeren voor de kerk door alle tijden. Dan ligt er een grote en sterke vertroosting in tegen allen strijd, beproeving en kruis, smaad en vervolging. Dat de tijd en trap zo juist bepaald is, en nauwkeurig ingezien. Dat de verdrukking niet bij nachten, n.l. bij duisternis wordt afgebeeld. Maar bij dagen en wat betekent toch alle druk en kruis, ja zelfs van de marteldood. Als zij in 't licht van Gods aangezicht mogen sterven. Als de gordijnen voor de eeuwigheid zijn weggeschoven.

Eindelijk. Het korte lijden van deze tijd is toch niet te waarden tegen de eindeloze gelukzaligheid, wat zijn tien dagen. O, geliefden, ons gehele leven is maar een damp, een seconde, een ogenblik aangemerkt tegenover de nooit-eindigende eeuwigheid.

IV. Hierop laat de Zoon van God een vermaning volgen, gepaard met een aanmoediging: "zijt getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens."

A. De vermaning luidt: "zijt getrouw tot de dood," in welke woorden Christus zijn kerk vermaant tot een drievuldige getrouwheid.

1. Om getrouw aan de zuivere Waarheid vast te houden, welke leer zich kenmerkt volgens de Heilige Schrift en de inhoud van deze brief in de armoede en rijkdom van Gods volk. De totale armoede is afkomstig uit Adams bondsbreuk, en de gehele rijkdom bestaat erfgenamen te zijn van het tweede Verbondshoofd Jezus Christus. Dit is het fundament en grondartikel van de leer der Gereformeerde kerk, reeds in onze eerste leerrede aangestipt. Maar om getrouw daaraan vast te houden, zullen wij die hier nog iets nader trachten toe te lichten. De rechtschapen en volmaakte Adam stond met Zijn Formeerder in een verbond der werken (hoewel door alle tijden fel bestreden) maar dit blijkt duidelijk. Jehovah had Zijn liefdewet in het eerste mensenpaar in 't hart geschreven, daarenboven een proefgebod ter gehoorzaamheid voorgesteld, op deszelfs overtreding een zware straf bedreigd. Aan deszelfs onderhouding was het loon, de beloften van hogere gelukzaligheid beloofd, waarvan de Sabbat, het Paradijs met de boom des levens onderpanden waren. Maar door de overtreding van Adam is het verbond der werken verbroken, gelijk de Heilige Geest dit door Paulus kort en krachtvol heeft laten beschrijven, in de brief aan de Romeinen en voornamelijk in 't vijfde Hoofdstuk, vanouds genoemd de sleutel der godgeleerdheid. Daar luidt Gods Woord, "door één misdaad, de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis," zodat alle

nakomelingen liggen onder dit vloekvonnis, let wel "door één misdaad," niet door Eva; die was Adam. Het verbond had de Heere met Adam als het bondshoofd gemaakt, zijn eerste overtreding, n.l. door die "éne misdaad" is de bedreigde straf gekomen op alle mensen tot een driedubbele dood. Dit bestond niet dat die verboden vrucht vergiftig en dodelijk was. Dit is vijandschap tegen God om heimelijk de schuld op de Heere te leggen. Maar de bedreigde dood is gekomen omdat Adam het uitdrukkelijk gebod des Heeren heeft overtreden, waarin een samenloop van gruwelen te aanschouwen zijn: rebellie, ongehoorzaamheid, ongeloof, hoogmoed, ondankbaarheid, afgoderij, diefstal, doodslag, zelfmoord, enz. Uit al deze grondzaden van goddeloosheid zijn alle die gruwelen, die wij in de wereld horen en zien, voortgeteeld. Zodat het heerlijk deugdenbeeld Gods in de rechtschapen Adam verloren is in deze bondsbreuk zijn alle nakomelingen geheel wanschapen geworden, gelijk de Apostel verder beschrijft. En dat zij onder de heerschappij der zonde liggen, de zonde de oude verdorven Adam is een monarch, een alleenheerser, heersende in alle verworpelingen tot de eeuwige dood. Maar nu is Christus gelijk wij reeds gezien hebben, Die van eeuwigheid de enige gegenereerde Schootzoon van de Vader was, in 't verbond der genade tot Erfgenaam geworden bij Testament, Psalm 2:7, 8. Al de uitverkorenen zijn hun namen in de Tweede Adam, n.l. in het tweede Verbondshoofd ten leven aangeschreven, "in het boek des levens des Lams," Openbaring 21:27. En als nu het uur der minne aanbreekt, worden degenen die onder de Tweede Adam behoren, arm gemaakt, om rijk te zijn in Christus. Deze gelukkige armoede begint als de gezegende Geest de nieuwe mens in de uitverkoren zondaar schept. Dan wordt de zonde als een alleenheersende monarch van zijn zetel afgestoten en de genade begint heerschappij te voeren, waaruit de geestelijke strijd ontstaat en menige veldslag en overwinning behaald wordt. O geliefden, dit zijn zoete en zalige tijden, gelijk Paulus zegt: "want de liefde Christus dringt ons." De Apostel leert ons verder: "Maar de Wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde," n.l. om de zonde groter te doen worden. Maar nu is de vraag: waar boven is de Wet ingekomen?

Ten eerste boven de ingeschreven Wet des harten, die is door Adams bondsbreuk voor het merendeel uitgewist, daarom noodzakelijk om aan Sinaï in stenen tafelen beschreven te worden.

Ten tweede: de Wet is boven of na de zonde ingekomen opdat de zonde te meer openbaar zou worden, ja "bovenmate werd zondigende." Let wel, niet dat Jehovah tot dat einde zijn Wet die heilig en goed is heeft gegeven, evenmin dat die tot zondigen verlof of aanleiding zou geven. O nee. Het allerminste niet. Maar de zonde wordt woedende als zij door het gebod wordt opgesloten en verhinderd, Rom. 7.

Ten derde: de Wet is boven het vonnis des doods ingekomen, om het vonnis des doods te bekrachtigen en de gehele wereld voor God verdoemelijk te verklaren, Gal. 3.

Ten vierde: de geestelijkheid der Wet is boven de ontvangen genade met zijn volmaakten eis en doordringende stralen in al de schatkamers der ziel ingekomen. Dan roepen zij met de melaatsen uit: "onrein, onrein." Nu beginnen zij eerst recht arm te worden, niets, niets geen goed meer in zich te vinden. Dit doet uitroepen: "ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Ten laatsten: de Wet is bovendien ingekomen, opdat de Heilige Geest die tot Zijn werktuig zou gebruiken om de reeds arm gemaakte ziel de laatste slag toe te brengen en die bevindelijk in Adams bondsbreuk te leiden. O geliefden, die dit heeft ondervonden, weet wat het is geheel aan zijn zaligheid heilig te wanhopen en uit het werkverbond uitgeleid en totaal doodarm te worden. Maar daartegenover worden zij ingeleid in de weergaloze grootheid en rijkdom in Christus. Dan roept de bruid uit: "Gij zijt veel

schoner dan de mensenkinderen," ja boven de eerste rechtschapen Adam, Psalm 45. Dit deed Ethan zingen, "Want wie mag in de hemel tegen de Heere geschat worden?" In die zalige ontdekking roepen zij uit: "Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere." Dan zien en omhelzen zij de Algenoegzame volheid in dit gezegend Verbondshoofd en beamen Zijn brief, wat Hij van Zijn volk getuigt: Maar gij zijt rijk.

2. Tot een tweede getrouwheid komt de verheerlijkte Middelaar Zijn volk vermanen, om de zuivere geloofsleer van doodarme zondaars en een rijke en levendige Christus in de praktijk te beoefenen; want deze leer rust niet alleen in 't verstand. Maar voornamelijk in het godgeheiligde en vernieuwde hart. Als de Bruidegom de schoonheid van Zijn Sulamith de Prinsendochter roemt, dan begint Hij niet van haar hoofd en verstand af dat zij het zo goed kan bespreken. O nee. Maar bij haar voeten dat zij het door genade beoefende en bewandelde, Hoogl. 7. Dit is de zuivere praktijk van deze Godverheerlijkende leer, gelijk Paulus zegt: Col. 2, "Gelijk gij dan Christus Jezus de Heere hebt aangenomen (n.l. als geheel doodarme en godloze zondaars) wandelt also in Hem;" dit wil zeggen: om nu zo doodarm in zichzelf te blijven levend in diepe en gehele afhankelijkheid van Hem, om als grote en alles verbeurdhebbende zondaars van Hem alles te ontvangen.

3. Eindelijk is de vermaning des Heeren tot getrouwheid vooral gericht, om leraars en gemeenten te vermanen om getrouw en pal te blijven staan, tegen de verdrukking en de lastering van de zichzelf noemende Joden, die aan de letter der Wet in uiterlijke ijver en plichten, ja in dode vormen zich vermaken, Dit is een godsdienst die de mens buiten hemelse invloed van God de Heilige Geest kan uitwerken, en is door alle tijden bekoorlijk geweest. En daar de oprechte Sionieten door leer en praktijk die afkeuren, daar is getrouwheid en genade van boven toe nodig, want daar zal het verdrukken, lasteren en martelaarschap niet ontbreken.

B. Daarom komt de Zoon van God Zijn kerk aanmoedigen: "Ik zal u geven de kroon des levens." Wij zullen de zinspeling op deze aanmoedigende kroon niet uitbreiden, om zo min mogelijk in mijn geschriften in herhaling te komen, om reden dit door mij uit de oudheid en Gods Woord is uitgebreid in de 13 en 14 leerrede van mijn "Geestelijke Wandelaar." Kortom Jehovah bemoedigt Zijn strijdvol Sion door 't zalig geloof, gepaard met het onmisbaar gevoel van Zijn genade, liefde en verbondstrouw. Dit is reeds hier op aarde gekroond te worden "met goedertierenheid en barmhartigheden," Psalm 103. En over de dood met de gouden kroon der gelukzaligheid in de storeloze heerlijkheid.

V. Ten laatste wordt deze brief toegesloten met een belofte: "die overwint zal van de tweede dood niet beschadigd worden."

Alle Adams nakomelingen vanwege zijn bondbreuk komen met een driedubbele dood in de wereld.

1. In hun natuurlijke geboorte dragen zij een dode ziel in een levend lichaam om. Dit noemt de Heilige Schrift de geestelijke dood, n.l. geheel vervreemd van de ware kennis en zalige gemeenschap Gods. In de herschepping, of in de wedergeboorte wordt de eerste dood weggenomen, hierin worden wij bevestigd, Openbaring 20: 6, "Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding," n.l. opstanding uit de geestelijken dood. Dit wordt door de Zoon van God bekrachtigd met een dubbel: "Voorwaar, Voorwaar," Joh. 5: 25.

2. De tweede dood is verslonden op Golgótha (1 Cor. 15) Christus is daar eigenaar geworden van de sleutels van de dood (Openbaring 1: 18), daarom lezen wij verder,

Openbaring 20:6: "over deze heeft de tweede (n.l. de natuurlijke dood) geen macht," die deel hebben gekregen in de eerste opstanding, in de waarachtige bekering. Evenwel heeft het Gods wijsheid behaagd dat de gelovigen zowel als de ongelovigen sterven, niet om reden gelijk Prof. Roël dwaalde dat Christus de natuurlijke dood niet voor Zijn volk als Borg had ondergaan; ook evenmin zoals het Pausdom droomt dat onze dood nog een afbetaling van onze zonde is. O nee. Dit blijkt in Enoch en Elia; en ook ten jongsten dage worden de gelovigen in een punt des tijds veranderd. Daar zijn vanwege Gods eeuwige wijsheid redenen genoeg, slechts enkelen zullen wij maar aanstippen. Als de gelovigen levend ten hemel werden opgenomen en de onbekeerden alleen moeten sterven. Dan werd het beslist onderscheid hier zichtbaar geopenbaard. Dat ondraagbaar zou zijn. Het is zelfs een voorrecht dat de oprechte Sionieten haar Hoofd gelijkvormig worden gemaakt en de Heere tot in de dood getrouw blijven en Hem door dezelfde weg mogen volgen in heerlijkheid. Voor de oprechten is de prikkel n.l. de zonde uit de dood weggenomen, de dood maakt een einde aan al hun strijd, tranen, verdrukkingen en martelaarschap, 't zondig en melaats lichaam wordt in 't graf gelegd om voor een wondervolle en heerlijke opstanding de weg te banen.

3. De derde of eeuwige dood n.l. de hel is door Christus voor eeuwig toegezegd, "daar is geen verdoemenis voor dengenen die in Christus Jezus zijn." Ziet geliefden, de zalige inhoud van deze brief, die de verhoogde Heiland heeft laten schrijven tot troost en bemoediging voor Zijn kerk, om in al haar strijd het oog te houden op die nadrukkelijke woorden: *Maar gij zijt rijk.*

Tussenzang Psalm 146: 3-5.

TOEPASSING.

Mijn geliefden, wij worden samen gewaarschuwd door de Zoon van God in Zijn omwandeling op aarde. Dat tijden van rust en vrede de gevaarvolste zijn. Dan slapen veelal leraars en gemeenten. Dan weet de listige vorst der duisternis de tijd waar te nemen, om het onkruid van ketterijen te zaaien. Dit wordt tegenwoordig in Nederland opnieuw bevestigd. Hoewel wij met alle verschuldigde dankzegging de gezegende jaren van vrede en voorspoed moeten erkennen, blijkt toch niet weinig dat de duivel daar gebruik van weet te maken, niet alleen dat de wolven, openbare vijanden hun grote dwalingen mogen verkondigen. Maar de kleine vossen bederven het allermeeest de wijngaard, en wel diegenen die zeggen dat ze Joden zijn, die voorgeven dat zij gezondene leraren zijn, n.l. let wel, van mensen, zo ook veel Christenen die voorgeven bekeerd te zijn. Vverwondert u niet mijn geliefden, dat zij dit zo stout-gelovig en vrijmoedig zeggen durven, noch de vreze Gods, noch de teerheid des gemoeds houdt hen terug. Ze zijn gelijk de verhoogde Immanuël zegt: "Joden," die leven in de werken der wet, die alleen roem in zichzelf hebben in een godsdienstijver zonder verstand, (Rom. 10: 2) plichten der Wet, die de mens lichamelijk kan betrachten, geloven met een uiterlijke belijdenis, vertrouwen oefenen op gedane werken, zich te verblijden in de hemel op een aangenomen Jezus. Dit gaat gemakkelijk en zonder strijd. Maar het is gelijk de Heere zegt: gelijk een hongerige en dorstige die in de droom zich inbeeldt en vrolijk en verblijd is, dat hij eet en drinkt. Maar hoort de uitkomst "eens: "Want de Heere heeft over ulieden uitgegoten "een geest des diepen slaaps en Hij heeft uw ogen toegesloten; de Profeten en uw hoofden en zieners heeft Hij verblindt." O, herleest eens met aandacht Jes. 29.

Wat wordt op heden een ijver zonder verstand aanschouwd onder die Christenen, die zeggen en zich inbeelden de ware Joden te zijn. Sommigen willen Reformateurs zijn, gelijk de

standvastige en Waarheidlievende Luther, schrijvende aan Melanchton "om toch niets toe te geven." Ach mijn geliefden, nu hoort men helaas, dat Wetijveraars dit overnemen en op zichzelf toepassen. Terwijl ze zich aan dode kerkvormen en ceremoniën vasthouden, daar die ongelukkigen voor eeuwig mee moeten omkomen. Anderen ijveren en zeggen, wij worden geroepen: "zijt getrouw tot de dood," en: 'wij moeten strijden voor de erve van onze vaders. Maar niet gaan weglopen, nu wij de schuld gemaakt hebben'.

Ach! wat hoort men niet al, evenals een schuldenaar die zegt: ik heb reeds zoveel schuld gemaakt, ik moet er nu in blijven volharden. Zou het een goede getrouwheid zijn, als een dronkaard zegt: ik heb zoveel sterke drank gebruikt, ik mag nu voortaan de herberg niet gaan verlaten?

Nog anderen hoort men ijveren om zijn getrouwheid te bemantelen. Als ieder leraar maar op zijn tijd getrouw predikt, en ieder Christen op zijn post blijft staan, hij is niet verantwoordelijk voor een ander.

Laat mij dit eens beantwoorden met een getrouw dienstknecht des Heeren, die nu reeds triomfeert in heerlijkheid. "Of in tijd van oorlog een schildwacht de naam toekomt van getrouw als hij zijn eigen post niet verlaat, maar stilzwijgend om vredeswil aanziet zonder alarm te blazen'. Zodat hij zijn medeschildwachten verraderlijk de vesting laten beklimmen. Dat de vijanden aan 't moorden en plunderen gaan." Elke hoorder en lezer kan gemakkelijk hiervan de toepassing maken. Ach mijn vrienden, de inhoud van al het Wet- ijveren bestaat "doet dat en gij zult leven." Maar oprechte Joden, die de besnijdenis des harten deelachtig zijn, en overeenkomstig hun naam Godlovers zijn geworden, die kenmerken zich. Dan klimt Jehovah's lof uit het stof. Dit blijkt duidelijk Zach. 1:8. Dat de Man n.l. Christus rijdende op een rood paard, gelijk een krijgsman om het bloed der vijanden te wreken, - alsook vertonende de strenge bediening der wettische huishouding, voornamelijk dat Zijn lijden nog aanstaande was – Maar als het volbracht is dan rijdt Hij op het witte Evangeliepaard, (Openbaring 6). Hij stond met welgevallen stil, met Zijn bewaring en hulp bij de oude Joodse kerk en wel bij de mirten die in de diepte waren, zijnde de geestelijke besneden Joden, die gelijk de mirten altijd groen zijn en in de laagte in het stof in hun nietigheid leggen om Gods lof te verkondigen. Ze durven veelal hun mond niet opendoen, noch geloven, veel minder kunnen zij het bezien dat zij onder de ware Joden behoren om God te loven. Daarom wordt het hier beschreven als een nachtgezicht. Hun genade is dikwijls voor hun verborgen, alsook Gods verbondsliefde en bijzondere bewaring in donkere nachten en tijden van bestrijding.

De inhoud van deze hemelse brief roept ons tot nauwkeurig zelfonderzoek of wij in de daad en waarheid Joden zijn. Dan of wij het maar zeggen, en er ons voor houden, ja gelovig inbeelden dat wij het zijn.

A. Laat ons eerst de woorden van de Alwetende Immanuël eens omkeren.

1. *Ik weet uw werken.* O schrikt en beeft gij werkers der ongerechtigheid, die uw zonden zonder schaamte uitspreekt en uitwerkt. Maar vooral niet minder die u voor de mensen intoomt en door snode huichelarij bij de vromen u godsdienstig houdt. Maar die heimelijk drinkt, vloekt, steelt, bedriegt, ontucht bedrijft, enz.

Ik heb gelezen dat iemand in een aangrenzende kamer aantekening had gehouden van het gesprek en bedrijf van een avondgezelschap. Dat hij de volgende dag zei: hij had een brief, die wilde hij hen eens voorlezen, waardoor zij met schaamte vervuld hun ogen en mond niet durfden open doen. O zondaars en zondaressen! de Alziende Jehovah heeft niet van een avond, maar al uw zonden in het boek van Zijn Alwetendheid aangetekend. Dat u zo levende en stervende eenmaal zal voorgelezen worden, met die verschrikkelijke en eeuwig

verstommende sententie: "Gaaf weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt, Matth. 7.

2. *"Ik weet uw verdrukking."* de meeste mensen zijn openbare verdrukkingen van de innerlijke en bevindelijke Waarheid en lasteraars van die in oprechtheid de Heere vrezen. Maar de kwaadste verdrukkingen zijn door alle tijden geweest de zich zelfgeformde Christenen, met de vrije genadeleer op de lippen; en de inwendig onbesneden Joden, die bij de letter der Wet leven bij een plichtgodsdienst en volbracht taakwerk. O vrienden, hoewel u door eigenliefde blind zijt en door zelfbedrog de ontdekking schuift om uw grond te behouden, daarom kaatsen alle pijlen om u te wonden, op het borstwapen van eigengerechtigheid af. Evenwel blijven diegenen die uw droggronden en gevaar zien u waarschuwen; waarom? De Heere had de regen en dauw des hemels niet nodig om het aardrijk vruchtbaar te maken. Maar het heeft Hem zo behaagd. Evenzo werkt Jehovah door middelen in 't rijk der genade. Hij bekeert zowel Farizeeën als tollenaars. O zie eens die ijvervolle Saulus. Als een ingebeelde en onberispelijke Jood, ijverde hij voor zijn voorvaderlijke inzettingen, met de schellen op de ogen van zelfbehagen beelde hij zich in "Gode een dienst te doen," zodat hij Jezus in Zijn ware leden verdrukte en tot der dood toe vervolgde. De verhoogde Heiland sprak maar één woord. Hij kan ook nu slijk gebruiken om blinden de ogen te openen.

3. *"Ik weet.... uw armoede,"* geen gelukkige en zalige armoede des geestes. O nee. Maar geestelijk arm. Dit weet alleen de Alwetende Zoon Gods hoe ongelukkig arm onbekeerde mensen zijn, arm in voorspoed, zijnde nimmer vergenoegd; arm in tegenspoed kunnende de Heere geen gerechtigheid toekennen of de roede kussen. Arm in nood, kruis en verdriet, missende God tot hun toevlucht, moeten alleen hun heil verwachten van gebroken bakken en ongenoegzame menselijke hulp; arm als de consciëntie beschuldigt, geheel vervreemd van de weg tot de Bloedfontein, bezitten zij alleen hoop, beloften en voornemens van verbetering. Arm in ware vreugde, geheel ontbloot van de geestelijke blijdschap en troost van de Heilige Geest, kennen zij geen andere vreugde dan het armzalig vermaak van de wereld. Arm bij en in de dood, alles achter te laten om alleen zonder Borg een onverzoend en vertoornd Rechter te ontmoeten; arm over de dood, om hopeloos in 't gezelschap der duivelen en verdoemden eindeloos in de rampzalige duisternis geworpen te worden. O vrienden, dit weet of kan geen schepsel bevatten dan alleen de Alwetende Immanuël, die zegt: "Ik weet uw armoede."

4. Eindelijk kunnen wij de lofwoorden van Christus aan de gelovigen (*Maar gij zijt rijk*) ook in een tegenovergestelde en ongelukkige rijkdom beschouwen, gelijk in Laodicéa. Het peilloos diep gezonken Adamskind, hoe arm ook geheel zonder God in de wereld, is nochtans rijk en verrijkt; al zijn sommigen in hun verstand beter onderwezen, zijn evenwel de schatkamers des harten met inbeeldingen opgevuld. Ze pronken zich op met het sierkleed van vleselijke vroomheid en onberispelijkheid, zij kunnen veelal spreken, geloven, danken en liefhebben; zij gaan hun schoonheid beschouwen in de spiegel van menselijke goedkeuring en houden zichzelf voor Joden.

Maar ik heb gelezen in de oude kerkgeschiedenis. Dat in Smyrna een spiegel werd gevonden. Als de aller-schoonste mensen zich daarin spiegelde dan werden zij de grootste monsters die voor zichzelf schrikten. Dit is een treffend beeld van de spiegel van Jehovah's Wet, die maakt blanke Farizeeën tot pikzwarte Morianen, zie Rom. 7. Ziehier, mijn geliefden, de onuitsprekelijke en onbeschrijfelijke staat van mensen. Wellicht denken sommigen onder u, wat nu? Die mensen maar aan hun lot over te laten, zonder te vermanen tot berouw, belijdenis, lezen, bidden enz.? Och dit is geen nieuwe maar een oude

beschuldiging, al voor eeuwen tegen de predikers van de vrije genadeleer opgeworpen. Ik heb eens gehoord dat iemand zijn oude woning verbeterd en opgeschilderd had. Dat zijn vriend hem waarschuwde dat het nu veel gevaarlijker voor hem was omdat hij er nu op vertrouwde. Het gehele fundament deugde niet. Het moest geheel afgebroken en op nieuw herbouwd worden. Dit is het juiste beeld van mensen; veel mensen worden door hun tranen, bidden, kerkgaan enz. onbekeerlijker omdat zij daar op rusten. Middelen weten Godsdienstknechten en kinderen niet, bestuigen kunnen zij wel geven, n.l. dat hun staat bij alle schepselen en in alle middelen red- en hopeloos is. Maar hetgeen bij mensen onmogelijk is. Dat is bij de Heere mogelijk. De van God geleerde dienstknechten steken de kruisbanier, het vaandel des Evangelies in de hoogte, en roepen een doodschuldig en verlegen volk toe: "Ja vanouds heeft men het niet gehoord, noch met oren vernomen, geen oog heeft het gezien, behalve Gij o God wat Hij doen zal dien die op Hem wacht," Jes. 64.

B. In deze hemelse brief komt Christus een vertroosting en besturing geven aan Zijn volk. Ten eerste een vertroosting tegen al de smaad, verdrukking en martelaarschap. Dit ontstaat omdat zij van de Heere begenadigd en geliefd zijn. Dit blijkt duidelijk in Kaïn, toen hij zag dat Abel van God bemind en zijn offer aangenomen werd, daarop volgde de broedermoord. Sinds die tijd is de kerk van God aan martelaarschap onderworpen geweest. Daarop lezen wij, dat het zaad der kerk werd voortgeplant in Seth; zijn naam betekent "Neergezet" n.l. als het vrouwenzaad, om vervolgd en verdrukt te worden. Maar ook "Neergezet" om op aarde bewaard te blijven tegen het woeden en de vijandschap van het slangenzaad. Uit Seth werd Enos geboren, zijn naam betekend "Ellendeling;" dat ziet hier de naam van Gods kerk en kinderen, zij zijn "Ellendelingen" op aarde. Daarna lezen wij: "toen begon men de Naam des Heeren aan te roepen", toen n.l. door de broedermoord. Ze zagen de vijandschap en strijd op aarde; toen werd de kerk, de heilige linie van Seth, afgezonderd. Want Kaïn en zijn geslacht, n.l. de kinderen der mensen, waren van Gods aangezicht weggegaan; toen begon men openlijk, gemeenschappelijk godsdienst te houden om samen te strijden; en de Heere met gebeden aan te roepen, Gen. 4.

Ten tweede ligt hier een besturing in tot geestelijke naarstigheid, waarin de gelovigen in Smyrna zo uitmunten. Maar wij hebben hierin hemels licht en onderwijs nodig. We lezen bij Ezech. 36 tweemaal: "Ik doe het niet om uwentwil," met een dubbele nadruk: "spreekt de Heere, HEERE! het zij u bekend." Waar we deze dubbele herhaling van de Naam des Heeren lezen, worden wij opmerkzaam gemaakt, dat de Naam Heere ziet op Zijn Goddelijk Wezen; dan spreekt Hij tot alle mensen. Maar als Heere, HEERE! dan spreekt Hij veelal als de Verbonds-Jehovah tot Zijn volk: "het zij u bekend, Ik doe het niet om uwentwil, schaamt u en wordt schaamrood; gij zult een walging aan uzelf hebben." O schaamt u, wil de Heere zeggen om u in te beelden Mij een gebed, traan of zucht toe te brengen.

O, Hij zegt tot Ezechiël: mensenkind, n.l. Adamskind, of kind uit de aarde, graaft maar dieper. Dan zult u met Job uitroepen: "Mijn geest is verdorven." Ja de Profeet moest dieper graven in het Heiligdom om zijn met zonde besmette, ja walgelijke en gruwelijke godsdienstverrichtingen voor t' vlekkeloos heilig aangezicht des Heeren te beschouwen. Dan krijgen zij eerst recht een walging van zichzelf. Maar dan worden zij ook eerst recht vat- en ontvangbaar voor die verbondsbelofte: "Ik zal ze vrijwillig liefhebben," Hos. 14.

Maar mijn geliefden, wij moeten vooral niet vergeten u te wijzen op Ezech. 36:37, daar lezen wij weer met dezelfde dubbele nadruk: "Zo zegt de Heere ! HEERE! daarom zal Ik hierom van de huize Israëls verzocht worden dat Ik het hen doe," (wij gaan voorbij dat de drijvers der algemene genade dit onvoorzichtig op onbekeerden toepassen, die letten niet dat de verbonds-Jehovah spreekt). Maar 's Heeren volk wordt onderwezen, dat het niet strijdt dat

Jehovah Zijn besluit door middelen en zijn beloften door gebeden in Zijn volk uitwerkt.

De Zoon van God heeft ons een opmerkelijke gelijkenis nagelaten, om het zondige tijdelijke Christendom die op de stoel van onmacht gerust zitten, tegen te spreken, Luc. 11: 5-8. Dat iemand onverwachts een vriend, een nachtgast was overgekomen, geen spijs hebbende om hem te verkwikken, naar zijn vriend en buurman gaat om drie broden ter leen. Maar deze reeds met zijn kinderen in zoete nachtrust zijnde, wenst hiervan verschoond te wezen, om niet in zijn rust gestoord te worden. Maar op het onbeschaamd aanhouden (niet omdat hij zijn vriend en goede gebuur is) o nee. Maar om zijn onbeschaamd kloppen staat hij op en voldoet aan zijn verzoek.

Deze gelijkenis heeft reeds ten dele zijn vervulling ontvangen, toen die nachtreiziger, n.l. het blinde Heidendom tot de Apostelen is gekomen met smekingen dat 't Evangelie ook aan hun gepredikt mocht worden. Maar hoofdzakelijk wordt hierin afgebeeld de geestelijke honger van heilzoekende zielen, hun aanhoudende geloofswerkzaamheid in donkere nachten van bestrijdingen. Als de hemeldeur voor haar gesloten schijnt, hoe zij dan met hun klachten tot leraren en vromen vluchten. Maar ach! oprechten hebben niets om haar voor te zetten of te troosten. Maar door inwendige liefde en deelneming in haar lot kloppen zij voor haar bij de Heere aan, en wel onbeschaamd, (een beeld ontleend aan stoute bedelaars die onbeschaamd aanhouden). Dit wil eigenlijk zeggen, met ernstige en heilige vrijmoedigheid, om drie broden, geen rijkdom, voerspoed, eer, gaven, enz., geen overdadige lekkernijen. O nee. Maar drie broden, n.l. de gerechtheid van Christus, vrede met God, en de vertroosting van de Heilige Geest, deze drie zijn de goederen van Jezus Koninkrijk, Rom. 14: 17. Deze begeerden zij ter leen, niet om eigen bedoelingen. Maar voor hun medereizigers, die hier in haar vreemdelingsland veel smartelijke duisternissen, zielsgebrek en lichaamsnood overvalt; zij begeren voor zichzelf en anderen alles ter leen, opdat de Heere alleen de vrucht, eer, heerlijkheid en dankzegging er voor mag toegebracht worden. Het grote doel van Jezus was Zijn volk tot vurig en aanhoudend bidden te vermanen, zoals dat door een tweede gelijkenis wordt aangedrongen van die weduwe met die onrechtvaardige Rechter, Luc. 18.

Hoewel de volwijze en liefdevolle Jehovah Zijn volk wel eens zwaar beproeft en schijnbaar vruchteloos laat kloppen en bidden, zal Hij eindelijk alle menselijke voorbeelden zeker overtreffen en Zijn beloften vervullen, gelijk Hij zegt: "En zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig is over hen"? Luk. 18.

Ziehier in waarheid, hongerende en dorstende zielen! de toeleidende weg door Jezus u voorgesteld, om deel aan Hem, vrede met God en in de blijde en gelovige toe-eigening uw pelgrimsreis te mogen voortzetten; het is de leer des Bijbels, de genade Gods valt bij aanvang en voortgang vrij uit de hemel. Maar dit sluit geenszins bidden, zoeken en kloppen uit; toen de Heere van eeuwigheid Zijn volk heeft uitverkoren, heeft hij ook evenzoo de toeleidende wegen en de genademiddelen bepaald en vastgesteld. De ouden zei: n. Dat geen sterveling dit onafscheidbaar besluit en nauwe verband in elkaar kan passen, en dat het door ondervinding werd bevestigd dat trage christenen die het onmiddellijk verwachten, niet veel vrucht dragen tot verheerlijking Gods, of vrede en troost in hun zielen genieten. Daarom luidt de vermaning zo in deze brief: "Zijt getrouw tot de dood", aangemoedigd door het geloofsgezicht op de kroon des levens en de troostvolle belofte: "Die overwint zal van de tweede dood niet beschadigd worden."

C. Laat mij nu ten laatste, lievelingen des Heeren u samen opwekken, met de inhoud van deze brief u vermanen om getrouw te zijn aan onze oude beproefde verbondsleer en een Godverheerlijkende wandel, wetende dat het lijden en de laster maar een verdrukking is van

tien dagen. O wat bent u toch met al uw armoede een gelukkig en rijk volk. Onuitsprekelijk gelukkig is degene die het voorrecht mag genieten, in dit moeitevolle strijdperk veel met gelovige omhelzing op de kroon des levens te mogen zien. Dan kan ook de laatste vijand, de tweede dood, de scheiding van ziel en lichaam niet beschadigen. O nee! hoewel hij de kinderen Gods menigmaal doet schrikken en beven, is dit toch meest als zij die kroon uit het oog hebben verloren. Het is van het begin van de pelgrimsreis de innerlijke begeerte van alle strijdende Sionieten, als zij aan het einde van de reis zijn, om dan eens blijmoedig de haven te mogen binnenzeilen.

Hoewel mij onbekend is wat de wijze Voorzienigheid over mij besloten heeft, zo is het al meer dan 30 jaren mijn heilbegerig uitzien geweest om tot in de dood getrouw gemaakt te mogen worden. Menige schrik en vrees bevangt mij, wanneer ik zie dat oude pelgrims hun lust, liefde en opgewektheid zo afsterft. Dit doet mij dikwijls bij het klimmen van mijn jaren uitroepen: "Terwijl de ouderdom en grijzigheid daar is en verlaat mij niet o God", Psalm 71. Het blijft een heilbegerig uitzien om met de belofte aan de kerk gedaan, te mogen instemmen: "In de grijzen ouderdom zullen zij nog vrucht dragen; zij zullen vet en groen zijn, om te verkondigen dat de Heere recht is," Psalm 92.

Naar mijn oordeel is het een hoge trap van zelfverloochening, in Gods wijsheid en verheerlijking te berusten, met Lodensteijn, om bij nacht en duisternis te sterven; dan door het heldere geloof de kroon te zien schitteren. Hoewel zich hier ook zondige bijeinden onder vermengen, kan ik mijn zielsbede niet onderdrukken, met vader Jacob te blijven zeggen: "Op Uw zaligheid wacht ik, Heere," en met Paulus triomflied, 2 Tim. 4:7, 8.

Ziehier, mijn geliefde strijdgenoten! ons samen opgewekt om getrouw te zijn, beide in leer en in leven.

Ten eersten: in de leer der twee verbondshoofden, de eersten en laatste Adam, 1 Cor. 15. En in de twee verbondsmiddelaars, Mozes en Christus. Hoewel Jehovah's heilige Wet door Mozes gegeven, een bediening des doods is, beiden voor degenen die verloren gaan en die behouden worden, hoewel met een zeer groot onderscheid. De Wet op Sinaï gegeven, is voor de verworpingen een bediening des doods tot eeuwige verdoemenis, nochtans tot heerlijkheid Gods. Daarin blinkt zijn Waarheid, Heiligheid en Gerechtigheid uit. Maar voor de uitverkorenen is de Wet een bediening des doods in dit leven. Dat zij hun eeuwige verdoemenis moeten ondertekenen, maar nu worden in Christus, in Wiens ingewand Jehovah's Wet is, al Gods deugden overvloedig verheerlijkt, ook Zijn grote liefde, genade, barmhartigheid, getrouwheid. enz., 2 Cor. 3.

Hier van zingt Groenewegen.

*Dit is andere taal dan Horebs donder,
O Goddelijk genade-wonder,
Wij hadden d' eeuwigen dood verdiend,
En krijgen 't eeuwig leven.*

Ten tweeden, doet de verheerlijkte Immanuël een vermaning om getrouw te zijn, in de praktijk en wandel des geloofs; het is even alsof Hij hen aanspreekt. Ik heb ze uit een peilloze afgrond en duistere gevangenis verlost, en een recht gegeven tot onberekenbare rijkdom en eeuwige gelukzaligheid, en dat wel voor zo'n dierbare prijs: "zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw Geest welke Godes zijn."

En het zeggen der ouden wordt veelmalen bevestigd: "een teer leven geeft een ruim sterven." O gelukkige inwoners van het verdrukte Smyrna, welk een zalig voorrecht met het slot van deze profetie te sterven: "Komt haastelijk, ja kom Heere Jezus. Amen."

Nazang: Psalm 119: 1.

4. DE BRIEF AAN PERGAMUS

Tekst: Openbaring 2: 12-17.

Voorzang Psalm 72: 8, 9.

Geliefde Toehoorders.

In deze Psalm wordt de grootheid beschreven van Messias' Koninkrijk. Dat uit zulke kleine en geringe beginselen is uitgebreid. Door het geruis van een handvol Evangeliekoren, wordt de gehele wereld, van zee tot zee en van de rivieren tot aan de einden der aarde, met de heerlijkheid van Sions Koning vervuld, de koningen, eilanden en alle heidenen zouden komen, geschenken aanbrengen en neerknielen om Hem te aanbidden. Dit is vervuld geworden in de dagen van het Nieuwe Testament toen de Zoon van God op vragende wijze, de mensen opmerkzaam maakte: "Waarbij zal Ik Mijn Koninkrijk vergelijken"? "wie is het gelijk"? Kunnende het vanwege hun kleine en geringe afkomst bijna geen naam geven. "Het is gelijk een mosterdzaad." Dit is de derde gelijkenis. Matth. 13. Het was een spreekwoord onder Israël, kleine en bijna nietsbetekenende dingen bij een mosterdzaad te vergelijken. Dit zaad is zeer klein. Maar groeit in Palestina tot een wonderlijke grootte op. Terwijl het, eenmaal gezaaid zijnde, met alle moeite en omspitten niet weer uitgeroeid kan worden. Het mosterdzaad heeft reuk noch smaak. Maar als het gekneusd of vermalen wordt, heeft het vlugge reuken of werkingen, die zich spoedig openbaren en overal doortrekken. Het mosterdzaad is buitengewoon vruchtbaar om voort te telen; eindelijk is het een zaad, in de geneeskunde voor veel kwalen, zeer nuttig en dienstbaar.

Het onderwijs van deze gelijkenis kunnen wij overbrengen in vier hoofdleringen.

Ten eerste op Christus Zelf. Hij is naar Zijn menselijke Natuur uit het stof der aarde, n.l. uit Maria geworden. "Want er zal een rijtje voortkomen uit de afgehouden tronk van Izaï - zonder gedaante, een worm en geen Man, een iegelijk was verbergende zijn aangezicht voor Hem." Maar in het stof des doods gezaaid en opgewekt zijnde, is Hij tot groene heerlijkheid aan 's Vaders rechterhand gezeten en Hem is als Middelaar gegeven alle macht in hemel en op aarde," Matth. 28.

Ten tweede, het mosterdzaad is een beeld van de Evangelieleer. Dit was in het begin maar een handvol koren, door geringe vissers gezaaid. Het zuiver en blanke Evangelie wordt door alle lijden, door een klein getal aangenomen, door de Schriftgeleerden, de wijsheid dezer eeuw, voor dwaasheid gehouden. De wijsgeren zeggen: wat dwaze arbeid betrachten de predikers van de vrije genadeleer, zij menen dat de mens totaal dood is, nu ..., wat een dwaasheid? Wat een nutteloze arbeid? Wat vrucht zal zo'n prediking voortbrengen?

Maar geliefden, laat Paulus dit voor ons beantwoorden: "Zo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven," 1 Cor. 1. En Christus zelf heeft dit 'dwaze' Evangelie verkondigd. Maar daarbij Zijn kracht verheerlijkt om geestelijke dode zondaars levend te maken. Joh. 5.

Hoewel dit Evangeliezaad in zijn begin klein scheen te wezen, heeft het een geruis gemaakt en geweld gedaan in de hele wereld. Het dringt door alle tegenstand en is gelijk 't mosterdzaad, onuitwisbaar.

Evenwel schijnt dit niet de voornaamste inhoud te zijn van deze gelijkenis. Dit wordt in de volgende parabel door het zuurdeeg afgebeeld.

Ten derde, Christus oogmerk is om de kerk te onderwijzen, de overeenkomst van Zijn Koninkrijk met het mosterdzaad. Wat waren deze beginselen gering, klein, arm, veracht enz., de bedienaars waren en blijven door alle tijden een uitvaagsel en aller afschrapsel der wereld, 1 Cor. 4. Door alle eeuwen is de ware kerk maar een mosterdzaadje, tegenover die ijdel-roemende moederkerken. De tijd laat dit niet toe te bewijzen, leest de teksten eens na Jes. 1:8; Jer. 3: 14; Matth. 7:14; Hfd. 22:14; Luc. 12:32 enz.

Evenwel is Jezus' Koninkrijk uitgebreid "van de zee tot aan de zee, van de rivieren tot aan de einden der aarde." Heerlijke dingen worden van die Godsstad gesproken, de Filistijn, de Tyriër met de Moor zijn daarin geboren, Psalm 87. Ze is in ramp en tegenspoed tot een grote boom opgegroeid. Dat de vogelen des hemels zijn gekomen om in zijn takken te nestelen; n.l. Christus kerk is menigmaal een toevluchtsoord geweest, waar koningen en volkeren, vrienden en vijanden, in nood hun schuilplaats in zochten en gevonden hebben. Dit breiden wij niet uit; overvloedig bekend in Gods Woord, kerkgeschiedenis en vroeger jaren in Nederland.

Eindelijk kunnen wij deze gelijkenis ook tot onze geestelijke lering overbrengen op het werk der genade, in de ware onderdanen van het Koninkrijk der hemelen of de kerk van het Nieuwe Testament Deze zijn alleen de uitverkorenen. Maar vóór het uur der minne zonder reuk of smaak van ware godsvrucht, hoewel zij voor hun bekering onsterfelijk zijn en bijzonder bewaard worden, heeft Jehovah vanwege Zijn Waarheid, Heiligheid en Gerechtigheid geen gemeenschap met hen. Maar als zij gelijk de verslagene pinksterlingen door de Heilige Geest in het hart gekneusd en vermalen worden, dan begint de genade zijn liefelijke reuk te verspreiden, van verlorenheid, noodgeschrei, onophoudelijk roepen om verlost te worden van schuld en straf en om vrede met God te mogen hebben. Dit hemels zaaisel is onuitroeibaar, welke instrumenten de duivel, hun wereldse vrienden, en hun boze vlees ook in 't werk stellen. Als de Heere beroert, wie zal stillen? O nee, nu wordt Christus met Zijn Evangelie onmisbaar gelijk het mosterdzaad tot genezing en verkwikking.

Laat ons enige overeenkomsten tot onze geestelijke leringen trachten te beschouwen.

1. De scherpe geuren in het vermalen mosterdzaad worden in de geneeskunde gebruikt, om de traanbuizen te zuiveren, de verstopping weg te nemen en de ogen overvloedig te doen tranen. Dit is een treffend beeld in 's Heeren volk, daar zo menigmaal de sappen van ootmoed in zomerdroogte zijn veranderd zodat er een geestelijke ziekte, een verstopping en verharding komt. Dat de hartentranen over zonde-verlating en Godsgemis ontbreken; hiervoor is het Evangelie een gepast middel. Dit zien wij in David, die beminnaar van Jehovah's Liefdewet, die 's nachts opstond om 's Heeren dierbaar Woord te onderzoeken. Deze uitnemende man naar Gods hart, was een voorbeeld dat hij zijn bedstede doornatte met tranen en zijn ogen waren gelijk waterbeken, Psalm 119.

2. Het vermalen mosterdzaad wordt menigmaal gebruikt om zware hoofdpijn, koorts, stuipen, overvallen, enz. af te leiden. Men hoort dikwijls de treurige Sionieten klagen over hun geestelijke ziekte, een hoofd vol van zware zorgen over de tegenheden en jammeren van het leven, bedwelmende gedachten dat hun verstand verduisterd is om geregeld aan het werk der genade te kunnen denken, bidden of spreken. Driftige stuipen van hun boze natuur en temperament, zondige overvallen in woorden en daden, enz. O hoort eens kranke patiënten. Het Evangelie is een heilzaam middel tegen al die ontelbare kwalen. Het draagt om haar uitnemendheid de naam van "een kracht Gods tot zaligheid" en voor de beminnaars wonder gepast tot afleiding van alle die ongestalten; want het is een onuitputtelijke zilverbijn en een gouden berg welks top geen sterveling beklimmen kan.

3. De mosterdpleisters worden in de geneeskunde ook gebruikt, wanneer iemand

door een vergiftig beest gebeten is om het vergift er uit te halen en tot genezing van de wonde. O mijn geliefden, menige vergiftige beet ontvangen de pelgrims Gods, in de woestijn van de oude slang, zijn boze inwerpingen en listen zo pijnlijk en zielgrievend. Hiertegen werd zelfs in het Paradijs geen kruid gevonden, alleen de balsem Gileads gevloeid uit de kruiswonden van de Boom des Levens; alle andere medicamenten zijn niet alleen vruchteloos en onnut en het geld daarvoor aan de geneesheren uitgegeven vergeefs gemaakte kosten. Maar integendeel, zij verergeren de kwaal en maken deze ongeneeslijker. De Heilige Geest komt de zieke dochter Sions vragenderwijs beschamen en onderrichten. "Waarom is de gezondheid der dochter Mijns volks niet genezen?" De hele oorzaak ontstaat omdat ze zich niet door Israëls Heelmeester om-niet wil laten genezen. Jer. 8.

4. De prikkeling der mosterd wordt als een bijzonder middel aanbevolen om de zijden van het hoofd te bestrijken om de overvloedige slaap te verdrijven. O mijn vrienden, mocht voor velen uwer de prikkeling van het zielzaligend Evangelie eens een middel zijn, om uw lichamelijke slaapzucht te verdrijven, en uw aandacht op te wekken; u zou dan uw leraren niet zo doen zuchten en moedeloos maken, zodat zij menigmaal in hun harten gesloten worden. De troostleer van de zaligheid is ook een bijzonder voorbehoedmiddel tegen de geestelijke slaapziekte voor Jezus' Bruid. Nauwkeurig opgemerkt is de overvloedige natuurlijke slaap met de geestelijke slaapziekte aan elkaar vermaagschapt en in nauwe familie, zoals twee personen die beide met slaap overvallen worden, elkaar geen hulp tot waakzaamheid kunnen geven. Ja de ervaring bevestigt dat de geestelijke slaapziekte de oorzaak is, want het lichaam kan de ziel niets toebrengen. Maar de levende' en opgewekte zielsgestalte verdrijft de ongemakken en de slaap van het lichaam.

5. De geneesheren schrijven menigmaal het gebruik van het mosterdzaad voor tot zuivering van het bloed en een vuile maag, om de eetlust op te wekken en door het vermalen van het mosterdzaad met de tanden wordt de onaangename smaak, die ontstaat uit de maag, of de nasmaak van bittere artsenijen weggenomen. Dit leidt ons alweer tot het hartreinigend Evangelie en tot onderzoek van de onnaspeurlijker rijkdom van Christus. Het heugt mij dat ik eens een zieke patiënt tegen de geneesheer hoorde klagen. Dat ze geen trek of smaak in 'teten had; die haar antwoordde: zij moest gedurig de maag wat mosterdzaad presenteren. Dit was het beste middel om de eetlust op te wekken. O mijn geliefden, dit zullen de oprechten, die de onvervalste en reine inzettingen des Heeren beminnen, door ondervinding, bevestigen. Dat traagheid en nalatigheid de zoetigheid doet verminderen, integendeel de gezette en gedurige oefening de geestelijke honger opwekt, en die door gewoonte hun zinnen geoefend hebben, die verachten alle ongezonder, onsmakelijk en zielsverdervend voedsel; deze geven een bittere nasmaak. Maar de vrije genadeleer is een reinigende, uitzuiverde ja een gezonde leer, die een sterke en zoete nasmaak geeft, Titus 1:9.

6. Ten laatsten wordt het mosterdzaad veel tot een huismiddel gebruikt, om door de verwarmende kracht de ongemakken uit gevatte koude ontstaan te verdrijven, bijv. doofheid, oor- en tandpijn, of in andere leden van het lichaam. Van het Evangelie wordt gezegd: "dat haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren", die de koudheid en liefdeloosheid, die uit de zonde en traagheid ontstaan, verdrijven, om de ziel in vurige liefde te doen ontvlammen. Zie, mijn geliefden, enkele overeenkomsten uit des Heilands gelijkenis aangestipt. Wij konden die in onze inleiding niet verder uitbreiden. Maar het zou een aangename bezigheid zijn ieder beeld met de reine dieren te herkauwen en de verdere leringen trachten over te brengen tot genezing en vertroosting van onze zielen.

Onze tijd roept ons over te gaan tot onderzoek van de brief aan Pergamus

Tekst: Openbaring 2:12-17.

Die oren heeft die hore wat de Geest tot de gemeente zegt

Deze brief verdeeld zich in vijf bijzondere leringen:

- I. Een opdracht aan de Leraar en de gemeente te Pergamus.***
- II. Christus' lofbetuiging, aan hen toegekend.***
- III. Een bestraffing over hun ontrouw.***
- IV. Een getrouwe vermaning, gepaard met een scherpe bedreiging.***
- V. Een uitlokkende belofte tot een levende verzekering.***

O Heere, schenk eens een geestelijk gehoor om te horen, de lofbetuiging, de bestraffing, de vermaning, de bedreiging en de uitnemende belofte. Amen.

I. De opdracht aan leraar en gemeente.

De aanspraak luidt: "Dit zegt Hij die het tweesnijdend scherp zwaard heeft;" een naam ontleend aan Hfd. 1: 16 en weer juist gepast voor de staat van deze gemeente, zo tot bescherming van de vromen als tot beteugeling en vernieling van de vijanden. Dit hopen wij nader in ons vierde punt in het 6e vers te beschouwen.

Van de leraar Antipas wordt in de geschiedenis bijna niets vermeld; alleen tekent de Heilige Geest hier aan, dat hij tot in de marteldood zijn God getrouw is gebleven.

De stad Pergamus was gelegen in de nabijheid van Smyrna, men zegt dat in deze stad de perkamenten zijn uitgevonden en deze naam hebben ontvangen die oudtijds gebruikt werden om op te schrijven. De gemeente, daar geplant, heeft volgens de kerkgeschiedenis veel lijden moeten verdragen, en een aantal van haar zijn de marteldood gestorven.

II. Wij hopen over te gaan de lofbetuiging uit de mond van de verhoogde Immanuël te horen.

1. "Ik weet uw werken;" dit wordt in elke gemeente herhaald, tot bevestiging dat Hij in het midden van de kandelaren wandelt. De werken die de Heere behagen, zijn door een driedubbel snoer samen verbonden, daar er niet èèn van gemist kan worden. Ten eerste zij moeten uit een herschapen en vernieuwd hart voortkomen, eerst moet de boom verplant en goed gemaakt worden, zal zijn vrucht goed zijn; ten anderen die beoefend worden in overeenkomst van het zuivere richtsnoer van Jehovahs liefdewet; en eindelijk tot reine liefde en verheerlijking Gods. Deze geloofswerken te beoefenen wordt lofwaardiger als wij letten op de plaats.

2. "En waar gij woont n.l. daar de troon des satans is," waar hij heerschappij voert, listig verleidt of dwingt tot de lering van Bileam en van de Nicolaïten, heimelijk aanhitst tot hoereren. Ja de historiën vermelden dat in Pergamus een afgodstempel was gebouwd, waarin zij de duivel raad vroegen en dat de zetel van het pausdom hier voornamelijk is begonnen, en de tirannie en het wrede martelaarschap aan Christus' bloedgetuigen. Daarom is de roem van de gelovige strijders in deze gemeente zoveel te lofliker, onder zulke wrede vervolgingen getrouw te blijven.

3. En gij houdt Mijn Naam." De Zoon van God wil Zijn kerk onderwijzen en aanmoedigen, om openlijk en standvastig Zijn Naam te belijden, n.l. de Waarheid van Zijn Persoon, de vereniging van Zijn twee onbegrijpelijke Naturen, Zijn drie gezegende Ambten, Profeet, Priester en Koning, Zijn twee staten, Zijn vernedering en verhoging, en het alleen, geheel en volkomen werk van de verlossing en eeuwige zaligheid door Hem aangebracht. "Er is ook onder de hemel geen anderen Naam ... door welke wij moeten zalig worden."

Hand. 4.

4. En hebt Mijn geloof niet verloochend. Dit is de gezonde en zuivere geloofsleer met de praktijk en deszelfs beoefening in een godzalige wandel, een openlijk belijden, standvastig voor uit te komen, en dat wel in een stad waar de satan woont en zijn troon heeft. Het is onnodig dit uit te breiden, om reden dit in onze vorige brief is behandeld, waar Christus de gemeente van Smyrna vermaande om getrouw te zijn tot de dood daaraan vast te houden. O mijn geliefden dat is niet alleen een sieraad maar het zijn ook Bijbelse kenmerken en genade om getrouw gemaakt te worden, niet om religie eer, fortuin en toejuiching, maar ook als de duivel brult en verscheurt. Het verdient ook weinig roem, als wij met onze vrienden de Waarheid belijden; als ons zo geen ketterijen omringen. Maar als velen van onze metgezellen afvallen en ons verlaten, om dan met een klein en veracht volk, getrouw voor Christus aan het en geloof pal te blijven. Dit is een blijk dat de Waarheid in de ziel geschreven en aan haar geheiligd is. Dit werd ook in de gemeente van Pergamus openbaar, dat er een afval plaats had. Waarom wij verder in deze hemelse brief lezen:

III. Een bestraffing over hun ontrouw.

"Maar Ik heb enige weinige dingen tegen u. Weinige, in getal, weinige hoofddwalingen (niet klein, dat blijkt uit de zware bedreiging). De gemeente van Ef ze was in de praktijk, n.l. in de liefde wel verflauwd, maar zij werd door Christus geprezen en bemind, omdat zij een goede discipline of tucht had geoefend tegen de dwalingen, daarom ontvingen. Maar dat zij ontrouw en aan verdraagzaamheid zich schuldig maakten omtrent dwaalgeesten. Dat bestond voornamelijk in die verfoeilijke leer van Balak, die in hoofdzaak, overeenkomt, met de besmettelijke leer van de Nicolaïten, welke wij beschreven vinden in Num. 22-24.

Toen Balak een valse profeet en opgeblazen huichelaar Bileam wilde gebruiken om Israël te vloeken liet Gods voorzienigheid hem dit niet toe. Geheel in strijd met zijn eigen wil en begeerte, moest deze onheilige mond een heerlijke profetie aangaande de Messias verkondigen. "Daar zal een ster voortgaan uit Jacob", n.l. de blinkende Morgenster: en daar zal een scepter uit Israel opkomen, enz. Deze profetie is tot grote sterkte voor de strijdende Sionnieten, en tot ondergang van hoererende Israëlieten; en Bileams einde, Num. 31: 8.

Aan deze verschrikkelijke dwaling van afgoderij en ziel en lichaam verpestende hoererij, hadden zich die leden, de belijders in de gemeente van Pergamus schuldig gemaakt. En dat zij die vanouds veroordeelde dwaalleer omhelsden, en dat de opzieners hiertegen door zondige toegevendheid hun plicht niet hadden getracht. Hierop volgt:

IV. Een getrouwe vermaning gepaard aan een scherpe bedreiging.

A. De vermaning luidt: "bekeert u," de schijnbekering van de uiterlijke belijders is maar enkelvoud, zij mogen op zijn best zonden en dwalingen verlaten, zij beminnen echter nooit de ware godzaligheid, en evenmin omhelzen zij de innerlijke en bevindelijke Waarheid.

De oprechten hebben een dubbele, een waarachtige bekering, zoals de verloren zoon. Het was hem niet genoeg dat hij het zwijnendraf had verlaten, o nee, hij moest tot de Heere, tot Zijn volk en tot het geestelijk koren en die most, ja tot het heilige van Gods huis en paleis teruggebracht worden. (Zie ook de vijfde Zondag van onze Catechismus.)

B. De vermaning tot bekering bindt de Zoon van God aan, met een scherpe bedreiging: "en zo ziet, Ik zal u haastelijk bijkomen, en zal tegen haar krijg voeren met het zwaard Mijns monds." Wanneer wij deze woorden opmerkzaam nagaan verdelen ze zich in een zachtere en in een scherpe bedreiging.

Ten eerste worden hier de leraars en de opzieners van de gemeente aangesproken. Tegen

deze wil Christus krijgvoeren met het tweesnijdend zwaard dat uit Zijn mond uitgaat, n.l. Gods Woord, gescherpt door de Heilige Geest, om hen daardoor diepe wonden en pijnlijke slagen toe te brengen, om hun zondige toegevendheid; en omdat zij zijn sleutelen niet gebruikten om de zonden te bestraffen en de dwalingen uit te bannen. Dit schijnt een zachte bedreiging: "Ik zal u haastelijk bij komen." Maar het voerspelt niet veel goeds in een gemeente. Als Sions Koning door Zijn krijgsknechten komt krijg voeren met Zijn Woord, daar zij gezanten zijn om een blijde boodschap te brengen met de inhoud: "troost, troost Mijn volk, spreekt naar het hart van Jeruzalem." Dat zij integendeel bevel krijgen, en gevoelen niet anders te kunnen of te mogen dan te vloeken van Ebal aan te kondigen. O, mijn geliefden, dit is een donkere en treurige staat in een gemeente. Als de blijde troostbazuin des Evangelies niet mag geblazen worden.

Ten tweeden. Maar veel scherper worden de aanhangers van de leer van de Nicolaïten bedreigd, daar zal Koning Jezus tegen krijg voeren met het zwaard Zijns monds, n.l. met Zijn ontzettende en verwoestende oordelen om hen te doden, en voor eeuwig te straffen, Openbaring 19: 15, 21.

V. Laat ons nu onze overige tijd besteden tot onderzoek in de geestelijke geheimen van een uitlokkende belofte tot een levendige verzekering. De inhoud is drievoudig:

1. "Ik zal hem geven te eten van het Manna dat verborgen is." Een zinspel op het Manna van de kinderen Israëls. Dit hemels wonderbrood had alle eigenschappen tot voeding in zich, voor kinderen en volwassenen, bestemd voor zieken en gezonden, zowel voor rijken als voor armen, daarom *het brood van de machtigen* genoemd: Psalm 78: 25. Deze hemelspijs viel geheel vrij uit de hemel, onder een murmurend en ontevreden volk. Het viel niet eerder, voordat alle voorraad uit Egypte, hun deegklompen, opgeteerd waren, 40 jaar lang in de woestijn, niet in Kanaän. Het viel buiten hun tenten, daar moest Israël het vergaderen voor elke dag, behalve Vrijdags. Dan regende het voor twee dagen, ook voor de Sabbat. Dan was het alleen zonder bederf, de andere dagen kon het maar één dag duren, daarna groeien er wormen in. Dit Manna had een ceremoniële betekenis. Dit blijkt dat Jehovah bevel gaf, een gedeelte in een gouden kruik in de Ark in het heilige der heiligen te bewaren. Het was een luistervol voorbeeld van de Zoon van God, die als een geheel vrij Geschenk van de hemel is neergedaald onder een rebellerend, en geheel verarmd volk, om zoals het Manna dat verbrijzeld moest worden, door lijden geheiligd te worden. Ze ontvangen een vrije toegang in het binnenste heiligdom. Leven in de zalige hoop van de eeuwige heerlijkheid, door die verse en levende weg van Christus' dood en voorbede, en de persoonlijke toepassing in hun ziel, nl. de troostbeloften van het Evangelie door de Heilige Geest. Dit is het overtreffend Manna, die daar van eet zal in eeuwigheid niet sterven, Joh. 6. Allen die geestelijk leven ontvangen hebben, de kleinen met de groten, worden door dit hemels genadebrood gespijst. Daarom worden allen door Christus zalig gesproken, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, om reden zij de zaligheid reeds in dit verborgen Manna onvergetelijk en onverliesbaar gesmaakt hebben, Matth. 5.

2. Christus belooft een verdere Verbondswelddad aan Zijn standvastige strijders "en Ik zal hem geven een witten keursteen." Dit zinnebeeld was in Pergamus wel bekend, voor ons zal het echter nodig zijn de gewoonten van die tijd kort aan te stippen.

Bij de rechters was het gebruikelijk, misdadigers door een zwarte steen te veroordelen en onschuldigen vrij te spreken door hen een witte steen toe te reiken. Met de naam van de vrijgesprokene er op. Bij de Romeinen werden de keursteen gebruikt tot het verkiezen van overheden. Bij die gelegenheden werd een steen welke een naam bevatte in de stembus

geworpen. Daarvan is de naam keursteen afkomstig. Door de witte keursteen werd in de wedloop en het worstelperk de overwinnaar geëerd, en diende als bewijs van toegang tot de victoria-zaal en de vreugdemaaltijd van de overwinning. Ook nog werden de witte keursteen op feesttijden of op verjaardagen geschonken. Als nieuwe bewijzen van onveranderlijke vriendschap en beloften van getrouwe hulp.

Door deze zinnebeelden worden wij voorgelicht in Gods heilig Woord om de geestelijke Verbondsweldaden onderscheiden voor te stellen.

3. Hierin maakt ons de verheerlijkte Immanuël opmerkzaam in het laatste gedeelte van deze uitmuntende belofte van deze hemelse brief "En op de keursteen een nieuwen naam geschreven" welke niemand kent dan die hem ontvangt." Deze nieuwe naam was als de nieuwe Verbondsnaam als een begenadigd en ontfermend "Lo-Ruchama" en "Lo Ammi." Met deze nieuwe naam pronken, (in het wezen van de zaak) alle ingeboren Sionieten en zijn daarmee in de stad Gods aangeschreven. Psalm 87.

Maar niet allen hebben in de toepassing, met gelovige toe-eigening die witte keursteen van een gegronde en vruchtdragende verzekering ontvangen, en anderen kunnen hunnen naam daar niet lezen. En hoe schrande ook, hoeveel iemand leest en onderzoekt, en over spreekt en hoort spreken: Het heilgeheim blijft voor hem verborgen, al zijn denkbeelden en bevattingen zijn buiten de school van de ondervinding met verstandelijke redeneringen, zoals ons Christus zo duidelijk bevestigt: "welke niemand kent dan die hem ontvangt."

Komt geliefden, spant uw aandacht eens in, wanneer wij onze vier opgenoemde zinnebeelden trachten over te brengen tot lering, heilige verwondering, aanmoediging in de strijd en tot een Godzalige wandel.

Ten eerste werden de keursteen gebruikt door Rechters tot onderscheiding van aangeklaagde misdadigers of doodslagers. Reeds onder Israël bestond er een groot onderscheid, in de woestijn vluchtte de onschuldige doodslager of liever hij die bij ongeluk iemand gedood had, naar de tabernakel. Maar in Kanaän had Jehovah zes vrijsteden, die hoog in het gezicht waren, aangewezen. De Rabbijnen delen ons mee dat de wegen 33 ellen breed moesten zijn, de bergen geslecht, de dalen verhoogd, zinspelende op Jes. 40: 3, 4. Op de kruiswegen stond een handwijzer met de woorden: vlied! vlied! Maar in het geheel geen tent of rust preeel. De doodslager in de vrijstad binnen gevlucht zijnde, werd door de justitie gegrepen en voor de Rechter gebracht, daarna moest het onderzocht en door getuigen bevestigd worden, dat de doodslag niet met opzet of uit boosheid was begaan. Maar bij ongeluk. Waarop de Rechter hem vrijspak en in de vrijstad voor zijn veiligheid zorg droeg. De vrijstad was als het ware voor hem leen gevangenis, daar hij om zijn onvoorzichtigheid niet naar zijn woonplaats of familie mocht wederkeren tenzij de dood des Hogepriesters tussenbeide was gekomen. Dit beeldde eensdeels de Joodse kerk af, opgesloten in het diensthuis van de ceremoniën, tot op de dood van Christus; anderdeels dat Gods volk hier op aarde een kleine gevangenis behoudt, omdat zij nog uitwonen van hun hemelse familie.

Maar wij worden teruggedleid om de vluchtende doodslager een weinig van naderbij te beschouwen.

Door het vluchten van boze en moedwillige doodslagers naar de vrijstad, worden ons onboetvaardige en ongeheiligde zondaars afgebeeld, die tot Christus vluchten om voor de hel beveiligd te worden. Maar zulken worden door een zwarte steen veroordeeld tot de buitenste duisternis. In de naar de vrijstad vluchtende, onschuldige doodslager, wordt ons een zaligmakend ontdekt zondaar afgebeeld, die achtervolgd wordt door een beschuldigende consciëntie, door de verklager van de broederen, die hem aanspreekt over hun openstaande

schuld. En ach, ze kunnen geen kwitantie tonen, de Wet, haar echte en eerste man doet niet dan dreigen en vloeken, Gods Alwetendheid en Rechtvaardigheid drijft hen rusteloos voort naar de vrijstad. Deze binnengekomen zijnde, schenkt hem een grote blijdschap, onuitsprekelijke zaligheid en voor die tijd ook verruiming en veiligheid.

Ziehier, mijn geliefde, de toevluchtnemende daad des geloofs van een oprechte ziel. De troostvolle verzekering die ze in Jezus' nabijheid geniet en het verborgen Manna dat zij in zulke tijden smaakt.

Maar eilieve, zij zijn nog niet door een bijzondere daad door de Rechter vrijgesproken; zij hebben de witte keursteen nog niet ontvangen. Dit geschiedt als zij voor Gods rechterstoel worden gedagvaard "bij Geestes inleiding in hun bondbreuk in Adam en door dadelijke overtreding van Gods heilige Wet. Het doodvonnis moeten ze ondertekenen en God rechtvaardigen (dit gaat samen Psalm 51: 6, 7). Maar als dan de Heere Jezus in dit dodelijk tijdsgewricht tussenbeide komt en zegt: "Verlost hem dat hij in het verderf niet neer dale, Ik heb verzoening gevonden", Job 33. Dan schenkt God als een bevredigend Rechter de witte keursteen, n.l. de vrij- of pardonbrief, door de Heilige Geest geschreven en overgereikt door de lege geloofshand, (n.l. dat alle verdiensten en roem uitsluit) aangenomen en zalig omhelst. Daarop volgt, een onuitsprekelijke vrede die alle verstand te boven gaat, met de Drieëenige-Jehovah, Engelen, gezaligden, ja met de dieren de aarde en de stenen van het veld. Ze worden sneeuw wit tot de Paradijstvrede teruggebracht, Adams eerste gelukstaat ver overtreffende.

Het verlost volk kende een tijd, dat zij op Gods aardbodem geen, ongelukkiger schepsel kunnen vinden dan zij zijn. Maar ook in het tegenovergestelde wanneer zij met God worden bevredigd, konden zij niet denken dat, iemand gelukkiger kan zijn als zij zichzelf dan gevoelen. Dan daalt de dauw van hemelse, blijdschap en regen en de verbondsbeboften overvloedig in de ziel: "bergen zullen wijken en heuvelen wankelen. Het verbond Mijns vredes niet"; enz. Jes. 54..

Wij worden genoodzaakt een woord tot waarschuwig te laten volgen; hier geschiedt uit kracht van Adams bondbreuk een schrikkelijke diefstal. Die door genade nooit eerlijk gemaakt is om het gestolene terug te brengen, worden bij de dood voor eeuwig buiten het hemels Paradijs gesloten, met die ontzettende woorden: "Ik heb u nooit gekend."

De ervaring heeft mij ook geleerd. Dat veel kinderen Gods door de duivel en hun rustlievend vlees met hun rechtvaardigmaking verstrikt en misleid worden. Sommigen worden traag in de oefening van godszaligheid; anderen worden hoogmoedig en groeien boven alle vromen uit, die zijn niet gebracht daar zij gekomen zijn; een derde wordt kurkdroog, en leeft bij zijn rechtvaardigmaking verder. Vraagt u naar de ware oorzaak? Ze zijn met hun bevinding, boven Gods Woord geklommen. Vraagt u weer, is het dan niet genoeg de witte keursteen te hebben gekregen?

O nee, zij moeten de Gever van de keursteen hebben, Jezus lieve bruid heeft aan de bruidsschat of geschenken niet genoeg. Hij noemt ze zelf "Mijn liefhebbers", let wel, niet Mijn geschenken. Maar die Mij zelf liefhebben. Dit wordt door de Bijbelheiligen bevestigd; hoort vader Jacob eens "op Uw zaligheid wacht ik." De kerk Psalm 68: "Die God is onze zaligheid." Asaf had in hemel en op aarde niets buiten Christus. Paulus leven was Christus; hij had zich voorgenomen niets buiten Hem te weten. Laat ons met de Psalm dichter hier uitroepen: "Och dat ik klaar en onderscheiden zag", enz. Die bij de witte keursteen leven weten goed dat zij hem ontvangen hebben en de plaats er bij; zij gebruiken die, of liever misbruiken die om al hun overige zonden daarmee af te betalen. Maar helaas, zij vergeten dat een vrijgesproken misdadiger, opnieuw zondigende, *ook weer opnieuw moet vrijgesproken worden*. Dit leert Christus ons ontegensprekelijk Joh. 13: 8-10. Petrus zijn

persoon en staat voor de eeuwigheid was geheel rein. Maar hij moest tot troost en tot zijn zalige verzekering met de smet van de zonden, n.l. zijn onreine voeten tot de bloedfontein Christus komen. Dit is de dagelijkse rechtvaardigmaking des levens. Openbaring 22: 11.

De Zoon Gods leert zo uitdrukkelijk: Dat Zijn volk buiten Hem geen vrucht kan dragen, Joh. 15. Uit de vruchten moeten de gelovigen toch van hun aandeel en gemeenschap met Christus een levende verzekering ontvangen. Zie de 32ste Zondag van onze Catechismus. Uit de vruchten des geloofs heeft Abel, Henoch, Noach, Abraham enz. getuigenis bekomen van hun gelukstaat, Heb. 11.

Ten tweeden de keursteen werden onder de Romeinen gebruikt tot een vrije verkiezing van hun overheden. Dit onderwijst ons in het voorrecht van Gods keurlingen, die het door achtervolgende genade gegeven wordt, bij vernieuwing de keursteen gelovig te beschouwen. Dit kenmerkt zich in een heilige verwondering van David, "Heere! Heere! wat zal Uw knecht meer zeggen", en ook in diepe ootmoed en schaamte. Het gaat met iedere verbondsvernieuwing, zoals met Ruth, bij elk aartje moest zij op het veld van Boas neerbukken. Maar die de keursteen in hun kabinet van hun geheugen bewaard hebben, zijn rijk en hebben de bedelaarstaf aan anderen gegeven.

Ten derde. In de strijd-, loop- en worstelperken ontving de overwinnaar een witte keursteen met zijn naam daarop geschreven, om daarmee tot de vreugdezaal toegelaten te worden en de beloofde prijs te verkrijgen; een bewijs dat de witte keursteen zelden op een weg van rozen wordt ontvangen. Dat er gewoonlijk nood, strijd, gebeden, tranen enz. voorafgaan en ook op volgen. Tweemaal spijzigde Christus duizenden mensen. Maar als zij verzadigd waren, liep de schare rustig naar huis. Maar Christus en zijn discipelen gingen in het schip op zee in de storm, Matth. 14 en 15. Hoewel er onderscheid bestaat in de strijd van een toevluchtnemende ziel en een door Christus vrijgemaakte. De eerste drukt de verdoemde schuld van de zonden, de laatsten de smet van de zonden. De arme vluchteling wordt door de duivel bestreden over zijn staat, de verlostten over hun vuile klederen, zoals Jozua, Zach. 3. De Wet eist en vloekt op de bekommerde Sionieten. Maar Christus heeft Zijn gelovige Sulamith als Mozes vervloekte weduwe ondertrouwd, daardoor heeft de Wet een schuldbrief ontvangen en zijn eisen, dreigen en vloeken verloren. Maar waar ook Mozes (haar eerste man) haar ontmoet, daar schaamt zij haar om hun ogen op te slaan vanwege hun mismaaktheid en ongelijkvormigheid. Eindelijk schrikt een oprechte vluchteling dikwijls voor Gods geduchte rechtvaardigheid. Die vrede met God hebben gekregen, drukt het smartelijk Godsgemis. Ze behouden hier op aarde een kleine gevangenis. O mijn vrienden, zij zijn te beklagen, die met hun bekering en witte keursteen "behouden" worden; Maar gelukkig die met al zijn ondervinding "verloren" wordt, daar is Christus voor gekomen, Matth. 15: 24; 18: 11.

Ten vierden: de keursteen werden geschonken door kinderen aan ouders en echtgenoten enz.. Als bewijzen van liefde en getrouwe hulp, in nood en dood. O, mijn geliefden, de naar Jezus gemeenschap dorstende zielen, hebben aan de rechtzinnige leer, dat ze met een getrouwe God te doen hebben, niet genoeg. O nee! zij blijven gedurig uitzien naar Verbondsvernieuwing; hun geestelijke zielsogen zijn geopend dat zij opmerkzaam zijn gemaakt, dat het een grote betekenis heeft dat Christus de keursteen "wit" noemt, n.l. dat een zoete en levende troost hiervan alleen een teer en godzalig leven gesmaakt wordt. Allen die de witte keursteen bij zich dragen, kenmerken zich met Paulus, dat zij met een geleende geloofsverzekering jagen naar een heilig leven, Fil. 3: 12. Al de zendbrieven getuigen dat die grote kruisgezant bij zijn bekering, rechtvaardigmaking en verzekering niet leven kon.

Degenen die het meest van het vrije van de hemel afdalende Manna gesmaakt hebben, zijn het armste in zichzelf en betreuren het gemis het allermeest. Doorleest met opmerking Paulus brieven; wat al tranen, vasten, kampen, gebeden, worstelen en strijden, om in de innerlijke nabijheid en gemeenschap met de Heere te mogen leven, en om nieuwe bewijzen van Jehovahs Verbondstrouw, en om de toezegging van zijn hulp in nood en dood gelovig te mogen vertrouwen.

Ja geliefden, als de oprechte strijders in Pergamus een nieuwe Godsontmoeting ondervinden, dan viëren zij met gelovige blijdschap het jaar van hun wedergeboorte, en zij herinneren zich levendig de plaats waar zij die witte keursteen hebben ontvangen, alsook hun geestelijke feestdagen van de opgerichte gedenksteen van hun zalige Bethels en Pniëls.

Tussenzang Psalm 118: 3, 4.

TOEPASSING.

De verheerlijkte Immanuël, die in het midden van de gouden kandelaren wandelt, komt door zijn Goddelijke Alwetendheid de gemeente van Pergamus nog waarschuwen en bedreigen onder voorwaarde van bekering. Zo niet. Dan zal Hij komen krijgvoeren met het zwaard Zijns monds. Maar desniettemin hebben zij volgens de kerkgeschiedenis, in zonden en dwalingen volhard, totdat eindelijk het zwaard des Heeren tegen hen is ontwaakt met een schrikkelijke verwoesting en een wegneming van Gods dierbaar Woord. Jaren lang heeft de Heere ook Nederland door zijn getrouwe wachters laten waarschuwen en bedreigen. Het zou voor velen een zalig voorrecht zijn geweest als zij op Sions berg de troostvolle Evangeliebazuin hadden mogen blazen. Maar ach, helaas, zij werden inwendig door de Heilige Geest, uitwendig door het aanschouwen van de zonden en de verlatingen van de Waarheid, gedrongen de vloeken van Ebal te moeten aankondigen, en dat het zwangere besluit van Gods oordelen baren zal. Leest eens de biddagpredicatiën van een Lodensteijn, Themmen, Sijtegeld en Vermeer, en toen het verlaten al groter werd, van Th. van de Groe, en in latere tijd van Ds. Ledeboer. En nu op heden alle godsdiensten doorkankerd zijn met dwalingen en zonden, en de hoogmoed tot de hemel schreeuwt, nu zijn de wachters blind en stom.

Hoort de sententie des Heeren eens: zij zijn "stomme honden geworden die niet bassen kunnen" Jes. 56. Het is mij menigmaal plotseling gebeurd, als ik het jeugdig geslacht beschouwde, dat mijn ziel weende als ik dacht dat de Heere eens op Zijn tijd zal komen met Zijn scherp gewed zwaard om tegen ons krijg te voeren.

Maar mijn geliefden, de Heere geeft ons nog een onderwijzing in Zijn Woord. Leest eens Joël 2:12-17. "Nu dan ook spreekt de Heere ... Laat de ,Priesters des Heeren dienaars wenen tussen het voorhuis en het Altaar en laat ze zeggen spaart Uw volk o Heere; en geeft Uw erfenis niet over tot een smaadheid, dat de Heidenen over hen zouden heersen; waarom zouden ze onder de volken zeggen: Waar is nu hun god?"

Maar laat ons de inhoud uit deze hemelse brief trachten over te brengen tot waarschuwing; aanmoediging en besturing in de strijd.

A. De waarschuwing in deze bief vroor onbekeerden bindt de Zoon van God aan met een scherpe bedreiging, om tegen hen krijg te voeren met het wraakzwaard van Zijn blinkende rechtvaardigheid, voornamelijk tegen diegenen, die gerust en met vermaak wonen waar de satan zijn troon heeft opgericht. Deze verdelen zich in drie woonplaatsen.

1. "Ik weet uw werken;" dit wordt door de Zoon van God dikwijls herhaald, omdat Zijn ogen

vuurvlammen zijn, voor Wie alles naakt en open ligt, om hen door zijn Alwetendheid af te schrikken. O, ongelukkige dienaren van de zonde, die wonen in de tenten van de goddelozen, in brasserijen en dronkenschap; kunt ge niet zien dat de Satan daar openlijk zijn troon heeft? Het is een duidelijk bewijs dat er geen greintje vreze voor de hoge Majesteit Gods in uw hart woont.

2. "Ik weet waar gij woont," daar Mijn naam en geloof wordt verloochend. O dit is de godsdienstige woonplaats van de Satan, daar Christus Zijn Middelaarskroon wordt afgenomen en zoals door Arius, Arminius en Pelagius de mens wordt opgezet. O geliefden, wat is uw staat hopeloos, u zou niet dulden kunnen als er van uw geliefde bloedverwanten en vrienden kwaad werd gesproken, u zou er partij voor trekken of u terstond van die plaats verwijderen; ja u zou zelfs niet willen zien dat uw redeloos vee mishandeld, of kunnen aanhoren dat zij veracht werden. Is het nu geen duidelijk bewijs dat de liefde tot Christus Naam en Zijn woord niet door de Heilige Geest in u is uitgestort. Het is voor een oprecht Christen en teer beminnaar van Jezus en de vrije genadeleer onmogelijk dat hij liet daar vol kan houden; zij doorpriemen zijn hart. mijn vrienden, wat hebben wij in het gemeen een weeklacht aan te heffen, dat Jehovahs Wet niet gehandhaafd wordt, de overtreding van de vier geboden van de eerste tafel van de Wet wordt in het geheel niet gestraft, n.l. om Hem als de enige en onzienlijke Jehovah boven alles lief te hebben en te dienen, en Zijn heilige Naam en Sabbatdag niet te ontheiligen. Van de tweede tafel van de wet wordt niet tot Gods eer, maar uit eigenbelang, slechts twee geboden, stelen en doodslaan ten halve gestraft. O wee onzer, daar roept een stem om wraak naar de hemel. Gen. 4: 10.

3. "Ik weet ... waar gij woont daar de leer van Bileam en zijn werken, worden goedgekeurd, want waar wij in vereniging mee leven, daar geven wij door daden onze goedkeuring aan, "die de hoer aanhangt is een lichaam met haar." Het zijn ten allen tijde de gruwelijkste huichelaren, die zoals Bileam met lof van Christus en zijn volk spreken en heimelijk boos en arglistig ongerechtigheid uitwerken. Die onder het kleed van vroomheid hun ontucht gaan verbergen en door de orthodoxe leer (waartegen zij met hun ganse hart vijandig zijn) grote inkomsten najagen. O vrienden, wij hebben ze in ons leven gekend, die de Heere zoals een Bileam tot een schrikbeeld heeft opgericht, en al mochten uw zonden al eens voor de mensen verborgen blijven. O, laat u dan door de schrik des Heeren bewegen; Hij die tussen de gouden kandelaars wandelt zegt: "Ik weet uw werken" en zal tegen u krijgvoeren met Mijn scherp gewet tweesnijdend zwaard. Dan - ja ook in de rampzalige eeuwigheid zult u nog roepen: "tot de bergen en steenrotsen, valt op ons, want de grote dag Zijns toorns is gekomen; en wie kan bestaan?" Openbaring 6.

En daar het nog de welvaangenamen tijd is dat Sions Koning zijn talenten uitdeelt, n.l. een gezond natuurlijk verstand, aardse zegeningen. Maar voornamelijk Zijn dierbaar Woord en gemene gaven des Geestes. Lees eens (Matth. 25) het uiteinde van die boze en trage dienstknecht, die het talent in de aarde verborgen had, hetwelk in het algemeen erop zag, hoe het Pausdom Gods Woord voor de mensen heeft verborgen, bevreesd zijnde dat door het lezen van de Heilige Schrift hun dwalingen openbaar zouden worden, dat het goud van hun inkomsten daardoor zou verminderen. Zo gaan de aardsgezinde mensen het talent hen geschonken, of door boosheid, of door traagheid verbergen. En hoewel zij de schrik des Heeren weten, dat de Heere hard en streng van de mens gehoorzaamheid eist, uit kracht van volmaakte schepping, dat Hij het zijn met woeker terug vordert. Dit woord "woeker" betekent dat de Heere vuriglijk en ijverig is, om Zijn geschonden eer en goederen terug te eisen. Maar niettegenstaande alle waarschuwingen en bedreigingen, volharden zij in het

versmiden van de genademiddelen zo voor zichzelf als om Gods Woord de wisselaren te geven, n.l. dat het niet verborgen maar tot geestelijke koophandel tot zaligheid van onsterfelijke zielen wordt voortgeplant, Spreuk. 3: 14.

De inhoud van deze hemelse brief luidt: "bekeert u! en zo niet" leest dan het uiteinde van de boze en trage dienstknecht: "bind zijn handen en voeten, neemt hem weg en, werpt hem uit, in de buitenste duisternis, daar zal zijn wening en knersing van tanden", Matth. 22.

B. In deze brief worden de strijdvolle Sionieten aangemoedigd tot het ontvangen van het verborgen Manna en de witte keursteen, die beloofd wordt op standvastig strijden. De Bijbelrol is opgevuld met vermaningen tot de goeden strijd des geloofs, niemand wordt gekroond die niet wettelijk gestreden heeft. Het geloof is zoals Bunyan schrijft: "de kapitein van het leger in de ziel", hoe meer geloof, hoe sterker in de strijd. Dit was tot lof en aanmoediging van Christus' onderdanen in Pergamus, dat Zij Zijn geloof niet hadden verloochend; als het geloof de witte keursteen in de hand heeft. Dan is het een onverschrokken en. onoverwinnelijke krijgsheld, hoewel daarom door de duivel met zijn dienaren het allermeest bestreden, die listige vorst van de duisternis weet wel als hij hen het geloof kan betwisten, dat zij dan geen moed, ja zwak zijn in de strijd, daarom worden de moedeloze Sionieten zo vermaand het geloof niet te verloochenen; al hadden zij maar een geloof als een mosterdzaadje.

Wij zullen trachten uit de Waarheid enige geloofsbenamingen voor te stellen, en de middellijke oorzaken aantonen, waarom veel kinderen Gods in twijfeling en duisternis hun weg moeten bewandelen, om uw zielen uit te lokken, niet te rusten voor u met de witte keursteen in de hand des geloofs de hemelkroon kunt inwachten.

1. "Een klein geloof", met die naam spreekt Christus zelf Petrus aan, wie Hij de naam van Rotssteen had gegeven, "gij kleingelovige"; zijn klein geloof bestond dat hij met zijn verstandsoog op de zee zag. Dan was het onmogelijk om zonder grond te gevoelen, daarop te kunnen wandelen. Hij had Christus Goddelijke Almacht uit het geloofsoog verloren. O geliefden, het geloof is klein. Als het kleine gedachten heeft van Christus Almacht, zoals die vader van zijn bezeten zoon, die arme man zegt: "zoo Gij iets kunt, helpt ons", Marc. 9: 22. Het tegendeel lezen wij van Abraham, omdat hij een vader van de gelovigen zou zijn, heeft de vrijmachtige Jehovah een hoge trap des geloofs aan hem verheerlijkt, "welke tegen hoop op hoop gelooft heeft"; hoe tegenstrijdig ook vanwege zijn ouderdom en dat de moeder reeds in Sara verstorven was, geloofde hij een zoon te ontvangen. Hier wordt tegen ingebracht dat er wel blijken van ongeloof in Abraham gevonden worden, n.l. zijn ingaan tot Hagar. Maar dit vloede meer voort uit onkunde, bij de eerste belofte aan Abraham (Gen. 13) van een zaad, heeft de Heere er niet bij gezegd uit Sara, en wel opgemerkt, een aardsgezind zaad, "als het stof van de aarde", verworpen Ismaëlieten buiten Gods verbond, Gal. 4. In de tweede belofte werd een verbondszaad beloofd (Gen. 15), die waren niet zoals het stof van de aarde. O nee, de kinderen van de belofte als Izak zouden blinken zoals de sterren des hemels, met die opmerking: "zoo zal uw zaad zijn." De Heilige Geest spreekt duidelijk door Paulus: "En hij heeft aan de beloftenis Gods niet getwijfeld door ongeloof (let wel) maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer", Rom. 4: 20. Nog krachtiger heeft Abraham zich als een vader van de gelovigen gekenmerkt, dat hij Izak, het kind van de belofte, heeft geofferd, "waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekegen heeft, Hebr. 11.

2. "Een zwak geloof", een zwak of een verzwakt geloof, ontstaat door een vasthouden, of met die van Galatië een terugkeren "tot de zwakke en arme eerste

beginselen" n.l. van de Wet. O vrienden, het is een ongelukkige woonplaats in het werkhuis van de Wet te wonen; hierin worden alle krachten uitgeput, want daar is dag noch nacht afgedaan werk, de onbarmhartige Wet blijft streng eisen een onophoudelijke arbeid en schenkt niet het minste voedsel tot versterking of onderstand. Integendeel, zij beperkt de weg ten leven zo stipt en eng, dat geen Adamskind er een voetstap zonder overtreding op kan zetten. Dit moet noodzakelijk verzwakken. Hier tegenover, de Evangelieweg is een ruime, gebaande, rechte en gemakkelijke weg, hoewel mijn ziel *er amen op heeft gezegd*, dat een Christun tegen mij zei: "de weg naar de hemel was zo smal als de rug van een mes om er op te wandelen", om reden, het alle werken buiten sluit. De grootste hinderpaal op de weg naar de hemel bestaat in het gemakkelijk zalig worden. Maar voor degenen die met Johannes aan Jezus voeten zijn doodgevallen, die kunnen alleen vertroost worden dat de Verbonds-Jehovah zegt: "Ik zal ze vrijwillig liefhebben." Ze kunnen niet vragen dan om verbeurde zegeningen en ontvangen ook niets dan verzondigde weldaden. En dat zij zo blind als machteloos zijn om een voetstap voort te treden op de weg van de Gelukzaligheid. Maar bij hemels licht beschouwd, worden zij nu kinderkens, die door de Heilige Geest als de Kinderleider bij de hand worden vastgehouden, Rom. 8. Die leidt hen niet in de Wet. O nee. Maar "op de weg van de gerechtigheid, (n.l. in Christus) in het midden van de (ruime Evangelie) paden des rechts", Spreuk. 8: 20.

3. "Een onverstandig geloof"; met deze schijnbaar harde bestraffing spreekt Christus de twee Emmaüsgangers aan, o, onverstandige en trage van harten om te geloven." Dit heeft in velen van 's Heeren volk zijn grondoorzaak, eigen voorgestelde denkbeelden en verstandsredeneringen, buiten ja tegen Gods Woord, hier over werden die twee discipelen bestraft. "iEn moeste de Christus niet deze dingen leiden en zo in zijn heerlijkheid ingaan." Het godgeheiligde verstand ontvangt sterkte en blijdschap uit Jehovahs volwijze leidingen, zoals de huisvrouw van Manoach, waar de man uit onverstand door ontmoedigd werd, Rich. 13. Het blijft voor Gods kinderen een innerlijke Psalmbede: "Geef mij verstand met Godlijk licht bestraald." mijn ziel werd er jaloersch op, dat een getrouwen dienstknecht aan zijn vriend schrijvende, zei: "ach! dat ik was als christen en leraar zo ik weet dat ik wezen moet." Hierom wordt de kennis zo dringend aanbevolen, "welgelukzalig die naar Mij hoort dagelijks wakende aan mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren", Spreuk. 8.

4. "Een verachtend geloof", wij zullen slechts één oorzaak aanstippen tot waarschuwing, waaruit de verachtering menigmaal ontstaat. Hoogl. 5. Daar horen wij Jezus lieve bruid getuigen "ik sliep", waarop? op Christus gerechtigheid? O nee! Uit het verband blijkt, hun ziel was vervuld met edele vruchten en met milddadigheid; zij had een uitnemend liefdebezoek van haar Liefsten ontvangen; zij was verzadigd en verkwikt tot dronken-wordens toe, en in plaats van daarmede zoals Maria een arme wenende bedelares aan Jezus' voeten te blijven, had zij integendeel daar een rustbed van gemaakt; zoals de Christenreiziger in zijn verkwikkelijk zomerpriël door het lezen in de rol van zijn zoete bevindingen in slaap was gevallen en de Heere verloren had. De zelfbedriegende belijders slapen zich hier dood. Maar hoort eens wat de bruid zegt: "mijn hart waakte." De oprechten mogen door hun rustlievend vlees afgetrokken worden, tot een dodelijke, geruste verzekering op hun witten keursteen, die zij in hun kabinet hebben weggesloten. Maar het leven van de genade waakt, daar komt onrust, gemis, pijn en smart omdat zij Jezus, haar Zielsbruidegom en de vrucht van zijn kruisverdiensten missen.

5. "Een krank geloof"; er mocht een vraag in u opkomen of het geloof als een zuiver Godsgeschenk ziek kan worden? Mijn geliefden, ik heb menigmaal uit onkunde, of soms nog erger, heimelijk uit Arminiaanse beginselen horen zeggen: die onveranderlijke liefdevolle Jehovah is niet op Zijn schepselen, maar alleen op de zonde vertoornd. Maar zonde is niets als er geen schepsel is die de zonde uitwerkt. Het tegendeel leert Gods Woord, dat duivelen en mensen eeuwig in de hel gepijnigd zullen worden. Zo bestaat er geen geloof zonder een onderwerp daar het ingeplant wordt, en die kunnen wel ziek worden, zoals de Bijbelheiligen veel klachten ontboezemen over geestelijke ziekten, Jes. 1; Jer. 3; Psalm 38 en Ps. 103 enz. In de natuur zijn er reeds onder Israël en door alle tijden veel besmettelijke ziekten onder de mensen geweest, hoewel niet buiten Gods voorzienigheid. Zo waarschuwt de Heere Zijn volk tegen de pest van de zonde, en voornamelijk tegen de besmettende dwalingen en de gemeenzame omgang met de wereld, of door een huwelijk een juk aan te trekken met ongelovigen; een oud leraar zegt: "het is gevaarlijk een zwarte Moriaan te trouwen in hoop dat die door het huwelijk wit zal worden." De gevolgen van de geestelijke ziekte openbaren zich; er is geen trek of smaak in het gezonde voedsel, integendeel zoals zieke kinderen, begeren zij onrijpe vrucht de gedurig wat nieuws.

6. "Een gezond geloof." Dit ziet voornamelijk op een gezonde, zuivere belijdenis, gezond in verstand en oordeel, Tit. 2. Maar gezonde mensen zijn allen geen grote, sterke en volwassene mensen, daar behoren ook kinderen onder. Dit onderscheid, mijn geliefden, is voor ons noodzakelijk om gaven en genade niet onder elkaar te vermengen; iemand kan een gezond oordeel en goed geheugen hebben in de Waarheid en zeer kleine bevindelijke kennis van het werk Gods in zijn ziel en weinig praktijk in de beoefening van Godzaligheid bezitten. Deze kenmerken zich veelal dat zij beter berekend zijn om geneesheer te zijn, dan patiënt.

7. "Een toevluchtnemend geloof." Dit zijn de vluchtelingen naar de vrijstad, zij zijn door het levendig gezicht van hun zonden in nood en gevaar, bezitten geen tegenweer tegen hun bloedwrekers, zij lopen, haasten en nemen rusteloos de toevlucht tot "den Naam des Heeren (die) is een sterke toren" om daar in Christus' open armen te vliesen, om in dat hoge en veilige vertrek geborgen te worden. Dit is de toevluchtnemende daad des geloofs. Aan deze oprechte zielsgestalte verbindt de Heere Zijn beloften van zaligheid, Spreuk. 10.

8. "Een groot en sterk geloof." Dit hebben wij reeds in de tweede leerrede beschreven, van de Kanaänitiesche vrouw en de hoofdman, daarin zien wij waarin het grote en sterke geloof bestaat; in de diepe afgrond van levende zelfkennis, de gehele ledigheid, ja de totale doodstaat des mensen, en daartegenover de Almacht, de onpeilbare en overlopende oceaan van de volheid van genade in Christus. Op deze tweevoudige leerschool worden de pelgrims Gods onderwezen. Ik hoorde eens een uitgeledigd Christin haar geestelijke trouwdag in overeenkomst met haar natuurlijk huwelijk voorstellen. "Ze had in haar jeugd haar man zo teer bemind, dat zij niet anders als met tranen in de ogen aan zijn dood gedenken kon. Maar nu ze oud en hulpbehoevend was geworden, nu was hij haar zo onmisbaar, hij moest haar opbeuren en dragen. Gods arm volk zal op de geestelijke toepassing wel met mij *Amen* zeggen.

9. "Een rijk geloof." De Heilige Geest leert ons dat die armsten, die geen kwadrantpenning hebben overgehouden, door God zijn uitverkoren om de rijksten te zijn in het geloof, Jac. 2. "Niets hebbende en nochtans alles bezittende", 2 Cor. 6. Het gaat in het rijk van de genade veelal zoals in de natuur, in de twaalf uur is het acht uur eb dat het water laag is, en vier uur vloed dat het wassende is. Zo moeten de

geestelijke zeematrozen de meeste tijd in de diepte verkeren, om hen bestendig in nood en aan het roepen te houden, omdat degenen die rijk zijn in geloof, de Drie-enige Jehovah zelf tot hun schat hebben; zie de gehele 107 Psalm. Maar die aan gaven en ontvangen genade buiten de Gever genoeg hebben, zijn zo arm niet. Dit was ook David zijn dwaasheid geweest, Psalm 30:7, 8.

10. Eindelijk "een verzekerd geloof." Dit is die witte keursteen, reeds omschreven, zoals de Heilige Geest de Werkmeesters des geloofs, zo ook van het schenken van een gegronde verzekering blijft nog een noodzakelijke lering voor ons te beschouwen, omtrent de drie Namen die de Heilige Geest gewoonlijk in het Woord draagt.

Ten eerste "Heilige Geest", deze Naam draagt Hij als Goddelijk Persoon. Zoals de Vader door Zijn voorzienigheid zijn zon over alle mensen tot onderhouding doet opgaan, zo schenkt ook de Heilige Geest menigerlei uitnemende gaven zelf ook in de verworpelingen, ten dienste van de kerk; de tijd laat dit niet toe uit te breiden. Maar ziet de bewijzen Num. 23 en 24; Joh. 11: 51; Hebr. 6.

Ten tweede, wordt Hij veel de "Geest Gods" genoemd, om uit de Fontein van 's Vaders eeuwige liefde de uitverkorenen te trekken met koorden van goedertierenheid, gepaard met het zalig gevoel van veel liefdekussen, zoals de verloren zoon.

Ten derde, de "Geest van Christus." Dit is een verdere geloofsvrucht, de bijzondere onderhandeling met Christus, zoals ook uit de gelijkenis van de verloren zoon blijkt. De Geest van Christus is een vrijmakende Geest, Rom. 8. "Niemand kan zeggen Christus Jezus de Heere te zijn dan door de Heilige Geest", 1 Cor. 12: 3.

C. Laat ons ten laatste deze brief besluiten met een besturing aan de gelovigen in Pergamus, die de witte keursteen hebben ontvangen.

Veel voorrechten hebben wij reeds opgeteld. Het zal nog nodig zijn dat wij nog eens bijzonder benadrukken waarom die keursteen "wit" wordt genoemd. De Heilige Geest maakt ons hierdoor opmerkzaam, dat die zeer teer bewaard moet worden; op "wit" is zeer spoedig alle vuil en timet te zien. O geliefde keurlingen des Heeren, bent u zo uitnemend bevoorrecht?

Menigmaal is het op mijn ziel gezonken, "hoedanigen behoorde gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid." Als de witte keursteen besmet of in de kast van uw wetenschap wordt weggelegd en niet bij u wordt omgedragen, dan verliest u uw troost ervan; en oprechte bekommerde zielen worden door u op de verzekering niet uitgelokt, daar het toch een uitmuntende Verbondsgift is, waar veel voorrechten aan verbonden zijn. Het maakt vrijmoedig in de strijd. Het doet de genademiddelen met vrucht gebruiken; het maakt lijdzaam onder kruis; het verspreidt een goed gerucht van de weg naar de hemel tot roem van Gods vrijmachtige genade; het doet het ondermaanse verachten; het maakt dat de laatste vijand, de dood met zijn vergiftige pestilentiën u niet kan verschrikken.

Het doet u blijmoedig afscheid nemen van al uw nabestaanden en vrienden; ja juichen over alle vijanden, om al de strijd, klachten en tranen voor eeuwig achter te laten om dan te aanschouwen en te delen in de onbegrijpelijke gelukzaligheid van de Drieëenige Jehovah, en te wandelen in het gezelschap van uw geliefde vrienden en vriendinnen, ouders, echtgenoten, kinderen, broeders en zusters, ja bij al de hemellingen, om het lied van de verlost en op hemelse tonen mee te zingen, en verzadigd te worden met het verborgen Manna dat in het heilige der heiligen, in de Tabernakel van het nieuwe Jeruzalem, voor u weggelegd is, tot in alle eeuwigheid. Amen.

Nazang: Psalm 87:4.

5. BRIEF AAN THIATIRE

Tekst: Openbaring 2: 18-29.

Voorzang Psalm 51:5, 6.

Geliefde toehoorders

In deze openbare boetpsalm 51 heeft de Heilige Geest door David, een grote dienst aan de kerk bewezen; hierin vinden alle Sionieten hun wanschapen staat zo duidelijk beschreven. In veel verzen wordt met levendige kleuren de droefheid over de smet van de zonde afgeschilderd. Maar ook tevens de innerlijke begeerte van de ziel als een kenmerk van de oprechtheid, n.l. om hartreinigende genade.

Dit leidt ons naar een vierde gelijkenis van het zuurdeeg, Mattheüs 13.

Wij lezen dat de Zoon van God in de drie volgende parabelen het Koninkrijk van de hemelen afbeeldt, telkens met die opmerking, "wederom", door welk woord ons een gehele verandering wordt indachtig gemaakt. Maar hier lezen wij: "een andere gelijkenis heeft Hij hen voorgesteld", n.l. in overeenkomst met de voorgaande van het mosterzad. Daarin hebben wij hoofdzakelijk gezien de wegneming van zondige beletselen in de uitbreiding van de Evangelieleer onder alle volken.

In deze gelijkenis is de hoofdleer, haar vervalsing, uitzuivering en het zielreinigend genadewerk.

A. Het zuurdeeg komt ons menigmaal in 's Heeren Woord voor in een kwaad zinnebeeld van ketterij en geveinsdheid. Dit heeft aanleiding gegeven tot verschillende gevoelens en uitleggingen. Maar dit behoeft ons niet in verlegenheid te brengen. Christus spreekt van Zijn zichtbaar Koninkrijk van kaf en koren, tarwe en onkruid, schapen en bokken. Hij gebruikt wilde, roofzuchtige en vergiftige beesten tot zinnebeelden, een leeuw, een arend en een slang, om er geestelijke eigenschappen uit af te leiden. Zo worden in de gelijkenis van het zuurdeeg overeenkomsten ten kwaden gevonden, toch zeer nuttig en noodzakelijk tot waarschuwend leringen; die zich in vijf verdelen.

1. Christus spreekt onder het beeld van een vrouw; het is ons ten eerste bekend dat moeder Eva, de eerste in overtreding is gevallen en haar man verleid heeft. De wijze Spreukschrijver Salomo geeft veel waarschuwingen tegen de vleierende tong en verleidingen van de vrouwen. Zo werd door de profeet Zacharia (Hfd. 5) de goddeloosheid van het Joodse volk voorgesteld, door het beeld van "een vrouw, zittende in het midden van de Efa," overdekt met een loden deksel. De Joden gebruikten drie maten om het koren te meten, die Efa's werden genoemd. Het loden deksel betekende als hun ongerechtigheid vol was, dat zij onder dat zware gewicht ten verderve zouden zinken. Dit is ook een zinnebeeld van de verleiding van de valse leringen van de Profetes Izebel in onze voorgenomen tekstwoorden, en van de grote hoer van het Anti-Christelijk Babel. Het goddeloze Pausdom. Daar ligt een loden verzegeld deksel op, betekende haar onvergeeflijkheid en het zwaar gewicht van Gods oordelen dat hen treffen zal. Als de mate van de ongerechtigheid vol is, leest eens Openbaring 17.

2. Het zuurdeeg is afkomstig van goed koren en meel, dat verdorven en verzuurd is geworden; zo heeft de zuurdesem van de Farizeesche dwalingen, waartegen Jezus zo waarschuwt, haar afkomst van Jehovahs Wet en schaduwdienst, Matth. 16: 6. En de schrikkelijkste Paapsche bijgelovigheden zijn voortgesproten, toen zij van een

geestelijke tot een vleselijke godsdienst zijn hervallen; lees dit eens na "in Messias heerlijkheid", bladz. 250.

3. Het zuurdeeg werd "verborgen" in het meel; zo werkt de oude slang arglistig om ketterijen te verspreiden, niet grof, ook niet door openbare vloekers en onzedelijke mensen. O nee, in een vroom kleed, vergezeld met giften en aalmoezen, zoals een koopman op valse waren en klederen een schone schijn en glans weet te verspreiden; Maar al wat zo blinkt is meestal bedrog; tegen zulke bedriegelijke predikers waarschuwt de Apostel Paulus, 2 Cor. 2: 17. En Petrus zegt: "En daar zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals ook onder u valse Leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook de Heere die haar gekocht heeft verloochenende." Een tekst, waar de drijvers van de algemene genade met diegenen, die heimelijk een afval van de gelovigen aankleven, wonder mee ingenomen zijn. Maar er staat niet bij dat zij door de Heere Jezus en Zijn bloed gekocht zijn. We hebben in onze voorgaande leerrede gezien, dat de Heilige Geest als een Goddelijk Persoon, evengoed de Naam van Heere toekomt, dat Hij algemene gaven uitdeelt, zoals aan de bouwers aan de Ark en Tabernakel, ja dat Hij onbekeerden en verworpingen kan gebruiken of kopen en met ambtsgevaren toerust, zoals de heidense Cores en Koning Saul gezalfd werden ten dienste van de kerk. Waarschijnlijk bedoelt Petrus dat zulke bedriegelijke predikers het zelf zeggen, dat de Heere hen tot dat werk gekocht heeft. Dit durven zij wel honderdmaal zeggen, tegen de oprechten slechts tienmaal.

4. Het zuurdeeg werd verborgen in drie maten meel, zinspelende op de drie maten van de Joden, waarin de tarwe werd gemeten, of liever op de drie zonen van Noach, Sem, Cham en Jafet, waardoor de drietoen bekende werelddelen Azië, Afrika en Europa bevolkt zijn geworden.

5. Door het zuurdeeg werd door de naartijge arbeid van de vrouw het gehele meel doorzuurd, daarmee willende te kennen geven, dat het Evangelie uit kleine beginselen over de gehele aarde verspreid zou worden, zoals uit de voorgaande gelijkenis van het mosterdzaad blijkt. Maar ook tevens ons waarschuwend, dat er door alle tijden heen heimelijk en bedekt alle vlijt wordt aangewend, om in het zuivere Evangelie en de vrije genadeleer iets bij te doen, om het te doen verzuren en van haar kracht te beroven. In hoeveel takken en leden de dwaalgeesten door alle eeuwen heen hun ketterijen rondom verspreiden en meedelen, zij komen toch allen van één stam en in een hoofddwaling overeen, n.l. om in het openbaar of meer bedekt, een eigengerechtigheid uit hun wettische gehoorzaamheid op te richten. Hiertegen waarschuwt de Heilige Geest zo beslist: "Een weinig zuurdesem verzuurt het gehele deeg. Gal. 5:9.

B. Maar wij worden in de tweede plaats genoodzaakt de gelijkenis van het zuurdeeg in een goeden zin te beschouwen, omdat de Zoon van God het tot een zinnebeeld van de Evangelieleer en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk heeft voorgesteld, en wel voornamelijk omdat het een zuiverende werking heeft, waarin wij in veel nuttige overeenkomsten worden onderwezen.

1. De zuiverheid des Evangelies wordt door de Heere Jezus afgebeeld, dat Hij een vrouw gebruikt om het Evangeliebrood te bereiden en op te dissen. Staan er in Gods Woord veel bakens ter van onze waarschuwing tegen de listige verleidingen van de vrouw, zoals blijkt in Delila met Simson en in Beliaams raad om door wellustige vrouwen Israël tot afgoderij en ontucht te verleiden, daartegenover zijn Godvruchtige vrouwen toonbeelden van zindelijkheid, arbeidzaamheid en kuisheid; hierbij vergelijkt Christus Zijn dienaren. Ze hebben een tere vrees ontvangen dat het Evangelie toch niet

door hen verzuurd of verontreinigd mag worden; zij zijn zonder ophouden biddend werkzaam om het zuurdesem van Gods Woord door het gehele meel, n.l. onder hun medezondaren te verspreiden; zij hebben daarenboven een kuise liefde om niet zichzelf te prediken, om eigen eer en gewin te bejagen; maar om de Koning van zijn Kerk hun zielsbruidegom te behagen. Vrouwen worden omschreven als een zwak geslacht. Dit zal een oplettende Bijbellezer wel opmerken, dat de gelovigen niet veel in het sterke, mannelijke geslacht, maar in het vrouwelijke "zij" of "haar" worden aangesproken, eensdeels tegenover Christus haren Bruidegom, anderdeels vanwege hun zwakheid in zichzelf; hierom worden de Evangeliepredikers ook dienstmaagden genoemd, Spr. 9.

2. Het Evangelie heeft zoals het zuurdeeg een zuiverende werking. Het is een kracht Gods tot zaligheid. De Joodse kerk werd daardoor gezuiverd van het zuurdesem van de Farizeeën, de Apostolische kerk van de kramerijen van het Pausdom, de Hervormde kerk van de algemene genade van Arminius. Daarna heeft de kerk de naam ontvangen van Gereformeerd, hetwelk wil zeggen gezuiverd van alle dwalingen. Velen willen nu helaas met die naam pronken. Maar ach, geliefden, "Gereformeerd is van God bekeerd." Het verdient een nauwkeurig onderzoek, of wij met die drie inwonende diabolisten in vriendschap of in vijandschap leven, n.l. de wetheilige Farizeeër die slechts het buitenste van de drinkbeker reinigt, zoals de tegenwoordige graven met schone bloemen versierd zijn. De Paus met al zijn vleselijke godsdienst. De Remonstrant met zijn eigen kracht, vrije wil en goede voornemens. Deze zijn van nature ons aller vrienden en worden alleen uit genade door Christus met een gesel van touwtjes uit Zijn tempel verdreven. Joh. 2.

3. Het Evangelie zuivert en maakt in het eenzame oprecht voor de Heere; een genadeloos belijder versiert zich met gaven van buiten. Een nachtegaal wordt beschreven als die volk ziet of bemerkt dat naar haar gezang luistert, dat zij dan haar stem verheft en al lieflijker en luider begint te zingen. Maar Christus die Zich onder het beeld van een vrouw voorstelt, verborg het zuurdeeg van de genade van binnen in de ziel "opdat gij een nieuw deeg zijn mocht" in "oprechtheid en van de waarheid," 1 Cor.

5. Zoals het Evangeliekoren, eerst komt er in het verborgen een "kiem" daarna kruid," in het vervolg de "aar," eindelijk het "volle koren." Marc. 5.

4. Het Evangelie heeft een wondervolle bewaarplaats, n.l. in drie maten meel. We zouden dit kunnen overbrengen op kaf, koren en meel, deze zijn aan elkaar verbonden en evenwel grotelijks onderscheiden. Mogelijk klimmen de gedachten in u op, "wat heeft het kaf of stro met het koren te doen?" Jer. 23.2 Het kaf wordt immers met vuur verbrand? Wat nuttigheid doet het Evangelie onder verworpingen? niet voor hun onsterfelijke zielen voor de eeuwigheid. Maar bijna alle mensen, Heidenen, Joden, Turken enz. hebben een godsdienst, waarin zij zich vermaken en arbeidzaam zijn. Dit is niet buiten, maar onder Jehovahs wijs bestuur en toelating; hierdoor zijn al die godsdiensten tot een bewaring voor de rust van het maatschappelijk leven, buiten deze zouden de kinderen Gods op aarde niet kunnen wonen. Het koren beeldt ons de uitverkorenen af. Deze hebben evenmin voor hun bekering geestelijk nut voor hun zielen uit de prediking des Evangelies. Maar zij worden in Gods tere zorg bijzonder bewaakt en door Zijn Woord menigmaal voor veel uitbrekende zonden en dwalingen bewaard. Maar onze gelijkenis leert, dat het zuurdeeg niet in het koren, maar in het meel werd verborgen, zijnde verslagen en verbrijzelde harten, waarin de Heilige Geest reeds Zijn werk begonnen heeft en tot een geestelijk braakland toebereid, Hos. 10.

5. Eindelijk het Evangelie als een zuurdeeg heeft een gezegende uitkomst; het zuivert en trekt door de gehele mens om hem te vernieuwen. "Want wij zijn Zijn maaksel,

geschapen in Christus Jezus tot goede werken" Efeze 2.

C. Er blijft ons ten laatste nog overig het zuurdeeg te beschouwen als een zinnebeeld van het zielreinigend genadewerk, want het zuurdeeg van de genade zuivert de ouden zuurdeessem uit. "Zo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel. Het oude is voorbijgegaan, ziet. Het is alles nieuw geworden", 2 Cor. 5. Komt geliefden, laat ons dit afzonderlijk trachten te onderzoeken.

1. "De genade zuivert het geheugen en verstand." Van natuur is het geheugen voor alle geestelijke dingen onvatbaar, in wereldse zaken menigmaal buitengewoon schrand en in staat om ijdele vertellingen na verloop van jaren, nauwkeurig en met smaak te kunnen mede- delen; het natuurlijk verstand kan met de ijverigste studie niet verstaan de dingen die des Geestes Gods zijn. 1 Cor. 2. Maar hoort eens met opmerkzaamheid wat de Verbonds-Jehovah van Zijn uitverkoren volk zegt: "Ziet! Ik zal voorts wonderlijk handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaarlijk: want de wijsheid zijner wijzen zal vergaan, en het verstand zijner verstandigen zal zich verbergen, of zal Ik teniet maken" Jes. 29; 1 Cor. 1. O vrienden, dan wordt het verstand gezuiverd, en dan worden ze op de rechte Evangeliebaan gebracht, waarop de dwazen niet dwalen. Jes. 35. Wij lezen tot ergernis van de schoolgeleerdheid: "Te dier ure verheugde Hem Jezus in de geest. Ik danke U Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt deze de kinderkens geopenbaard; ja Vader also is geweest het welbehagen voor U !" Luc. 10.

2. "De genade zuivert de wil," de verdorven wil, wil de Heere tot knecht maken, zij willen Hem niet dienen. Maar ze willen dat Jehovah op hun wenken zal gereed staan, daarenboven er is geen Adamskind die bekeerd wil worden of naar de hemel wil. Dit schijnt ook al weer een verzegelde leer te zijn, dat de mond van de Waarheid zo menigmaal heeft gezegd: "gij wilt tot Mij niet komen opdat gij het eeuwige leven mocht ontvangen." En waarom toch niet? Ze willen wel bekeerd worden naar hun eigen zin en wil, zij willen ook wel door eigen liefde naar de hemel op een weg van eigen goedvinden. Maar die loopt helaas, in eeuwig zielsbedrog en verderf uit. Maar hoort eens uit een Bijbelse gelijkenis, hoe de Heere Jezus Zijn krijgsheiren n.l. Zijn heirkraft gebruikt, om de heerschappij van de vijandige wil te overweldigen. Dit wordt in Psalm 110 zo afgebeeld, om daardoor ontegensprekelijk te bevestigen, dat dit nooit door menselijke macht kan geschieden. Maar door de Zoon van God, door het zuurdeeg van de genade. Dan wordt vervuld: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft in heilig sieraad."

3. "De genade zuivert en vernieuwt het hart," dit begint reeds bij de aanvang. Ik hoorde eens een jeugdig kind zo innerlijk kermen, dat de Heere het oude hart eens mocht wegnemen en haar een nieuw hart mocht schenken. Nu dit blijft de zielszucht van de oprechten; hoort het eens in David, die man naar Gods hart, die zo hoog in de genade was opgewassen. "Schept mij een rein harte. o, God;" hij gebruikt de letter o om het smartelijke van de smet van de zonde uit te drukken, die hij vergelijk bij "verbrijzelde beenderen." Nu dit beeld drukt de pijn en het hartewee uit; zoals hier voor een tijd iemands been werd verbrijzeld, dat de omstanders hem zo bitterlijk horen kermen. De geneesheren getuigen in de afzetting van de leden van het lichaam, dat sommigen zo hardvochtig zijn. Maar als het in het merg van de beenderen komt, dan beginnen zij te schreeuwen. Dit zelfde getuigt Gods Woord, dat de Heere met Zijn scherp tweesnijdend zwaard tot in het "merg" doordringt, Hebr. 4. Zo was het ook met dien uitmuntende

Godsman, de vrome David; hij was een hardvochtig man, hij durfde een leeuw en beer verslaan, een Goliath bevechten en doden, omdat die reus de slagorders van de levenden God gehoord had. Maar als hij zijn zonden als slagorden voor hem zag staan, dan brulde hij en doornatte zijn bedstede met tranen. Hier drijft het reuzengeloof van die blijmoedige Christenen in onze tijd de spot mee. Ze weten van geen tranenbrood." Waarom niet? Ze hebben maar een kleine inkerving in de consciëntie ontvangen en hebben verstandelijk beleden dat zij zondaars zijn. Maar helaas, het zwaard van de Heilige Geest is niet in het "merg" doorgedrongen, zij zijn inwendig ontbloot van het zuurdeeg van de genade; die drijft de heerschappij van de zonde uit door tranen van boetvaardigheid.

4. "De genade reinigt de consciëntie van dode werken om de levenden God te dienen," Hebr. 9. Daar de genade als een hemels zuurdeeg ontbreekt, daar behagen zich de naamchristenen in dode plichten en sleurwerk, die het vroom-gemaakte vlees zelf kan uitwerken. Dit was ook de toestand van de Samaritaanse vrouw, die oordeelde dat de berg Gerizim beter plaats was dan Jeruzalem om te aanbidden. Maar toen de Zoon van God het zuurdeeg van de genade in hun ziel inplantte, van stonde aan werd ook haar consciëntie gezuiverd en onderwezen dat de ware geestelijke godsdienst bestaat in de aanbidding van de Drieëenige Jehovah; God de Heere kan alleen aanbeden worden "in Geest en Waarheid," *in Geest* n.l. door de Heilige Geest die met onuitsprekelijk zuchten in de gelovigen bidt, en *in Waarheid*, n.l. in Christus' Naam die de Waarheid is. Dezen worden alleen verhoord, Joh. 4: 23, 24. Ambrosius zegt: "die verhoord wil worden moet de Heere in Zijn eigen taal aanspreken."

5. "De genade zuivert ook het oordeel." Voor dit geschiedt is, ziet hij de leugen voor de Waarheid aan; zijn deugdzaamheid voor het genadewerk. Door vijandschap tegen Gods volk meenden zij de Heere een dienst te doen; zij beelden zich in de Volzalige wat te kunnen toebrengen. Dit vloeit menigmaal uit onvoorzichtige uitdrukkingen en onkundige bevattingen voort. De geleerde Elihu spreekt dit tegen: de gehele goddeloze wereld kan Jehovah niets ontnemen; alle gelovigen, gezaligde zielen en Engelen kunnen de Gelukzaligen evenmin iets toebrengen, Job 35. Worden de gelovigen vermaand de Heere groot te maken, dit wil alleen zeggen Hem in Zijn Majesteit en heerlijkheid te erkennen, en Hem de welbehaaglijke offeranden toe te brengen. Davids oordeel was gezuiverd, Psalm 51. "De offeranden Gods," nl, die door Jehovah zelf in Zijn volk gewerkt worden, "zijn een verbroken hart en verslagen geest." Betekenende eensdeels de blanke oprechtheid van de ziel, want hetgeen gebroken en in stukken valt, wordt in het binnenste ontdekt en openbaar gemaakt; anderdeels de hartepijn over zonden en zielstranen, om weer de vreugde van Gods zalige nabijheid en vriendelijk aangezicht te mogen smaken. David als een voorbeeld voor de kerk, was door de Heilige Geest onderwezen, dat alle offeranden aan de enigen ware Altaar Christus gebonden moeten worden, die vooral in vier altaren is afgebeeld geworden

- Ten eerste Exod. 20:24. Daar geeft de grote Wetgever bevel: "maakt Mij een altaar van aarde," afbeeldende de geringe en aardse afkomst van Christus menselijke natuur, uit Maria die aarde genoemd wordt, Psalm 85:12. En dat Hij uit een vrouw onder de Wet moest geboren worden en door de Wet van Sinaï tot een vloek veroordeeld zou worden, Gal. 3.
- Ten tweede Exod. 27, wordt de koperen altaar in de ceremoniedienst beschreven; aan de hoornen van het altaar moesten oudtijds de offeranden gebonden worden, Psalm 118. De gemeste ossen, de beste driejarige gehoornde varren met verdeelde klauwen, Psalm 69, hierdoor worden de onderscheiden zielsgestalten afgebeeld. Maar zij komen allen overeen, geen één wil de dood in. Daarom tekent de Heilige Geest aan,

dat zij gebonden werden aan een koperen altaar, deze stond in de open lucht en was van koper om het offervuur, dat gevallen was uit de hemel, te kunnen doorstaan. Dit was een afschaduwing van de Goddelijke Natuur van Christus, waarop Zijn menselijke Natuur door het hemels toornvuur zou geofferd worden.

- Ten derde Hebr. 13: 10. Het Evangelie altaar; oudtijds had niemand recht te eten van de toonbroden als de priesters die in de Tabernakel dienden. Maar onder het N. T. is dit geheel omgekeerd; ze zijn ongelukkig, die aan een dode priesterorde en uiterlijke ceremoniën vasthouden. Hoort Paulus' taal, die hebben geen deel of gemeenschap aan Christus, die het Tegenbeeld van de schaduwen is, Col. 2:17.
- Ten vierde Openbaring 8:3, "het gouden altaar dat voor de troon is." Van Zijn hand, n.l. van die grote Voorbidder klimmen de offeranden alleen van Gods volk tot de hemeltrone op. O, mijn geliefden, de Heere kan en wil buiten Christus niet gediend zijn, want Die is op aarde gekomen om te dienen. De Zoon van God vermaant dit heilgeheim te leren. "Ik wil barmhartigheid (n.l. bewijzen) en niet (door uwe) offeranden" gediend worden, Matth. 9:13.

Deze verborgenheid hopen wij verder te beschouwen in de vijfde brief aan de gemeente van Azië.

Tekst: Openbaring 2:29. ***Die oren heeft die hore wat de Geest tot de gemeente zegt.***

De brief aan Thyatiren

- I. De opdracht aan leraar en gemeente van Thyatire,***
- II. De prijzenswaardige werken van de gelovigen.***
- III. Een bestraffing over zondige toegevendheid.***
- IV. Een onderwijzing met vermaning om te houden wat zij hebben.***
- V. Eindelijk een dubbele belofte tot versterking des geloofs en aanmoediging in de strijd.***

O Heere, wil door het hemels zuurdeeg van Uw genade onze harten reinigen om Uw Woord te ontvangen. Amen.

I. De opdracht aan leraar en gemeente.

Van de leraar staat in de geschriften van de oudheid niets bijzonders aangetekend. De naam van Thyatire betekent "offeren." Wij lezen dat Lydia in deze stad woonde, een wettische godsdienstige vrouw, welker hart de Heere onder de prediking van Paulus opende, dat zij de gekruiste Christus leerde kennen, Hand. 16. De geschiedenis deelt ons mee dat deze gemeente veel lijden heeft verdragen en ongeveer 100 jaar na Christus hemelvaart door de vijanden is verwoest geworden, en ruim 100 jaren daarna opnieuw gesticht en bijzonder gebloeid heeft, waarop de Alwetende Immanuël door zijn Profetische voorspelling zou gezinspeeld hebben, "dat hun laatste werken meer zijn dan de eerste."

De drie Eerbenamingen die de verhoogde Middelaar Zichzelf geeft, zijn weer ontleend aan Hfd. 1, juist overeenkomstig de staat van deze gemeente. Hij spreekt in het opschrift van deze brief: "dit zegt de Zoon van God." Dit is Zijn hoogste Eernaam, inhoudende Zijn onbegrijpelijke eeuwige generatie. Als de Zoon des levenden Gods, die ook de Zoon des mensen is, n.l. geworden uit een vrouw, om de Bloedbruidgom te zijn van Zijn kerk. Maar nu is Hij weer verheerlijkt; evenwel blijft Hij met zijn onveranderlijke liefde, Majesteit en genade in het midden van de gouden kandelaars wandelen.

"Die zijn ogen heeft als een vlam vuurs," betekende Zijn scherp en doordringend gezicht,

waarmede Hij Zijn volk bewaakt als de Leeuw uit Juda's Stam. De leeuw wordt beschreven dat hij zijn ogen dag en nacht open heeft. Maar dit is tot verschrikking voor al degenen die de valse Profetes Izebel aankleven; zou de hemelse Bruidegom dit stil en ongewroken aanzien, dat zijn lieve bruid verleid, vervolgd en gedood wordt? O nee! Zijn ogen zijn als vuurvlammen van toorn om die vijanden op Zijn bestemde tijd te verteren, ja te verbranden. "En Zijn voeten zijn blinkende koper zoals", afbeeldende de blinkende gerechtigheid van Zijn bloedverdiensten, en de schitterende heiligheid van zijn volmaakte gehoorzaamheid, waarin de bruid zo heilig en volmaakt is als de Bruidegom Zelf. Dit blinkende koper beeldt ons nog af, de onveranderlijkheid van Christus' liefde, de duurzaamheid van Zijn beloften, om de gelovige strijders te bemoedigen in Thyatire, niettegenstaande zij veel moesten opofferen, tot een gehele verwoesting, ja zelfs met opoffering van hun leven.

II. Laat ons nu overgaan om de prijzenswaardige werken van de gelovigen te beschouwen.

De alziende Immanuël onderscheidt deze door het woordje "en," en wel tot zeven in getal.

1. "Ik weet uw werken," n.l. die werken, die voortvloeien uit de gisting en werking van het zuurdeeg van de genade, die Christus in de ziel verborgen heeft. Dit heldert ons de Heilige Geest op, Fil. 2: 12. "Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven." Let wel, mijn geliefden, daar staat niet bij, zoals velen zeggen "uit," o nee; op Golgótha is de zaligheid uitgewerkt; ook evenmin werk *tot of om* zalig te worden, wij lezen duidelijk "uws zelfs zaligheid," die zij reeds deelachtig zijn. Als een vrije gift ontvangen hadden. De genade is een ontvangen van de zaligheid, een mededeling, een uitvloeisel uit de Fontein van Gelukzaligheid, n.l. de Drieëenige Jehovah, en naar maat en trap van deze ontvangen zaligheid werken de gelovigen: een kind met verdubbeling van plichten, een jongeling met veel goede voornemens, een man in de genade om de Heere door Zijn Geest in zich te laten werken, een vader in Christus met vrezen en beven om bewaard te blijven de zaligheid niet te helpen "uitwerken" maar de Zoon te kussen om Zijn alleen verworven zaligheid in hun zielen te mogen genieten. Dit is de vermaning van de Apostel, dat alle gelovigen klein of groot, in afhankelijkheid van Gods werk in hen, ijverig zullen werkzaam zijn, om een ruime mate van die zaligheid te smaken, zoals de kerk zingt: "Die God is onze zaligheid, Sela!" Psalm 68. Dit is het voedsel waardoor de genade versterkt en vertroost wordt. Hoort David eens: "Laat mijn ziel leven" (of verlevendigd worden) en wel tot een zuiver einde "en zij zal U loven," hij laat er terstond op volgen: "en laat Uw rechten," n.l. Uw Woord, Sacramenten en ook Uw kruisschool "mij helpen," Psalm 119:175.

2. "En liefde." De liefde is de aller-zuiverste genade, zij verspreidt de glans en reuk van alle Christelijke deugden, (1 Cor. 13). Het is een grote troost en bemoediging dat de liefde van Christus een onveranderlijke, een volmaakte en Goddelijke liefde is; de gelovigen bezitten slechts een menselijke, zwakke en onvolmaakte liefde. Dit doet velen van 's Heeren lievelingen in het zwart gaan, dat zij zo weinig innerlijke en vurige liefde in zich bevinden. Och mijn geliefden, wat is het onderscheid toch groot tussen ware en valse genade; velen beelden zich gemakkelijk zonder strijd en klachten in, dat zij God liefhebben, omdat zij het met de vromen houden. Ja, maar een metgezel is altijd nog geen vriend, zie Psalm 55:15. Ik heb gelezen dat de Heidenen aan hun afgodstempelen glasvensters hadden met een zeer ruim uitzicht naar buiten. Maar zeer enge en nauw om naar binnen te zien. Helaas, dit is een treffend beeld van onbegenadigden, zij hebben geen ogen naar binnen. Maar zien ruim naar buiten op de gebreken van anderen, zij hebben ook maar kleine fouten en hebben heimelijk grote gedachten van hun godsdienst en deugden. Geheel omgekeerd is het met de ware vromen, die zien naar binnen, en daar vinden zij niets goed maar alles kwaad, daarom

offeren zij met de gelovigen in Thyatire alles op, en wensen met Paulus in Christus en Zijn volmaakte liefde "en in Hem gevonden te worden." Col. 3.

3. "En dienst," dit schijnt voornamelijk te zien dat de Leraar zijn ambt of dienst getrouw volbracht. Maar hier worden tevens de gelovigen ingesloten, die hun liefdediensten aan de gemeente betoonden. Het was reeds voorspeld en het staat tot roem, eer en navolging in het Evangelie aangetekend, dat Jozef van Arimathéa en Nicodémus het lichaam des Heeren zo eervolle en rijke begrafenis hebben aangedaan; nu heeft Hij Zijn lichaam de ware kerk zijn leden hier achtergelaten. O geliefden, wat is het een eer en zaligheid. Als de Heere iemand gebruikt en genade schenkt liefde en dienst aan het geestelijk lichaam Christus te bewijzen. Wij zouden deze woorden "en dienst" ook kunnen overbrengen op het Heilige Avondmaal dat Christus met zo'n nadruk in de laatste nacht van Zijn leven heeft ingesteld, "doet dat tot Mijn gedachtenis"; niet zoals thans helaas, velen zeggen, om dit te doen uit plicht en gehoorzaamheid. O vrienden, dat geeft aanleiding tot een dood sleurwerk, merkt toch wel op, de Heere zegt: "geeft Mij uw hart." Jehovah eist een geestelijke gehoorzaamheid, een dienst in Geest en in Waarheid. Dit houdt en maakt de oprechten bedelarm en behoeftig, omdat zij tot elke hun Bruidegom welbehagelijk Avondmaalsviering een nieuw bruiloftskleed ontvangen moeten. In deze verborgenheid was David de beminnaar van Jehovahs liefdedienst onderwezen. Als een voorbeeld voor de kerk; hij kon zich met geen plicht-gehoorzaamheid bevredigen, hij had des Heeren Geest en invloed tot alles nodig, zoals uit al zijn Psalmen blijkt.

4. "En geloof" de verhoogde Immanuël in Zijn hemelse brieven, prijst en dringt bijzonder aan op de zuiverheid des geloofs; het hemels ingeplante geloof kenmerkt zich dat zij naar recht wensen gezaligd te worden. Velen hebben in eenvoudigheid menigmaal gebeden "om genade en geen recht;" Maar door verdere inleiding roepen zij uit: om genade en recht." Als zij bidden om "genade" dan belijden zij daardoor de eeuwige dood verdient te hebben, en om "recht", dat zij liever zouden willen verloren gaan, als dat Jehovah van Zijn recht zou afstaan of deugden gekrenkt worden. Ze geloven, "Sion zal door recht verlost worden." Jes. 2:27, De Opperste wijsheid onderwijst Zijn leerlingen in een viervoudige weg van gerechtigheid, Spr. 8.

- Ten eerste in de vreselijke Majesteit Gods, die troon die blinkt van heiligheid en gerechtigheid, daar kan of mag geen zondaar toe naderen
- Ten tweede, in het heilig recht van de Wet, die spreekt de dood uit over alle overtreders, daarom sterven alle Adamskinderen. Maar zeer verschillend, sommigen zacht, anderen onder veel doodsangsten, al degenen die Christus door Zijn duurverworven Geest in de gerechtigheid van de Wet leidt, moeten ook geestelijk sterven, hetzij langzaam of zacht, hetzij plotseling of met veel helse angsten. Maar een hoogst noodzakelijke en gelukkige dood, door Christus met een "voorwaar voorwaar" verzegeld, Joh. 12:24. De leden moeten zoals haar Hoofd sterven, zullen zij geestelijk leven, Rom. 6:5.
- Ten derde, worden zij in de gerechtigheid van Christus ingeleid, in dat volmaakte kleed zonder naad, daarin blinken de gelovigen sneeuw wit en worden zij hemelrein gemaakt en zullen daarmee eeuwig wandelen in de gouden straten van het nieuwe Jeruzalem.
- Ten vierde, de leerlingen van de Opperste Wijsheid worden als een onbedrieglijk kenmerk geleid in het recht des Evangelies n.l. in een zuivere weg van heiligmaking

en dankbaarheid. Dit is een zeer noodzakelijk leerstuk, door alle tijden heen aan veel twist onderworpen. De zuivere grond van heiligmaking leert Christus ons, Joh. 17:19, daar komt hij als de eisende Hogepriester voor: *"En Ik heilige Mij zelf voor haar, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid."* Dit heiligen betekent opofferen, zoals er van de offerbeesten wordt gezegd dat zij aan de Heere geheiligd of geofferd werden, zo heeft Christus Zich zelf aan Zijn Vader opgeofferd of geheiligd. Het verdient onze opmerking "voor hen," niet alleen ten goede voor hen, maar in hun plaats. Hij had Zich van eeuwigheid in het schuldboek van Zijn heilige en rechtvaardige Vader laten aantekenen voor Zijn volk, zodat de volmaakte heiligheid Christus Zijn volk wordt toegerekend, ja tot een wettig eigendom geschonken. Maar opdat de oude Antinomiaan (die zich thans helaas versiert heeft in een nieuw kleet van geheel in Christus vrijgemaakt te zijn) hier volstrekt geen voedsel uit kan trekken, laat de grote Hogepriester er op volgen "opdat ook zij geheiligd mogen zijn in Waarheid." Er stond in de schaduwdienst in de gouden hoofdplaat van Aäron geschreven "De heiligheid des Heeren," dit betekende "Ik de Heere ben die Israël heilige," Ezech. 37:28. Dit lezen wij overvloedig in Gods Woord, zelfs vijfmaal in een hoofdstuk, Lev. 22. Als Sion door recht verlost is, dan leidt de Opperste Wijsheid Zijn leerlingen "in het midden van de paden des rechts." Hoe meer Gods volk op deze leerschool wordt onderwezen, hoe smaller de weg wordt om het middenpaadje te kunnen wandelen; wij zullen er slechts maar iets van kunnen stamelen om het aan te stippen.

De ene tijd laten zij zich te veel ontmoedigen door de zonde; op een andere tijd neemt het vlees door een zondige overmoed de toevlucht, dat de Heere het wel geweten heeft hoe dat zij het zouden maken, dat Hij met Zijn maaksel niet bedrogen is. Maar helaas, dan komen de zonden niet tot hun recht. O nee: "Sion zal door recht verlost worden," ze kunnen alleen gewassen en van hun dagelijkse zonden vrijgemaakt worden in de geopende Bloedfontein. Psalm 51, Zach. 13, Joh. 13.

Op een andere tijd zijn ze te ongelovig en verdenken het genadewerk en wantrouwen zij menigmaal Gods verbondstrouw, waardoor zij in duisternis en moedeloosheid geraten. Hier tegenover bedrijven zij menigmaal een schrikkelijke diefstal, dat zij te veel en te groot geloof hebben n.l. in schijngoed dat het zondige, of het vrome vlees bekoorlijk toeschijnt. Dit baart van achteren menige beschaamde en bittere teleurstelling.

Dan weer zijn ze te middellijk, dat zij heimelijk vertrouwen op dode plichten, op een geestelijke sleurdienst en zouden zich daarop inbeelden geoefende Christenen te zijn. Dan omgekeerd zijn zij te onmiddellijk, en leggen een smaad op Gods heilige inzettingen. We kunnen in deze middenpaden bijzonder onderwezen worden, door de scheeplieden, hoewel zij verplicht zijn alle zeilen bij te zetten, moet toch de Heere de wind uit Zijn schatkamers laten waaien om voorwaarts te komen, zo zijn de tere kinderen Gods arbeidzaam in 's Heeren reine inzettingen. Maar ze zien in alle middelen uit naar de wind, regen en dauw des hemels. Jes. 28. Jac. 5.

Vele malen hebben zij te weinig op met hun ondervindingen van het werk van de genade en de daden des Heeren, tot verlevendiging in hun hoop en zalig geloofsvertrouwen.

Hier tegenover rusten velen op hun bevindingen buiten de troostvolle gemeenschap van Christus, die toch alleen het zielvervullend Goed is in leven en in sterven, de enige roem van het verlost volk. Gal. 6 14.

Eindelijk de weg van de gerechtigheid ligt midden tussen de Wet en het Evangelie

door. Degenen die te veel hun eerst geliefkoosde man aankleven, worden door een werkheilige leer met de Galatiërs betoverd en vervallen tot een wettische heiligheid; zij vergeten Gods geboden tot hun gebed te maken, zodat zij heimelijk de Heilige Geest komen bedroeven.

Anderen worden terzijde afgetrokken en zijn over-Gereformeerd en Evangelisch geworden, onder een onbijbels voorgeven dat de Wet hen tot een lijk is geworden. Indien oprechte Sionieten doorgebrek aan licht en Bijbelkennis die dwaalleer niet kunnen beoordelen, zet dan de proef maar op de som, dat dit gevoelen altijd tot een gevolg heeft, een zondigen en onchristelijke wandel, daar het onmogelijk is dat het Evangelie daartoe aanleiding kan geven. De Wet blijft Jehovahs bondgenoten een regel van hun geloof en wandel, Gal. 6: 16. Zie het derde deel van onze Catechismus. O, mijn geliefden, wat hebben de beoefenaars van een Evangelische gehoorzaamheid een onophoudelijke behoefte dat hun getrouwe Leidsman hen in het midden van de paden des rechts mag brengen, houden en voortleiden.

5. "En Uw lijdzaamheid," dit is dezelfde lof die wij reeds beschouwd hebben in de brief aan Efëze. Hier wordt de naam Thyatire, hetwelk "offeren" betekende, in de daad bevestigd, dat zij om des Evangelies wil veel aards genot moeten opofforen en lijden verdragen. Daar is niets on-natuurlijks in, een zegenend God lief te hebben en Zijn goedertierenheid en uitreddingen te prijzen. Maar het is geheel tegennatuurlijk en een onfeilbaar kenmerk van de genade, een slaande hand des Heeren te kussen en te roemen in de verdrukking, die de zuivere lijdzaamheid werkt, Rom. 5: 3.

6. "En uw werken." Het is tot lof en sieraad voor Jezus bruid, dat zij door een geestelijke vrijmoedigheid in het openbaar voor iedereen zichtbaar kon uitroepen: "aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten;" dit woord "edele vruchten" daar schijnt de bruid een grote betekenis aan toe te kennen, omdat zij dit tot tweemaal met zo'n nadruk herhaalt, Hfd. 4 en 7. O, mijn geliefden, het onderscheid is groot, waaruit de vruchten voortspruiten, uit de Wet of het Evangelie. De eersten eindigen in de eeuwige dood, de tweede in het eeuwige leven. Maar daar worden geoefende zinnen toe vereist om deze te kunnen onderscheiden. De eigengerechte werken of vruchten maken zich hierin kenbaar, zij komen nooit uit het schepsels uit de laagte op, zij zijn heimelijk doorgelochten met het "eigen ik," ze worden alleen door de Wet hetzij straf en schande, eer of loon voortgedreven. Maar de "edele" geloofsvruchten en werken kenmerken zich, dat zij uit de diepte voortkomen. Daarom werd er gevraagd, Hoogl. 3, "wie is zij die daar opkomt (waaruit) uit de woestijn," uit de laagte? versierd met allerlei edele vruchten; zij geloven, belijden en beoefenen, dat zij buiten Christus geen "edele vruchten" kunnen voortbrengen. Daarom wordt er Hoogl. 8 weer gevraagd, "wie is zij die daar opklimt uit de woestijn?" Maar hier is niet meer een "opkomen" uit de woestijn met "edele vruchten." nee. Maar een "opklimmen" een verdere verbondsgenade, om uit de woestijn van haar dodelijke onvruchtbaarheid in zichzelf op te klimmen, "En haar lieflijk te leunen op haar Liefsten."

7. Eindelijk. "En dat de laatste meer zijn dan de eerste," het tegendeel lezen wij van de gemeente te Efëze. Dit behoort gewis tot een uitnemende lof en roem van de gelovigen in Thyatire, dat hun laatste werken meer of beter waren dan de eersten. Het is een schoon sieraad zegt Lodensteijn, "als oude christenen de ijver van de jongen behouden." Hier zien alle oprechte Sionieten schreiende naar uit, dat zij zoals vruchtdragende ranken van hun blinde en eigen waterloten (daar zij van achteren met schaamte op terugzien) mogen

besnoeid worden. Maar dat ze hiertegenover mogen groeien in de voorhoven des Heeren, om zoals de palmbomen die in de ouderdom meerdere, betere en zoetere vruchten voortbrengt, Psalm 92. Hoewel in deze gemeente zeer veel te prijzen was, zo was zij toch niet buiten grote gebreken.

III. *Laat ons overgaan tot de scherpe bestraffing die in deze brief staat aangetekend.*

De verhoogde Immanuël zegt: "Ik heb enige weinige dingen tegen u," weinige n.l. in getal, niet kleine. Dit blijkt uit de bestraffing zoals in Pergamus. De ketters en vijanden in Thyatire worden vergeleken bij de vrouw Izebel, zinspelende op de huisvrouw van Achab, die zichzelf verkocht had om kwaad te doen; Christus gebruikt dit beeld om de listige verleidingen van de vrouwen tot hoererij aan te tonen; breed in onze voorafsprak beschreven. Dat dit nu een profetische waarschuwing is, tegen de grote hoer van het Anti Christelijk Rome, zal wel door niemand tegengesproken worden. Echter werden er toen, door alle tijden en vooral tegenwoordig zulke listige duivelse werktuigen gevonden, die zeggen dat zij een buitengewone roeping, zending en hemelse openbaring hebben ontvangen, om daardoor de mensen - en was het mogelijk de dienstknechten des Heeren - te misleiden; zij geven voor bijzondere diepe inleidingen in de verborgenheden des Heeren te bezitten. Dit wordt thans in meer dan een stad in ons vaderland ondervonden, dat mannen, maar voornamelijk vrouwen buitengewone gaven boven anderen bezitten, waardoor zelfs eenvoudigen voor een tijd kunnen verleid en afgetrokken worden. Maar Christus noemt het *diepten des satans*, en gelukkig die hier weer de proef op de som mag zetten; er wordt veel van de zuiverheid van de leer gemist. Maar een ootmoedige en godzalige wandel daar zijn ze vijanden van.

Hoort hun sententie eens uit de mond van de Waarheid, met het opmerkzaammakend woord: "Ziet ik werp haar te bed," niet op het bed van veren en dons. Maar op een bed van pijn, smart en barensweeën van de hel. "En hun kinderen zal Ik door de dood ombrengen," die in hetzelfde bed geteeld zijn, deze zullen samen in de vlam van de hel bij de duivel en zijn dienaren worden geworpen.

Maar wel opgemerkt, komt Christus ook de leraar, opzieners en leden bestraffen.

Ten eerste de leraar en de opzieners, deze waren zoals in Pergamus toegevende om die verleidende dwaalgeesten te dulden; zij hadden zijn sleutelen niet gebruikt om die ketterijen door de ban buiten de gemeente te sluiten. O, dat leraars en ouderlingen in Nederland dit eens horen mochten, wat Christus tegen hen heeft, nu de moderatie en toegevendheid zo groot is geworden.

Ten tweede, ook de leden, hoort eens, die worden om hun zondig overspel met die verleidende hoer Izebel op het bed van pijn en smart geworpen, niet om gedood te worden. Maar om "in grote verdrukking" te komen. O vrienden, mocht de Heere eens veel van zijn kinderen opmerkzaam maken dat Hij gezegd heeft: "Ziet Ik werp haar te bed en die met haar overspel bedrijven in grote verdrukking." Hoeveel die met open ogen de hoer aankleven, niet alleen van een dwaalleer, die Christus ontgroent. Maar daarenboven die stout het Koninklijk ambt van Christus laten en helpen verloochenen en zijn sleutelen verachten, die met de ongelovige Joden instemmen: "Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen." O, hoort en merkt toch op: "Ziet ... zo gij u niet bekeert. Dan zullen alle gemeenten weten," er zal een tijd komen wil Christus zeggen, dat het duidelijk openbaar zal worden: "dat ik ben die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een iegelijk naar uw werken.

IV. Nu volgt een onderwijzing, gepaard gaande met een vermaning om te houden wat zij hebben.

De verhoogde Immanuël spreekt hier zijn standvastige strijders aan: "Ik zeg tot ulieden en tot de anderen die te Thyatire zijn, zo velen als er deze leer niet hebben." Christus waarschuwt hier tegen die dwaalleer, die zich veelal kenmerkt, er is altijd zoiets vreemds en verhevens bij, om meer te willen zijn dan anderen. Ze zij zijn veelal te ijverig en te strelend om mensen tot hun dwalingen over te halen, velen hebben buitengewone openbaringen, profetische voorspellingen, diepe inzichten in verborgenheden. Maar Christus noemt al dit vreemd werk "dieptens des satans." De eenvoudige gelovigen hadden gelukkig niets met al dat nieuws en bijzonders op, zij waren niet verleid geworden en hadden geen gemeenschap met Izebel en haren aanhang gehouden. Hierop ontvangen zij de goedkeuring des Heeren: "Ik zal u geen anderen last opleggen maar hetgeen gij hebt, houdt dat, tot dat Ik zal komen." De vermaning luidt: om een volstandige afkeer te blijven hebben, tegen die verleidende leer van de 'Christelijke vrijheid' en de vereniging en vermenging waar die leer geduld en Christus' sleutelen verworpen worden. Hier tegenover worden de gelovigen vermaand niettegenstaande zij er in Thyatire veel om moesten opofferen, zich standvastig aan de gezonde leer vast te houden, die zich kenmerkt in de zeven reeds beschouwde voorrechten, die samen een leer uitmaakt, die naar de godzaligheid leidend is. Titus 1:1.

V. Ten laatsten wordt deze brief met een dubbele belofte geëindigd.

De eerste belofte luidt: "Ik zal hem macht geven over de Heidenen. En hij zal ze hoeden met een ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkersvaten vermorzeld worden." Dit betekend geen aardse macht of heerschappij. Maar de ten onderbrenging van de macht van de vijanden tegen de kerk, dat zij door de kracht van het Evangelie als pottenbakkersvaten vermorzeld zullen worden; maar ook tevens, door hun gebeden, zouden versteende Heidenen bekeerd, door Christus zalig verbrijzeld en genezen worden. Maar dit is ook een persoonlijke belofte om van Hem macht te ontvangen om hun inwonende vijanden te verslaan en onder de voet te vertrappen. Voorwaar een uitmuntende belofte, mijn geliefden, die met Josafath geleerd hebben: "in mij is geen kracht tegen die grote menigte." Die als sterke reuzen en Enakskinderen zijn. In deze belofte ligt alweer het Koninklijk ambt van Christus opgesloten: "Ik de Heere ben die Israël heilig."

De tweede belofte is vol troost en aanmoediging; "En ik zal hem de Morgenster geven." De natuurbeschrijvers zeggen, dat de avond- en morgenster dezelfde is. Dit is geen geringe troost voor de reiziger in donkere nachten. Als deze ster hen tot metgezel is en als wegwijzer hen geleidt. Maar hoe onberekenbaar groot is dan het Tegenbeeld. Christus belooft Zich hier zelf als de blinkende Morgenster te zullen geven, niet zoals velen om Hem met hun verstand te beschouwen en door hun belijdenis aan te nemen. O nee, Petrus zal ons leren dat Hij in onze harten moet opgaan, 2 Petrus 1. Het opgaan of geven van de Morgenster, is voornamelijk vervuld geworden door de geboorte van Christus, toen de nachtschaduwen begonnen te verdwijnen, Hoogl. 4:6. En ook op verschillende tijdperken van de kerk, dat het van rondom donker was, hetzij door overmacht van de vijanden of dwalingen, menigmaal is die Morgenster heerlijk opgegaan. Maar onze tijd laat niet toe hierover uit te weiden.

Er blijft nog over, om dit kostelijk over te brengen op de gelovige strijders tot hun aanmoediging. Voor wie toch is die blinkende Morgenster onmisbaar en dierbaar? Gij hebt het antwoord gereed: voor arme pelgrims Gods. Gewis mijn geliefden, wat behoefte bestaat er voor reizigers die altijd bij lichte dag wandelen aan de morgenster, die vertoont immers

zijn lieflijke stralen niet bij de dag. Wat een blijdschap zou het lieve morgenlicht voor hen kunnen hebben die niet door duisternissen en vijanden zich omringd gevoelen? Och! wat heeft toch het tegenwoordig juichend christendom overal Gods Woord en de bevinding van de vromen tegen. Toen Christen in het land van de duisternis en in de vallei van de schaduw des doods was, toen was het geen tijd van gejuich, zoals Bunyan zegt: "daar waren veldduivelen en draken uit de afgrond," zodat hij in plaats van zijn zwaard "gedurig gebed" in de hand nam. Maar o, wat al verlangend uitzien dat de liefelijke Morgenster, de blijde dageraad komt aankondigen, "en de doodschaduw in de morgenstond veranderd" Amos 5. Hoort eens wat de nachtwandelaars die door de diepten geleid worden roepen: "Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen, de wachters op de morgen." Psalm 130, Spreuk. 4:18.

Laat ons uit velen slechts enkele dageraden voorstellen.

1. Als de Heere in het uur der minne Zijn uitverkorenen de duistere nacht van zonden en de donkere toekomst van dood en eeuwigheid laat overvallen, dat het menigmaal zo donker wordt, dat zij de dag van de nacht niet kunnen onderscheiden, dat zij hopeloos zoals blinden naar de wand tasten, - menig pelgrim acht in zulke tijden de levenloze en redeloze schepselen gelukkiger dan zichzelf, en roepen met Groenewegen wel eens uit: "ach was ik maar nooit geboren." Maar o zalig ogenblik. Als die hemelse Morgenster opgaat in Zijn schoonheid, gepastheid, bereidwilligheid en algenoezaamheid, en lieflijk blinkt door de traliën van het Woord van de beloften, Hoog. 2:9. O mijn vrienden, in die zalige troeteldagen leren zij aanvankelijk de kracht verstaan, dat Zijn Naam Zaligmaker is en als Hij die als olie uitstort, dat de oprechte maagden Hem liefhebben, ja dat zij van liefde dronken worden. En alle zonden en duisternissen worden vergeten, ja, de vrees voor de dood is weggenomen, want de volmaakte liefde drijft alle slaafse vrees buiten, zij willen veelal in zulke tijden van hun pelgrimsreis en strijd verlost worden.
2. Maar korter of langer tijd naar 's Heeren vrijmacht, worden zij opnieuw weer met duisternis overvallen; ei lieve, waarom toch? Wel zij hadden van hun zalige verruiming en genietingen de grond van hun behoud gemaakt, zodat onder Gods wijs bestuur de duivel wordt toegelaten, om hen aan te spreken over hun nog openstaande schuld. Hier wordt het bij velen weer nacht en schrik van rondom; zij kunnen die verklager van de broederen niets antwoorden, zij staan zoals Jozua stom voor een Rechtvaardig God, Zach. 3. Maar o zalig standpunt, als in dit dodelijk tijdsgewricht de blinkende Morgenster opgaat en zij door de Zoon worden vrijgemaakt, wie zal dan beschuldiging kunnen inbrengen, Joh. 8; Rom. 8. Dit hebben wij breed in onze voorgaande leerrede beschreven.
3. Ook deze hemelzon is niet zonder wolken en die bij die witte keursteen kunnen leven en zorgeloos worden, om zoals Moab gerust op hun heffe neer te liggen, die weet de Heere vreemde gasten toe te schikken, om hun volle voorraadvaten te ontledigen en de gevulde flessen van ingebeelde vrede en blijdschap in stukken te slaan, Jer. 48:11, 12. Mogelijk vraagt u, wat zijn dat voor ongekende en vreemde gasten? Paulus zal ze ons uit eigen ervaring optellen, Rom. 7.
Ten eerste de geestelijkheid van de Wet; ten tweeden de wederopstanding of levendigwording van de zonden; ten derde de bijzondere kracht van de oude mens die hem als een machteloze gevangen nam. O vrienden, wie deze vreemde gasten worden toegezonden, dan wordt het duisternis en nacht vanwege de smet van de zonde, zie David Psalm 38. En dan roept Paulus uit: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit

het lichaam dezes doods." Maar als die Goddelijke Morgenster maar in hen opgaat en hen bevindelijk voorlicht dat Hij zowel tot heiligmaking als tot rechtvaardigmaking geschonken is en hen toeroept: "Ik de Heere ben die Israël heilige," dan roepen zij uit: "Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere."

4. De ganse woestijnreis van de wandelaars naar het hemelse Sion, is een moerbeziëndal van strijd, kruis en opoffering; ze moeten menigmaal uitroepen: "O wee mij dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone." Psalm 120. De klachten van de Bijbelheiligen en de ondervinding van veel vromen bevestigen het, dat 's Heeren gewone weg is Zichzelf onder kruis en duisternis te verbergen, zodat het menigmaal schijnt dat op hun donkere nacht, geen dag weer volgen zal. Dan leren zij Davids bevinding: "Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten en het licht mijner ogen." Psalm 38:11. O vrienden, wat zien zulke nachtreizigers uit naar de aanbreekende dageraad. O, zalige verschijning van de blinkende Morgenster in Zijn vernieuwde verbondsontdekking. Dan zingen zij: "O Heere, ook is Uw getrouwheid in de gemeente van de heiligen." Psalm 89.
5. Eindelijk overvalt velen, in hun leven moedige strijders, de laatste vijand de dood. Als een schrik des nachts, Psalm 91. Maar op deze nacht volgt een eeuwige dageraad, daar behoeft geen morgenster nog zon de stad en inwoners te verlichten, "aldaar zal geen nacht zijn," de heerlijkheid Gods zal ze verlichten en het Lam is hun kaars. En in de dag van de opstanding dan zal de Zoon van God als de schitterende Morgenster op de wolken des hemels blinken en uitroepen: "Ziet Ik maak alle dingen nieuw."

Tussenzang: Psalm 42:4, 5.

TOEPASSING.

Het opschrift van deze hemelse brief is tot verschrikking voor de stoute zondaars, omdat de Zoon van God, zegt: *"Die zijn ogen heeft als een vlam vuur."* Hij ziet door het masker van schijnheiligheid heen. Hij vervloekt die des Heeren werk bedrieglijk doet. Jer. 48. De Heere heeft tot waarschuwing, het rampzalig uiteinde van de geblankette Izebel tot een wraaktoonbeeld laten optekenen, dat zij van boven naar beneden werd gestoten. Als in de afgrond van een eeuwig verderf, 2 Kon. 9. Onder alle zonden, die menigmaal zichtbaar in dit leven gestraft worden, kunnen wij de verleiding van de vrouw Izebel wel bovenaan plaatsen, die onder voorgeven van hemelse profetieën en openbaringen te hebben ontvangen, des Heeren volk trachten te verleiden. Ik zou in mijn leven verscheiden toonbeelden kunnen optellen, die deze diepten des satans geleerd hadden, dat zij onder Gods kinderen in de gezelschappen vertelden, wat zij in het verborgene aan de Heere hadden en welk een zaligheid zij smaakten, en dat het van achteren uitkwam dat het een list van de duivel was om hun zonden te bedekken. Maar ook onderscheiden schrikbeelden die met Judas openbaar zijn geworden.

Anderen begeven zich onder de Waarheid om vuil gewin of vleselijke oogmerken, zoals de Sichemieten die zich lieten besnijden om Jacobs dochter en vee. En nu tegenwoordig de orthodoxe leer zo duur wordt betaald, worden er scholen opgericht, waar men met Simon de tovenaars voor geld de rechtzinnige leer kan kopen. O, dat zij eens ontwaken mochten, want Hij wiens ogen vuurvlammen zijn, heeft een ijzeren staf om op Zijn tijd al die stoute huichelaars zoals pottenbakkersvaten te vermorzelen.

Een verdere waarschuwing van de Zoon van God in deze brief is gericht aan diegenen, die

wel niet zo stout zondigen, en toch evenwel de hoer aankleven en overspel met haar bedrijven. O vrienden, laat u niet misleiden door de tijdgeest, dat wij om vredeswil en om geen scheuring te maken, de dwalingen tegen Gods Woord mogen blijven aankleven. Luister niet naar mensen, ook niet naar uw eigen hart; hoort liever dat de Zoon van God zegt: "Ik heb tegen u." Het zal voor u wat te zeggen zijn, Hij heeft u tijd tot bekering gegeven. O, schrikt toch, de mond van de eeuwige Waarheid bedreigt u, dat u in grote verdrukking zult komen, ja wat meer is, Hij zal u op het bed van pijn, smart en weedom werpen. Hij zal een ieder vergelden naar zijn werken; nog meer, Hij zal u openbaar ten toon stellen, dat alle gemeenten zullen zien dat Hij harten kent en nieren proeft.

O schrikt voor de laatsten slag, om voor de dood omgebracht te worden en voor eeuwig in het verderf te storten. En hoewel wij voor sommigen aan 's mensen zijde beginnen te wanhopen, die met Moab van der jeugd af zo dodelijk gerust geleefd hebben en velen al oud zijn geworden, - zodat uw bekering bijna onmogelijk schijnt, - evenwel bij de Heere zijn alle dingen mogelijk. Hij roept ze ook nog ter elfder ure, die de gehele dag van hun leven ledig in Zijn wijngaard zijn geweest. Naar de letter van de gelijkenis was dit een zinspeling op het Heidendom, waarom de Joden ontevreden waren, dat de Heidenen in Christus' Koninkrijk gelijk met hen zouden delen, daar zij de last des daags en de hitte gedragen hadden, n.l. het moeilijke ceremoniejuk. Maar dit misnoegen zou bij ongestalten ook in gelovigen kunnen vallen, dat jongere bekeerden ouden in genade voorbijgaan.

Maar hoe dit ook zijn mag, niemand zal op goede gronden de penning van de genade in dit leven en de gelukzaligheid hiernamaals kunnen inwachten, die zijn leven leeg en lusteloos heeft doorgebracht. Toetst u zelf aan die zeven werkzaamheden, door Christus geroemd als onmisbare vruchten des geloofs.

De verhoogde Immanuël komt in deze brief Zijn begenadigd volk vermanen om te houden wat zij hebben, in deze vermaning ligt opgesloten *dat hun schatten wel aan verleidingen en verlies onderworpen zijn*. Dit kunnen wij in het allerminste niet overbrengen op hun genadestaat, de genade is afkomstig uit de Fontein van Gods eeuwige liefde, en uitgevoerd door Zijn grote barmhartigheid en dadelijk meegedeeld door de volle borsten van Zijn goedertierenheid. Dit is een van de teerste uitdrukkingen die de Heere in Zijn woord doet, dat Hij hen minder dan een moeder haar zuigeling zal vergeten, Jes. 49, en dat Hij hen zal voeden uit de overvloed van Zijn "goedertierenheid." Dit woord, zeggen de Hebreëen, is afkomstig van een moeder, die overvloed van melk in hun borsten heeft, zodat de kerk mag zuigen en gevoed worden uit de borsten van Gods vertroosting, Jes. 66: 11, 12. Hierdoor wordt het ons duidelijk dat Christus menigmaal gezegd heeft: *die hiervan drinkt zal in eeuwigheid niet sterven*. De "genade" is onsterfelijk en onverwelkelijk een duurzaam goed, Spreuk 8.

Adam heeft zijn gehele schat doorgebracht, in hem heeft de kerk schipbreuk geleden op de rots van de verboden vrucht, en is gebroken en verzonken in het water van de zondvloed, waaruit geen vlees door zichzelf behouden kan worden. Maar in Christus de Tegenbeeldige Ark van de behoud kan er geen een verloren gaan. Maar het is opmerkelijk, dat er in de Ark geen vruchtbaarheid of voortteling bestond, hierin worden wij onderwezen dat Gods genadige gunst in Christus niet voortgeteeld kan worden van ouders op kinderen, of dat er ooit in de genade geen wasdom bestaat, want in des Heeren genade en gunst is geen gebrek. Die de Heere de zonde vergeeft, dat is voor eeuwig onberouwelijk.

U mocht zeggen dat Petrus toch schrijft om in de "genade" op te wassen.

- Dit kan onmogelijk van toepassing zijn op Jehovahs gegeven pardonbrief. Maar wel

in de vruchtbare uitvloeiselen en zalige geloofsomhelzing aan de zijde van de gelovigen, hoewel zij nooit zonder vruchten kunnen zijn. Er wordt van de citroenboom gezegd, dat hij het gehele jaar met vruchten is beladen; zo dragen de begenadigden altijd vrucht. "Maar ieder vrucht op zijn tijd", Psalm 1. Behalve dat ieder jaarseizoen van zomer en winter, herfst en lente bijzondere vrucht voortbrengt, wordt hierbij de geestelijke bloei en wasdom verhinderd, zoals de natuurlijke bomen. Als zij niet goed bearbeid, besnoeid en bemest worden. Dit blijkt in velen die in Sion geboren zijn. Als zij in hun jeugd niet goed gebakerd worden, dat zij dan niet recht opgroeien, daar zij hun leven lang mank aan gaan.

- Anderen die de diepte des satans niet kennen, worden in hun verdere wasdom door de duivel verleid, door de schoonversierde vrucht van de boom der kennis, die schijnt voor velen een lust van de ogen, "ja een boom die begeerlijk was om verstandig te maken," Gen. 3: 6. O vrienden, de ervaring heeft mij geleerd, hoe schadelijk het is als kinderen of jongelingen met hun verstand boven het bevindelijk genadewerk opgroeien.
- Een derde beletsel is als zij opwassen in een verleidende leer, nl. van die profetische openbaringen en verborgene diepten. Dit is in de grond een wonder geloof, gelukkig die er door genade een afkeer van hebben ontvangen. Dit zijn ook de fijnste listen des satans, omdat ieder mens er van binnen een aanleg toe heeft. Hiertegen waarschuwt de Zoon van God scherp, en vermaant integendeel zo ernstig om aan de gezonde leer vast te houden.
- Een vierde beletsel is de besmettende omgang met wereldlingen, Schriftgeleerden, losse belijders, ja al waren het bekeerde mensen. Maar die ergerlijk wandelen. O geliefden, de nauwe omgang is besmettend, zoals de plaag van de melaatsheid. Dit is een voorname oorzaak van veel ziekten in het geestelijke leven. Maar hierin bestaat een groot onderscheid tussen belijders of ondervinders. Het gaat met de eersten, zoals een gezonde geneesheer, die de ziekte in een boek gelezen heeft, en zijn patiënten aan de pols voelt en merkt dat zij ziek zijn. Maar hij heeft er zelf geen kennis aan, hij kan er goedsmoeds over spreken omdat hij geen pijn gevoelt. Dit is het beeld van degenen, die Schriftuurlijk over 's mensen ellende en ongestalten spreken. Maar wordt er getracht hen aan hun zandgrond te ontdekken, dan volgt het treurig kenmerk, zij worden kwaad. Geheel het tegendeel openbaart zich het geestelijk leven in de gelovigen, die gevoelen zich overal schuldig aan, zij vallen en bukken onder de bestraffing, zij zien met David hun zonden levendig voor ogen, met gevoel van pijn en smart, die aan het hart raakt. De geneesheren zeggen in hun blindheid de waarheid, dat een zielsziekte gelijk staat aan een hartziekte, beide voor hen ongeneeslijk.

O ja, mijn geliefden, de doodzieken beamen die waarheid: "Ik de Heere ben Israëls Heelmeester." Ex. 15. Alleen onder Zijn vleugelen, in Zijn striemen, door Zijn bladeren kunnen zij genezen worden. Van de citroenboom wordt gezegd dat hij de meeste vrucht draagt, wanneer hij met bloed bemest en voortdurend door de zon beschenen wordt. Dit beeld stemmen alle vruchtdragende ranken hartelijk toe, dat zij door Christus bloedverdiensten, door de glans van dien blinkende Morgenster en de verwarmende stralen van de Zon van de gerechtigheid alleen, kunnen groeien en bloeien. O, driewerf gelukkig volk, dat van hemelse genade moet leven en vruchten dragen; door u zal de Vader het meest verheerlijkt worden. Hij neemt alleen die vrucht aan, welke uit Zijn hand afkomstig is en door Christus tot Hem wordt gebracht, zoals David zegt: "want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw

hand," 1 Kron. 29:14.

Zoals nu de blinkende Morgenster en de Zon van de gerechtigheid tot genezing en vruchtbaarheid zijn, zo is Christus ook tot vertroosting en aanmoediging in de strijd.

Opmerkzaam beschouwd, de verheerlijkte Immanuël ligt zelf in elke belofte afzonderlijk verborgen, in deze zeven gemeenten, tot versterking in de strijd.

In deze brief wordt een dubbelen troost belooft, de tenonderbrenging van de vijanden en daartegenover een aller-wenselijkst goed, in overeenstemming met hetgeen Jehovah door de Evangelische Jesaja heeft laten aankondigen, (Hfd. 40): Troost! troost! mijn volk, zal ulieder God zeggen. "Spreekt na het hart van Jeruzalem roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij uit de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft, voor al hun zonden." De uiterlijke belijders grijpen ten allen tijde met beide handen naar troost. Maar helaas, maar een enkele troost. Als zij maar door een ingebeelde rechtvaardigmaking van de schuld van de zonde, waar heimelijk de straf aan verbonden is, verlost zijn. Dan houdt de strijd op. Dan komen zij tot gerustheid; maar Gods volk.

Het geestelijk Jeruzalem, heeft een dubbele troost nodig, ziet eens in de eerste Zondag van onze Catechismus waarin de ware troost van een Christen bestaat en in de vijfde zondag. Het is niet genoeg om de straf te ontgaan. O nee zij moeten ook weer tot genade komen, zij moeten de Heere zelf tot hun deel hebben. Klaagl. 3:24. Hierin is het voor oprechte. Maar onmachtige strijders een aller-gepaste en aller-wenselijkste belofte. "Ik zal hem macht geven" om alle die inwonende, Godonterende en zielbedroevende heidenen, - welker naam is legio, - te verzwakken en eenmaal als pottenbakkersvaten te vermorzelen.

De tweede belofte is vooral niet minder en een onophoudelijke behoefte voor de levende kinderen Gods. "Ik zal hem de Morgenster geven"; in de natuur is de morgenster, de voorloper en aankondiger van de opkomende zon. Dit leidt ons geliefden, om de wijzen uit het Oosten eens te volgen, die door een ster tot het kindeken Jezus werden gebracht. Hierin ligt een bijzondere lering verborgen. Die de beloften nemen zijn er mede gered. Maar in de hemelse belofte ligt Christus verborgen, ze zijn er wonder mee ingenomen, zoals de wijzen uit het Oosten, toen zij de ster zagen hadden zij grote blijdschap. Maar Christus zelf zagen ze nog niet.

Dit zelf leert ons deze troostbelofte, de Belover is hier de Zoon van God zelf. "Ik zal hem geven" n.l. de Morgenster, de voorloper, Mijn beloften. In noden zijn beloften van giften bemoedigend. Maar het wacht op ontvangen. Zoveel uitnemender de zon is boven een ster, een ster kan maar een weinig verlichten, de zon verwarmt. Nu, zoveel dierbaarder is de Persoon Christus boven zijn beloften; onder Zijn vleugelen, of liever onder de stralen van de Zon der gerechtigheid is veiligheid, warmte, wasdom, verkwikking en allerlei vertroosting.

Wij kunnen ook ten laatste deze hemelse belofte, waarin de verhoogde Immanuël Zich zelf als de blinkende Morgenster belooft, beschouwen als de blijde voorloper om de strijdende Sionieten te troosten, dat haar strijd bijna vervuld is, dat zij dan dubbel ontvangen zullen in heerlijkheid; waar Christus als het eeuwig ongeschapen Licht hen zal verlichten, zonder wolken tot in alle eeuwigheid en zij over alle vijanden zullen triomferen, in de gewesten van de eindeloze gelukzaligheid. Amen.

Nazang: Psalm 68:2.

6. DE BRIEF AAN SARDIS

Tekst: Openbaring 3: 1-6.

Voorzang Psalm 119: 64, 65.

Geliefde toehoorders

Welk een heerlijk getuigenis geeft de Kerk in deze Psalm van de geboden des Heeren, dat zij die beminde boven het fijnste goud van de aarde. Jezus bruid kon uit liefde tot haars Bruidegoms liefdedienst, land, volk en 's vadershuis verlaten, Psalm 45. Als Job zich in de Almachtigen mag verblijden. Dan kan hij gemakkelijk het goud van Ofir op het stof leggen, (Hfd. 22). Dit getuigt ook David, de zanger Israëls, die zonder twijfel voor de maker van dit kostelijke lied wordt gehouden, dat hij Jehovahs Wet liefhad boven het fijnste goud. Door het goud kon hij op zijn allerbest slechts enig genot naar het lichaam ontvangen. Maar in de Tempel in Gods reine inzettingen werd zijn ziel gespijst, ja zalig verkwikt en vertroost ver boven alle wereldvreugde; hij kenmerkt zich als een man naar Gods harte; hij zegt niet: "ik volbreng Uw geboden." O nee. Dit was Sions Koning zijn God en Zaligmaker heimelijk in Zijn Middelaarswerk te ontkronen; hij zegt ook evenmin: "ik doorleze Uw Wet." Dit kan zonder genade ook een leergierig schriftonderzoeker betrachten; hoort met opmerking zijn hartetaal: "Ik heb Uw geboden lief, meer dan goud, ja meer dan het fijnste goud."

Dit komt overeen met die mens, die een verborgen schat in de akker vond, en daardoor alles verkocht om die in bezit te krijgen, in de vijfde gelijkenis door Christus voorgesteld, Math. 13. De vier voorgaande gelijkenissen zijn door de Zoon van God in het gemeen tot de schare gesproken, waarin Hij de geringheid, onaanzienlijkheid en verachting van Zijn zichtbaar Koninkrijk op aarde heeft voorgesteld bij een klein zaad, onkruid onder de tarwe, mosterdzaad en het zuurdeeg.

De drie laatsten zijn afzonderlijk tot de discipelen gesproken, behelzende meer de innerlijke verbondsgeheimen, de geestelijke schatten en verborgenheden; voorwaar een leerzaam exemplum van de opperste Wijsheid, wij zouden hiermede overeenbrengen: "En geeft het heilige de honden niet, noch werpt Uw paarlen niet voor de zwijnen," Matth. 7:6. Alhoewel de zondige schaamte deze tekst tot een scherm en vijgenblad misbruikt, om hun ontrouw te bedekken. Evenwel het heilgeheim houden Gods bondsgenoten verborgen, David had gene vrijmoedigheid maar vond ook geen plaats, want zij kunnen het niet kwijt worden als aan diegenen, die de Heere vrezen, wat Jehovah aan hun zielen gedaan heeft, Psalm 66.

Tegen de vinder van de schat in de akker wordt veel ingebracht, dat hij geen oprecht. Maar een bedekt mens geweest is, om dien schat voor de eigenaar van de akker te verbergen. Maar mijn geliefde! wij moeten voorzichtig zijn in het behandelen van de parabelen, om die niet naar ons eigen licht en gemoed uit te leggen. Lodensteijn zingt:

*Het gezicht bedriegt,
En het gemoed liegt.*

In elke gelijkenis wordt een hoofdlering beoogd, nu moeten wij niet alle beeldspraken vergeestelijken, evenmin in de blote letter en de schil berusten. Het leven Gods onderscheidt zich duidelijk van de godsdienst die van het vlees afkomstig is. De begenadigde Davids kunnen niet met de onbekeerde Sauls lopen of strijden met de letter des Woords of in dode

kerkvormen, om daarop te vertrouwen, in plaats van de levende God, 1 Sam. 17. Laat ons deze gelijkenis in het algemeen en in het bijzonder beschouwen.

A. Deze gelijkenis in het algemeen beschouwd, stemmen bijna alle uitleggers hierin overeen, dat wij door de akker de zichtbare kerk op de wereld hebben te verstaan, en wel bijzonder dien akker van Christus Koninkrijk, die zich in leer, tucht en wandel onderscheidt en afzondert van diegenen, die zich wel met de naam van kerk bestempelen. Maar helaas, geheel met menselijke inzetten en dwalingen is verzuurd geworden, zoals Christus in de voorgaande gelijkenis van het zuurdeeg reeds voorgesteld had; het onderscheid tussen de ware en valse kerk vinden wij kort en duidelijk beschreven in het 29ste Artikel van onze geloofsbelijdenis. De ongezochte schat maakt ons indachtig de zaligmakende heilgoederen van de uitverkorenen, die in de akker verborgen liggen. De persoon die de schat vond en verborgen heeft gehouden, beeldt ons de oprechte begenadigde Sionieten af, en wel in een tijd dat zij moeten gaan vluchten in de woestijn, om in het eenzame te zitten kirren vanwege de vervolging van de grote rode draak.

Dit tijdperk wordt veel overgebracht op de standvastige, maar zwaar vervolgte Waldenzen, volgelingen van een Petrus Waldus, afkomstig uit Frankrijk, die zich zoals Belzazar in de darterheid en dronkenschap vermaakte. Maar door het plotseling sterven van een zijner vrienden door de Heere is bekeerd en een zeer ijverig en getrouw Predikant is geworden; zijn aanhangers werden Waldenzen of *Armen van Lion* genoemd. Deze moesten hun gevonden schat gaan verbergen, zoals Jezus kirrende duif in de kloof van Piemont en de valleien van Lucerna.

Maar niettegenstaande alle wrede vervolgingen, kochten zij de zwaar verdrukten akker van Gods kerk onvoorwaardelijk, met alle lief en leed voor de dure prijs dat zij alles gingen verkopen, vaderland, volk, vrienden, ruste en alle genot van dit leven. Deze akker werd gekocht van iemand die er niet mede ingenomen was, eensdeels omdat hem de schat onbekend was, anderdeels om het onkruid, arbeid, moeite, bittere teleurstelling en strijd die er aan verbonden is. Dit is het beeld van een land, een volk, stad, dorp, gemeente of een mens in het bijzonder; blijft de schat voor hun verborgen. Dan gaan zij de akker van Gods kerk als er verdrukking komt, of als zij geen eer of gewin kunnen behalen, verkopen, of als zij er niets mede op hebben, wordt die door Gods rechtvaardig oordeel van hen weggenomen en aan een ander volk gegeven, Matth. 21: 43.

B. Maar laat ons deze gelijkenis in het bijzonder op een gelovige ziel trachten over te brengen, en wel kort in vier gewichtvolle leringen.

1. Bij de schat in de akker.

O mijn vrienden, wat misleiden en bedriegen zich thans helaas, veel leraren en leden, die van de akker hun schat maken en hun ongelukkige kerkijver en predikantenliefde voor genade en opgewektheid houden. Deze kunnen hun buik vullen met het zwijnendraf, n.l. in de basten en schillen van de vruchten. Dit vloeit voort omdat zij zichzelf nooit verloren hebben gezien en gevoeld. Voor de verloren zoons heeft de liefderijke Jehovah een geheel andere schat in de zichtbare akker van Zijn kerk verborgen; en vraagt u welke schat? Sommigen brengen dit op de Heere Jezus zelf over, en hoewel dit niet af te keuren is, schijnt het niet de hoofdleer van de gelijkenis te zijn, om reden wij niet durven geloven dat de Zoon van God in herhaling zou komen, zodat wij dit liever op de volgende parabel van de Parel van grote waarde zouden toepassen, daar ons een verdere geloofswerkzaamheid wordt beschreven; want deze schat werd geheel ongezocht gevonden. Maar van de Evangelische koopman wordt gezegd, dat hij schone parelen zocht. We zouden hoofdzakelijk het Evangelie het heilgeklank van de zaligmakende genade voor de schat houden, daar Christus

als de grote Parel in verborgen ligt. Paulus noemt het Evangelie een schat, die de dienstknechten in aarden vaten dragen, 2 Cor. 4, die hij in al zijn zendbrieven de gemeenten als een blijde boodschap voorstelt. De wijze Spreukschrijver schrijft dat hierin de aller-gezegendste en zaligste koophandel bestaat, Hfd. 3.

In de onberekenbare rijkdom en de weergaloze schat worden wij in de heilige Schrift voorgelicht, in de heerlijke lofnamen die het Evangelie draagt, wij zullen er slechts enkele aanstippen.

"Een wit paard", waarop Vorst Messias het gehele land van Immanuël doorrijdt, om zijn uitverkorenen te beoorlogen en door zijn pijlen dodelijk te wonden, dat zij de wapenen neerleggen en de krijg niet langer kunnen of durven voortzetten. Openbaring 6.

Het draagt ook de naam van "twee snijdend scherp zwaard," dat uit de mond van de Zoon van God uitgaat, dat niet alleen de zonden en vijandschap verbreekt. Maar dat in het merg doordringt om, de hartader van eigengerechtigheid af te snijden. Hebr. 4.

Ethan kan het welgelukzalige van het volk niet naar waarde uitgalmen, hij roept in verwondering uit: "O Heere, zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen." Psalm 89.

David noemde het troostvol Evangelie "Gods Heiligdom," waarin hij de gangen van Zijn God en Koning aanschouwde, Psalm 68. Gods uitverkoren dochter wordt door de kracht van het Evangelie "geheel verheerlijkt inwendig" en uitwendig is "hun kleding van gouden borduursel." Psalm 45.

De bruid spreekt van het Evangelie als van "vensters en traliën", waar haar Liefste doorblinkt, en hoewel er nog een muur tussenbeide staat, dat er veelmalen nog zware beproevingen en bestrijdingen op volgen, eer dat het huwelijk voltrokken wordt. Maar in tijden als Jezus met zijn liefdestralen van bereidwilligheid door de vensters van Zijn Woord verschijnt, dan verdwijnt alle vrees.

Eindelijk om het alles in een te sluiten, Jezus ondertrouwde Sulammith noemt het Evangelie haars Bruidegoms "ronde tafel," waarvan alle scherpe hoeken van de Wet zijn weggenomen, waaraan zij zich zouden kunnen stoten. Daarbij ook een ronde tafel om het zoals recht en de onderlinge liefde van de gelovigen af te beelden, en als de Koning van de keurgerechten van de Evangelietafel ronddeelt. Dan geeft de Nardus van de ingestorte genade zijn reuk, nl. "van hun edele vruchten." Let wel, de Heilige Geest spreekt bij herhaling van "edele vruchten", gene wettische. O, nee, Evangelievruchten tot een dankbare Bruidegom. Dan verspreidt de mirre en Aloë wijd en zijd haren reuk onder hun medereizigers; onbegenadigden worden in hun consciëntie veroordeeld door de genieting van de edele en troostvolle Evangelievrucht. Als zij eens met de Koning aan Zijn ronde tafel mogen aanzitten, verspreidt een liefderijke reuk in meerdere of mindere mate voor de ganse bruidskerk, dat zij geloven dat deze blijdschap eeuwig aan de ronde tafel in heerlijkheid bewonderd zal worden. Hoogl. 1.

Zie nu eens, mijn geliefden, wij hebben slechts enkele parels uit deze goudmijn tevoorschijn gebracht, of het Evangelie dan niet met volle recht de naam van een rijke en eeuwigdurende schat mag dragen, die alle schatten van goud en juwelen verre overtreft.

2. Laat ons nu overgaan om het welgelukzalig volk te beschouwen, dat die schat gevonden heeft, en dat zo geheel onbekend en ongezocht.

Hierdoor leert ons Christus het gehele blanke, vrije en soevereine van Gods genade. De Hagarenen belijden de vrije genadeleer; "heb ik ook hier gezien naar dien die mij aanziet". Gen. 16:13. Maar helaas, zij worden buiten de schat, buiten de akker, ja buiten de hemel geworpen. Gal. 4. Hoewel velen een tijdlang met de letter van de Waarheid onder Gods volk

verkeren, wordt het grote aantal hier in de tijd reeds door drie trappen buiten geworpen. Eerst uit het hart van de vromen, daarna uit hun gezelschappen, en eindelijk buiten de akker van de Waarheid. Maar de vindere van de schat leren bevindelijk op de kracht van de Waarheid "Amen" zeggen: "Ik ben gevonden van hen die na mij niet vragen, Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten." Jes. 65.

Het verdient onze aandacht dat de Zoon van God zegt: dat een uitverkorene de gevonden schat gaat verbergen, daar zij immers geroepen worden hun licht op de kandelaar te plaatsen. Mijn geliefden, lege vaten maken veelal een groot gedruis naar buiten. Maar het gaat in het begin in het algemeen met de onvervalste genade, evenals met Elizabeth gedurende hun zwangerschap, "en zij verborg haar vijf maanden," en Maria, "bewaarde alle deze dingen in haar harte." Als de wateren des levens aanwassen kan het niet verborgen blijven, evenals de balsembomen. Als deze van binnen vol gom worden, beginnen zij te bersten. Deze gevonden schat openbaart zich en maakt zich ook openbaar in de hartelijke blijdschap in de vinder.

Dit zijn de eerste verblijdende dagen waarvan de Bijbelheiligen zo onderscheidenlijk spreken. Hoort de spreuk eens van Job: "och of ik ware zoals in vorige maanden, toen Jehovahs lieve licht over mijn tent was en geen duisternis mij kon verschrikken." De man naar Gods hart riep uit; "mijn tranen zijn mij dag en nacht tot spijs. Als ik gedenk hoe ik weleer onder vreugde en lofgezing met de feesthoudende menigte naar Gods huis wandelde." Asafs ziel werd overstelpt "als hij dacht aan zijn snarenspeel." De profeet Jeremia beschrijft de onvoorwaardelijke "Liefde van de ondertrouw zelfs in onbezaaide landen, en de troeteldagen van de eerste bekering." Hosea getuigt: "dat de Heere eerst Zijn volk liefelijk lokt." En Zacharia voorspelt: "dat het hemelse koorn en most de jongelingen en jonkvrouwen sprekende maakt." De Zoon van God Zelf zal het ons bevestigen, "dat de bruiloftskinderen niet kunnen vasten en treuren zolang de Bruidegom bij hen is."

O, mijn geliefden, wat zijn het zalige tijden. Als de koude winter van de onbekeerden natuurstaat voorbij is gegaan en de aangename lente de genade doet uitbotten. En als zij met Jozua zulke weke en gevoelige harten omdragen; als zij met een Daniël zo ernstig, zo vurig, zo aanhoudend kunnen bidden. Als zij met David getuigen dat Gods Woord zoeter is dan honig en honigzeem. Als zij zoals een Elihu van de woorden vol zijn op de gezelschappen, om de wonderen Gods te vertellen; als zij in de nacht op hun leger met Psalmen de Heere groot maken. Als de gevoelige liefde Gods hen alles doet aanwenden, om de naasten te bekeren en dat zalige genot mede te delen; in een woord, geen zee te diep, geen berg te hoog, geen kruis te zwaar, waar zij met hun God niet door en over konden komen. O dit zijn zalige bruiloftsdagen.

3. Laat ons nu eens uit van de Waarheid horen, hoe het een oprechte Sioniet verder gaat met zijn gevonden schat: "hij gaat heen en verkoopt al wat hij heeft."

Vraagt hem wat hij verkocht? Ten eerste ouders, man, vrouw, kinderen, fortuin, eer en achting. Dit alles verliest terstond zijn waarde wanneer de schat hun ontdekt wordt. Maar wij kunnen uit de samenhang van de gelijkenis, en uit veel plaatsen uit het Heilige Woord en de bevinding van de ware kinderen Gods wel afleiden, dat de Zoon van God ons hier indachtig maakt, aan een jeugdig christen. Als hij de schat vindt, met iets ingenomen is, dat hij in het vervolg weer gaat verkopen. Vraagt u wat dat toch wel mag wezen? O, mijn geliefden, onder al die te voren opgenoemde blijdschap en troeteldagen, groeien heimelijk wormen op, die het kostelijke manna van hemelse genade stinkende maakt, nl. de vleselijke vroomheid, die begint de tranen van berouw te vermengen met Jezus bloed. De eigenliefde vermaakt zich in zijn spreek- en bidgaven; eigen kracht wandelt in de bloemhoven van hun

nauwgezette wandel; eigengerechtigheid gaat het gebouw van zaligheid zetten op de zandgrond van hun werkzaamheid. Het gaat hier velen zoals Efraïm, toen hij eerst bekeerd werd had hij berouw gehad. Maar toen hij daarna met hemzelf werd bekend gemaakt, begon hij op de heup te kloppen en werd schaamrood, dat hij op zulke losse zandgronden bouwde voor de eeuwigheid.

Het gaat met de geloofswerkzaamheid van de begenadigde Sionieten zoals als met de ceremoniedienst onder Gods oude bondvolk, de Heere had Israël om de zonde met het gouden kalf een ondraaglijk juk opgelegd, waarop Paulus zinspeelde, Gal. 3: 19. Zo getuigt Jehovah zelve: "daarom gaf Ik hen ook besluiten die niet goed en waren en rechten daarbij zij leven zouden," Ezech. 20:25. De ceremoniedienst was niet goed om bij te leven, die kon de straf en zonde niet wegnemen, integendeel die maakte Israël indachtig hun openstaande schuld. Maar die wetplechtigheid was wel goed in zijn einde en oogmerk, waartoe Jehovah ze ingesteld had, nl. om hen op Christus te wijzen. Zo zijn de werkzaamheden van de gelovigen. Als de Heere de Geest van de genade en van de gebeden in Zijn volk uitstort, - die zijn onmisbaar, daardoor vluchten en vlieden zij tot Christus. Maar zij kunnen er niet bij leven als grond van zaligheid. Dan gaan zij ze verkopen, ja zij kunnen er zelfs die eerste troost en genot zo niet meer in smaken; waarom niet? Jehovah heeft Zijn verbondsbelofte aan hen verheerlijkt: "Hij heeft het bewindsel des aangezichts en het deksel weggenomen," Jes. 25. Dit is een zinspel tot enige verzachting van misdadigers, dat hun aangezichten bedekt werden als zij door het zwaard onthoofd worden.

O, mijn geliefden, Hier ligt een pijnlijke, evenwel een noodzakelijke lering onder verborgen. De Heere belooft van Zijn uitverkorenen volk weg te nemen. Het bewindsel van zondige bijeinden en het deksel van vleselijke vroomheid; o vrienden, als dit door het naakte geloof gezien wordt, hoe al zijn godsdienst, ja zijn allerheiligste betrachtingen met eigenliefde en bijoogmerken omwonden en doorgelochten zijn. O, dan zien zij levend dat Jehovahs wraakzwaard rechtvaardig hen- kan doden en om al dat bewindsel in het verderf te doen storten; Maar hoe smartvol ook, gelukkig waar het zwaard des Heeren tegen ontwaakt dat zij aan Jezus voeten doodvallen.

4. Dit leidt onze aandacht om de Zoon van God verder in de gelijkenis te volgen, om de gelovigen te brengen tot een gegronde troost. Nadat de vinder van de schat het zijne verkocht had, lezen wij; "hij koopt diezelfde akker," waarin zijn zalig al verborgen lag, om er eigenaar van te worden. Mogelijk klimt de vraag in u op, heeft hij de gevonden schat dan nog niet in bezit? Immers wordt aan het vinden en aanschouwen de belofte van zaligheid gedaan? Dit gaat in alle opzichten niet door. De bruid zag haar Liefsten blinken door de traliën van Zijn dierbaar Woord. Maar er was nog een scheidsmuur tussen beiden. We kunnen wel een rijke schat, een tafel met kostelijke gerechten aanschouwen, en er toch geen recht of toegang aan hebben. Waarschijnlijk antwoord u in uw binnenste: ja. Maar zij worden immers om niet aangeboden. Het is de mens zijn eigen schuld als hij dit niet wil aannemen!

O, mijn geliefden, dit is de fijne Remonstrantse leer van onze tijd. Het welmenend en ruime aanbod van genade aan alle mensen. Velen leren en prediken nu een verkrijgbare genade, niet een gegeven genade, is het niet een duidelijk blijk dat de afgod van de vrije wil op de troon wordt gezet? En waardoor duizenden thans, helaas, misleid en als openbare dieven zullen veroordeeld worden. De Heilige Schrift leert ons zo duidelijk: "een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit de hemel gegeven zij," Joh. 3.

Laat ons kortelijk de koop beschouwen. Deze bestaat enkel en alleen in de verkoop van "alles," van alle berouw, tranen, zuchten, gebeden, ja de zielverblijdende moedermelk. Dit is

wel een verborgenheid, daarom vraagt de Heilige Geest: "wie zal dit leren? wie zal dit verstaan? De gespeenden van de melk, de afgetrokkenenen (nl. door Gods kracht) van de borsten," Jes. 28. O, mijn geliefden, dit is een wonder van genade, om het aller-zoetste en verkwikkelijkste vaarwel te zeggen; let wel. Als koopgeld gaan zij dit alles verkopen, de gehele koop bestaat in de hartelijke goedkeuring van de prijs van de verlossing, dat de Vader Zijn Zoon in het Evangelie voorstelt. Als een God van volkomen zaligheid, en beloofd heeft: "Zijn volk vrijwillig lief te hebben." En om hierop met Maria Amen te zeggen, "mij geschiede naar uw woord." Het is een woord van grote betekenis, hetwelk al de vier Evangelisten uit Jezus mond hebben opgetekend, in welke woorden de gehele verkoop en koop bestaat: "Zo iemand zijn leven wil behouden die zal het zelf verliezen. Maar die zijn leven verliest en haat die zal behouden worden." Dit is de grote kruisles in het Evangelie zichzelf te verloochenen. Maar hier kan buiten krachtadige genade geen greintje van beoefend worden, om reden de gevallen mens met eigenliefde doorweven is. Nu moet hij door hemels licht zoveel boosheid en afschuwelijkheid in hem zien, om gegronde oorzaken in zich te vinden zich zelf te verfoeien, te haten, ja was het mogelijk een geestelijke doodslag aan zichzelf te begaan, Col. 3: 5.

Laat ons nu trachten de verdere leringen dezer gelijkenis in overeenstemming te beschouwen met de hemelse brief aan de gemeente in Sardis.

TEKST: OPENBARING 3: 6.

Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeente zegt.

Deze brief verdeelt zich in vier hoofdleringen.

I. De Bevelgever aan Johannes om te schrijven.

II. De inhoud aan leraar en gemeente in Sardis.

III. Het kleine getal oprechte en getrouwe beminnaars van de Waarheid.

IV. De aanmoedigende beloften tot getrouwe Godzaligheid.

O gezegende Immanuël! stort Uw zevenvoudige, ja nooit verminderde gaven van de Heilige Geest over ons uit, tot Uw eer en een onderlinge zegen. Amen.

I. De Bevelgever is de Zoon van God, die Zich onder twee Eretitels laat beschrijven, weer ontleend aan Hfd. 1. "Dit zegt Die de zeven Geesten Gods heeft," die zonder mate is gezalfd boven alle Zijn meegenoten, van profeten, priesters en koningen die slechts voorbeelden van Hem waren.

"En de zeven sterren", zijnde de leraren van de gemeenten. Als die in Christus rechterhand zijn, worden zij door Hem gebruikt om Zijn kerk te verlichten. Maar worden zij helaas, door Zijn linkerhand toegelaten om zichzelf in Zijn kerk in te dringen. Dan zijn ze dwaalsterren, die voor eeuwig uitgeblust zullen worden. Deze twee Eretitels hebben weer een wonder gepaste en juiste overeenkomst, zo voor de leraar als de gemeente.

II. Hetwelk ons nu nader uit de inhoud blijken zal; wij zullen die afzonderlijk trachten te beschouwen.

A. De leraar in Sardis is in de geschiedenis niet bekend. Maar hetgeen de verheerlijkte Immanuël van hem zegt, is allerverschrikkelijkst of zeer beklagenswaardig, hetwelk wij voorzichtigheidshalve liefst tweevoudig wensen te beschouwen, om reden het niet beslist en duidelijk bekend is, of de leraar geheel geestelijk dood was, of in een dodelijke toestand

verkeerde.

1. Is hij een huurling en dode predikant geweest, dan heeft hij door studie en gaven, door wettische ijver en om lof bij zijn gemeenten te behalen, door een ingetogen wandel en een ingebeelde bekering, de naam verworven dat hij een levend en ijverig prediker was. Maar o allerverschrikkelijkste sententie, dat de Zoon van God zegt: "Ik weet uw werken, dat u de naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood." Deze zegt Dr. Luther, zullen in het onderste van de hel met dubbele slagen gepijnigd worden.

2. Maar het schijnt uit het 2de en 3de vers (hetwelk wij dan ook het liefst aannemen) dat hij een bekeerd leraar was, omdat hij vermaand wordt tot waken. Het zwakke te sterken. Het kranke te genezen, en wel zo, om daarbij te gedenken hoe dat hij het ontvangen heeft. Hij werd niet beschuldigd dat hij niet rechtzinnig predikte, noch dat hij heulde met de leer van de Nicolaïten, evenmin over een onschriftuurlijke wandel, ook niet over traagheid of belangeloosheid in zijn dienstwerk. O nee, hij had de naam verkregen dat hij leefde, nl. bij de mensen. Maar Christus zegt "gij zijt dood;" nl. in zeer dodelijke staat. "Ik heb uw (nl. zijn ambtsbediening) niet vol gevonden voor God." Dit zal dan bestaan, dat hij zijn eigen eer zocht, op de toejuiching van het volk prijs stelde, in zijn eigen werk en prediking beruste, dat hij niet in zijn binnenkamer op zijn knieën voor Gods aangezicht studeerde, dat hij niet zoals Paulus zegt: als een barende vrouw arbeidzaam was, of Sion toch eens geestelijke kinderen mocht baren; in welk verborgen geestelijk gebrek ook, zijn werken als leraar waren, niet vol voor God. O allerbeklagenswaardige staat.

B. Wij moeten deze dubbele bedreiging, ook overbrengen op het grote getal leden in de gemeente te Sardis.

1. Op degenen die nog geheel geestelijk dood zijn, een beeld ontleend aan een zielloos lichaam, daar alle leden aan zijn. Maar helaas, dood. Maar wel opgemerkt, in schijn en inbeelding levend. Deze zijn zoals de Heilige Geest van Efraïm zegt: "hij is een koek die niet is omgekeerd," Hos. 7:8 nl. aan de een kant verbrand en aan de anderen kant niet gaar, aan de buitenzijde branden zij in ijver voor predikanten, rechtzinnigheid, gaan ten avondmaal enz. Maar van binnen zijn zij geheel geestelijk dood en heimelijk zo ruw en goddeloos in de zonde, zoals de grove wereldling, in stelen, kaartspelen, ontuchtigheid enz. O, allerverschrikkelijkst vonnis van de alwetende Zoon Gods: "Gij zijt dood, Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God;" om dan eenmaal te horen: Gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt, Ik heb u nooit gekend.

2. Op degenen die in het wezen des geloofs leven! hebben ontvangen. Maar voorts zeer dodelijk leven, een kwijnende, teringachtige en dodelijke ziekte. Dat is een jammervolle toestand. Christenen die er pijn en smart over gevoelen en er over klagen, bezitten meer leven dan zij zelf weten en kunnen geloven Maar ongevoelige ziekten zijn veelal dodelijk. Dit is helaas, in het geestelijke een verregaande dodigheid. Als zij aan hun stervende toestand gewoon worden, en nog hooggaander, wanneer zij hun geruste en dodige staat voor leven en zekerheid houden. O, beklagenswaardige inbeelding! Hoor uw staat eens door Christus over u uitgesproken; "Ik weet gij zijt dood en heb uw werken niet vol gevonden voor God." Dit wil niet zeggen aan de zijde Gods; Christus werken waren reeds voor de grondlegging van de wereld vol voor zijn uitverkoren volk, ook evenmin op hun toegerekende rechtvaardigmaking; maar het blijkt hieruit duidelijk dat er oorzaken kunnen bestaan aan de zijde van de gelovigen, dat hun werken niet vol zijn in hun eigen gemoed, tot leven, troost, verzekering en een zalige toeëigening des geloofs.

Dit ontstaat ten eersten: als zij al hun werken niet verkocht hebben, nl. als koopgeld in hun rechtvaardigmaking. Daar dit niet geschied is, komen zij altijd te kort in de vlekkeloos

heilige weegschaal van God. Ten anderen. Als zij in stoute en onbetreunde zonden leven, zonder een vluchten. en gebruik maken van de Bloedfontein tot een dagelijkse rechtvaardigmaking des levens. En eindelijk in het verband van deze brief. Als een Christen zeer dodig leeft, ja hij mag zich in dagen van voorspoed en gezondheid van zijn geloof nog al wat inbeelden; maar er moet maar eens nood komen of de dood nadert eens schijnbaar. O, vrienden, dan wordt het openbaar dat hun werken niet vol zijn. Dan is dikwijls de doodsjordaan vol water, en donkerheid en zielsduisternis doet schrikken en beven voor de eeuwigheid. O, dit is een onbeschrijfelijke en onuitsprekelijke jammerstaat in 's Heeren volk. Daarom waarschuwt de Zoon van God door een scherpe bedreiging: "Ik zal over u komen", niet met blijken van Mijn liefde en bewijzen van verbondsgiften. O nee, "als een dief", om u onverwacht te verschrikken, door ziekte, smartelijk kruis, of zware geloofsbeproeving u uit uw dodelijke nachtrust wakker te schudden.

Maar het kan van Jezus liefdehart niet af, dat Hij geen middel tot verlevendiging en genezing zou opschrijven. Dit recept is voor alle patiënten gepast, "bekeert u," dit middel is voor alle dodelijke kwalen en zwakheden tot genezing. Maar geen schijnbeking, zoals bij de ouden, welke in grote droefenissen hun klederen scheurden. O, nee, de Heere zegt: "scheurt uw hart," Joël 2. O vrienden, een gescheurd hart dat schreeuwt inwendig van pijn en reikhalzend naar een middel tot genezing; zij weten dikwijls niet waarheen zij zich wenden zullen, gelijk David toen hij zei: "Mijn hart keert om en om." Psalm 38. Deze raad geeft de Heere Jezus ook aan de gemeenten in het algemeen, voor en aler hij de Kandelaar van Zijn Woord wegneemt, zoals Hij jaren daarna in Sardis gedaan heeft, toen die gemeente bijna geheel tot het heidendom is vervallen.

III. Laat ons nu met de weinige maar trouwe beminnaars van de Waarheid in Sardis, kennis trachten te maken, die Christus voor ons in vier merktekenen heeft laten beschrijven.

A. "Maar gij hebt enige weinige namen te Sardis;" deze woorden zinspelen op personen, die zich heldhaftig in de strijd hebben gedragen, zodat hun namen, tot lof en nagedachtenis in een gedenkrol werden opgetekend. Er waren in de verleidende stad Sardis, in het midden van die doodse gemeente, waarheidlievende en standvastige Christenen, die Jehovah "de naam van Sions kinderen doet dragen." Deze geestelijke helden kenmerkten zich in de geloofsstrijd, dat zij de Waarheid en de godzaligheid beminden, zodat hun namen tot bijzondere gedachtenis voor de kerk zouden bewaard blijven, tot toonbeelden en bemoediging in de strijd. "De Heere zal ze rekenen in het opschrijven van de volken." Psalm 87. De naam des rechtvaardigen blijft jaren, ja menigmaal eeuwen in zegening, maar de goddelozen zullen uitgedelgd de met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden. Psalm 69. Salomo zegt: "Maar de naam van de goddeloze zal verrotten." Spr. 10. Ze "zullen in de aarde geschreven worden." Jer. 17; Joh. 8: 6.

B. De gelukstaat en sieraad van de weinigen in Sardis wordt beschreven: "die hun klederen niet bevlekt hebben." Christus spreekt van klederen in het meervoud, deze staan samen opgetekend. Jes. 61:10. De kerk verheugde zich in de Heere, hetzij dat wij die blijdschap in een profetische geest beschouwen in de toekomst van de beloofde Messias, of in een dadelijk geloofsvertrouwen. Hierdoor wordt de toevluchtnemende geloofsdaad enigermate onderscheiden van de geloofstoeëiging en verzekering. Maar in het wezen van de zaak is geen onderscheid. Deze klederen worden ons viervoudig gekenmerkt; en zullen wij nu onbevleete klederen dragen dan kunnen wij er niet één van missen.

1. Hij heeft mij gekleed met de klederen des heils." Dit zijn des Heilands

kruisverdiensten. Het fijne lijnwaad van Christus' toegerekende gerechtigheid. Openbaring 19. Nu waren de weinige namen te Sardis niet alleen de vijgenbladeren van de bedeksels afkomstig uit Adams bondsbreuk uitgetrokken, zij hadden door genade ook alle berouw, tranen, gebeden, begeerten, nauwgezet leven enz. als kooppeld verkocht. Deze weinigen konden niet verdragen dat in Christus' gerechtigheid een enkel draadje helpende genade ingeweven werd. O mijn geliefden, dit is door alle tijden en in alle gemeenten een klein getal leden die de klederen zo onbevlekt bewaren. O hoogst begenadigd volk, Christus zegt van u: "Uw werken worden vol bevonden voor God."

2. "De mantel van de gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan;" deze mantel wordt van de voorgaande rechtvaardigmaking duidelijk onderscheiden. O, mijn geliefden, de ervaring bevestigt dat er door alle tijden weer een klein getal christenen zijn, om dit heilgeheim te verstaan en nog kleiner die het beoefenen.

Laat ons dit trachten op te helderen. Zacharia 3. In Jozua de hogepriester, in hem wordt de gehele uitverkoren Priesterschaar afgebeeld; zijn persoon was in Christus volmaakt gerechtvaardigd. Maar desniettemin stond hij met vuile klederen voor Gods aangezicht en kon tegen de verklager van de broederen niet één woord tot zijn verontschuldiging inbrengen, evenmin een kwadrantpenning afbetalen. O nee, hij moest wachten dat zijn vuile klederen hem werden uitgetrokken en dat hij weer opnieuw met de wissel- of heilige klederen bekleed werd. Dit is de gedurige rechtvaardigmaking des levens van hun dagelijkse zonden. Rom. 10: 10; Openbaring 22: 11.

3. "Zoals een bruidegom zich met Priesterlijke sieraad versiert;" laat ons met opmerking letten. Als de gelovigen met de klederen des heils bekleed zijn. Dan zijn ze allen te samen volmaakt in Christus heilverdienten gerechtvaardigd, en als daarna al hun dagelijkse zonden geheel en al overdekt worden met de mantel van de gerechtigheid; waarom volgt dan nu nog haar Priestelijk sieraad?

O, mijn geliefden, al hun offer en Priesterwerk is melaats. O, geestelijk ontblote zielen schuilen met al hun godsdienst onder hun Bruidegoms Hogepriesterlijk siergewaad; hier onder hebben vuile Jozua's alleen een geheiligde vrijmoedigheid. Darom luidt nadrukkelijk des Heeren bevel: "Laat ze een reine hoed op zijn hoofd zetten."

4. "En als een bruid haar versiert met haar gereedschap." Dit is het siergewaad van een onbevleete godzalige wandel. Het gevallen Adamskind is geheel bevlekt en onheilig, en kan zolang hij een mens is, geen greintje heiligheid beminnen of beoefenen, die een heilig God zou kunnen behagen. Maar een onbevleete godzaligheid is zeer nuttig, die weinigen hebben daardoor grote vrede voor zichzelf en veel vrijmoedigheid des geloofs. Het werelds Christendom wordt daardoor zonder woorden veroordeeld; hun medegelovigen in de strijd bemoedigd en tot een tere wandel opgewekt.

Maar laat ons kort het *gereedschap van de bruid* optellen, hoewel wij vanwege onze beperkte tijd de uitbreiding er van aan uw meditatie overlaten.

- Zij draagt tot hoofdsieraad de sluier van geestelijke ootmoed. Hoogl. 5. Haar gouden oorringen zijn de gehoorzame onderwerping aan de stem van haar Bruidegom n.l. aan Gods woord. Ze zeggen: "Ik zal horen wat de HEERE spreken zal." Psalm 85.
- De halsketen om in standvastige liefde aan Christus gebonden te blijven, Hoogl. 4. Haar armenversierselen beelden hun eerlijke en oprechte handelingen af, de reinheid van hun handen, Psalm 24.
- Haar gestikte mantel dat zij met alle Christelijke deugden versiert was, Psalm 45.
- En eindelijk hun schoenen, zijnde haren kuise wandel, vrijgemaakt van de wettische

dienstbaarheid, wandelende in de schoenen van het Godverheerlijkende en zielzaligende Evangelie. Hoogl. 7.

Ziet hier geliefden, de weinigen te Sardis voorgesteld.

C. Laat ons nu eens uit de mond van Jezus horen, hun troostvolle toezegging: "zij zullen met Mij wandelen in witte klederen." Dit voorrecht wordt ons mede in die doorluchtige profetie bij Jesaja 61 beschreven, waar de treurige Sionieten vertroost worden, dat Christus bovenmate gezalfd is tot Profeet, Priester en Koning. Nu wordt aan de weinigen te Sardis beloofd dat zij met Hem in de zalige vruchten van zijn gezegende Middelaarsambten zullen wandelen. In deze drie ambten ligt een opklimmende vertroosting verborgen.

1. De zachtmoedigen bij Lukas 4 *armen* genoemd, deze ontvangen een blijde boodschap uit Christus Profetisch ambt, de barmhartige Samaritaan giet de olie van het gevoel van Zijn genade en de wijn van Zijnetroostbeloften in "gebroken van harten." Deze worden de eersten nacht door Hem zelf bijzonder teer opgepast en bewaakt, zoals iemand die gevaarlijk ziek is. Lukas 10. Dit zijn die eerste dagen van blijdschap als zij die Evangelieschat gevonden hebben.

2. Maar de oprechte Sionieten kunnen daarin niet berusten. Daar komt benauwdheid van binnen zoals een astmatisch mens, zij hebben "een benauwden geest" en strooien als een teken van grote droefheid, as op haar hoofd.

Vraagt ge waarom? Zij moeten nog een grotere verbondsgift ontvangen, en waaruit? Wel uit Christus' Priesterambt; en waarin bestaat dit? In "het gewaad des lofs", (dit was oudtijds een zeer ruim kleet) het is niet genoeg met het zuivere, fijne lijnwaad van Christus lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid bekleed te zijn. Maar wel om in die reine witte klederen met Christus door een zalige en levende verzekering in Zijn nabijheid zich te verlustigen, zodat de droefheid met de inwendige benauwdheid en beklemdheid wordt weggenomen, en zij in dat lofgewaad in een geestelijke blijdschap en ruimte met Hem mogen wandelen. Psalm 118.

3. Hoe groot deze geloofstoeëigening ook mag wezen, evenwel bestaat er nog een hoger goed. Als een onmisbaar kenmerk van de blanke en zuivere genadestaat. De uitwendige belijders zeggen veelal, "als ik maar wist dat mijn uiteinde goed was." O nee, mijn geliefden, zo is het niet met Sions treurigen, zij zijn gene ongelovige noch wanhopende treurigen; zij gevoelen zich ook niet alleen opgesloten. Maar "gebonden van de gevangenis." Dit is crimineel door de zonde gebonden en gevangen te zitten, Rom. 7: 23. Nu wordt hen het Koninklijk ambt van Christus zo onmisbaar, dat Hij door Zijn Koninklijke macht de koperen deuren en ijzeren grendelen wil verbreken, "om de gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening van de gevangenis." En wel uit een zuiver beginsel en tot een rein oogmerk. Zoals Jezus lieve bruid, zij begeerde allereerst: "zet mij als een zegel op Uw hart", om in de zoete en zalige nabijheid en gemeenschap met haar Bruidegom te leven. En daarna: "Als een zegel op Uw arm." Dit was een zichtbare verzegeling. Maar merkt wel op, Christus' nabijheid stond op de voorgrond, daarna als ondergeschikt, de verzegeling. Hoogl. 8.

Dit is het hoogste goed hier op aarde voor 's Heeren lievelingen. Als zij met hun Koning door het geloof mogen triomferen over hun geestelijke vijanden, dat die in de holen en spelonken moeten vluchten om zich te verbergen. Dit was het laatste en voornaamste van "des christens troost in leven en sterven, dat Hij mij voortaan van harten willig en bereid maakt voor Hem te leven." Dan delen zij reeds in de voorsmaken van eeuwige gelukzaligheid.

D. Eindelijk worden de weinigen in Sardis de grond aangetoond, van al hun zielzaligende verbondsweldaden: "overmits zij het waardig zijn."

Dit schijnt de vrije genade te ontكرون en het zalig worden om-niet te weerspreken. Maar hun waardigheid is gegrond in de Drieëenige Jehovah. En opmerkzaam beschouwd, worden de gelovigen getrokken, geleid en vertroost volgens de orde en het Persoonlijk werk van de genade van de drie Goddelijke Personen.

1. Hun waardigheid bestaat, zij zijn van eeuwigheid door God de Vader uitverkoren, daarom bevestigt Hij Zijn liefde aan haar in het uur der minne toen zij nog zondaars waren, n.l. geheel krachteloos, goddeloos, dood in zonden en misdaden, ja vijanden van Christus en de zaligheid. Rom. 5. O, mijn geliefden, let er toch op, God *bevestigt* Zijn liefde aan Zijn uitverkoren volk. Als zij zich zelf zo krachteloos, goddeloos en vijandig leren kennen. Daarom smaken zij in het begin van hun pelgrimsweg veel zalige liefdesuitlatingen, zoals de verloren zoon eerst door de Vader liefderijk gekust en omhelsd werd.
2. Hun waardigheid is gegrond in Christus' lijdelijke voldoening en zijn dadelijke gehoorzaamheid. Nadat zij eerst de liefde des Vaders gesmaakt hebben, worden zij bevindelijk tot de Tweede Persoon geleid als het Fundament waarop de liefde Gods gegrondvest is. Dit geschiedt, wanneer zij zoals de wijze bouwmeester, aan het graven en verdiepen gaan, alle losse zandgronden wegwerpen en niet rusten kunnen voor zij de Rotsteen Christus gevonden hebben, waarop zij dan alleen bouwen als haar schuld-, zoen- en dankoffer. Zo werd de verloren zoon van de liefde des Vaders geleid tot alle Middelaarsvolheid van de Zoon van God. Dit is door mij uitgebreid in de negende leerrede van de *Geestelijke Wandelaar*.
3. Eindelijk zijn zij het waardig, want de Heilige Geest woont in hen als in Zijn Tempel, Hij vervult de schatkamers van hun ziel en verzegelt de liefde Gods in Christus, daarom zong de kerk: "God is in hun Paleizen; eeuwig en altoos Hij zal ons geleiden tot van de dood toe." Psalm 48.

IV. Deze brief wordt geëindigd met aanmoedigende beloften tot getrouwe godzaligheid.

De inhoud is aan verschillende uitleggingen onderworpen, hetgeen naar mijn inzien ontstaat, dat zij de beloften brengen over de dood. Hiertoe bestaat geen reden, zomin als in de andere zes brieven. Laat ons kort deze afzonderlijk beschouwen.

1. "Die overwint die zal bekleed worden met witte klederen." De gemeente in Sardis is een voorbeeld voor de kerk. Daarin wordt voorspeld dat in alle eeuwen, maar vooral in geesteloze tijden als de afval en het doodswezen zichtbaar is te aanschouwen, weinigen zijn die de beloften hebben om door verborgen genade alle wettische plichten en eigengeloof te verkopen, om als geheel naakte zondaars met Christus in dat onbevleete Evangelie te wandelen. O geliefden, naar zodanige Christenen moet gezocht worden. We mogen 's Heeren Woord hier wel op toepassen: "Ik zal Jeruzalem met lantaarnen. doorzoeken." Zef. 1.
2. "Ik zal Zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens." Dat kan en mag door geen Gereformeerd mens uitgelegd worden, dat hier van het boek van Gods eeuwig besluit, of van een afval, of uitdoen van de heiligen gesproken wordt. Het is een zinsspel op lidmaatboeken van de gemeente, waarin veel leden worden aangeschreven die de naam hebben dat zij leven. Maar door de Heere Jezus zullen uitgedaan en door-gestreeken worden, omdat hun werken niet vol zijn, zoals in Sardis. Het hier bedoelde boek is het Middelaarsboek van Christus bijzondere regering over Zijn kerk, en Zijn krachtige bewaring over Zijn volk; niemand kan ze uit Zijn hand rukken, hun namen

staan "in het boek des levens des Lams," Openbaring 5: 9 en Hfd. 12: 27.

3. "Ik zal Zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen." Als er geesteloze tijden komen, dat er velen afvallen van de vrije genade en de onbevleete Evangelieleer, en dat door kruis, verachting en vervolging het geloof van het kleine overblijfsel zwaar beproefd wordt. Dan zou de verhoogde Immanuël met Zijn eeuwige armen van onder eeuwige liefde hen ondersteunen, dat het in het openbaar te zien zou zijn, dat zij in gemeenschap met Zijn Vader en door Zijn Engelen bewaard zouden worden; en dat hun name ter nagedachtenis op de gedenkrol als standvastige strijders bewaard blijven voor de kerke Gods.

Dit is de zakelijke inhoud van de belofte; evenwel worden wij hierdoor opgeleid als eenmaal de strijd volstreden is. Dan zullen alle uitverkorenen wandelen in de lange witte klederen van overwinning in de gouden straten van het nieuwe Jeruzalem. Daar zal ook het boek van Gods eeuwig raadsbesluit ontzegeld worden. Mochten zij op aarde bij een heldere dag door de verrekijker des geloofs daarin eens starogen, in de volmaakte heerlijkheid worden zij door het Lam geleid tot de Fontein van de eeuwige liefde Gods, om te delen in die gelukzaligheid, die zij tot in der eeuwen eeuwigheid niet weer verliezen kunnen. En eenmaal ten jongste dage, zal de verheerlijkte Immanuël op de wolken des hemels voor Zijn Vader en de heilige Engelen hun namen uitroepen. Hun geloof en liefdewerk zal dan openbaar worden gemaakt, en zij zullen Hem volgen in dat Koninkrijk, dat voor de grondlegging van de wereld al voor hen bereid was, Math. 25. Openbaring 14.

Tussenzang Psalm 68: 6, 7.

TOEPASSING.

De inhoud van deze hemelse brief mag tegenwoordig wel gelezen en herlezen worden. De zichtbare akker van de kerk is thans helaas, zoals aan het doodsvelt dat aan Ezechiël vertoond werd. En in het algemeen degenen, die de schat in de akker gevonden hebben staat met duidelijke letteren het werelds en doodswezen op te lezen. Daarenboven, zowel door de dood als onze afvallige dagen, wordt het getal van jaar tot jaar kleiner in ons Nederlands Sardis, die de onbevleete klederen van de blanke en reine Evangelieleer dragen, en zeer weinigen die in de witte klederen met hun Immanuël mogen wandelen, en zich eens gelovig in hun gevonden schat recht hartelijk mogen verblijden.

Komt geliefden, laat ons trachten aandachtig te zijn, om onderscheiden te horen wat de Geest uit deze brief tot de gemeente zegt.

A. Wij worden in onzen tegenwoordige tijd door Christus hier tweevoudig gewaarschuwd.

Ten eersten, voor dode predikanten door Jezus huurlingen genoemd, daar voor wordt de deur wijd opengezet door het oprichten van hogescholen. Het is mij met veel kinderen Gods, die hun klederen niet met menselijke vormen en inzettingen bevlekt hebben, onverklaarbaar. Het oprichten van hogescholen met hel doel om leraars voor de handel bekwaam te maken. Hier wordt veel tegen ingebracht dat het al een oud gebruik is. Mijn geliefden, we hebben alle achting voor de goede exempelen van onze voorvaderen. Maar wij mogen toch geenszins Gods Woord daaraan opofferen. Koning Jezus heeft niets voor Zijn kerk vergeten, en er wordt van Genesis 1 tot Openbaring 22 noch tittel of jota van gevonden. En nu heeft de Zoon van God zo duidelijk gezegd: "Maar tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen die

geboden van mensen zijn", Math. 15: 9. Hierenboven is er immers een absolute hemelse roeping en zending nodig: "niemand neemt van zichzelf die ere aan. Maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aäron", Hebr. 5: 4. Die de Heere roept maakt Hij zelf bekwaam. Die Hij uitzendt vertrouwt Hij zijn boodschap aan het volk toe. Hoe kunnen ouders van hun zonen, professoren van hun studenten tevoren weten als die uitgestudeerd zijn, dat er dan een hemelse roeping zal komen. Ik heb menigmaal gevraagd op welke gronden professoren en docenten, die de Heere vrezen het wagen dit werk te ondernemen? Dan wordt mij veel geantwoord: zij hebben toch een goed doel. Ach vrienden, dat had ook Uza. Maar hij is tot een verschrikkelijk toonbeeld opgericht, dat hij tegen Gods Woord handelde, 2 Sam. 6. Och, dat elk in zijn werk, maar ook vooral leermeesters voorzichtig mochten zijn God de Heilige Geest dit werk niet uit de handen te nemen. Die heeft de zending en bekwaammaking van leraren voor Zichzelf behouden, Hand. 13: 2. de Zoon van God heeft Zijn 12 en 70 Discipelen niet van de scholen van de Schriftgeleerden geroepen. O, nee, Hij heeft alleen bevel gegeven: "Bid dan de Heere des oogstes dat hij arbeiders in Zijn oogst uitstote", Matth. 10.

Nog hoort men hiertegen inbrengen, dat onder Israël Profetenscholen waren opgericht. Maar met opmerking lezen wij, dat de zonen van de Profeten daarop onderwezen werden, opdat de Waarheid onder Israël werd voortgeplant. Maar wij lezen niet dat de Heere er één van tot Profeet geroepen heeft. Het is geheel wat anders dat geleerde mannen en ook elk lidmaat zijn gaven en talenten besteedt tot onderwijzing van zijn naasten in de verborgenheden van Gods Woord, zulke scholen zijn onmisbaar. Ik heb gelezen dat de leermeesters onder Israël de Wet op de zijposten van de deuren hadden geschreven, opdat hun leerlingen reeds de Wet konden lezen voordat de deur geopend was, om geen tijd verloren te laten gaan. Waarop gezinspeeld wordt voor de leerlingen van de Opperste Wijsheid. "Welgelukzalig.... die naar Mij hoort dagelijks wakende aan mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren." Spreuk 8. Deut. 6: 9,1.1: 20. Maar met het doel om predikanten te maken is tegen Gods Woord. Dit geschiedt alleen op de hemelse Academie. Als Jezus zegt: "die uit Zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt", Matth. 13: 52. Ach geliefden, velen hebben met mij personen gekend die Gods volk konden stichten, met de gave die zij van de Heere hadden ontvangen. En nadat zij van de studie terugkwamen, was de Geest des Heeren geweken. Laat ons uit Jezus' mond een waarschuwend gelijkenis toelichten, Luc. 16: 1-8.

Door de onrechtvaardige rentmeester worden de leraren in Israël afgebeeld, deze werden door Johannes de Doper, Christus en Zijn Apostelen aangeklaagd, dat zij des Heeren goed doorbrachten, n.l. Zijn Woord en inzetten, en zo hun afzetting te verwachten waren; wat nu gedaan? Graven of werken hadden zij niet geleerd, bedelen schaamden zij zich. Ze bedachten een brood godsdienst om het volk te behagen, zij riepen de schuldenaren, n.l. het Joodse volk, om valse schuldacten te tekenen. Wie 100 vaten olie schuldig was moest schrijven 50, lerende dat een halve onderhouding van de ceremoniedienst wel kon bestaan; en wie 100 mudden tarwe schuldig was moest schrijven 80, een gedeeltelijke onderhouding van de Wet, en dat zij voorts maar op Gods liefde, en barmhartigheid moeten vertrouwen, die zal hun welmenende, hoewel gedeeltelijke betaling, wel voor volkomen aannemen.

Dit is helaas, een bekoorlijke leer die het volk behaagt; zulke predikanten worden met open armen in de woningen ontvangen en rijkelijk onderhouden. Hierop volgt een opmerkelijk getuigenis van de Zoon van God: "de Heere prees de onrechtvaardigen rechter," n.l. die leraren. Maar laat ons voorzichtig zijn, hun onrechtvaardigheid en het vervalsen van Gods Woord wordt geenszins door Christus geprezen. Dit blijkt het tegendeel dat Hij tot achtmaal "wee" over hen uitspreekt, Math. 23. Maar hun voorzichtigheid wordt geprezen. Dit blijkt duidelijk in het slot van de gelijkenis: "want de kinderen dezer wereld (n.l. die onbekeerde

Schriftgeleerden) zijn voorzichtiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht." O mijn vrienden, met zulke studiale voorzichtigheid worden wat eenvoudige zielen verleid. Laat het u niet verwonderen, een onbekeerd mens kan zowel tot predikant leren als tot advocaat, zowel orthodox als liberaal, zowel bevindelijk als Schriftuurlijk zijn. Ze hebben een grote boekenkast en schrijven in de week hun preek uit die zij 's Zondags voorlezen, en dan durven zij evenwel nog vragen dat de Heere hen mag voorlichten en bekwaam maken. En zij hebben reeds alles opgetekend, en toch krijgen zij bij de grote menigte de naam van Dominé, deze naam betekent geestelijke. Dat wil zeggen, daar de Heilige Geest inwoont, doch het tegendeel wordt ontdekt aan de geestelijke zonen, die door genade het Schibbolet van Sibbolet nog onderscheiden; die misten er ook het genadewerk in. Al mogen de predikanten al rechtzinnig zijn in hun verklaring, voor de toepassing is geen tijd meer over. Ze maken zich dan met weinige woorden kenbaar dat zij onGereformeerde harten hebben, zij zitten terstond weer midden in het werkverbond, "gebod op gebod en regel op regel." En hoewel velen ingetogen, godsdienstig leven, zoals iemand, mij geheel onbekend zei: Het leraarsambt was geen aangename bediening. Mijn vraag was: waarom niet? Zijn antwoord was: omdat zijn ambt meebracht om vroom te leven. O ongelukkige predikanten, die ingetogen vroom moeten leven voor hun ambt en geen nieuw hart bezitten om Jehovah te lieven, te dienen en te vrezen.

O vrienden, dit zijn de gevolgen van de hogescholen. Wat zijn studiegaven zonder genade? Zie het eens in koning Saul, God veranderde zijn hart (niet vernieuwd), met wijsheid en dapperheid om Israël te regeren. Maar ach helaas, hij is in zijn overtreding gestorven.

Wij hebben ons vanwege onze treurvolle tijden wat lang hierbij opgehouden. Maar het wordt tijd te luisteren naar Jezus woorden: "Laat ze varen zij zijn blinde leidsliden van blinden." Matth. 15: 14. Evenwel moeten wij met zielsmedelijden vervuld zijn. Als wij aan hun verschrikkelijk vonnis gedenken, dat de Zoon van God tot hen zal zeggen: "gij zijt dood." O ontzettend geschrift: Mene, Mene, Pekel, Upharsin, voor eeuwig voor God te licht bevonden!

Ten tweeden komt de Zoon van God de dode maar ingebeelde leden waarschuwen; velen hebben flink op de catechisatie geantwoord, hebben belijdenis gedaan, hun namen zijn in het lidmatenboek opgeschreven, ze gaan ten Avondmaal en leven onberispelijk en burgerlijk; ze worden voor levende leden gehouden en zij beelden het zichzelf ook in, omdat ze enige overeenkomsten bezitten met waarachtig bekeerde leden. De duivel zegt: ongeloof is een grote zonde; zij mogen aan hun bekering niet twijfelen, zodat alle ontdekkende middelen op dat borstwapen van een aangenomen geloof kracht- en vruchteloos afstuiten.

En omdat zij een dode ziel zonder geestelijke ogen van binnen omdragen, kunnen zij zich zelf niet onderscheiden of onderzoeken, hoewel de dood op geheel hun burgerlijk leven en godsdienst staat uitgetekend; zij hebben nog niet een traantje in Gods fles, dat zij de volzalige Jehovah als hun zielvervullend en hoogste Goed missen. De levende leden zijn nooit hun innerlijke vrienden en metgezellen, zij bezitten geen reine begeerte om de Heere in Geest en in Waarheid te dienen. Ze zijn ook geen witte leliën, die van onder gesloten zijn, n.l. gestorven aan alle gronden buiten Christus, en om alle hulp van boven te verwachten zoals de leliën die naar de hemel geopend zijn. O ongelukkige inbeelding, die met gestolen genade op de eeuwigheid aan wandelen. Hebt u nooit gelezen dat de Heere zegt: "Ik haat de roof in het brandoffer" Jes. 61. Dit was ten eersten een bestraffing aan de priesters, die het kreupele, blinde kranke, ja het vermagerde, waarvan de Heere zegt: "gij zoudt het kunnen wegblazen", ten offer brachten, Mal. 1. En zoals koning Saul, die het beste vee van de Amelekieten roofde, onder een vroom voorwendsel om de Heere te offeren 1 Sam. 15. Zo

deden ook de priesters bij koophandel in de tempel met het offeren. Joh. 2.

Die allen zijn toonbeelden tot waarschuwing voor die leden die in de gemeenten van roof en diefstal leven en het brood van de kinderen zich toe-eigenen, n.l. de beloften en het Heilige Avondmaal. O vrienden, nog is het tijd om het gestolene terug te brengen, zoals een deugdenrijke Saulus. Maar blijft u tegen alle ontdekkende middelen en kloppingen van uw consciëntie aan uw diefstal vasthouden, o, vreest dan voor dat allerverschrikkelijkst woord; "Ik weet, gij zijt dood en Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God." O dan zal Christus Uw namen als ingebeelde levende lidmaten voor eeuwig uitwissen.

En daarenboven, wat zou u onwedergeboren en onvernieuwd in de hemel doen? Ik heb eens gelezen dat een godzalig oudvader door de vorst van de duisternis bestreden werd, dat hij tegen de duivel zei: "wat wilt u met mij in de hel doen? Want ik zou daar toch God eeuwig groot maken, dat zou uw pijn en wanhoop vergroten, ge zou er mijzelf weer uitwerpen." Zo onmogelijk een kind van God in de hel kan wezen, kan een onvernieuwd en ongeheiligd mens in de nabijheid van de volzalige Jehovah, en onder de lofzangen van de reine hemelingen het volhouden.

Och vrienden, mochten de waarschuwingen en bedreigingen van de Zoon van God u toch eens doen schrikken en vrezen, daar Hij spreekt van een vuur dat niet wordt uitgeblust en van een worm die niet sterft. De natuurbeschrijvers zeggen dat een salamander in vuur brandt, en toch niet verbrandt. O, dit is een beeld van de rampzalige zielen in het eeuwige vuur. Ik heb gelezen van een man die met ondragelijke en doodbrakende pijn in zijn hart, tegen alle geneesmiddelen aan, zijn leven moest eindigen. Toen hij dood was werd hij door de doktoren geopend en daar werd een levende worm in zijn hart gevonden. O vrienden, wie zal het beschrijven een knagende consciëntie, die tot in eeuwigheid niet zal ophouden te pijnigen. O, mocht de vermaning van de Zoon van God "bekeert u," u eens rusteloos doen roepen: "Heere bekeert mij zo zal ik bekeerd zijn." Jer. 31.

B. Wij lezen ook in deze hemelse brief een tweevoudige beschaming.

Ten eersten aan bekeerde maar dodige leraren.. Dat ontstaat menigmaal, zoals de Heere zegt van: "Efraim die verwacht zich met de volken." Hosea 7. Ze leven met openbare wolven en loochenaars in vriendschap; de kleine vossen, die de wijngaard bederven, groeten zij, openlijk als broeders in de Heere. Dit heeft een verzwijgen en afwijken van de fundamentele leergronden tot gevolg, de leer van de verkiezing, de personele voldoening voor de uitverkorenen, de totale doodstaat des mensen en de bevindelijke werking van de Heilige Geest. De afhankelijkheid van de voorkomende, medewerkende en achtervolgende genade; zulke waarheden durven zij niet preken, deze zijn voor de grote menigte te aanstotelijk, daarvan moeten de scherpe hoeken afgerond of verzwegen worden, onder voorwendsel (als een vijandslist) dat de mensen er zorgeloos door worden; hierop volgt een gelijkvormigheid aan de wereld. Het kleed van ootmoed en godzaligheid wordt uitgetogen, de voeten worden afgewassen van de haat en smaad van de vijanden van de Waarheid. Hoogl. 5-3. Hieruit volgt dat de Heilige Geest begint te wijken, de lust en liefde om hun medereizigers getrouw dood en leven te verkondigen begint te verslappen, de omgang van de vromen sterft af. Maanden kunnen zij gaan reizen en hun schapen aan hun lot overlaten; het prediken wordt een last. Het is duidelijk op te merken zij spreken door hun daden met de dodige Joden: "wanneer zal de nieuwe maan en Sabbat voorbijgaan." Amos 8. Het zeggen van de ouden is waar: dat de prediciën zo droog zijn, komt dat zij in de binnenkamer niet met tranen besproeid worden."

O vrienden, een dodig leraar is een jammervolle toestand: van de hemel te prediken waarvan hij zelf de heerlijkheid niet inziet of smaakt. Geen wonder dat de verheerlijkte Immanuël

hen zo beschamend aanspreekt: "Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God", en daarna zo dringend vermaant: "bekeert u", en zo scherp bedreigt: "Ik zal over u komen als een dief in de nacht", n.l. om u door zware kastijdingen en bittere kruiswegen weer te verlevendigen. O lees eens de geschiedenis van David, hoe bang hij het had. 2 Sam. 24.

Ten tweede. De Zoon van God spreekt hier ook de bekeerde maar dodige Christenen aan. De natuurlijke tering is een lusteloze en moedeloze ziekte; een dodig kind Gods is een beklagelijke staat; aan de wereld heeft hij niets en hij kan zich in de Heere niet verlustigen. Hoor David eens in Psalm 32. "Toen ik zweeg"; hij had geen lust om met zijn medereizigers te spreken over Jehovahs liefdedienst, noch om een samenspraak te houden in zijn ziel; hij walgde van zijn dodige godsdienst, en het allerergste was, hij zweeg voor het aangezicht des Heeren. Helaas, wel plicht en sleurwerk. Maar geen levende zielsworsteling; hij kon zijn koud hart niet verlevendigen of meekrijgen. Hierop zegt hij: "wierden mijn beenderen veroudert", d.i. zijn geestelijke krachten verteerden; de haarlokken zijn dan afgesneden om zich op zijn geestelijke vijanden te wreken. Hierna roept hij uit: "mijn brullen den gansen dag"; hij wil zeggen: ik was benauwd en murmurend, onvergenoegd enz. Als de vromen geen leven hebben is er nooit iets goed, en als hun ziel zich in God verblijdt dan is alles goed. Daarop horen wij hem uitroepen: "mijn sap werd veranderd in zomerdroogte", hij had ook van buiten zijn sieraad en fleur verloren, de liefelijke geur van tere godzaligheid was vergaan. Dit deed hem eindelijk uitroepen: "Sela!" hier wil hij eens bij rusten en de rechte oorzaken trachten op te sporen en ter harte te nemen. De oorzaken van de geestelijke dodigheid in 's Heeren volk ontstaan veelal: zij hebben te veel of te weinig geloof; zij zijn of te Wettisch of te Evangelisch; laat ons dit kortelijk uitbreiden. Het mocht de Heere believen ons achter onze kwaal te brengen. Doktoren zeggen: "de ziekte te kennen is half genezen."

1. Die te veel geloof hebben, leven bij de ontvangene of bij de hebbelijke genade. Dit veroorzaakt mettertijd een droevige dodigheid. Het geeft een smartelijk gevolg, als Christenen die met hun bekering, geloof, rechtvaardigmaking en verzekering gerust worden. Maar gelukkig die buiten Christus onrustig blijven. Bij aanvang lezen wij: "En Zijn rust zal heerlijk zijn", en bij voortgang belooft Hij de ware ruste: "die vermoeit en belast zijn", Jes. 11; Mat. 11.
2. Die te weinig geloof hebben, ontkennen dikwijls de genade aan hun ziel verheerlijkt. Dit baart ongelovige en moedeloze klachten over zichzelf en anderen. De oorzaak ontstaat uit ongeduld en bekrompen gedachten van 's Heeren almacht, alsof zij de Heere wat helpen moeten in het werk van de zaligheid, zoals dit ongeduld blijkt in Abrahams haasten naar de zoon van de belofte, Jacob in het ontvangen van zijn eerstgeboorterecht, Mozes in het slaan in plaats van spreken tot de Rotssteen, hetwelk alles veel ellende ten gevolge had. Ach ze zijn heimelijk menigmaal zo dwaas, alsof de eeuwige Jehovah het niet buiten hen redden kan, leraren in hun gemeenten, alsook in de verzorging van echtgenoten en kinderen. O, mijn geliefden, zalig voorrecht die de Heere laat zorgen, 1 Petrus 5: 7.
3. Die te wettisch zijn, hebben tegen des Apostels waarschuwing (Hebr. 12) te veel op met de tastelijken berg, een plichtgodsdienst, die zij met hun verstand kunnen tasten en bevatten, die zij met eigen handen, n.l. met eigen krachten verrichten. Dit is heimelijk een versmaden van de onmisbare werkingen van de Heilige Geest. Nu is de Heere een jaloers God op Zijn eer, die Zijn volk in zo'n leer de toestand de genade onthoud. Dit kan niet anders als dodigheid ten gevolge hebben, totdat zij bevindelijk leren: "buiten Mij kunt gij niets doen", Joh. 15.

4. Die te Evangelisch zijn, klimmen met hun licht boven Gods Woord, boven een nauwgezette wandel, en krijgen met Demas de wereld weer lief; ja zij zijn vrijgemaakt en zijn boven de middelen van de genade opgegroeid, prediken, sacramenten, lezen, bidden, mediteren enz. is maar kinder- ja wetswerk. O vrienden, hier heeft de dodigheid zijn hoogste trap bereikt. Hiervan zegt de Zoon van God: "Ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." Ach! als er eens nood of de dood komt wordt het menigmaal openbaar: "Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God." De liefdevolle Jezus roept van de hemel die stervende Christenen toe: "bekeert u!"

C. In deze brief ligt ook nog een besturing verborgen voor heilbegerige en oprechte bekommerde zielen, die klagen over dodigheid en dat hun werken niet vol zijn voor de Heere. Dit ontstaat meestal daar het des Heeren gewone leiding is met Zijn keur- en bondvolk, dat zij bij het ongezocht vinden van de schat van genade, eerst zalige tijden beleven en hun weg met blijdschap bewandelen. Maar ach helaas, de tijd komt dat de geestelijke Izaks, de kinderen van de belofte gespeend moeten worden, Jes. 28. Dit gaat in de natuur veelal gepaard als het kind schreit om de moedermelk, dat ook de moeder begint te schreien. Dit beeld leert ons des Heeren teer mededogen, dat Zijn ingewanden rommelen als Hij hoort dat zijn kinderen schreien en zich beklagen, dat Hij dan innerlijk over hen bewogen is meer dan een moeder over haar zuigeling, Jes. 49; Jer. 31. Het is voor het ouderlijk gevoel smartelijk en pijnlijk. Als de kinderen door de dood van hun harten worden losgescheurd. Maar het is vooral niet minder als Efraïm (waarin de kerk wordt afgebeeld) zijn kinderen moet uitbrengen tot de doodslager, Hos. 9. Al de kinderen door de Wet geteeld, n.l. onze wettische vroomheid, moeten sterven, om geen onvruchtbare, barenloze weduwe in onszelf te worden, die geen greintje vrucht kunnen voortbrengen. O wonderlijke, maar gezegende klacht over onvruchtbaarheid en dat hun werken niet vol zijn. Nu worden zij naakt uitgekleeft, en dit is juist hun sieraad waarin zij ondertrouwd worden, volgens de verbondsbelofte: "Want uw Maker is uw Man, Heere der heerscharen is Zijn Naam", Jes. 54. Daaruit worden de geestelijke kinderen, n.l. de Godverheerlijkende vruchten geboren, Hos. 14. En die volgen tot in de zalige heerlijkheid, Openbaring 14. Het is een pijnlijke leerschool, "graven kan ik niet en bedelen schaam ik mij." O vrienden, alles verkopen, en het louter om niet te ontvangen. Dit kan de ziel in het begin niet dragen. Dan zou zij in wanhoop verteren.

Dit geheim kan van geen mensen geleerd worden, hier is juist de Goddelijke "Bijstand" nodig, zoals Bunyan schrijft. "Des Konings arbeiders hadden al 1600 jaar daaraan gearbeid, en wel 20.000 kar-ladingen grond in de poel "Mistrouwen" gestort om die te dempen." Wat al predicatiën, geschriften, raadgevingen, gebeden, enz om bestreden zielen te troosten. Maar ach helaas, vruchteloos, en hoewel de Heere vaste treden in Zijn Woord heeft aangewezen, n.l. het pad van Zijn "beloften." Maar als de zonden weer levendig worden, en van binnen krachtig beginnen te woelen en zijn vuilheid opwerpt vallen zij in mistrouwen en ongelovige vertwijfeling. Dan volgen gewoonlijk klachten over dodigheid en het smartelijk gemis van de Heere, hoewel de levende klachten blijken zijn van hun warm verlangen naar Gods gemeenschap, zoals in Job, David, Asaf, Jesaja, Jeremia en meer anderen blijkt. Als zij genoodzaakt zijn geworden alles te verkopen breekt het gelukkig tijdpunt aan, dat hun werken vol worden voor de Heere. Als zij, zoals Zofar zegt: "hun handen tot Hem uitbreiden", niet om enige genadegiften te ontvangen. O nee, maar om als een kind de handen uit te breiden om overgenomen te worden en geheel volkomen en voor eeuwig het eigendom des Heeren te zijn, Job 11. Dan leren zij de weg van de pelgrims van God.

Eigen krachten, te verachten,

Wordt op Jezus school geleerd.

D. De inhoud van deze brief behelst ook een bemoediging aan de weinigen die de Heere in onze donkere en geesteloze dagen heeft doen overblijven, die hun klederen niet bevlekt hebben, die standvastig de blanke en zuivere genadeleer belijden. Waarheidslust wordt er thans helaas, nog al gevonden. Maar het zijn weinigen die de praktijk er van beoefenen, die met David wensen te wandelen in het spoor van de gerechtigheden, n.l. in het nauwe middenspoor. Ze hebben de gerechtigheid van de Wet net zo lief om Gods geboden te beminnen en te gehoorzamen. Als de gerechtigheid in het Evangelie van Christus verlossende liefde, Spreuk. 1: 20. Ze begeren onvoorwaardelijk in het voetspoor van de schapen te wandelen, zelfs in de middag als de zon van de verdrukking, verachting en vervolging schijnt, Hoogl. 1:7. Ze begeren hartelijk met Asaf geleid te worden in het spoor dat uitloopt in de zalige nabijheid des Heeren, om met de verheerlijkte Immanuël te wandelen in witte klederen, n.l. in de levende en zalige geloofstoeëiging van Zijn gezegende Middelaarsambten, om de kracht en troost tot hun bemoediging in de strijd te ondervinden, zoals de Heilige Geest zegt: "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat ge zoudt verkondigen de deugden desgenen dia u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht" 1 Petrus 2.

E. Ten laatste wordt deze brief geëindigd met een krachtige vertroosting, van bijzondere bewaring tegen alle verleidingen en afwijkingen om toch niet van de zuivere Waarheid af te wijken, en om te delen in de zalige verbondstroost van de drie Goddelijke Personen. Dit wordt in onze Catechismus kort samengevoegd, daar aan ieder Persoon twee verbondsgiften voor zijn kerk worden beschreven; aan de Zoon dat Hij de Zijnen volkomen heeft vrijgekocht en uit het geweld des duivels verlost heeft; aan de Vader, dat Hij ze bewaart als het zwart van Zijn oogappel, dat geen haar van haar hoofd valt, en alle lief en leed doet medewerken ten goede; aan de Heilige Geest dat Hij de gelovigen verzekert en van harte tot een godzalig leven gewillig maakt. Dit is een volkomen troost in leven en ook in sterven, en ook over de dood, om eeuwig te wandelen in de lange witte klederen, in de storeloze nabijheid van de gelukzalige Jehovah. Amen.

Nazang Psalm 119: 25.

7. DE BRIEF AAN FILADELFIA.

Tekst: Openbaring 3: 13.

Voorzang Psalm 73: 13.

Geliefde toehoorders.

's Heeren volk kan op de wereld geen ware blijdschap en in de hemel geen zaligheid smaken als zij haren Goël en Verlosser niet mogen aanschouwen.

Dit leidt onze aandacht tot de zesde gelijkenis van de Parel van grote waarde, Matth. 13: 45, 46, In de voorgaande gelijkenis van de schat in de akker, werd ons het zielzaligend Evangelie afgebeeld waarin Christus de Parel van grote waarde verborgen ligt. Als nu in het uur der minne de Vrijmachtige Jehovah de ogen van Zijn uitverkorenen ongedacht en ongezoekt voor die Schat opent volgt daaruit het geloofszoeken om Christus tot hun persoonlijk eigendom te mogen omhelzen.

In het uitbreiden van deze gelijkenis kan ik mij bekorten en verwijs ik de lezers naar de vijfde leerrede in mijn "Geestelijke Wandelaar." Daarin zijn de overeenkomsten aangetoond van de Zoon van God met de natuurlijke parel, n.l. zijn ronde eeuwigheid, Zijn hemelwitte heiligheid, Zijn blinkende rechtvaardigheid, de duurzaamheid Zijner offerande. Alsook de kracht van de genezing om blindgeborenen ziende te maken, heilig wanhopende zondaars met de Heere te bevredigen, diep gevallen pelgrims als een David, Maria en Petrus te vertroosten, moedeloze Sionieten zoals Elia en Jona te versterken; eindelijk ook een ijvervolle en onvermoeide koopman, die dag en nacht werkzaam is, - die tegen geen verre reis aanziet, geen marktdag verzuimt, geen middelen onbeproefd laat, zich alle opoffering getroost om schone paarden te zoeken, en zolang aanhoudt tot hij de Parel van grote waarde vindt, daar hij zo mee ingenomen is, - dat hij alles verkoopt om die tot zijn eigendom in bezit te krijgen.

De lezer merkte wel op, dat na het vinden, n.l. dat hij de Parel zag, nog heel wat gebeuren moest om die gelovig als zijn eigendom te omhelzen. O, mijn geliefden, daar gaat gewoonlijk wat gebed, tranen, twijfeling; strijd en bittere teleurstelling vooraf. Het kost bij de aanvang gehele verloochening aan wereld, voordeel, familie en vrienden. Maar het valt veel smartelijker om hetgeen ons gewin was evenals Paulus voor schade en drek te verkopen, al onze eigenlievende godsdienst, - dat onze beste vrienden, n.l. onze gebeden, tranen, vasten, aalmoezen enz. onze grootste vijanden worden. Maar er gaan nog scherper zwaarden door de ziel. Als onze genietingen, gestalten, beloften en troostvolle verzegelingen ons ontvallen. Ik heb eens gelezen dat een koopman schone parels had gekocht, en goed geborgen in een kistje, weggesloten had in zijn kabinet, met die blijde gedachten zoals de rijke dwaas om daar voortaan van te leven. Maar helaas, hij bemerkte daarna dat er zwarte plekjes van bederf op zijn pareltjes kwamen, zodat hij deze moest verkopen.

Dit beeld heeft een treffende overeenkomst met de genadegiften in 's Heeren bondgenoten. De oude Adam heeft niets op om zo bedelarm te worden, die wil voorraad hebben, zoals Israël het hemels manna wilde bewaren om het niet alle dagen buiten hun tenten te gaan zoeken. Maar ach helaas, de wormen wiesen er in. Het hoogmoedig ik zegt: "ik ben er gekomen", dat wil boven anderen uitmunten. Het rustlievend vlees, de luie Issaschar heeft geen lust in de strijd om de inwonende Kanaänieten te doden en uit te drijven. O vrienden, alleen door hemels licht en genade gaan zij alles verkopen, hun bekering, rechtvaardigma-

king en verzekering, om als een geestelijke bedelaar van alle kleinodiën en geschenken af te zien, om met de tegenbeeldige Izak in een geestelijke huwelijksgemeenschap te leven. O driewerf gelukkig volk, die alles gaat verkopen en die zich alleen rijk en gelukkig gevoelt met Christus de Parel van grote waarde!

Wij hebben dit maar kortelijk aangestipt, om reden tegenwoordig ons voornemen was de Parel van grote waarde over te brengen naar Jezus' woorden op Zijn zichtbaar koninkrijk. Velen van onze vrome voorvaderen hebben deze gelijkenis bijzonder toegepast op de Reformatie, toen door onderscheidene personen en in veel landen de Hervorming doorbrak. Maar met groot onderscheid in zuiverheid van de leer en glans van godzaligheid, zoals de parelen veel van elkaar verschillen. Dan hebben wij door de koopman de beminnaars van de innerlijke Waarheid te verstaan, die alle kerkgenootschappen verkochten en onvoorwaardelijk de zuivere Gereformeerde kerk kochten. Dit is ten allen tijde en ook vooral tegenwoordig noodzakelijk, om met Gods Woord nauwkeurig onderzoek te doen en met de bruid te vragen waar de Bruidegom Zijn kudde legert. Om vooral niet te luisteren naar mensen die zo ijverig zijn om proselieten te maken, noch naar ons eigen gemoed, noch om schade of smaad, om eer of gewin in tegenspraak met Gods Woord en onze Symbolische geschriften te blijven voortleven.

Kom geliefden! laat ons trachten uit de Heilige Waarheid de kenmerken van Christus' kerk en Zijn levende leden voor te stellen, in overeenkomst met de Parel van grote waarde, want het blijft toch ontegensprekelijk dat er een overeenkomst bestaat tussen het Hoofd en zijn gemeente. In de kostbare parelen worden vier eigenschappen gevonden, waardoor zij in waarde boven anderen uitmunten.

A. In hun zuivere rondheid.

Dit leidt ons op tot de ronde eeuwigheid, waar geen einde maar ook geen begin aan is, toen was Christus de Parel van grote waarde al in de schoot des Vaders, en Zijn vermaking was toen al met Zijn geliefde bruid, Zijn uitverkoren volk. O vrienden, in deze fundamentele leer waren weinig Hervormers zuiver, de openbare of heimelijke ontkenning is in de laatste jaren in Nederland ontzettend toegenomen. Dit wordt zo betoverend in natuurlijke beelden ingekleed en smakelijk opgedist, bijvoorbeeld welke rechtgeaarde ouders zouden hun kinderen, die een weg bewandelen, zo onrechtvaardig behandelen, om de een rijk te verzorgen en de ander van honger te doen omkomen. Wel foei, wie zou dat van die God die enkel liefde is durven besluiten, om zoveel mensen tot het verderf te scheppen.

O vrienden, dit is een verleidende leugenleer, de Gereformeerde kerk leer uit Gods Woord, dat Adam rechtschapen is geboren tot eeuwige zaligheid, dat door zijn bondbreuk allen wanschapen zijn geworden en dat het blanke, soevereine, vrije ontfermende liefde des Heeren is, dat er een volk herschapen wordt tot gelukzaligheid. Laten de zoekers naar de Gereformeerde leer hier vooral naar luisteren, waar dit Fundament openbaar wordt geloofchend daar kan geen Waarheid zuiver verklaard worden. Velen durven de verkiezingsleer niet openlijk ontkennen. Maar zij houden ze toch voor schadelijk, men moet ze maar verzwijgen of op de achtergrond zetten. Geen wonder het strijdt met het voorwerpelijk en opgedrongen geloof, aangekweekte genade, met de jeugdige ontwikkeling. Het zalig spreken op de doopsbelofte, ja wat aan de mens is, is er vijandig tegen. Alle stormen uit de afgrond druisen tegen deze onbeweeglijke Rots aan: "Jacob heb ik liefgehad en Ezau heb ik gehaat", Rom. 9: 13.

B. De kostbaarheid van de parelen bestaat in de zuivere witte glans die er afstraalt.

De Gereformeerde kerk verwerpt in de leer van de rechtvaardigmaking aller

verdienstelijkheid van de goede werken; maar sluit met Christus' sleutel allen die in de zonden en ondankbaarheid blijven voortleven buiten de hemel. De zuivere Waarheid is een leer die zich kenmerkt dat zij naar de ware godzaligheid is leidende, want het is onmogelijk die Christus zijn ingeplant dat die in de zonden zouden kunnen leven, of zonder vruchten zouden kunnen zijn. Zie onze Catechismus Zondag 24 en 32.

C. De schoonste en kostbaarste parelen worden gedragen door de koninklijke Adeldom.

Deze zijn aan veel strijd en afgunst onderworpen. De ware kerk wordt genoemd een *koninklijk Priesterdom, een heilig en verkregen volk*. Van de oesters, waarvan de parelen afkomstig zijn, staat aangetekend, dat, die door de bliksem van de hemel worden toegesloten, en daarna het diepst in zee verzinken en met groot levensgevaar gevonden worden, de schoonste en kostbaarste zijn. O vrienden dit beeld kan bijzonder overgebracht worden op Jezus' Sulamith. Ze was door de Zon van Gerechtigheid zo pikzwart in zichzelf gebrand, dat zij uitriep: "ik ben zwart." O eeuwig genadewonder!" Hoort eens wat de Bruidegom van haar getuigt: "O gij schoonste onder de wijven", die het zwartste in zichzelf zijn, zijn het lieflijkste door genade. Deze zijn met de edelste parelen versierd en smaken de ruimste eerstelingen in 's Konings binnenkamers, en kenmerken zich als de grootste klagers als zij het weermissen. Ze dragen ook het onfeilbare merkteken van afgunst. De moederskinderen zijn gram en boos op haar, met leugen, lastertaal en vervolging. Maar de Gereformeerde kerk draagt tot hun bemoediging drie wondernamen in die doorluchte profetie, Jesaja 54.

1. "Gij verdrukte;" met deze naam worden Christus' onderdanen door Hem in Zijn koninkrijk ingedeeld. In de wereld zult gij verdrukking hebben," Joh. 17:33, maar hier, lezen zij overheen, hun ivlees heeft er ontzettend tegen. Maar als zij gelovig starogen op de poort van de gelukzaligheid, daarop staat met grote letteren: "gij moet door veel verdrukkingen ingaan" Hand. 16:22, zodat van de aanvang tot het einde van hun pelgrimsreis hun dit lot tot verdrukking is op aarde. Het is het lied van de hemellingen waarmee zij de overwinnaars inhuldigen. "Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen," Openbaring 7. De strijd en verdrukking is al verzegeld in de eerste moederbelofte: "Ik zal vijandschap zetten."
2. "Door onweder voortgedreven." Als de God de ere in de natuur dondert schrikken veel goddelozen en gaan zich verbergen, Psalm 29. Doch, daartegenover gebeurt het menigmaal dat de tenten van de vromen juichen. Als zij de Almacht horen en zien in de wolken, dat zo'n groot God hun verzoend Vader in Christus is. Maar hier wordt van een geestelijk onweder gesproken, daar spotten de moederskinderen mee. Maar de levende leden van Christus' koninkrijk schrikken en beven als Jehovah met de geestelijke Wet in hun ziel dondert. O leest eens het leven van Job, David, Paulus en meer anderen. Maar het schijnt dat de Heilige Geest zinspeelt op een schip in zee, dat door storm, ankers, kompas en kaart verloren heeft, en door de woeste golven en onweer wordt voortgedreven, dat zij zoals Paulus op zijn reis in veel dagen geen zon of ster aanschouwen. O vrienden, dit beeld is niet onbekend aan degenen, die met Christus in het verdrukte scheepke van Zijn kerk zijn overgebracht. Menigmaal roept de afgrond van uitwendig kruis en nood tot de afgrond van zielsbestrijdingen; dat het gedruis van Gods verschrikkingen als baren en golven over hen heengaan, Psalm 42.
3. "Ongetrooste;" een wonderlijke naam voorwaar. Wat wordt het vrolijke en juichende Christenvolk van onze tijd door de Heilige Geest buiten de Evangeliekerk gezet. Wat al wonderlijke en in schijn-strijdende namen draagt de ware moederkerk: een "onvruchtbare," die zich daarom ongetroost gevoelt, geen enkele vrucht hoe klein

ook te kunnen voortbrengen. Een die geen "barensnood heeft," konden zij nog maar kermen, schreeuwen, begeren. O, nee, geen zucht om te zuchten is er overgebleven. Een "eenzame weduwe," die zich zonder Losser gevoelt. O vrienden, hoort nu de blijde Evangeliebazuin eens blazen, voor ongetroosten: "zingt vrolijk," die in uzelf onvruchtbaar zijt, "juicht met vrolijk gezang," die hartgrondig gelooft geen barensnood buiten de bewerking van de Heilige Geest te bezitten. "Want Uw Maker is uw Man. Maakt een geschal gij eenzame". "Uw vrucht is uit Mij gevonden", Zijn naam." Uiterlijke belijders grijpen troost met beide handen aan. Maar de Evangelieboden beginnen met een dubbelen aandrang te roepen: Troost, Troost Mijn volk."

4. De parels van grote waardemunten uit in hardheid en duurzaamheid. Dit vind zijn vervulling in de zuivere Evangelie beloften tot een dubbele troost, vergeving van zonden, verlossing van de woeste aren verlost en uidelging en afwassing van de smet van zonden voor de Evangeliekerk, die is in alle eeuwen als een brandende braambos.

Laat ons dit kortelijk toch toelichten uit 5 Verbondsgiften uit dezelfde profetie, Jesaja 54.

1. "Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen." Dit zijn de beloften van de Heilige Geest; wat anders is als de veel verstandelijke voorkomingen. Het is waarschijnlijk een zinspeling op de Godsontmoetingen van de aartsvaders, die gedenksteen oprichtten en deze met olie zalfden om er later door vertroost te worden. Maar er staat van aangetekend, dat zij alleen bij heldere zonnestralen de zalfolie op de gedenksteden konden aanschouwen; dat hemels licht geeft alleen troost en sterkte, zoals bij de Wijzen uit het Oosten, die door een ster werden voorgelicht om hen bij het Kindeke Jezus te brengen.

2. "Ik zal u op safieren grondvesten." De safiersteen is hemelsblauw, glinsterend en onvergankelijk. Dit zinnebeeld leidt ons tot Sions kostelijke grond- en hoeksteen, Jes. 28. Die steen is door de Heere der Heirscharen heerlijk gegraveerd, als Profeet, Priester en Koning. Daarop zouden zeven ogen zijn, nl. de ganse kerk staroogt op Christus, Zach. 3. Dit is het zuivere kenmerk van de genade, zij verkopen alles, zoals de koopman die de Parel van grote waarde gevonden had. O, mijn geliefden, wat leunen de arme Sionieten op hun verdere pelgrimsreis in al hun doen en laten op hun Liefsten. Degenen die Christus genomen hebben krijgen veel licht, maar de uitverkorenen ontvangen Hem als een Gift van de Vader, en dat werkt deze behoefte:

3. "Ik zal Uw glasvensters kristallijnen maken." Wat al klachten lezen wij van de Bijbelheiligen over zielsgevangenissen en donkere nachten. Het is geen wonder die met de wijze schriftgeleerden zeggen: "zijn wij blind", dat zij dit tegenspreken en bespotten. Geestelijke blinden zien altijd evenveel bij dag of nacht, daarom hebben zij niet de allerminste behoefte aan deze kristallijnen glasvensters. Maar hemelse genade maakt de gelovigen blind in henzelf. Het geestelijke Israël zingt: "in Uw licht zien wij het licht." Psalm 36. Een zinspeling als Israël van het Loofhuttenfeest terugkeerde, waren alle kleine en grote huizen en straten in Jeruzalem met lantaarnen verlicht, tot grote blijdschap. O vrienden, als 's Heeren volk door de kristallijnen vensters zien, "en de genade Gods in waarheid bekennen," verblijden zich "de kleine met de grote." Psalm 115. Het licht van de genade kenmerkt zich dat zij dan als kinderen des lichts eerlijk in de dag wandelen, om van elk gezien te worden, (de rijken van de aarde schamen zich ongekleed op straat te komen). Zo werkt het leven, in Gods vriendelijk aangezicht en nabijheid een kinderlijke vreze en diep ontzag, zoals een oud leraar zegt: "geen één dief durft stelen in de tegenwoordigheid van de politie." Het aangestoken licht van inbeelding werkt dodelijke gerustheid; het licht des

hemels werkt noden en zielsbehoeften. Dit blijkt uit de verdere belofte:

4. Ik zal Uw poorten van robijnsteen maken;" de robijnsteen heeft een bloedrode kleur. Ze beelden het lijden en sterven van de Zoon van God af. De Heilige Geest laat in deze verbondsbelofte het zuivere genadewerk en geloofsleven beschrijven, dat de levende kinderen Gods met hemels licht en de verzekering van hun genadestaat niet getroost kunnen leven. Wij zouden in een paleis of woning voor glasvensters rijke schatten kunnen aanschouwen, zonder een geopende poort of deur om deze in bezit te krijgen. De bruid zag haren Liefsten door de traliën. Daar was geen muur tussenbeiden, Hoogl. 2. Het kan toch niet zonder grote betekenis zijn, dat Christus Zichzelf noemt: de enge Poort." Het maakt de gelovigen indachtig dat hun gebeden te zondig, te harteloos, te eigenlievend zijn. Ze bidden te veel naar zich toe, in plaats door ware zelfverloochening van zich af, zodat zij alleen door de enge bloedpoort van Christus' kruisverdiensten in de hemel aangenomen kunnen worden. Ook de zalige vrede Gods en alle geestelijke en lichamelijke zegeningen dalen alleen af door de robijnpoort tot leven, blijdschap en gelovige omhelzing in 's Heeren bondgenoten. En die Poort is eng, omdat er alleen naakte zondaars door behouden worden. Maar in zulke tijden als zij de hemelse voorsmaken genieten, is de Poort ruim om er door in het nieuwe Jeruzalem in te gaan, Openbaring 22.

5. Eindelijk: "En uw ganse landpaal van aangename stenen." Alles wat de verdrukte Evangelie-kerk overkomt, alle kruis, ramp, storm en onweer, worden in een tekst ingesloten, waar geen sterveling de bodem van kan peilen, "om dat degenen die God liefhebben alle dingen medewerken ten goede", Rom. 8.

Zie mijn geliefden, hoe de Gereformeerde kerk bij een Parel van grote waarde wordt afgebeeld. Dit hopen wij nader te beschouwen in de gemeente te Philadelphia, door de verheerlijkte Immanuël zo geprezen, zoals die van Smyrna. We zullen ons hierin bekorten en de lezer verwijzen naar de dertiende leerrede van mijn "Geestelijke Wandelaar"; evenwel elke Waarheid blijft onuitputtelijk.

TEKST OPENBARING 3: 13.

Die oren heeft die hore wat de Geest tot de gemeente zegt.

Laat ons trachten de volgende hoofdleringen toe te lichten.

I. De lofnamen van de Zoon van God.

II. De standvastigheid van leraar en gemeente.

III. Een aanmoediging in de strijd.

IV. Een ernstige vermaning, houdt wat gij hebt.

V. Een viervoudige belofte tot versterking.

O verhoogde Immanuël die de sleutel Davids hebt, ontsluit Uw Woord voor ons en schenkt ons een geopende deur aan uw hemeltroon. Amen.

I. De Lofnamen van de Zoon van God zijn weer zo overeenkomstig en gepast voor leraar en gemeente.

1. "Dit zegt de Heilige"; Zijn heiligheid naar beide Naturen is tot sierraad en sterkte voor het verdrukte Filadelfia, dat Hij Zijn Naam op haar schrijft "de heiligheid is Uw huize sierlijk, Heere! tot lange dagen", Psalm 93.

2. "De Waarachtige"; Hij kent door zijn Alwetendheid hun werken en schenkt haar een onfeilbare getuigenis en verzekering van haren gelukstaat.

8. "Die de sleutel Davids heeft"; om de heilgeheimen van Zijn Woord voor hen te ontzegelen en zalig in de Waarheid te leiden, en de hemel te ontsluiten voor hun gebeden en om hemels manna te doen regenen; maar die ook macht bezit en sluiten kan. Als Zijn volk uit eigenliefde werkzaam zijn.

II. Laat ons kortelijk trachten kennis te maken met de stad Filadelfia, en de standvastigheid van leraar en gemeente.

A. De stad Filadelfia betekent "broederliefde" wonderlijke, bekoorlijke naam. Filadelfia was een vreugde van de aarde in schoonheid en vruchtbaarheid, velen reisden uren ver om deze te bezichtigen en sloegen hun tenten neer om er te logeren. Maar er staat van aangetekend dat zij maar een klein getal inwoners telde; om reden de geschiedenis zegt, dat er tijden waren van ontzettende aardbevingen, geweldig onweer en de vuurspuwende bergen alles schijnt te verwoesten, dat de huizen kraakten en beefden, en dreigden in te storten. Maar zij waren gelukkig allen op rotsen gebouwd.

Nu wordt er van gezegd, als de donder werd gehoord, de weerlichten gezien, de aarde begon te schudden, dat de nieuwsgierige reizigers hun tenten oprollen en Filadelfia vaarwel zeggen; alleen de inboorlingen moeten hier lief en leed afwachten. Ze worden daarin door onderlinge "broederliefde" gesterkt.

Zie hier, mijn geliefden, een levend beeld van Christus kerk, wat al aardbevingen, dat de fundamenteën daveren; wat al donderend geluid van haat, smaad en vervolging; wat al vuurspuwende dwalingen en ketterijen, zoals tegenwoordig van het nieuw uitgevonden geloof, bestormen Filadelfia, om de broederliefde te verwoesten en de inwoners krachteloos in de strijd te maken.

B. De leraar in Filadelfia was geen man van gaven, zoals die van Sardis, want al had hij kleine kracht en kon zo bij de grote menigte geen lof of roem behalen; maar het is wat zaliger voorrecht dat hij van de verhoogde Immanuël geprezen werd. Zijn Zender schonk hem een geopende deur in Zijn Woord, hij had zo geen menselijke krukken en hulpmiddelen nodig, om zijn predicates uit zijn boekenkast te halen; hij bezat vreze en eerbied om niet los maar teer met 's Heeren inzettingen om te gaan, zoals de Serafim. Die nam de gloeiende kolen niet met zijn handen aan. Maar wenste als een tang door de Heilige Geest gebruikt te worden, Jes. 6. Hij had ook het voorrecht dat hij met de zuivere en onopgesierde Waarheid een open oor en hart vond bij zijn gemeente; en allermeeft een open deur aan het hemelhof, dat zijn rekwesten voor hem en zijn volk niet werden afgeslagen, en de geestelijke en hemelse zegeningen in Christus niet werden ingehouden, Efeze 1.

C. De gemeente in Filadelfia werd ook door de Heilige en Waarachtige geprezen. De treurige ervaring leert dat godvruchtige Christenen hun naasten Gereformeerd kunnen maken in belijdenis, en veel gemeenten kleven de Waarheid aan zolang zij een getrouwe leraar hebben. Maar helaas, krijgen zij een ander die volgen zij ook. Maar de Alwetende hartenkenner geeft beide van leraar en gemeente een herlijk getuigenis, en wel in de volgende vijf voorrechten.

1. "Ik weet uw werken;" zo afkerig de Heere is van een Wetijver om loon en lof, zo welbehagelijk zijn Hem de werken die uit het geloof en het ingeplante genadeleven voortspruiten, de gezondheidspols van het geestelijk leven is het gebed. Het gebed is de ziel van de godsdienst; wat de adem is voor het lichaam, is een biddend leven voor de ziel, waar dit gemist wordt daar kwijnt en verzwakt alles. De Heilige Geest bidt met onuitsprekelijke zuchten in haar, Rom. 8.

2. "Zie Ik heb een geopende deur voor u gegeven en niemand kan die sluiten." O vrienden, alle inwoners in Filadelfia leren tot hun schuld en smart, dat ze door zonden en traagheid de hemel wel kunnen toesluiten. Maar niet opensluiten. Zodat Christus hier Zijn volk belooft dat Hij hen beletten en bewaren zal zó tegen Hem te zondigen, en dat Hij om hun zwakheden de hemel niet voor hen zal sluiten. Laat dan de aarde maar daveren, de donder maar kraken, de bergen maar vuur spuwen tegen de stad Gods, geen pijn, armoede of kruis kan de gelovigen afschrikken. Als maar een geopende deur hebben tot Jehovahs liefdehart. O, mijn geliefden, wat was het voor Israël een zalig voorrecht als hun offeranden door hemels vuur aangestoken en de rook zo recht ten hemel opging. Zo gaat het als de Heere zo familiaar met Zijn volk omgaat, en zo vertrouwelijk de deuren voor hen openzet. Dan kan geen wereld, zorgen of duivel de gedachten verstrooien, en dat wonder wordt zoveel te groter, wat de Zoon van God van dat volk getuigt.

3. "Want gij hebt kleine kracht." Dit is geen verwijt of smaad. O nee. Het tegendeel tot lof en sterkte. Het is door alle tijden een verborgenheid geweest voor de vijanden, dat zij dat kleine en zwakke hoopje volk in Filadelfia niet kunnen uitroeien. Maar ach de hellemacht kan de stad wel belegeren maar zij kunnen het van Boven niet sluiten. Daarbij, het is een wonder volk, hun sterkte ligt in hun krachteloosheid. Hoor het maar uit Paulus' mond: "want als Ik zwak ben, dan ben ik machtig", 2 Cor, 12. Krijgen zij eens de nederlaag, dat komt dat zij te sterk en te heldhaftig zijn in zichzelf, zoals Israël, die zei: "wie zal onder ons eerst optrekken ten strijde tegen de kinderen Benjamins." Maar ach, zij moesten tot tweemaal toe vluchten met een treurig verlies. Maar eindelijk kwam het tot wenen, vasten en offeren als een zwak en machteloos volk achter en onder de Heere. Ze baden niet meer naar zich toe. Maar van zich af: niet mijn wil maar Uw wil geschiede. Niet meer "wie zal onder ons eerst optrekken", nee; of: "zal ik nog meer uittrekken ten strijde?" Toen was het: trek op want morgen zal Ik hen in uw hand geven", Richt. 20. Zo was het ook in Filadelfia, toen de vijanden de vuurspuwende bergen van de brandstapels oprichten, waren er twaalf die als edelmoedige krijgsknechten van Koning Jezus de vlam zingende instapten. Te midden van alle vervolgingen zegt de verheerlijkte Immanuël:

4. "Gij hebt Mijn Woord bewaard;" beiden in leer en wandel; in onze voorgaande leerrede in de weinigen te Sardis uitgebreid.

5. "En hebt Mijn Naam niet verloochend"; leraar en gemeente hadden Gods eer en de Waarheid, liever dan lof van mensen. Volksbehagers prediken en spreken al maar van Gods genade en barmhartigheid. Maar ach geliefden, wij zullen ten allen tijde bij de A moeten beginnen, bij onze diepe val in ons stamhoofd Adam, toen is niet zozeer tegen Gods genade en barmhartigheid overtreden. Maar Zijn Waarheid verloochend, Zijn rechtvaardigheid getergd, Zijn heiligheid stout veracht. Nu begint de Heere Zijn geschonden deugden vooraf te handhaven, opdat Zijn uitverkoren volk Hem gerechtigheid toekennen en hartgrondig belijden dat zij in de hel thuis behoren. Daarna worden zij geleid naar Gods rijke barmhartigheid die voortspruit uit Zijn grote liefde Efeze 2:4. In Christus wordt de tweestrijd van Gods deugden weggenomen om zondaars te zaligen. "De Goedertierenheid en de Waarheid zullen elkander ontmoeten, de Gerechtigheid en de Vrede zullen elkander kussen," Ps. 85. Als Jehovah Zich in de zalige vereniging van Zijn deugden wil openbaren zegt Hij tot Mozes: daar is een plaats op de Rotssteen, nl. Christus, daar zal ik Mijn heerlijke Naam uitroepen: "barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en Waarheid", Exod. 34: 6.

III. Hierop laat de Zoon van God volgen een dubbele aanmoediging in de strijd.

1. "Zie, Ik geef u enigen uit de Synagoge des satans, die zeggen dat zij Joden zijn, en

zijn het niet, maar liegen." We hebben in voorgaande leerredenen de zichzelf ingebeelde Joden reeds beschouwd. Maar de Waarachtige Immanuël noemt ze *een Synagoge des satans*, waar de dwalingen van afkomstig zijn en voortgeplant worden. Maar dit zou voor Filadelfia tot troost en sterkte zijn, dat zulke bittere vijanden bij tijden door hun consciëntie genoodzaakt de Waarheid moeten rechtvaardigen, zoals een Bileam, Judas (en Saul, 1 Sam. 24. Maar voornamelijk de Heere Jezus zou met Zijn opzoekende en neerbuigende liefde, een intrek nemen in een Synagoge des satans, nl. om zulke duivelskinderen tot wondertekennen op te richten, tot moedgeving en troost voor anderen, zoals Paulus zegt dat hij als de voornaamste zondaar bekeerd was tot een toonbeeld voor de gelovigen. 1 Tim. 15.

2. "Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen." Het Woord Mijner lijdzaamheid, zo wordt de zuivere Gereformeerde en blanke vrije genadeleer genoemd, daartegen al de vijand niet ophouden die met alle helse instrumenten te bestormen. Jes. 54, Gal. 5, Openbaring 13. Maar het is tegenwoordig waarlijk een uur van grote verzoeking. Het is of in alle werelddelen de zwijmelwijn van de school des Satans wordt gedronken, zij geloven, roemen, danken en zingen elkaar maar na. Ach, die ongelukkige Joden, zij wandelen op een bijweg buiten de voetstappen van de schapen. De Heere komt de inwoners in Filadelfia beproeven. Maar het zeggen van de ouden is waar, ja het is Bijbels: "het is geen gelukkig christen die niet beproeft wordt. Maar hij die als goud beproeft zijn glans vertoont."

IV. Maar om niet op zichzelf te vertrouwen, laat Christus een driedubbele vermaning volgen.

1. "Zie Ik kom haastelijk;" dit is geen bedreiging zoals aan Sardis. O nee, integendeel. Maar een bemoediging, dat het onweer, de storm en aardbevingen niet lang meer duren zou. Het is een groot voorrecht voor de krijgsknechten in Filadelfia, dat zij geen acht- of negenhonderd jaar meer op 't strijdveld behoeven te staan, om de kroon van heerlijkheid te beërven.
2. "Houdt dat gij hebt." nl. het Woord van lijdzaamheid en een standvastige strijd tegen alle verdrukking en listen van de vijanden, om met die weinigen te Sardis in het onbevleete Evangelie te wandelen.
3. "Opdat niemand uw kroon neme." Dit kan onmogelijk toegepast worden op de kroon van de gelukzaligheid, al het geschut uit de Synagoge des Satans kunnen die Gods kinderen niet afrukken. Maar het zinspeelt hierop, dat de krijgsknechten oudtijds gekroond ten strijde trokken, tot een teken van dapperheid en geloofsvertrouwen van hun overwinning, en om daardoor hun vijanden te doen beven en te verschrikken. Praters van geloof zijn helden in een land van vrede en veelal onder het vaandel van dwalingen. Maar gelukkig die kleine kracht en kleine gedachten Van zich zelf hebben en uitroepen; "in ons is geen kracht," en menigmaal zeggen als er vervolging komt dan zullen wij ook onze tenten uit vrees oprollen en vluchten. Maar ach geliefden, de Heere geeft het zelden voor de tijd. Maar in de ure als het nodig is. Dan zijn arme wormken Jacobs veelal Koning Jezus Zijn krijgsheeren dat zij uitroepen; "in God zullen wij kloeke daden doen." 4

V. Ten laatste eindigt deze brief met een viervoudige belofte.

I. "Ik zal hem maken tot een pilaar in de Tempel Mijns Gods en hij zal niet meer daar uitgaan." Een zinspelende op de twee pilaren Jachin en Boaz in Salomo's Tempel, vroeger

reeds verklaard 1 Kon. 7. Mij dunkt het heeft geen grond degenen die dit op de hemel overbrengen, de hemel heeft gene pilaren nodig, evenmin op de triomferende kerk. Velen van 's Heeren lievelingen worden geweldig bestreden of zij er wel komen zullen. Maar ik heb er nog niet één ontmoet die vreesde als hij er binnen was, er uitgeworpen te zullen worden. Het zijn beloften voor het zwaar beproefde en verdrukte Filadelfia, dat is een belegerde stad. O vrienden, het is een grote troost, vooral in dagen van beproeving en algemene afval van de Waarheid, dat de verheerlijkte Immanuël, Die alle macht in de hemel en op aarde heeft ontvangen, Zijn volk tot koperen pilaren in Zijn Tempel komt bevestigen. Maar opdat niemand zich dit zonder grond zou inbeelden, volgt er op:

2. "En Ik zal op hem schrijven de Naam Mijns Gods." Christus belooft het zegel, merk en eigendom Zijns Vaders op hen te schrijven, en als het licht der wereld, en het zout van de aarde kenbaar te maken. Dit is voornamelijk een standvastige belijdenis van de Waarheid onder smaad en verdrukking, en kinderlijke vreze. Zoals die Sunamitische vrouw van Eliza zei: "ik heb gemerkt", (let wel Eliza had het niet gezegd) "ik heb gemerkt dat deze man Gods heilig is", (niet bij pest en onweersbuien) nee, leest eens: die bij ons altijd doortrekt"; 2 Kon. 4. Daar de naam des Heeren op staat geschreven, zijn de ware Joden, de Godlovers die komen niet van de Libanon: wij loven en danken U. Des Heeren lof klinkt uit het stof, zoveel de gelovigen van Gods hoogheid vrezens-, levens- en dienenswaardigheid leren kennen, leren zij zich verfoeien met Job in stof en as. Dan zijn zij minder "als de druppel van een emmer en als een stofke van de weegschaal", Jes. 40.

3. "En de naam van de stad Mijns Gods, n.l. des nieuwen Jeruzalems die uit de hemel van Mijn God afdaalt." Op geboren inwoners in Filadelfia is de naam van Sions kinderen te lezen, die hebben als wijze bouwlieden hun huizen op rotsen gebouwd. Als velen een bloeiende Religie volgen, dat zij dan standvastig het met Sionsgruis houden en met Jeremia over de eenzame stad wenen, en het lijden tot hun klaagliederen maken, en zoals David, hoe zoals zijn eigen zielstoestand ook was, kon hij toch niet nalaten uit te roepen: "O God doe wèl bij Sion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op", Psalm 51.

4. "En ook Mijn nieuwen Naam"; zoals Christus heerlijk van Zijn Vader gegraveerd is, zo schrijft Hij Zijn naam op hen als een leesbare brief Christus, door een hemelse zalving.

- Ze zijn profeten om openlijk te protesteren tegen afval en dwalingen, en het zwangere besluit van Gods oordelen aan een zondig land en zinkende kerk aan te kondigen, omdat zij het kwaad van ver zien aankomen, en ook dat de dood het zalig en rampzalig lot zal beslissen in de eeuwigheid.
- Als priesters is haar levenlang al maar offeren, al haar spijs- en brandoffers moeten tot as gemaakt worden. Sela! Opdat zij met hun beide handen Christus als de enige en volkomen Zaligmaker mogen kronen. Ze moeten ook zoals een Mozes, Samuel en al 's Heeren priesters in de scheur en breuk blijven liggen roepend: "Spaart Uw volk o Heere; en geeft Uw erfenis niet over." Joël. 2.
- Zij zijn ook gezalfd en dragen de naam van een koninklijk priesterdom, om met een geheiligde vrijmoedigheid voor Christus' kerk, volk en Waarheid uit te komen, om openlijk de kroon des geloofs op te zetten, om de vijanden schrikkelijk te zijn als slagorden met banieren, en om eindelijk met Paulus' zwanenzang in te stemmen: "ik heb de goeden strijd gestreden" enz.

Zie mijn geliefden, wat de verheerlijkte Immanuël, die in het midden van de gouden kandelaars wandelt aan Zijn verdrukt volk belooft.

Tussenzang Psalm 74: 17-19.

TOEPASSING.

Wij zijn allen geliefden, in ons Bondshoofd Adam één maaksel geworden. Maar welk een verschil tegen over de stad "broederliefde", wat is het onderscheid groot, de wereld vermaakt zich in koorn en most. Het juichende christendom in bloei en vooruitgang. De inwoners van Filadelfia zuchten, beven en bewandelen veelal hun weg met tranen in de ziel. Psalm 126. Maar over de dood zal het onderscheid veel groter zijn. Maar dan in omgekeerde zin, die nu lachen zullen dan eeuwig wenen, en die nu met tranen zaaien zullen dan met gejuich maaïen.

Laat ons trachten onze overige tijd te besteden tot bestraffing, ontdekking, waarschuwing, vermaning, besturing en vertroosting.

1. Tot bestraffing.

De Heere zegt van Israël, "Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is;" Hos. 4. Uit deze onkunde vloeit zonder enige reden haat en vijandschap voort tegen Gods volk. We lezen niet dat de vrome Abel Kaïn iets misdaan had. Wat spreekt de Heere menigmaal in Zijn Woord en vergelijkt de gevallen mens bij een woudezel, of een ezel die geen verstand heeft, die in domheid beneden andere beesten zijn, Psalm 32. De woudezel behoudt zijn wilde aard en is niet te temmen. Job. 39. Ze volgen hun lusten met alle geweld op, Jer. 2. Hun woonplaats wordt veel gevonden, dat zij op de hoge bergen staan, Jer. 14. Ze zorgen slechts voor zichzelf en laten hun jongen aan hun lot over, Hos. 8.

Ach, ongelukkige mensen! hoor toch eens wat de mond van de eeuwige Waarheid van u getuigt, van uw onverschoonlijke onkunde omtrent de geopenbaarde Weg tot zaligheid, dat u wild en woest en losbandig zijt en dat u buiten God in de wereld voortleeft, dat u uw eigen vleselijke lusten, boze natuur, werelds vermaak en hebzucht opvolgt. En met de luie Issaschar, als een gebeende ezel geen lust hebt om de uit- en inwendige Kanaänieten uit te drijven. Die enkel voor de tijd leven, niet de minste liefde tot uw kinderen hebt. Maar die hen in de zonde voorgaat en hen voor de hel opleidt; en wat uw ongeluk verzwaart dat u woont op de hoge bergen van inbeelding, en op uw verstand, deugd en godsdienst vertrouwt. Maar ach! luistert eens wat de Heere van Ismaël zegt: "hij zal een woudezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn."

O vreselijke toestand, al de ware Izaks, de kinderen van de belofte te bespotten en te vervolgen. En mochten er onder u zijn, die het niet met woorden en daden doen, hoort des Heeren Woord: "wie met Mij niet is, die is tegen Mij," Luc. 11.

Ach, de Heere kent de vijandschap van uw hart wel. O, luistert nog eens: "wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad?" Job. 9. Zullen al de Ismaëlieten niet eenmaal voor eeuwig buiten geworpen worden? Een eedzwerend God roept nu nog: "bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven?" Maar misbruikt deze tekst niet, door evenals de werkheilige Joden te zeggen: "wij zullen de Heere dienen," Jozua 24. Gods eis is heilig, rechtvaardig en goed. Maar de mens is vleselijk verkocht onder de zonde, en moet de geboden tot *gebeden* maken. Psalm 119: 4, 5.

2. Tot ontdekking; voor degenen die zich inbeelden Joden te zijn.

Deze zijn door alle tijden heen het moeilijkst te overtuigen, zij riepen reeds ten tijd van de profeten: "des Heeren Tempel, des Heeren Tempel, des Heeren Tempel zijn deze." De godsdienstige Joden waren Christus' bitterste vijanden, zij vielen als avondwolven op het onschuldige Godslam aan. En waar wij ons tegenwoordig ook bevinden, overal horen wij

het kleine overblijfsel zuchten dat zij daarvan de meeste verdrukking en tegenstand ondervinden. O vrienden, dit is het treurig gevolg dat de kennis van Gods Woord uitsterft. We zouden zeggen hoe kan de inbeelding zo ver gaan, om regelrecht tegen de heilige Schrift de bloei en vooruitgang voor een gunstig teken of voor een kenmerk van de kerk te houden; en wel een leer die voor het merendeel met goud en zilver moet voortgeplant worden. Medunkt het is een onloochenbaar bewijs dat het geen Godverheerlijkende en zielzaligende leer is, daar zoveel goud en zilver voor over is. Want voor de vrije genadeleer en voor het arme volk van God is bijna niets over, dat moet met gebed en smeking onderhouden worden, want de listige vijand zal geen leer bestrijden waarmee hij de mensen in zijn dienst kan behouden. In die bloeiende leer gaan ze zoals het Pausdom gerust naar de eeuwigheid en sterven zij dan staat op dat geduldig papier: *zacht en kalm ontslapen. O Heere! nu de vijand komt als een stroom, mocht Uw Geest de banier daar eens tegen oprichten.*

3. Tot waarschuwing.

Die uit bijeinden in Filadelfia hun tenten hebben opgeslagen. O mijn vrienden, in een leeftijd van ruim dertig jaar in veel gemeenten en onder het volk verkeerd te hebben, is mij dit door ontelbare bewijzen bevestigd, dat door pestilentie, sterfgevallen, ziekten of tegenspoeden, ook door gemeenzame omgang met vromen, of onder een ernstige bediening des Woords en in tijden als er van onze nabestaanden bekeerd worden, - dat er dan velen voor een tijd ontroerd worden en schijnen dat zij inwoners zijn in de strijdende kerk van Christus. Maar ach, als er maar aardbevingen komen van vervolging, dat zij om de Waarheid hun vrienden, ja zo het schijnt hun brood zullen verliezen. Of dat er eens onweer gehoord wordt dat de vromen hen buiten sluiten. Het gebeurt ook wel dat zij in verleidende gemeenten komen wonen waar de vuurspuwende bergen zijn, nl. een leer waar men God en de wereld samen kan dienen, en door een verstandelijk beredeneerd geloof buiten de krachtadige invloed van de Heilige Geest, blijmoedig zonder waarachtige en aan Gods Woord getoetste gronden, op de hemel aan wandelen.

O, mijn geliefden, genadeloze mensen, vroeg of laat als hun werk beproefd wordt, rollen hun tenten op en zeggen Filadelfia vaarwel; sommigen in vijandschap, anderen spotten met die arme sukkelaars, dat zij in zo'n droefgeestige stad blijven wonen, daar zoveel geestelijke honger en gebrek moet geleden worden, daar zij het nu zo volop en zo ruim hebben. Ach mensen; bedriegt u toch niet, u wandelt op een gladde bijplank. Lees eens Hebreeën 11, de wolk van de getuigen zal u het tegendeel leren. Och laat u nog waarschuwen door de Zoon van God, die belooft alleen de kroon des geloofs aan die overwint, niet die overwonnen heeft. O nee, die overwint, nl. die hier strijdende blijven tot de dood toe. Dit blijkt duidelijk omdat van al de overwinnaars gezegd wordt, "zij komen uit de grote verdrukking," Openbaring 7.

4. Tot vermaning.

De naam Philadelphia verplicht de gelovigen tot onderlinge "broederliefde", daardoor worden zij vermaand tot vrede en eensgezindheid om geen twist of tweedracht in Gods kerk te verwekken. De vijanden hebben door alle tijden gezegd: "dat die ouden stijfhoofden een twist en miltziek volk zijn," en waarom? Wel omdat zij de stad Gods niet willen laten beroven. Maar de inwoners worden overal vermaand tot vrede en broederliefde; deze wet staat in allen wijken en straten in het geestelijk Jeruzalem. geschreven: "houdt vrede met elkaar." Te betreuren en te beweën is het, dat men helaas! zoveel het tegendeel hoort en ziet. Dit geschiedt menigmaal uit wereldse inzichten, om voordeel na te jagen. O vrienden, het schijnt dat sommige mensen die ongelukkige kwaal aangeboren is, - een ziekte daar geen

geneesmiddel voor bestaat, - daar is geen einde om schatten te vergaderen. Dit is een moeilijke bezigheid, de wijze Prediker beschrijft dit, Hfd. 3 en 4 als een kwaad, dat hij onder de zon gezien had; hoewel zij geen kind noch broeder hebben, dat zij nochtans niet verzadigd worden van de rijkdom, en dat zij geen macht hebben om hun nooddrift met aangenaamheid des harten te gebruiken, en om daarvan de tienden aan Gods kerk en volk mee te delen. Anderen hebben een onverzadelijke begeerte naar eer en achting. De ondervinding bevestigt, dat allen die deze najagen, die kunnen ze niet aanlopen. Maar die wacht wat de Heere over hem besloten heeft, die steen zal God sierlijk in Philadelphia leggen. Maar de eerzoekers veroorzaken ten allen tijde veel twist in de kerk.

Maar daar is noch een kwaad onder de zon dat mij de ervaring geleerd heeft, dat veel de vrede en eendracht verstoort: Het bedroeven van Gods Geest. Dit geschiedt als de vreze des Heeren zo ver geweken is, dat zij, om kwade oogmerken te bereiken, zich beroepen op licht en hemelse openbaringen, of dat zij tegen licht en beter weten uit eigenliefde en eerezucht de werkingen van de Heilige Geest in anderen loochenen en daar liegen en kwaad van spreken. Deze laatsten worden veelal buiten de ware vromen gedreven en het gebeurt menigmaal, dat zij haar leven lang niet weer verlost worden. Maar om het bedroeven van de goede Geest des Heeren hun leven in kwijning en bitterheid des gemoeds moeten doorbrengen. Maar als ze bekeerd zijn worden zij behouden als door vuur, 1 Cor. 3. O vrienden, mochten wij toch een inwendige afkeer hebben van twist en haat. Het is waar dat er ten allen tijde scheuringen en verdeeldheden in Christus' kerk zijn opdat de oprechten openbaar zouden worden. Maar wee door wie ze komen. Daarom hoort de Zoon van God, en leest al de brieven van Zijn Apostelen, hoe zij de gemeenten vermaanden tot vrede en eensgezindheid. Dit is de sterkte, de blijdschap en de sieraad als op de inwoners de naam van "broederliefde" te lezen is.

5. Tot besturing aan een volk dat kleine kracht heeft.

Dit kunnen wij ook overbrengen, dat er door alle tijden in de gemeenten de meesten kleingelovige en bekommerde zielen zijn. Hierin onderwijst Christus zijn bruidkerk, Hoogl. 6: 8. Daarin waren "zestig koninginnen" die bijzonder met Hem in het huwelijk waren getreden en in geloofsgemeenschap met Hem mochten leven in Zijn zalige nabijheid; "tachtig bijwijzen;" die bij tijden en ogenblikken de Heere Jezus haar Liefsten mogen ontmoeten, en bijzondere geschenken van Hem ontvangen en liefdesuitlatingen genieten. Maar wij lezen: "maagden zonder getal;" dit was een ontelbare menigte. Deze zien de Koning in Zijn schoonheid in een ver-gelegen land. Maar het zijn gelukkig allen inboorlingen in de stad Gods, daarom laat de Bruidegom volgen: "een enige is Mijn duive;" Maar het is niet genoeg te bewijzen uit Gods Woord dat er veel kinderen in de genade zijn, daar mochten sommigen op gaan rusten, hoort dan eens wat de Heere van Efraïm zegt: "hij is een onwijs kind want anders zou hij geen tijd in de kindergeboorte blijven staan," Hos. 13. Nu worden hier heimelijk de bekommerde Sionieten bestraft en afgebeeld bij een ongebooren kind, dat in de geboorte blijft staan; hoewel een kind tot geboorte niets kan toedoen, wordt zodanig kind hier sprekende ingevoerd. Als het zijn tegenwoordige toestand kende en gevoelde, daar niet op zijn gemak of rustig zou zijn, want het moest daar stikken of geboren worden. Door dit beeld onderwijst ons de Heilige Geest dat er middellijkerwijs oorzaken zijn, die de doorbrekende genade beletten.

- Ten eerste, die van zijn benauwdheid zijn geboorte maakt. O vrienden, dit is het werk van een onwijs kind; het is waar dat geen kind zonder smart geboren wordt. Maar hoeveel sterven er wel in de geboorte; evenzo zijn velen in hun benauwdheid gestikt en omgekomen, een Saul, een Judas, een Pilatus en menige wanhopende zondaar en zondares. De barensweeën zijn noodzakelijk. Maar die er op rust is dodelijk, al

hadden wij een zee van tranen geschreid, die kunnen onze zonden niet uitwissen. O nee, alleen het bloed van Jezus Christus.

- Anderen rusten op hun zalige genietingen; wij lezen in die doorluchte profetie, Jes. 35: "Dat de woestijn, de dorre plaatsen en de wildernis lustig zal bloeien, zoals een roos; dat zij zullen vrolijk zijn en zich verheugen, de heerlijkheid van Libanon, de sieraad van Carmel en Saron wordt gegeven." Rabbijnen delen ons mee, dat Salomo op de hoogte van Libanon een huis tot verlustiging bouwde. O, mijn geliefden, laat ons dit tot ons oogmerk eens overbrengen. Als de Heere in het uur der minne Zijn uitverkoren volk met zichzelf bekend maakt zien zij levendig hun beeld daarin, dat zij zoals een dorre woestijn een onbebouwde wildernis zijn geweest. Daarna begint het genadeleven te ontluiten en lustig te bloeien in hartelijk bidden, lezen en schreien; zij zijn zoals een roos, die een aangename reuk van zich verspreide, de heerlijkheid van Libanon, de sieraad van Carmel is te zien in een tere en nauwgezette wandel. O dit zijn de eerste en zalige bewerkingen van de Heilige Geest. Maar ach! nu gaan die arme zielen hier een huis van de verlustiging en tabernakelen bouwen. Dit is bij velen de oorzaak dat zij in de kindergeboorte blijven staan.
- Eindelijk er is nog middellijke oorzaak, dat aanvankelijk gelovige zielen zich inbeelden, dat de winter van hun dorre woestijnleven in de bekering voorbij is gegaan. En ach, als nu de bloeisels van hun eerste ijver afvallen, dat zij hun hart als een enkel en totale wildernis leren kennen, als de Heilige Geest daar niet in afdaalt. Dan spant de vorst van de duisternis samen met hun ongelovige harten, om de arme zielen te doen wantrouwen dat zij het maar moedeloos moeten opgeven.. Hierover klaagde koning Hiskia dat Israël de moed verloor tegen het machtig leger van Sanherib, "de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en daar is geen kracht om te baren," Jes. 37.

O mijn vrienden, het is hier het land niet van overwinnen en juichen. Maar van strijden. Het zijn twee strijdende legers die elkaar met alle dodelijke wapenen naar het leven staan. Maar geen van beide behaalt de zegepraal. De zonde kan de genade niet doden, en de genade kan de zonde de dodelijke slag niet toebrengen. Daarom Christus zegt niet tot de strijdvolle inwoners in Philadelphia die maar kleine kracht hebben: "gij moet volkomen over uw vijanden zegenpralen." O nee, Christus moest ook strijden tot aan Zijn dood toe, toen heeft Hij volkomen over alle machten getriomfeerd. Daarom nog eens, niet die overwonnen heeft, nee die overwint, die volhardt in de strijd tot de einde, die zal met Hem triomferen tot in alle eeuwigheid. De Heere roept u toe: "o Sion laat uw handen niet slap hangen"; en blijft niet in de kindergeboorte staan. Koopt de uren uit en besteed uw kostelijke genadetijd in het lezen van het onvervalste Woord Gods. Dit is uw enigst zwaard in de strijd. Maar ook de melk en vaste spijs, om als nieuwgeboren kinderkens op te wassen.

6. Eindelijk zullen wij de lering uit deze hemelse brief besluiten met **vermaning en vertroosting** aan de gelovige inwoners in de stad "Broederliefde."

O, mijn geliefden, laat ons veel voor en met elkaar in den gebede strijden, dat de Heere Zijn volk genade mag geven, opdat hun nieuwe naam duidelijk als een open brief van Christus op hun te lezen mag zijn, dat zij zoals de honderd vier-en-veertig duizend de Naam des Vaders op hun voorhoofd mogen dragen, n.l. als bondelingen aan God, Zijn heilige Waarheid en godzaligheid. En dat zij als koperen pilaren standvastig te midden van aardbeving, onweer en vuurspuwende bergen, Philadelphia als de vreugde van de aarde mogen beminnen, dat de naam van het nieuwe Jeruzalem op hun te lezen mag staan, n.l. dat zij gestorven zijn aan alle

wettische ceremoniën en menselijke vormen, om in het vrije Jeruzalem te wonen al hun levensdagen. En dat ook de nieuwe naam van Christus hun Hoofd als verlost en vrijgekocht door het bloed des Lams in hun handel en wandel mag afstralen.

O gelukkig volk! heeft het de Drieëenig Jehovah behaagd u een naam en plaats te geven in Zijn strijdende kerk, die genoemd wordt "een hutken in de wijngaard, een nachthutken in de komkommerhof, een belegerde stad," die voortdurend beoorloogd wordt. Geen nood de bruid zegt: "mijn Liefste is afgegaan in Zijn hof"; n.l. Hij is overal in de hof van Zijn kerk. Maar in het bijzonder, "tot de specerij beddekens." Dit wil zeggen, als in sommige landen, steden of dorpen zijn gemeenten zwaar verdrukt, gelasterd en vervolgd worden. Dan verspreidt de genade de aangenaamste reuk, zoals gestoten specerijen. Dan schittert ook haar nieuwe naam het aller-duidelijkst.

En hoort nu tot uw vertroosting, wat de Bruidegom in de specerij-beddekens doet, "om te weiden in de hoven, en om de leliën te verzamelen." Wie zijn leliën? wel gelovigen, die rijp zijn voor de hemel, die zoals een lelie van onder gesloten zijn, en aan alles buiten Christus gestorven zijn, en zoals een lelie van boven open is om alleen van verbeurde, vrije giften te moeten leven. Ja die bij tijden en ogenblikken verlangen en hun begeerten naar de hemel open zijn, om uit strijdend Philadelphia verlost te worden om in het hemels Jeruzalem te triomferen. Amen.

Nazang: Psalm 74: 21.

8. DE BRIEF VAN LAODICÉA.

Tekst: Openbaring 3: 22.

Voorzang Psalm 19: 2, 3.

Geliefde toehoorders

De Heilige Geest gebruikt de zon tot een schaduwbeeld van de prediking des Evangelies, daar een gedeelte van de mensenkinderen door verlicht worden, terwijl anderen in een donkere nacht van onwetendheid verkeren. Maar zoals de zon in haar loop onweerstaanbaar is, zo zou het geluid van het Evangelie door de gehele wereld gehoord worden en de aarde met de kennis des Heeren vervuld.

Dit leert ons de Zoon van God in de zevende gelijkenis. Matth. 13: 47-49. Daarin komen ons zes bijzondere leringen voor.

1. "De vissers;" zo noemt Christus de oprechte leraars. Ze moeten even als de vissers op zee, veel nachtrust opofferen, zij staan bloot aan veel storm en verkeren voortdurend in levensgevaar, ja menigmaal door prediking, tegenstand, verdriet of openbaar de marteldood sterven. Daarenboven een treurige arbeid verrichten dat er niets of zeer weinig te vangen is. Evenwel 's Heeren Woord is zoals de regen en de sneeuw, het keert niet ledig terug. Als er in gemeenten geen uitverkorenen zijn is het Evangelie daarvoor tot een reuk des doods. Maar tot opluistering van Gods rechtvaardigheid; en tot vertroosting en opbouw van 's Heeren volk in haar allerheiligst geloof.

2. "Het visnet;" de prediking van Wet en Evangelie is zoals een visnet, bestaande in veel ineengevlochten draden, tot waarschuwing, bedreiging, overtuiging, ontbloting, vertroosting, versterking en verzegeling. De Wet als de scherpe noordenwind maakt bij aanvang en voortgang plaats voor de zoele zuidenwind. Hoogl. 4.

3. "De zee;" hierdoor beeldt Christus Zijn zichtbaar Koninkrijk af, die is zoals de zee aan veel stormen en strijd onderworpen, daarin worden zowel reine als onreine vissen en vreselijke zeedieren gevonden.

4. "De volheid van de netten;" dit is geen zinspeling op de oordeelsdag, want de leraars zullen dan de goeden niet van de kwaden scheiden, daarom zegt de Zoon van God: "zo zal het in de voleindiging van de wereld wezen." Maar het is wanneer de volheid dat het Evangelie over de gehele aarde zou gepredikt worden. Zoals het linnen laken hetwelk aan Petrus vertoond werd, met onreine dieren. Oudtijds waren aan de Joden veel spijzen verboden, omdat Christus de vloek nog niet dadelijk had weggenomen, daarom heeft de kerk van het Nieuwe Testament een ruimere vrijheid tot het gebruik van veel goede gaven ontvangen. Maar het zag voornamelijk op de prediking van het Evangelie onder de Heidenen. De stem welke Petrus tot driemaal toe hoorde, was de stem van de Drieëenige Jehovah, die door Zijn Woord Zijn eeuwige raad onder alle volken uitwerkt.

De Zoon van God heeft tijdens Zijn omwandeling op aarde door veel gelijkenissen de toekomstige lotgevallen van Zijn Koninkrijk voorspeld. Als wij nauwkeurig op de tekenen

van de tijden letten staan wij aan het begin van een bijzonder tijdperk op aarde. Christus voorzegt van het visnet "wanneer het vol geworden is;" volgens berichten wordt reeds over de gehele wereld en onder alle volken het Evangelie gepredikt. Hierop heeft de Heilige Geest ons opmerkzaam gemaakt, Romeinen 11, dat eerst "de volheid van de Heidenen zal ingegaan zijn, en zo zal geheel Israël zalig worden." De volheid van de Heidenen moet eerst in de Evangeliekerk zijn ingegaan, "want de aarde zal vol kennis des Heeren zijn, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken," Jesaja 11. Daarna zal de tijd van Israëls bekering aanbreken. Dit naderend tijdperk hopen wij in een volgende gelijkenis toe te lichten, van de vijf wijze en dwaze maagden, hiermede heeft Christus gezegd (Matth. 24.) zullen gepaard gaan ontzettende voortekenen en oorlogen. Dit wordt tegenwoordig reeds vervuld in de Joodse landen, in het verschrikkelijk vervolgen en bloedvergieten onder de Joden.

Het is bijna negentien eeuwen dat Israël onder het oordeel van de verharding heeft geleefd, "gijlieden zijt Mijn volk niet;" toch blijven zij beminden om van de vaders wil. De Heere zal het deksel wegnemen en zich weer "ontfermen over Lo Ruchama, en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt Mijn volk, en dat zal zeggen o Mijn God," Hoséa 1. Naar die gezegende tijd voor de kerk hebben onze vrome voorvaders verlangend uitgezien, "want indien hun verwerping, (nl. de Joden) de verzoening is van de wereld, (nl. het Heidendom) wat zal de aanneming wezen, (nl. de bekering van de Joden) anders dan het leven uit de doden." Romeinen 11.

Vele profetieën leren ons dat er voor het *Joodse land* nog onvervulde beloften zijn aangetekend. Kanaän ligt in het oosten daar de zon opkomt, daar heeft Christus, de Zon der gerechtigheid het eerst de stralen van het Evangelie doen lichten, "uit de baarmoeder des dageraads zal u de dauw uwer jeugd zijn," Psalm 110. Van daar is het Evangelie neergedaald in ons westerdeel waar de zon ondergaat tot het Heidendom, zoals geschreven staat: "Maar van de opgang van de zon tot haren ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de heidenen," Mal. 1: 11.

Maar de Heere belooft dat die Hemelzon zich geheel in Zijn loop zal omkeren, en wel in een tijd van grote verleiding, zoals tegenwoordig. "Dan zullen zij de Naam des Heeren vrezen van de neergang, en zijn heerlijkheid van de opgang der zon. Als de vijand zal komen zoals een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprichten," Jes. 59: 19.

Dit werd ook aan Ezechiël vertoond (Hfd. 47) dat de Evangelie-wateren weer naar het oosten terug zouden stromen, naar Kanaän. Daarna zag hij allerlei vruchtgeboomte die van maand tot maand nieuwe spijs voortbrachten, hun bladeren, nl. een zuivere belijdenis waren tot genezing van de kerk.

Ziehier, mijn geliefden, een gezegende tijd aangekondigd. Dan zullen de uitverkorenen uit Joden en Heidenen zich in een godzalige wandel en zuiverheid van de leer kenbaar maken en samen in grote vrede leven, "de wolf zal met het lam verkeren," enz. Jes. 11. Maar dan zal volgens onze gelijkenis een grote scheiding van goede en kwade vissen aanschouwd worden.

5. De goede vissen worden in de vaten gedaan;" reine vissen hebben schubben en vinnen. Lev. 11. De schubben zijn een bedekking voor de vis, zo zijn de gelovigen volkomen rein in Christus gerechtigheid. Maar zij dragen ook tot een deksel het borstwapen van gerechtigheid, om met een vrije en blijde consciëntie voor de Heere te wandelen, en om door het schild des geloofs achter Christus te schuilen tegen alle vurige pijlen des Satans. De vinnen zijn voor de reine vissen, wat een roer en de zwaarden zijn voor een schip, om het recht in het goede vaarwater te sturen. Hierdoor wordt de oefening des geloofs afgebeeld om de reinen van hart hun gangen te besturen in het gouden middenpad van Wet en Evangelie.

De profeet Ezechiël zag (Hfd. 1.) dat de dieren hadden vleugelen. Daaronder waren mensen handen. Het geloof ziet en vlucht met zielsbegeerten naar Boven om kracht. Maar zie, ook naar het zuivere richtsnoer van Jehovahs heilige inzettingen. "Het geloof zonder de werken is dood," Jac. 2. Ze stemmen hartelijk in: "Och of wij Uw geboon volbrachten, enz. Chrysostomus zegt: "hoort God in Zijn geboden. Dan zal Hij u verhoren in Uw gebeden." De goede vissen, nl. de gelovigen, worden in vaten gedaan, nl. bijzonder bewaard tot een Godverheerlijkend en zaligend einde, en tot zegen voor de kerk.

6. "De kwade visser werpen zij weg"; alle naamchristenen missen de schubben van een zaligmakend geloof, en de vinnen van een hartelijke lust om in het schoon en zuiver water te zwemmen van Wet en Evangelie. Daarom zag Ezechiël "hun modderige plaatsen en hun moerassen zullen niet gezond worden."

O vrienden, het zal een benauwde tijd zijn. Als de Heere alle geveinsden zoals "die schijnvriend zonder bruiloftskleed," als de kwade vissen zal wegwerpen. Waarin? In de zee, "in de buitenste duisternis, daar zal zijn wening (niet wening van de ogen) o konden zij nog tranen schreien, nee enkel, wening en knersing van de tanden," Matth. 22.

Laat ons overgaan tot beschouwing van Christus' laatste brief aan die van Laodicéa. Tekst Openbaring 3:22.

Die ore heeft die hore wat de Geest tot de gemeente zegt.

Wij zullen trachten onze aandacht te bepalen

I. Bij Christus' eerbenamingen.

II. Bij de gemeente in Laodicéa.

III. Bij de kostelijke raad haar toegediend.

IV. Een vertroosting gepaard met een vermaning.

V. De beloften waarmede deze brief wordt verzegeld.

O verheerlijkte Immanuël; komt niet alleen kloppen. Maar sluit ook de deur van onze harten voor U open, opdat u met ons en wij met U avondmaal mogen houden. Amen.

I. De Zoon van God stelt Zichzelf in deze brief drievoudig voor.

1. "Dit zegt de Amen." Deze naam komt Christus alleen toe, "want zo veel beloften Gods er zijn, die zijn in Hem ja; en Amen", gene zonden of ongeloof kunnen die krachteloos maken, 2 Cor. 1. Het woord amen is reeds verklaard in de eerste leerrede; het geeft voor deze gemeente te kennen de zekerheid van Christus' bedreiging en beloften. Amen staat zoals met een zegel op een testament, hoewel hier met dit onderscheid, deze brief en het openbaringsboek is verzegeld in het vast en eeuwig voornemen Gods. Maar leesbaar in zijn kerk, daarom lezen wij aan het slot: "verzegeld de woorden der profetie dezes boeks niet." Hoewel velen het zouden versmaden en bespotten, "die onrecht doet dat hij nog onrecht doe, en die vuil is, dat hij nog vuil worde," beide rechtvaardigen en goddelozen worden rijp voor de eeuwigheid. "Die deze dingen getuigt, zegt: *ja ik kom haastiglijk, Amen.*" Openbaring 22.
2. "De trouwe en waarachtige Getuige"; om de onbekeerde lauwe Laodiceeërs uit Zijn mond te spuwen. Maar Zijn volk met raad, beloften en genade te onderwijzen.
3. "Het begin van de schepping Gods"; Hij is de Schepper van de natuur en de Herschepper in genade, om ook zijn laawe volk op nieuw te herscheppen in liefde en opgewektheid.

II. Laat ons nu trachten met de gemeente in Laodicéa kennis te maken.

Deze stad grensde aan Philadelphia nabij Collosse, en was zoals Rome gebouwd op zeven bergen. Volgens de geschiedenis is na verloop van enige jaren door de grote toorn des Lams, Laodicéa geheel van de Waarheid afgefallen en de stad is tot een puinhoop geworden. In Smyrna en Filadelfia was niets te bestraffen, en in Laodicéa was bij leraar en leden niets te prijzen.

De bestraffing en bedreiging is viervoudig.

1. "Ik weet uw werken." Dit zegt de verheerlijkte Immanuël die in het midden van de zeven gouden kandelaren wandelt van alle gemeenten. Maar hier in het bijzonder. Hij wordt door haar schijn en inbeelding niet misleid. Hij geeft als de waarachtige verklaring van haar staat.

2. "Dat gij noch koud zijt, noch heet"; koud is een beeld van het heidendom en een profaan goddeloos leven. Heet is een Christelijke belijdenis, met leven, geloof, liefde en warmte van binnen. Hierop heft Christus een weeklacht aan: "och of u koud waard, of heet." Dit geeft geenszins te kennen, dat een heiden en een profaan zondaar gelukkiger is dan een Christen en scheinheilige. O nee. Maar de Naam Gods wordt om praat-christenen veel meer gelasterd, en middellijkerwijs worden grote zondaars eerder tot bekering gebracht. Maar helaas, bijna-christen vindt even goed een gesloten hemel dan een openbaar atheïst.

3. "Zo dan om dat gij laauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen." O mijn geliefden, met mond-christenen en schijnvromen kunnen zelfs de oprechten niet verkeren, daar hebben zij een walg en afkeer van. Maar hoort Christus eens getuigen van het rijke Laodicéa; "Ik zal u (zoals iemand lauwwater uitbraakt) uit Mijn mond spuwen."

4. "Want gij zegt: ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geen dings gebrek." Dit maakt hun staat zo walgelijk in de ogen van Christus. Maar diep ongelukkig voor hunzelf, alle pijlen kaatsen af op het borstwapen van inbeelding en eigengerechtigheid; worden ze met Gods Woord aan hun droggronden ontdekt dat de fundamenten wel eens schudden, daar komt terstond een nietige medicijnmeester en zegt: dat is ongelooft en van de duivel.

O, mijn geliefden, onze vaders hadden wel te strijden met de Arianen, Arminianen en Pelagianen enz. Maar wij vinden in de kerkgeschiedenis geen weerga, zoals nu in het laatst van onze negentiende eeuw, waarin de Drieëenige God, Zijn werk der genade en zaligheid zo wordt verloochend. Men begint allerlei nieuwmodische kweekscholen op te richten, om elkaar het geloof te leren; en beschreienswaardig die men voor enige jaren nog als mirten uit de diepte hoorden spreken, en met Jacob hinkende en kreupel moesten voortkruipen, gaan tegenwoordig ook al met de spoortreinen de hoogte in.

En worden velen met Gods Woord middagklaar ontegensprekelijk van hun dwalingen overtuigd. Dan nemen zij de toevlucht, dat zij onmiddellijk licht moeten ontvangen, om de leugen te verlaten en de Waarheid te omhelzen. O vrienden, wat een zondige voorzichtigheid! Die staat zoals als iemand zei: ik moet licht ontvangen, dat ik niet mag vloeken, stelen, sabbatschenden, enz. Dit is niet anders als een eeuwige waarheid leugenachtig te maken. Maar hoort eens wat de waarachtige hemel-Getuige zegt: "gij weet niet dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en blind, en naakt." Dit weet Adams nageslacht niet, en het allermiste niet die op een dode historische belijdenis vertrouwen; er is geen school of Academie waar dit geleerd kan worden, daarom komt de verhoogde Immanuël, die eerst met scherpe bedreiging was gekomen.

III. Nu komt Hij als een vriendelijke Raadgever de gemeente een kostelijke raad toedienen, om van Hem te kopen, n.l. uit Zijn Koninklijk, Priesterlijk en Profetisch ambt. Drie verbondsgiften, juist tegenover de drie hoofdzonden in Laodicéa, hieruit blijkt dat ook de ware gelovigen schrikkelijk besmet waren geworden met ingebeelde rijkdom.

1. "Ik raad u dat u van Mij koopt goud beproefd komende uit het vuur, opdat u rijk moogt worden. We mogen wel vragen wat betekent het goud? Onze tijdgeest zegt: Het geloof. O ongelukkige misleiding, die van zijn geloof het goud maakt, deze worden verwaand, trots en hoogmoedig, zoals de Laodicese belijders rijk en verrijkt. Als het goud het geloof betekende zouden wij niet kunnen verklaren wat Christus ons door het kopen leren wil. Het geloof wordt overvloedig in Gods Woord door kopen afgebeeld, in het kopen staat men van wat af en ontvangt men wat terug. Het geloof verkoopt en verloochent alles om Christus deelachtig te worden, zoals wij van de schat in de akker en de Parel van grote waarde beschreven hebben.

Laat ons dit trachten duidelijk te maken, tegen het geloof van onze tijd, die houden niets voor geloof of zij moeten zeggen: *Jezus is mijn Jezus en Zaligmaker*. Maar onze Dordtse vaders hebben uit de Heilige Schrift grondig het onderscheid aangetoond tussen geloof en geloven. Paulus zegt: daar is maar één geloof, Efez. 4. Het is in de natuur een groot onderscheid of wij in een donkere gevangenis, of wij de schone hemel aanschouwen. Het zijn dezelfde ogen. Maar laten wij liever het uit de Bijbel ophelderen.

Hebreeën 12 verplaatst u in een mens, staande tussen Sinaï en Sion, waardoor de Wet en Evangelie wordt afgebeeld. Slaat hij zijn ogen naar Sinaï, naar het vuur, duisternis en het verschrikkelijk onweer, dat is geenszins een bekoorlijk gezicht, evenmin als toen Paulus in de geestelijkheid van de Wet zag, daarin wordt niets anders gezien dan hel en verdoemenis. Maar het wordt met dezelfde ogen gezien waarmee hij Sion aanschouwt. Het is evengoed geloof, hoewel niet zo vertroostend. Dit blijkt immers duidelijk in die mensen, die zo dodelijk gerust leven, dat zij niet geloven dat ze zo ongelukkig en rampzalig zijn. O vrienden, wij moeten ons eerst verloren zien zullen, wij behouden worden, eerst rampzalig en dan gezaligd, eerst in de hel en dan in de hemel, eerst bij Sinaï en dan door het zalig geloofsgezicht tot Sion geleid worden. Daar is het beproefde goud louter om-niet te koop, n.l. Christus met al Zijn Middelaarsvolheid. Hij is beproefd door Zijn bitter lijden en sterven in het toornenvuur van des Vaders wraakoefende gerechtigheid, en als beproefd goud heeft Hij niet alleen een lijdelijke, maar ook een dadelijke gehoorzaamheid verworven. Dit blijkt dat Hij over alle vijanden heeft getriomfeerd en is gezeten aan de rechterhand des Vaders in heerlijkheid. Uit dit Koninklijk ambt van overwinning ontvangen de uitverkorenen een proefhoudend geloof; niet om dit geloof tot hun goud en schat zelf te maken. O nee. Maar om door het geloof tot Christus te vluchten en zij kunnen niet rusten voordat zij van een toevluchtnemend geloof tot geloven, n.l. tot een *gelovig omhelzen* van Hem gebracht zijn. Want de oprechten zijn enkel en alleen met Christus rijk, zoals Hij hier belooft: "opdat gij rijk moogt worden."

2. "En witte klederen opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde." De rechtschapen mens in Edens hof was naakt. Maar hij schaamde zich niet, hij was naar de gelijkenis van Zijn Schepper geschapen en een beelddrager Gods. Maar gevallen zijnde, zei hij wel: "ik ben naakt", hij miste het deugdenbeeld Gods. Maar hij was niet naakt gebleven, hij had zichzelf weer bekleed. O vrienden, dit hebben al zijn nakomelingen van hun stamhoofden geleerd, duizenden belijden: "ik ben naakt", en elk bekleedt zich naar dat zijn verstand en oordeel verlicht is. Maar de Zoon van God heeft het eerste mensenpaar uit- en weer aangekleed, met de schaduwwachtige offervellen waarin de dubbele Priesterkleden werden afgebeeld. De oprechten wensen niet alleen bekleed te worden met de toegerekende gerechtigheid van Christus. Maar zij begeren hartelijk het reine deugdenbeeld des Heeren terug, en om versierd te worden met de heerlijkheid van de Zoon van God om daarin sneeuw wit voor Jehovah te verschijnen, Psalm 51.

3. "En zalft uw ogen met ogenzalf opdat ge zien moogt." Hierdoor maakt Christus de gemeente bekend, de noodzakelijkheid van Zijn Profetisch ambt, en raadt hen van Hem te kopen, n.l. door het heilbegerig en werkzaam geloof, ogenzalf om te zien. Dit beeldt ons de onmisbare verlichting van de Heilige Geest af. Die kan ons alleen het heilig Woord zuiver doen verstaan om onze wegen te verlichten, Psalm 19: 9.

Maar een opmerkzaam Bijbellezer mocht vragen waarom hier het Profetisch ambt het laatst wordt beschreven? En waarom gerechtvaardigde en geheiligde gelovigen nu nog vermaand worden om ogenzalf te kopen? En wat zij daar nu door moeten zien?

O, mijn geliefden, hier maakt Christus de tegenwoordige wijsheid van het hedendaags Laodiceesch Christendom tot dwaasheid, die spotten met Ezechiël dat hij nog dieper groef om de gruwelen des harten te leren kennen. Ze zijn rijk en verrijkt, zij heffen het hoofd omhoog en spreken lachende, wij hebben niets meer met de zonde te maken en al die nodeloze klachten. We hebben een betere weg uitgevonden dan de ouden, n.l. ze maken van hun historisch geloof hun goud en zaligmaker.

O ongelukkige zelfmisleiding, u bezit niets boven de duivelen, Jac. 2: 19. O hoort hier het tegendeel uit de mond van de *Amen, de trouwe en waarachtige Getuige*: "Ik raad u dat ge van Mij koopt ogenzalf." Waartoe? wel om te zien, en wat moeten zij daardoor zien? Dat zij waren "ellendig" zowel in hetgeen zij missen als de ellende waaraan zij onderworpen zijn. De Catechismus drukt dat uit: in een totale ellendigheid. "En jammerlijk," geheel melaats van de voetzool af tot het hoofd toe. "En arm." Ze zijn doodarm uit Eden verdreven, om met Jona te zeggen: - "ik ben uitgestoten van voor Uw ogen." "En blind," o wat al blindheid in 's Hemels wegen! Tot elke voetstap moeten zij ogenzalf ontvangen, Jes. 42: 16. "En naakt," deze kreet klonk in het Paradijs, en wanneer? Niet eerder als toen de Heere riep: "Adam waar zijt gij." O, mijn geliefden dezelfde stem moet ook tot ons komen, en met niets minder dan met Christus' ogenzalf zullen wij onszelf zaligmakend leren kennen. Deze geloofskennis gaat voorop zullen ons die drie gezegende ambten onmisbaar zijn. Het zijn gouden letteren: "u dan die gelooft is Hij dierbaar"

IV. Hierop volgt een vertroosting, gepaard met een vermaning.

A. De vertroosting luidt: "zo wie Ik liefheb die bestraf en kastijd Ik." De gelovigen in Laodicéa hadden een buitengewone scherpe bestraffing ontvangen, om uit Christus' mond uitgespuwd te worden, en het blijkt ook dat zij met bitter kruis en zware tegenheden werden gekastijd, zodat zij wel in ongeloof, vertwijfeling en moedeloosheid zouden bezwijken. O mijn vrienden, wat is het een zwaar en hoogst moeilijk werk. Als de hand des Heeren in alles tegen Zijn volk schijnt te zijn, en met Zijn gevoelige liefde geheel geweken is, om dan te geloven dat de Heere hen liefheeft. Toch is het zelfs in de natuur wel af te leiden als daar een aantal kinderen samen kwaad doen, de ouders zullen de vreemde kinderen maar laten voortlopen. Maar hun eigen zullen zij met de tuchtroede terecht brengen. Zo zegt de Heere van Zijn volk: die Hij lief- heeft wordt van Hem bestraft en gekastijd. Hierop volgt een vermaning.

B. "Weest dan ijverig, en bekeert u."

Genadeloze belijders zijn bijna overal onschuldig aan, slechts enkele kleine gebreken. Maar zij zien en horen zich zelf voorbij en passen het op anderen toe. Maar de Heere spreekt hier Zijn lauw, maar ingebeeld en verrijkt volk aan, die door Hem weer terecht worden gebracht. Als zij door Christus' ogenzalf zichzelf recht zien is het hen geen wonder dat Hij van hun lauwe godsdienst walgt en die uit Zijn mond spuwt. Dan zijn de ware gelovigen het met hun

Hoofd eens, zij walgen daar ook zelf van en spuwen die uit als een braakdrank en verfoeien die als een wegwerpelijk kleeft. De bekering die Christus eist, dat zij in plaats van rijk en verrijkt, zichzelf als ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt zullen leren kennen. Dit wordt nu nader door Hem aangedrongen in vijf onderwijzingen.

1. "Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop." De deur beeldt ons af het hart des mensen dat met koperen en ijzeren grendelen gesloten is. Door het staan van Christus aan de deur verklaart Hij Zijn teer mededogen, onafgebrokene liefde, onophoudelijke waakzaamheid, smartelijke opoffering dat Zijn gezegend hoofd met nachtdruppen was vervuld, Hoogl. 5. Dit kloppen aan de deur om binnen gelaten te worden, was een duidelijk bewijs dat er een afwezigheid van Christus was geweest. Dit kloppen geschiedt veelal door Zijn Woord, bedreigingen, vermaningen en beloften, ook wel om Zijn volk door zegeningen tot Hem te brengen. Maar afgefallen Christenen allermeeft met de roede en plagen, Psalm 89. Dit kloppen aan de deur maakt ons indachtig dat Jezus geen woonplaats begeert in het verstand of in dien mond. O nee, in het hart. Hij zegt: "geef mij uw hart", niet om het te verderven. O, dat kon Hij rechtvaardig doen. Maar Hij eist het om het te reinigen en daar zalig in te komen wonen.

2. "Indien iemand Mijn stem zal horen"; uit deze woorden van Christus blijkt duidelijk, dat het een bijzonder voorrecht is, n.l. voor een gekend getal, "indien iemand mijn stem zal horen." De schapen kennen en horen alleen de stem van de goede Herder, deze stem is onderscheiden. Dan eens bestraffende: "O Mijn volk wat heb Ik u gedaan betuigt tegen Mij", Micha 6. Dan eens wenende: "Och of gij noch bekende, ook nog in deze uwen dag wat tot uw vrede dient", Luc. 19. Dan weer onderwijzend: "O al gij dorstigen komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt kom koopt en eet, ja komt koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk", Jes. 55. Eindelijk een uitlokkende stem: "komt herwaarts tot Mij alle die vermoeit en belast zijt, en Ik zal u rust geven", Matth. 11. Op het gelovig horen volgt:

3. "En de deur opendoen." Dit geeft niet te kennen, dat dit een werk van 's mensen eigen kracht is. O nee. Maar als Christus door Zijn macht stem opent, dan kan niemand sluiten. Dan worden zij ook ten dage van Zijn heirkraft een vrijwillig volk, die de deur des harten voor Hem openzetten door hartelijke tranen, ootmoedige belijdenis over hun lauwheid en inbeelding, door geloofsuitgangen van de ziel naar Christus, door ernstige gebeden en door sterk roepen: kom in Gij gezegende Immanuël, reinigt de tempel van mijn hart; drijft de diabolisten eruit: "en schep mij een rein hart o God en vernieuwt in het binnenste van mij een vasten geest", Psalm 51. Hierna volgt een vertroosting.

4. "Ik zal tot hem inkomen"; n.l. met de dadelijke genezende kracht van Zijn ogenzalf. Deze is wel pijnlijk en bijtend, zodat de ogen van de ziel van tranen overlopen. Maar hierdoor krijgen zij een klaar en onderscheiden gezicht, niet door een verstandelijke beschouwing alleen. O, nee, hun harten worden gelovig gekneusd en gevoelig gewond, dat zij hun verfoeilijke lauwheid en walgelijke, ingebeelde rijkdom bewenen en betreuren. Door het inkomen van Christus met Zijn Goddelijk licht wordt er plaats voor Hem in het hart gemaakt. Daarom volgt er op:

5. "En Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij." Nauwkeurig opgemerkt, Christus moet Zich eerst aan Zijn volk openbaren en te genieten geven, voordat zij zich eens recht hartelijk en door een levend toe-eigenend geloof in Hem verblijden kunnen; het zalig bezoek van Christus wekt de liefde op. Als de bruid haar Liefste eens blijmoedig tot Zijn hof en zijn

edele vruchten uitnodigt antwoordt de Bruidegom, wel: "Ik ben in Mijn hof gekomen." Daar is uw begeerte en verlangen naar Mijn komst uit voortgevloeid. Hij had Zich reeds in Zijn edele vruchten, n.l. in Zijn uitgestorte genade, in haar verlustigt.

Waar Christus komt om avondmaal te houden, daar brengt Hij Zijn eigen gastmaal, n.l. Zijn brood en wijn mede. Dit zijn menigmaal zulke verrassende ogenblikken. Dit blijkt in het ongedachte bezoek van de Bruidegom: "Eer Ik het wist", werd Ik door liefde vervoerd, "zette Mij mijn ziel op de wagens", n.l. de wagens van zielsbegeerten, geloof, hoop en liefde die door Mijn onverwachte komst tot haar Mij tegemoet waren gekomen van haar. O, mijn geliefden, dan geeft de Dudaïm reuk; een plant in Kanaän, die de (geestelijke) minneliefde opwekte. Dan houden de gelovigen ook Avondmaal met hun Bruidegom. Dan is er een wederzijdse liefde. Christus onthaalt Zijn gasten door met Zijn gevoelige liefde, in hun zielen af te dalen. Dan worden zij veelal terug geleid van Sittim af, waar de Heere met hen begonnen is, en hoe zich de Heere Jezus in Zijn lijdende en verlossende liefde aan hen geopenbaard heeft, en als zij eens door de Koning in Zijn binnenkamer worden gebracht. Dan zien zij zielsverrukkend dat Hij Zich reeds van eeuwigheid in de schoot des Vaders met haar vermaakte. In zulke Avondmaalversieringen storten zij hun ganse hart vertrouwelijk voor Hem uit, "en hebben groten lust in Zijn schaduw en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet." In bruiloftstijden willen zij veelal naar de hemelse bruiloft hierboven. Maar de ondervinding bevestigt menigmaal, als zij van de strijd verlost willen zijn, dan is het zelden 's Heeren tijd. En als het Gods tijd is kan de Jordaan nog wel eens vol water zijn.

V. Daarom wordt deze brief met een driefvoudige belofte geëindigd.

1. "Die overwint." Dit maakt ons indachtig dat wij zo hardleers, vergeetachtig en afkerig zijn tot een onophoudelijke strijd. We hebben al meermalen opgemerkt, Christus heeft in geen brief gezegd, die overwonnen heeft, nee, die overwint. Daar bestaat een onafscheidbare connectie of samenbinding, te worstelen in gebeden en het zalig avondmaal houden met de Heere; tussen de goeden strijd des geloofs en het ontvangen van de kroon van de overwinning. Aan de standvastige strijders wordt beloofd:
2. "Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon." n.l. Om na de strijd met Mij te triomferen over alle vijanden in eeuwige zegenpraal, om met Mij te oordelen de twaalf geslachten Israëls, n.l. door een volkomen goedkeuring.
3. "Zoals als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon." De leden moeten zoals hun Hoofd door lijden en strijden in heerlijkheid ingaan. "Die met tranen zaaien zullen met gejuich maaien."

Tussenzang: Psalm 79: 4, 5.

TOEPASSING.

Wij mogen geliefden, tegenwoordig met Asaf wel een klacht aanheffen, dat Jacob zeer dun is geworden, zowel in getal als geestelijke magerheid, en met Amos uitroepen: "Heere Heere, houdt toch op, wie zou er van Jacob blijven staan? want hij is klein." Het rijke Laodicéa bloeit en breidt zich geweldig uit, velen willen de *modern*en bestrijden daar zij het zelf in een hoge trap zijn, want het betekent eigenlijk: nieuwerwets. Maar mocht de Heere de zestig helden Israëls eens toerusten ten oorlog, om "het bed dat Salomo heeft" te bewaken, Hoogl. 3. Dit kan geen zinspeling zijn op Christus hemelrust, de Engelen worden geen helden Israëls genoemd, en daar is ook geen schrik des nachts meer, Openbaring 21: 25. Maar de hemelse Salomo Zijn bed, is Zijn duurgekochte kerk, en het geestelijk Avondmaal

houden met Zijn geliefde Sulamith. O vrienden, het rijke Laódicea behoeft niet bewaakt te worden, dat wordt door de duivel niet beoorloofd, maar de bevindelijke Waarheid en het zalig geloofsleven en die huwelijksgemeenschap met Christus.

Laat ons deze helden Israëls eens afzonderlijk in hun ambt en roeping beschouwen.

1. "Koningen en overheden." Daaraan wordt te weinig of te veel toegekend; velen hebben tegen Gods Woord gearbeid en verblijden zich los van deze staat te zijn. Maar heeft een David, Salomo, Hiskia, Jozua en onze geachte Prinsen de kerk maar aan haar lot overgelaten; men hoort hiertegen inbrengen, ja dat waren vrome Overheden? maar als wij die missen zal dit onze schuld niet voor de Heere moeten worden. O vrienden, laat ons niet scheiden wat Jehovah in zijn Woord heeft samen gebonden. De verbondsbelofte verandert niet, "Koningen zullen Uw voedsterheren zijn, hun Vorstinnen uw zoogvrouwen", Jes. 49. "De machten die er zijn, die zijn van God verordineert, zij is Gods dienaar", om vooral niet minder de dwalingen uit de kerk, zowel as de zonden uit de maatschappij te helpen weren, en om de Waarheid en godzaligheid voort te planten. Ze draagt het zwaard niet te vergeefs", Rom. 12. Het is waar, de Overheden hebben geen macht in de kerk. Het allerminste niet in het zenden van de leraars of het bedienen van de sacramenten. Koning Saul is verworpen en Uzzia melaats geworden als zij Priesterwerk willen verrichten. Ambrosius heeft zelfs de keizer Theodosius negen maanden gecensureerd.

2. "Leraren." Deze moeten van Christus worden "geleerd ter oorlog", om het zwaard van Gods Woord te kunnen gebruiken in de strijd, en aan de "heup te dragen, om zoals een Cesar die zijn zwaard mee nam naar bed, om tegen "den schrik des nachts" gewapend te zijn. De leraars zijn helden Israëls, geestelijke worstelaars, om het bed van de innerlijke en bevindelijke Waarheid te beschermen.

3. "Ouderlingen en opzieners," deze moeten acht geven of de leraars wel met duidelijke Bijbelse kenmerken het hemelrijk sluiten en ontsluiten; aan hen is ook voornamelijk de Christelijke ban aanbevolen, om stoute zondaars het Avondmaal te ontzeggen, en om alle scheuringen, ergernissen uit de schaapskooi van Christus trachten te weren.

4. "Onrecht doende leden van de gemeente." Daar moet de tucht veelal een aanvang nemen, Matth. 18: 15. Eerst moet de een de ander vermanen, daarna aan de ouderlingen te kennen geven, vervolgens openlijk aan de gemeente en eindelijk als alle vermaningen vruchteloos zijn, worden afgesneden. O vrienden, daar zal waarschijnlijk nog al wat moeten gebeuren, als Christus kerk eens weer met zulke helden Israëls zal versierd en gezegend worden. Och, dat er geen stilzwijgen mocht zijn, want bij de Heere zijn alle dingen mogelijk.

Laat ons trachten enige bakens op te richten tot waarschuwing.

1. De zondige verbroedering. Dit is Nederlands hoofdzonde. Het schijnt dat het oude Oranjebloed uitsterft; namen van maten, gewichten, landerijen enz. moeten in de Franse taal worden uitgedrukt. We zouden zeggen: hoe kunnen 's lands Overheden vergeten de bloeddorst van Rome en Parijs, de tachtigjarige oorlog, de Bartholomeusnacht en hoe Spanje's koning tachtig duizend kronen beloofde aan degenen die onze vrome Prins Willem de Zwijger, Vader van ons Vaderland vermoordde. De zondige verbroedering met het Pausdom en alle dwalingen worden thans helaas, liefde genoemd. Hiertegen heeft de Heere zo gewaarschuwd in Zijn Woord; ziet eens, Hij had de heilige linie van Seth afgezonderd. Maar toen zij Kains geslacht, de kinderen van de mensen aanzagen, dat zij schoon waren en zich uithuwelijkten, toen volgde de verschrikkelijke zondvloed, Gen. 6.

2. De zonden van hoogmoed; ons land moet de modes uit Parijs ontvangen. De rijken van de aarde gaan in afschuwelijke hoogmoed voor en de mindere standen volgen. O vrienden, als wij ons niet vernederen, zal de Heere ons uit Zijn mond spuwen. Alle standen, handwerken, zuchten en kwijnen reeds, velen willen en gaan het oordeel Gods ontvluchten naar Amerika. Maar ach, wie kan Gods gramschap ontlopen? Zij nemen hun schuld, zonde en boos hart mee. Me dunkt het moet toch wat zijn buiten God op te trekken om wat kostbaarder spijs voor het lichaam, naar een land waar de vromen zitten te zuchten en waar de Waarheid en Godsvrucht gemist wordt.

3. De zonden van ontucht schreeuwen naar de Hemel om wraak; het is bijna een gewoonte en geen schande meer de ontijdige samenkomsten voor het huwelijk. Gaat met opmerking na, zulke huwelijken liggen onder Gods ongenoegen, en niet weinig worden van achteren de wrange vruchten er van ondervonden. Och, dat de Heere onze overheden Zijn Geest moge schenken om dit kwaad tegen te gaan.

Ik heb gelezen, dat op het volkrijk eiland Chios in Griekenland in zevenhonderd jaar geen hoererij óf overspel bekend was. Wij mogen met David wel uitroepen: "waterbeken vlieten uit mijn ogen, omdat zij Uw Wet verlaten", Psalm 119.

4. Liefdeloosheid omtrent de zuivere Waarheid. Velen kenmerken zich dat zij de echte moeder niet zijn van de levende Waarheid, zij stemmen door daden toe dat ze doorsneden en gedood wordt. Mijn geliefden, leest eens in Sions worsteling van Fruijtier, wat die getrouwe wachter en ziener reeds over Nederland voorspeld heeft, dat de Waarheid zou zeggen; ik word hier zo mishandeld en vervolgd, ik ga dit land verlaten. Daarop zegt Godsvrucht: dan ga ik mee; en Nathanaël of de Oprechtheid kan geen van beide missen, zij zijn drie lieve en nauw aan elkaar verbonden zielevrienden. Het gaat hiermee zoals Bunyan *de Vreze Gods* beschrijft, die was hoog geschat toen Immanuël in de stad Mensziel woonde. Maar toen Vleselijke gerustheid de inwoners had verleid, was hij een oud, vergeten en veracht man.

5. Ingebeelde rijkdom. Hiertegen waarschuwt de Zoon van God uitdrukkelijk in de gelijkenis van de rijke dwaas, waarin ook tegen de onvergenoege en onverzadigde hebzucht van de aardse rijkdom wordt gewaarschuwd. Maar hoofdzakelijk wordt in deze rijke dwaas het Laodicesche christendom afgebeeld, want hij spreekt tot zijn ziel: "Ziel gij hebt veel goederen, neem rust, eet, drink en zijt vrolijk." Ach zulke genadeloze belijders wassen zoals Jona's wonderboom, in één nacht op. Augustinus vraagt wat dunkt u als iemand van dood arm terstond schatrijk wordt? Wel, u zou antwoorden die is er niet eerlijk aangekomen." Ach vrienden, laat u toch waarschuwen, u draagt twee zielsmoorders in u om, vleselijke gerustheid en eigenliefde, deze verleiden u dat u met valse munt zonder tranen, zuchten en strijd op de eeuwigheid aan wandelt. U hebt immers Gods Woord en de bevinding van de Bijbelheiligen tegen. Hoor eens wat de mond van de Waarheid zegt: wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt;" en nogmaals "velen zoeken in te gaan", let wel: geen zorgelozen, nee, zoekers, of zoals ze thans genoemd worden ontwikkelden. Maar Christus zegt: "vele (zeg Ik u) zullen zoeken in te gaan en zullen niet kunnen", Luc. 13.

Wij kunnen wel denken. Het was wat voor Adam en Eva als dieven uit het Paradijs uitgedreven te worden. Maar het zal wat anders zijn te verwachten in te gaan, en dan voor eeuwig buiten het hemels Paradijs gesloten te worden. Maar het is nog de welaangename dag. Christus roept nog: "Ik raad u dat gij van Mij koopt ogenzalf", om uw klatergoud en

eigen-lievende godsdienst als schade en drek te verwerpen, om door het geheel naakt en arm gemaakt geloof in Jezus Christus gevonden en rijk gemaakt te worden voor de eeuwigheid.

Wij moeten vooral niet vergeten, dat de verheerlijkte Immanuël in deze hemelse brief een walg en afkeer had van de ingebeelde rijkdom van de ware gelovigen in Laodicéa. Dit afschuwelijk en eigen-lievend kwaad ligt in alle Adamskinderen. Christus waarschuwt tegen de valse leraren, die met hun bekoorlijke leer de mensen rijk maken, "(indien het mogelijk ware) ook de uitverkorene zouden verleiden", Matth. 24. Paulus zegt dat ook de Galatiërs daardoor waren betoverd. Hierdoor maakte de Heilige Geest ons indachtig dat dit een duivelse betoverende leer is; hierover was reeds de strijd tussen Michaël de Archangel (n.l. Christus en de duivel), de oude listige slang wilde dat het lichaam van Mozes niet begraven en verborgen zou blijven. We hebben oneigenlijk door Mozes' lichaam de Wet en ceremoniedienst te verstaan. Nu is het een list des duivels dat mensen zich aan wettische plichten en uiterlijke ceremoniële vormen zullen vasthouden, zoals de Galatiërs. Dit maakt geruste, rijke en ingebeelde Christenen. Maar wij lezen een wonderlijke en geheimvolle gebeurtenis, dat de Heere zelf Mozes begraven heeft.

Zie hierin, mijn geliefden, dat het alleen een werk Gods is, Zijn volk te onderwijzen, om van de onbarmhartige Priester en Leviet geen hulp te verwachten. Maar het is vanouds geloofd, dat de Heere Mozes na de begrafenis weer heeft opgewekt, omdat Mozes met Elias op de berg Thabor met Christus hebben gesproken. Dit maakt ons indachtig als de uitverkorenen aan de verbondseis van de Wet gestorven zijn, "doet dat en gij zult leven." En dat in de levende kinderen Gods de Wet opnieuw herleeft als een richtsnoer en regel van dankbaarheid, en deze dragen een onmisbaar kenmerk, dat ze niet rijk en verrijkt zijn. O nee, de Wet is een spiegel die niet misleidt, gelukkig die zich daarin veel gaat beschouwen.

O vrienden, wij dragen allen het buskruit van eigenliefde bij ons en worden van buiten zeer gemakkelijk aangestoken. Toen Petrus zei: "al moest ik ook met U sterven, zal ik U geenszins verloochenen." Deze vlam van hoogmoed stak zijn metgezellen in de brand, "Desgelijks zeiden ook alle discipelen." Wie het om oprechtheid te doen is, mag wel met de gehele wapenrusting aangedaan zijn, om de fijne bij-einden en heimelijke bedoelingen van het vromen eigen ik te beoorlogen. Israël kon beter de reuzen en Enakskinderen verslaan dan de listige Gibionieten met verschimmeld brood en versleten klederen. De gelovigen willen menigmaal pronken met verouderde bevindingen om daarmee rijk en gerust voort te leven.

O mijn geliefden, in voorgaande gemeenten was veel te bestraffen. Maar waar zullen wij in de oceaan van Gods Woord een weerga vinden van bedreiging aan gelovigen: "Ik zal u uit Mijn mond spuwen!" En waarom? wel omdat zij rijk en verrijkt waren. Daarover heft Christus een klaaglied aan "och of gij koud waart," dat ge uw koudheid zat en betreurde; "of heet" dat u nog hongerde en dorste naar leven en warmte. Deze harde bestraffing was uit liefde tot de gelovigen, daarom zegt "de waarachtige Getuige: "Ik raad u dat ge van Mij koopt.. ogenzalf opdat ge zien moogt." En wat moesten zij zien? Dat zij "ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt waren." Daarin had de verheerlijkte Immanuël een welgevallen. Maar daartegenover een walg van ingebeelde rijkdom. Laat ons trachten deze afzonderlijk te onderzoeken.

1. "Ellendig." De geestelijke ellendestaat is, als met iemand, die vol pijn is, ja zich dodelijk ziek gevoelt, en daarover kermt en klaagt. Mogelijk zijn er onder u, geliefden, die het gaat zoals mij in mijn jeugd. Als de vromen zo klaagden over hun zonden dacht ik dat zij zo goddeloos gezondigd hadden, ja nog in die zonden voortleefden. Ach, wat is de mens toch blind voor het ontdekkend werk van de Heilige Geest, wat is het ellendige volk van God een verachte fakkel bij degenen die rijk en verrijkt zijn. Maar ach, vrienden, luistert eens naar

het kermen van uitmuntende kerkjuwelen. Van de man naar Gods hart wordt gezegd: "deze ellendige riep (en wat volgt er op) de Heere hoorde," Psalm 34. Een Jesaja was vol "wonden, striemen en etterbuilen." Jeremia riep: "mijn ingewand, mijn ingewand, o, wanden mijns harten." De verloren. zoon: "ik verga van honger." En Paulus: "ik ellendig mens wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods!" De liefelijke in Psalmen heeft in zijn laatste zwanenzang gezongen, dat Jehovah recht doet en hoort, "den ellendigen en die genen helper heeft," Psalm 72. En die gans ontbloot zijn van deugd, gebed, zucht en traan, - daarheen wendt zich de eeuwige Jehovah, om het kermen Zijner gevangenen te verhooren. Hoor eens treurige Sionieten, "dat zal beschreven worden voor het navolgende geslacht," Psalm 102.

2. "En jammerlijk." Deze naam is ontleend aan een jammervolle patiënt, van wie men het hoofd omdraait, om het smartvolle er niet van te kunnen aanschouwen. Zo'n afzichtelijk schepseltje was dat walgelijk kindje op het veld, Ezech. 16. En die reiziger van Jeruzalem naar Jericho, die daar aan de weg half dood in zijn bloed lag te wentelen. De Arminianen zeggen, halfdood, ja zijn lot was nog niet bepaald voor de eeuwigheid. Maar geheel totaal geestelijk dood buiten Jezus liefdesarmen; die deze jammervolle en bijna stervende voor zijn rekening nam, en de eerste nacht teer bewaakte zoals een doodziek mens. Luc. 10. Maar ach, geliefden, waar zullen wij ze vinden, die zich zelf zo walgelijk hebben leren kennen. Maar zij kenmerken zich duidelijk. Dezulken zullen zoals de pauw hun pronkveren niet zo wijd uitbreiden. A aanschouwt eens twee reformateurs, lievelingen in de genade, een Ezra en Daniël. Maar geen van beiden durfden het hoofd opbeuren. O nee, met niets minder wordt deze zielsgestalte gewerkt, of de Heere! Heure 1 moet zijn verbondsbelofte komen vervullen, "gij zult een walging van uzelf hebben", Ezechiël 36.

3. "En arm"; Chrysostomus zegt. Dit was Christus eerste predicatie; "zalig zijn de arme van geest", en in Zijn Testament gemaakt tot erfgenamen van "het Koninkrijk der hemelen." Maar geliefden, de ervaring heeft mij bevestigd, dat velen de geestelijke armoede gestolen hebben; zij groeien in het hoofd in kennis maar niet in het hart. Maar zij maken zich voor Gods arm volk spoedig kenbaar, eer zij het weten, dat zij buiten hun hart spreken, zoals een dief verspreekt hij zichzelf. Salomo zegt: Er is een die zichzelf arm maakt en heeft veel goed", Spr. 13. Maar als iemand uitwendig armoedig en broodgebrek heeft, die kan zijn armoede niet vergeten, men zal hem uit gevoel des harten zijn armelijke toestand horen meedelen aan anderen. De mensen worden veelal niet in een korte tijd doodarm. Bunyan schrijft van *Kleingeloof*, die dacht eerst met zijn gestalten en werkzaamheden zijn pelgrimsweg voort te zetten. Maar toen Flauwheid, Wantrouwen en Schuld hem beroofden en naakt uitkleden, toen begon hij erbarmelijk te zuchten en moest bedelende de weg reizen. O vrienden, die geen kwadrant-penning meer bezit en met de verloren zoon uitroept; "ik verga van hoger", die kloppen zoals Christus zegt: onbeschaamd aan de hemeldeur, hij laat zich niet van de deur afzetten. Hij houdt met tranen en zuchten aan om de aalmoezen van vrije genade te ontvangen.

Laat ons uit velen slechts twee voorbeelden bijbrengen, die verstand van geestelijk bedelen hadden. Zie eens Efraïm nadat hij zichzelf was bekend geworden, op de heup van schaamte klopte. We lezen van geen sierlijk of lang gebed van hem. Maar wat zegt de Heere: "hij is Mijn een dierbare zoon, een troetelkind. Mijn ingewand rommelt over hem, Ik zal Mij zijner zeker ontfermen." Hoor eens Daniël hoe hij uit de diepte opkomt en de schuld en zonden van Israël op zich laadt. Daarom, het is onverklaarbaar die zich vrijmaken of voorgeven vrijgemaakt te zijn van de schuld van kerk en vaderland. O nee, hoort eens Jeremia, Ezechiël en Daniël, zij plaatsen zich bovenaan, aan een rebellerend volk; zij waren schaamrood hun

aangezichten op te heffen. Daniël kon niets in zich vinden dan schuld. Maar zulke bidders zetten de vrije genade de kroon op het hoofd. Hij pleitte alleen op Gods grote en rijke barmhartigheid, en in zijn gebed, met opmerking beschouwd, spreekt hij elke Persoon in het huishoudelijk werk van de genade bijzonder aan: O Heere hoort! O Heere vergeeft! O Heere merk op en doet het!" En wat zegt de Drie-enige Jehovah: houdt maar op Daniël met bidden? O, nee, "gij zijt een zeer gewenst man." Werd hij geprezen om zijn gepast en geordend gebed? Geenszins. Maar zijn geloofsgezicht was naar Jeruzalem, waar de Messias werd afgeschaduwd, en het vuur van het avondoffer. Waar eens terzelfder ure de Zoon van God gestorven is, Dan. 9.

4. "En blind"; het leven van de genade is een paradox. Blind naar het lichaam is betreurenswaardig, en blind naar de ziel in zichzelf is een hemels geschenk. Het schijnt wonderlijk dat Christus zegt: "Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat die zien blind worden." De deugdrijke Farizeeën en wijze schriftgeleerden zeggen: "wij zien." De Zoon van God zegt: "zo blijft dan uw zonden." Maar gelukkig zij die door Christus' ogen zelf in zichzelf zijn blind geworden. Zulken zijn de onderwerpen van Jehovahs verbondsbelofte: "Ik zal de blinden leiden door wegen en paden die zij niet geweten hebben", Jes. 42. Velen in de natuur verliezen langzaam hun gezicht. De oprechte pelgrims hebben in het begin nog zoveel fakkel- en lantaarn- licht bij zich, dat met verloop van tijd verdooft, totdat zij eindelijk moeten uitroepen met David: "het licht mijner ogen is geweken", Ps. 38.

5. "En naakt." Onuitsprekelijk gelukkig die uit vrije liefde is opgezocht, en voor Gods aangezicht met zijn hart uitroept: "ik ben naakt." Adam is met Eva geheel naakt in het huwelijk getreden, de Immanuël Gods wonderzoon kleedt Zijn uitverkoren bruid naakt uit om haar met Zijn eigen klederen te versieren om daarin met haar in het huwelijk te treden. De Zoon van God belooft in deze brief Zijn Avondmaalvierders "witte klederen"; een zinspeling op de Oosterse bruiloften. Daarbij was een kleedkamer waar de gasten eerst uitgekleet en daarna met enerlei kleren werden versierd, om in gelijke eer aan de ronde tafel aan te zitten. Hierdoor onderwijst Christus Zijn bondvolk, dat tot elke geestelijke Avondmaalsviering nieuwe bruiloftsklederen moeten ontvangen worden, om voor sleurdienst bewaard te blijven. De Bruidegom zorgt in het Heilige Avondmaal eerst voor Zijn eigen eer, "doet dat tot Mijner gedachtenis", daarna tot versterking en onderlinge liefde van de bondgenoten.

Wij kunnen niet voorbij geliefden, u opmerkzaam te maken, dat veel Christenen er minder kwaad in zien "het gebodene na te laten dan het verbodene te doen." Ook vooral met betrekking tot het Heilige Avondmaal. Daar hoort men helaas, weinig klachten over, men hecht meer waarde aan de doop dan aan het Avondmaal. O treurige scheiding dat Christus heeft samen verbonden, en in de laatste nacht van Zijn leven zo dringend aanbevolen.

In deze laatste brief van de verheerlijkte Immanuël worden wij ook noch opmerkzaam gemaakt, om onze volkomen troost en behoude niet te eenzijdig te gronden, n.l. dat wij zijn ellendig jammerlijk, arm, blind en naakt. Let eens aandachtig op, de Drieënige God is Eén in Wezen, zo kan de ene Persoon niet werkzaam zijn waar de ander buitengesloten is. Als nu de volzalige Jehovah met zijn ontdekkende genade intrek neemt in Zijn uitverkoren volk, dan beginnen ze te treuren, wenen en rouwklagen. Dan smaken zij reeds in die boetvaardige zielstranen zaligheid. Als uitvloeiselen en mededeling van de Goddelijke natuur, 2 Petrus 1. Daarom zegt Christus niet van de armen, treurigen enz., zij zullen zalig worden; nee, "zalig zijn" de armen, treurigen enz.

Maar haar wordt groter zaligheid beloofd. Zo kunnen de oprechte Sionieten niet volkomen getroost worden uit de eerste beginselen van het werk Gods in hun ziel. Ze worden eerst

door Christus ogenzalf ellendig, jammerlijk enz. om door Christus gezaligd te worden. Het rijke maar dode Laodicéa heeft tegenwoordig haar boog sterk gespannen met ontelbare beloften, om alle ellende, armoede en klachten uit te roeien en zich eenzijdig te troosten met Jezus' rijkdom, waar zij nooit door de Heilige Geest het onderwerp van gemaakt zijn. Maar het behoort bij de aanvang en voortgang bij elkaar, zoals de moedermaagd zingt: "rijken (hetzij bekeerd of onbekeerd) heeft Hij ledig weggezonden," Luc. 1. Maar degenen die door genade arm in zichzelf worden gehouden, dezen gevoelen zich gelukkig wanneer zij met Christus Avondmaal. mogen houden. Degenen die het geloof tot hun goud en zaligmaker hebben aangenomen, zijn rijk en kunnen buiten een geestelijke huwelijksgemeenschap getroost leven.

O, mijn vrienden, gaat uw ziel uit naar de zalige nabijheid van uw ziels Bruidegom? Dan zijn dat onfeilbaar bewijzen dat Hij Zelf het leven van de genade in u komt onderhouden. O, wat zal het eerlang een verwisseling zijn!.

Wij besluiten onze overdenking van deze brief met Christus woorden: "die oren heeft die hore." De strijd zal spoedig volstreden zijn, om geroepen te worden tot het avondmaal van de bruiloft des Lams, om aan te zitten aan de ronde tafel in heerlijkheid, waar alle hoeken van afstand voor eeuwig zijn weggenomen. Amen.

Nazang Psalm 45: 7.

9. DE LEEUW UIT DE STAM VAN JUDA

Tekst: Openbaring 5:5

“En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie de Leeuw Die uit de Stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken”.

Voorzang Ps. 130:3, 4.

Geliefde toehoorders,

De Joodse kerk komt in dit godvruchtig lied, Psalm 130, voor in een donkere nachtwaak voor de morgenstond van het Nieuwe Testament. Het Israël Gods verlangt verlost te worden "uit de kuil daar geen water in is," nl. van de ceremoniële banden en nachtschaduwen, waar geen leven of zaligheid in gesmaakt werd, Zacharia 9:11. En als heilbegerige morgenwachters reikhalsden zij dat de Zon der Gerechtigheid mocht opgaan, Maleachi 4. Maar wij worden door deze profetische beloften geleid naar onze tegenwoordige tijd, nl. de laatste nachtwaak: als het deksel zal weggenomen worden, dan zal de Heere Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden. Die morgenstond schijnt aan te breken.

De Zoon van God heeft in de gelijkenis (Matth. 25) van de vijf wijze en vijf dwaze maagden, ons op duidelijke voortekenen opmerkzaam gemaakt die Zijn gezegende komst tot Zijn kerk vooraf zullen gaan; nadat de Heere het Pausdom, nl. de schijnvriend zonder bruiloftskleed, buiten Zijn kerk heeft gesloten door de heerlijke Reformatie, (Matth. 22).

Sinds die tijd hebben de vromen heilbegerig uitgezien naar het duizendjarig rijk. *Voor en na Wilhelmus à Brakel hebben velen met hem de tijd te kort bepaald, omreden het geloof de begeerde zaken zo nabij vertoont; en daarbij komt dat duizend jaar bij de Heere zijn als de dag van gisteren.*

Maar wij moeten op Christus voorspellingen acht geven, die wij nu maar brengen zullen tot vijf.

1. Daar zullen voorafgaan verschrikkelijke oorlogen, pestilentiën, hongersnood en aardbevingen.

De koning der aarde maken zich tegenwoordig gereed om met hun wapenen Gods raad uit te werken in die Joodse landen, om te voltrekken hetgeen in den hemel nog staat opgetekend: "Zijn bloed kome over ons en onze, kinderen."

“En vele valse profeten zullen opstaan en zullen er velen verleiden,” dat zijn die ijvervolle wachters die Jezus' bruid slaan, wonden en de sluier van de bevindelijke Waarheid en de geestelijke kleinheid en ootmoed, willen afnemen, Hooglied 5. O, vrienden het rijke Laodicéa zijn nu helaas de kwade dienstknechten die eten en drinken en gaan vrolijk op de hemel aan! Dezen, zegt Christus, zullen vooraf Zijn dienstknechten, het arme volk van God, beginnen te slaan, Matth. 24.

2. "Alsdan zal het Koninkrijk der Hemelen gelijk zijn aan tien maagden". "Als dan", niet in de oordeelsdag, dat lezen wij aan het slot van dit hoofdstuk. O nee, ten jongsten dage zal niet meer tot de dwaze maagden worden gezegd: "gaat liever tot de verkopers", dan is de genadetijd voorbij. De geleerde **Vitringa** heeft verklaard, dat voor Christus' komst de zichtbare kerk in partijen zou verdeeld zijn: elke maagd verbeeldt een kerkgenootschap. Dit zien wij thans helaas vervuld. Het geroep vermenigvuldigt: "ziet hier is de Christus". De Zoon van God zegt: "Ziet, Ik heb het u voorzegd". Matth. 24.

3. "Als nu de Bruidegom vertoefde werden zij allen sluimerig en vielen in slaap". O vrienden, onze tegenwoordige sluimer- en slaapziekte kent geen weerga. Hoewel vele wijze maagden door de dwaze worden verleid en zich inbeelden dat wij een ijverig en bloeiend Christendom beleven; maar de weinigen te Sardis roepen uit: O, wat al dodige, beklagenswaardige en hardslapende tijden die ons van alle zijden omringen! Christus maakt ons opmerkzaam dat deze jammervolle slaapziekte bij *de leden* zou beginnen.

De volgende gelijkenis ziet meer op de leraren tot waarschuwing als de gemeente begint te slapen, dat het gevaarlijk is; dat de dienstknechten dan wakende blijven. Daarom lezen wij: "als nu de Bruidegom vertoefde". Gelijk wij hebben opgemerkt, *na* de verwachting en 't verlangen van onze vrome voorvaderen, daarna "wierden zij allen sluimerig en vielen in slaap". En velen worden ongelukkig door den tijdgeest in slaap gewiegd en met rijke droombeelden ingenomen.

4. "En te middernacht geschiedde een geroep: ziet de Bruidegom komt, gaat uit Hem tegemoet". O vrienden, laat ons aandachtig horen, dat de Zoon van God voorzegt, dat voor Zijn komst tot Zijn kerk een middernachtelijke duisternis zal voorafgaan, n.l. van verregaande onkunde in de geestelijke geheimen van Gods Woord, en een diep slaap van zorgeloze gerustheid. Dit zijn thans twee hoofdkwalen die een doodswezen over de zichtbare kerk verspreiden.

5. Eindelijk slaan wij gade, dat Christus ons op één bijzonder tijdperk in Zijn Koninkrijk opmerkzaam maakt, door het woord "Als dan", ons terugwijzende naar hoofdstuk 24. "En leert van de vijgenboom deze gelijkenis: "Wanneer zijnen tak nu teder wordt, en bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is". De vijgenboom was een beeld van de Joodse kerk, die de Heere op een vette heuvel in Kanaän geplant had, Jes. 5. In de dagen van Jezus' omwandeling op aarde hongerde hij reeds om daarvan de vrucht te eten. Doch helaas, Hij vond daar niets op dan bladeren van wettische plichten en ceremoniële plechtigheden, "Want het was de tijd der vijgen niet", Marcus 11 : 13.

Merkt wel op, van de algemene bekering van 't Joodse volk, slechts een enkele werd toegebracht, gelijk een vroegrijpe vrucht voor de zomer", Jesaja 28:4. De hemelse Hovenier zegt: "Ziet, Ik kom nu drie jaren zoekende vrucht op dezen vijgenboom, en vind niet, houw hem uit", Lucas 13. Het vonnis werd hier reeds uitgesproken: "de bijl aan de wortel der bomen gelegd," Mattheus 3. Doch de Wijngaardenier Christus zegt: "laat hem ook nog dit jaar totdat Ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben", n.l. door de Wet behouwen om klaagliederen over hen te zingen, en lieflijk op de fluit des Evangelies gespeeld met beloftenissen. Indien dit vruchteloos is, "zo zult Gij hem namaals uithouwen". Dit is na verloop van veertig jaren geschied. De Zone Gods vermaant ons ernstig om daar niet overheen te lezen, (die het leest merke daarop) Marcus 13 :14. Daniël had reeds voorspeld: "Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, staande daar het niet behoort", n.l. de Romeinen. Deze behoorden volgens de Goddelijke Wet niet te staan in Jeruzalem en in de heilige Tempel, doch vanwege der Joden verharding en zonden, werden de Heidenen als roofzuchtige arenden gebruikt om het dode lichaam van de Joodse kerk uit te roeien, Matth. 24 : 8; en de onvruchtbare vijgenboom uit te houwen. "En de kwade landlieden een kwaden dood aan doen, en Hij zal de wijngaard aan andere landlieden verhuren", n.l. aan 't Heidendom, Mattheus 21:41. Toen heeft Christus de vloek uitgesproken: "uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid", Matth. 21:19.

Maar het woord "eeuwigheid" sluit niet altijd de eindeloze eeuwigheid in. Van vele schaduwwetten lezen wij: "dit zij u tot een eeuwige inzetting", n.l. de eeuwen van het Oude Testament. Alzo ligt Christus' vloek over Israël; die heeft nu bijna al negentien eeuwen

geduurd, dat allen verloren zijn gegaan, slechts enkelen uitgenomen.

Doch wij hebben in onze voorgaande leerrede gezien, 'zij blijven evenwel beminden om der vaderen wil', Rom. 11. Daarom zijn zij tot op den huidigen dag een afgezonderd en kenbaar volk.

Er wordt vermeld dat Julianus de Afvallige met alle macht Jeruzalem wilde herbouwen om Christus' profetie leugenachtig te maken, dat het eeuwen lang 'tot een woonstede der draken zou zijn.' Maar wie kan Gods macht weerstaan? Hij heeft door vuurpijlen en 't openen van de aarde 't werkvolk verteerd.

Doch nu is het al jaren en in de laatste tijd met vlijt herbouwd. Zodat uit dit alles duidelijk blijkt dat de vijgenboom begint uit te botten, in hoop dat de zomer nabij is, van Christus gezegende komst tot Zijn kerk. Maar geen lichamelijke komst van de verheerlijkte Immanuël om duizend jaren op aarde te zijn, gelijk de Chiliasten drijven. O neen, maar een ruime uitstorting van Zijn Geest en genade, tot wegneming van onze middernachtelijke duisternis, en tot leven en vruchtbaarheid van de kerk. Dan zal het vrome volk huppelen van ziele vreugde en uitroepen "Komt mijn Liefste, laat ons uitgaan.... naar de wijnbergen of de wijnstok druifkens voortbrengt en de granaatappelbomen uitbotten, Hooglied 7.

Maar mijn geliefden, wij moeten nog terugkeren tot onze gelijkenis, om kortelijk de geestelijke leringen toe te lichten.

Vooreerst de *overeenkomst* van de wijze en dwaze maagden, dat zullen wij maar aanstippen.

Zij droegen samen den naam van maagden, afgezonderd van openbare dwalingen.

Zij waren samen metgezellen en hielden gezelschap onder elkander.

Zij hadden enerlei lampen, n.l. in belijdenis en leefden in kerkgemeenschap.

De dwaze maagden hadden zowel olie in de lampen als de wijzen, n.l. algemene gaven van de Geest.

De lampen van de dwazen waren evengoed brandende in ijver, godsdienst en wandel.

De dwazen hadden met de wijzen kennis aan de Bruidegom.

Er bestond een overeenkomst van verlangen, om samen de Bruidegom op te wachten.

Er was ook een overeenkomst in afwisselende gestalten van sluimeren en slapen.

Er was nog een overeenkomst in werkzaamheid, zij bereiden samen hare lampen.

Eindelijk de wijzen verdachten de dwazen niet, zij begeerden samen bruiloft te houden.

O, vrienden, wat kunnen genadeloze belijders in schijn nabij aan 't Koninkrijk Gods komen!

Daarom luidt des Heeren Woord: "doorzoekt uzelf nauw, ja doorzoekt nauw", Zefanja 2.

Laat ons nu *het groot verschil* aantonen.

De dwazen droegen alleen de naam van maagden, omdat zij niet tot het Pausdom behoorden. Haar dwaasheid bestaat dat zij heimelijk vertrouwen op hare lampen, n.l. op hare belijdenis, gevuld met olie van gaven, plichten en kerkijver. Maar ach geliefden, in verdrukking en geloofsbeproeving wordt het openbaar bij wie de genade-olie ontbreekt. "De dwazen zeiden tot de wijzen: geeft ons van uw olie, want onze lampen gaan uit". Zij openbaren alweer hun dwaasheid dat zij naar de vromen vluchten; gelijk thans helaas naar de predikanten. Doch de wijzen betoonden hare wijsheid, zij zeiden: "gaat liever tot de verkopers", n.l. tot de Drie-enige Jehovah. De dwazen, ofschoon maagden genoemd, ware van binnen niet van 't Pausdom gezuiverd, dat zij de wijzen tot voorbidders begeerden, of om haar genadeolie mee te kunnen delen; "maar niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen, hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven, want de verlossing hunner ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden", Psalm 49.

De wijze maagden bezitten de kracht van haar naam "maagd", dat betekent 'verborgen', zij

dragen *inwendig* het deugdenbeeld Gods. Die verborgen reine maagden hebben met een kuise liefde haar Bruidegom volmaakt lief en volgen "het Lam waar Het ook henen gaat", Openb. 14. Om gelijk Mozes, liever met Gods volk de versmaadheid van Christus te lijden dan de genietingen van 't rijke Egypte. Zij dragen de naam van wijze maagden omdat zij olie in haar vaten hadden meegenomen. Hoewel voor een tijd mee geslapen, ja door zielsduisternissen onderdrukt, de olie der genade komt en drijft toch altijd weer boven. Daardoor bezitten zij de wijsheid der rechtvaardigen, om uit Christus volheid "te ontvangen genade voor genade". Dit wordt in een profetisch gezicht vertoond dat uit Hem de zevenvoudige gaven van de Heilige Geest neerdalen in de uitverkoren maagdenkerk, zodat haar lampen zelfs in de aller donkerste nachten niet uitgeblust kunnen worden, maar tot in alle eeuwigheid zullen branden, Zach. 4.

Eindelijk hebben wij nog kort gade te slaan de komst van de Bruidegom. De wijze maagden waren gereed, n.l. door Christus' gerechtigheid, "zij gingen met Hem in tot de bruiloft en de deur werd gesloten", n.l. in de zalige feestvreugde *van de heerlijke kerkstaat* "van de bruiloft des Lams", Openbaring 19. Dan zal de deur voor alle vervolgingen en ketterijen gesloten worden. Daarna kwamen en riepen de dwaze maagden: "Heere, Heere, doe ons open". O vrienden, wat wordt in tijden van oordeel het grote onderscheid gezien. Het vlees van 's Heeren lievelingen kan er wel eens voor schrikken, toch blijft er een heimwee van verlangen naar. Maar de dwaze maagden zullen dan als kaf van de dorsvloer buiten gesloten worden. Ik heb wel eens tijdgelovigen bij 't naderen van de dood wanhopend horen uitroepen: "onze lampen gaan uit"! O, wat zal het eenmaal zijn voor eeuwig buiten gesloten te worden! Laat ons nu met deze korte inhoud van de gelijkenis overgaan tot onze gekozen tekstwoorden.

Tekst. Openbaring 5 : 5.

"En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet, ziet de Leeuw De uit de stam van Juda is, de wortel Davids heeft overwonnen, om het boek te openen en zijn zegelen open te breken."

Na het schrijven en verzenden van de zeven brieven, werd aan Johannes door een deur aan de hemel de strijdende kerk vertoond, gelijk kapittel 12:7 "daar werd krijg in de hemel, Michael (n.l. Christus) en de Draak krijgden", enz. Dit geschiedt niet in de hemel, maar de strijd op aarde wordt geregeerd naar het *Raadsbesluit des hemels*.

Laat ons vooraf letten op de zes aangetekende zinnebeelden.

1. "En ziet, daar was een troon gezet in de hemel; en van de troon gingen uit bliksemen en donderslagen en stemmen"; tot verschrikking en verdelging van de vijanden. "En zeven vurige lampen brandende voor de troon, welke zijn de zeven Geesten Gods", tot licht, leven en blijdschap van de kerk.
2. "En daar zat Een op de troon"; n.l. God de Vader omringd met een regenboog die bij donkere wolken zijn heldere kleuren vertoont tegenover de zon. Alzo verenigen zich en stralen de deugden Gods af in Christus, de Zon der gerechtigheid, Jes. 54 : 9, 10; Openb. 10 : 1.
3. "En voor de troon was een glazen zee, kristal gelijk"; dit geeft ten eerste te kennen de broze, onbestendige en vergankelijke wereld. Ten andere, de strijdende Kerk; gelijk in de zee zich ook alle monsterdieren bevinden, zoo zouden er onder Gods wijze toelating, uit de kerk bittere, verslindende vijanden opkomen, Openbaring 13:1, die de ware leden met vuur van ketterijen of met het zwaard zouden vervolgen Openbaring 15:2. Ten derde, de

kristallijnen zee in Gods kerk was ook een zinnebeeld van Christus' heilfontein, en de stromen van de Heilige Geest, 'welker beekjes de stad Gods verblijden' Ps. 46.

4. "En rondom de troon waren vier en twintig tronen, met vier en twintig ouderlingen, bekleed met witte klederen, en zij hadden gouden kronen op hun hoofden." Dit zijn de uitverkorenen, de verzegelden en vrij gekochten uit het Oude en Nieuwe Testament, die tot Koningen en Priesters gemaakt zijn. Deze worden allen samen aan Johannes vertoond in hun hemelse luister, hoewel tot lering en bemoediging voor de strijdende kerk, dat zij nog op aarde zijnde reeds gemeenschap hebben met de triomferende kerk boven; en tot zekerheid van hun overwinning, dat zij met Christus zullen zitten op tronen. Matth. 19.

5 "En in het midden van de troon, de vier dieren, zijnde vol ogen van voren en van achteren;" deze beelden de leraren af, om reden dat zij met de vier en twintig ouderlingen waren vrijgekocht door het bloed des Lams; zij zongen ook hetzelfde lied van de verlossing, kapittel 5:8,9. Zij waren vol ogen van voren en van achter, om nauwkeurig van alle zijden rond te zien, tegen de listen, ketterijen en vervolgingen van de duivel en zijn dienaren, die als een briesende leeuw rondgaat. Zij waren ook van binnen vol ogen, nl. het licht des Heiligen Geestes, daarom worden haar onderscheiden genadegaven afgebeeld, bij een leeuw in moed en kracht; bij een kalf in geduld en lijdzaamheid; bij een mens in bescheidenheid en voorzichtigheid; bij een arend in scherpheid van gezicht en geestelijke wijsheid; deze getrouwe leraren waren rondom en dicht bij de troon, om bijzonder bewaard te worden, omdat zij het allermeest voor verleiding en vervolging blootstaan; lees maar eens 2 Cor. 4 en 6.

6. "En tien duizend maal tien duizenden en duizend maal duizend engelen waren rondom de dieren en vierentwintig ouderlingen," nl. om leraren en leden samen te bewaren; want zij zijn dienstknechten van de gelovigen en legeren zich rondom die de Heere vrezen, Ps. 34.

Hierop volgt het gezicht in het 5 kapittel. Johannes zag in de rechterhand van God de Vader een boek van binnen en buiten vol geschreven Sommige dingen geheel verborgen andere meer zichtbaar, doch allen verzegeld, om in de volgende eeuwen op Zijn tijd ontzegeld te worden. De inhoud van dat boek is niet zoo zeer het Testament van de uitverkorenen of Gods voorzienigheid in 't algemeen, maar van het Raadsbesluit over de strijdende kerk; die overkomt geen noodlot of onvoorziene gevallen.

Verder zag de Apostel een sterk engel nl. een uit die duizenden die allen sterke helden zijn, en de naam dragen van uitverkoren engelen 1 Tim. 5 :21. De naam "uitverkoren" verdient ons onderzoek, dat naar alle waarschijnlijkheid de uitverkoren engelen in hun geluk-staat bevestigd zijn geworden, in de eerste moederbelofte, Genesis 3:15. Christus heeft als het gezegende Verbondshoofd Zijn uitverkoren volk door Goddelijk bloed vrijgekocht en door Zijn Geest verlost. Dit hadden de engelen niet nodig omdat zij niet gezondigd hebben. Evenwel moesten zij in haar gelukstaat bevestigd worden. Daarom wordt Christus het Hoofd der engelen genoemd om also beide de hemelingen en de aardbewoners tot een gemeente te vergaderen. Daarom heeft Hem Zijn Vader gesteld tot een erfgenaam van alles, namelijk van mensen en engelen. Efeze 1:10; Col. 1:16-18; Hebr. 1:2.

Een van de hemelse herauten riep met een grote stem: "Wie is waardig het boek te openen en zijn zegelen open te breken?" Er werd geen schepsel in de hemel noch op de aarde of onder de aarde gevonden. Hierop zegt Johannes: "*Ik weende zeer*".

Door dit gezicht worden wij met onze aandacht geleid tot nadere beschouwing van onze tekstwoorden.

- I. Bij de wenende Johannes.**
- II. Bij een onderrichtende ouderling.**
- III. Bij de gegronde afrading: ween niet!**

O, Leeuw uit Juda's stam, verlos ook tegenwoordig Uw kerk en roep Uw treurige Sionieten eens toe: Weent niet! Amen.

I. De wenende Johannes. Deze lieveling van Gods kerk moeten wij in drie standpunten beschouwen.

1 Zijn persoon. De naam Johannes betekent genade (van Jehovah). Was hij geen begenadigd man geweest dan waren zijn tranen maar voortgevloeid met Ezau uit schade, met Saul uit schaamte en met Judas uit consciëntieberouw, of gelijk sommige tijdgelovigen die altijd schreien kunnen. "Deze", schrijft Bunjan, "dragen de naam van "natte ogen", omdat zij, met een week gemoed geboren zijn. Doch Johannes had eens het wenen *in zichzelf* geleerd in de wedergeboorte: over de oude mens der zonde, de onbekeerlijke Adam. Daarom dragen zij de naam van begenadigden. Zij hebben dit wedergeboren deel uit genade ontvangen. Zij staan, leven en strijden ook door genade tegen felle geveinsdheid en huichelachtige tranen.

Daarom met opmerking beschouwd, is er in het zondigen een groot onderscheid, of ze voortvloeien uit de begeerlijkheden van de verdorvene natuur, of als de ziel op een listige wijze en in schijn godsdienst de zonde gaat uitwerken. Hierom verzwijgt de Heere de zonde van David met Bathseba, maar tekent de listige doodslag van Uria aan. 1 Kon. 15:5.

2. Wij zien een tweede standpunt van genade in deze kruisgezant, dat hij als een levende martelaar naar 't eiland Patmos verbannen werd, om het getuigenis van Jezus Christus. O vrienden, het zijn geen gelukkige Christenen -en zelden geoefende vromen,- die niet in de smeltkroes van beproeving en lijden gelouterd worden. Maar gelukkig en gezegend die er als beproefd goud uitkomen, dan vertoont de genade zijn echte glans voor anderen En zij moeten van achteren menigmaal in zichzelf met verwondering en dankerkentenis uitroepen: "Ik dank U Heere dat Gij toornig op mij geweest zijt" Daar zijn veel lessen te leren in kruis, lijden en vervolging, dat op een weg van rozen verborgen blijft. Een natuurlijk mens kan wel eens onder de uiterlijke zegeningen vernederd worden en Gods goedheid erkennen en danken; maar het is alleen blanke genade om in zielsgemis, bitter kruis en het ontnemen van onmisbare echtgenoten, ouders of kinderen, om dan hartelijk de roede te kussen en onze Izaks op het altaar te leggen. O zalig standpunt: "de Heere heeft gegeven en genomen de Naam des Heeren zij geloofd".

3. Wij moeten nog een derde zielsgestalte in Johannes gadeslaan. Hij had bevel ontvangen: "schrijf hetgeen gij gezien hebt". Maar nu, als een innerlijke liefhebber en beminnaar van Gods kerk, zag hij een verzegeld boek, met ontzettende bliksemen en donderslagen gepaard. O, hij zag een donkere en verschrikkelijke toekomst tegemoet, en hij zag geen hulp of uitkomst. De verbreking Jozefs deed hem uitroepen: "ik weende zeer".

II. Hierop kwam een ouderling tot Johannes om hem te onderrichten, n.l. een ouderling uit de strijdende kerk, reeds door ons beschouwd, deze werd van de Heere gebruikt om Zijn wenende dienstknecht in zijn moed ontzinkende droefheid te onderwijzen en te troosten. Hieruit blijkt dat de voet niet tot de hand kan zeggen, 'ik heb u niet van node', ja dat menigmaal de meerdere van de mindere, mannen en vaders van kinderen en zuigelingen moeten leren. Het is een dwaze hoogmoed als predikanten niet van hun leden willen leren, ofschoon de Heere hen niet tot openbare voorgangers heeft geroepen en gebruiken wil, zoo kunnen zij menigmaal in licht, genade en hemelse openbaringen hunne

leraren overtreffen. Het is mij medegedeeld van de Eerwaarde Schoonderbeek te Nijkerk, dat hij om raad en voorlichting in zijn dienstwerk, een nauwe gemeenschap en omgang had met de ware vromen, en menigmaal gezegd had, dat hij anders niet prediken kon. En dat hij in een jaar meer van de Godvrezenden in zijne gemeente geleerd had, dan in al zijn studiewerk. Ik heb gelezen van Englands vermaarden Dr. Owen, dat hij veel gebruik maakte van het dienstwerk van Bunjan, En toen hij daar over bestraft werd, dat zulk een hoog geroemde Godgeleerde, wilde leren van zulk een arme ongeleerde ketellapper, dat zijn Eerwaarde met diep gevoel antwoordde: "hij gaf al zijn geleerdheid voor de geestelijke kennis van die verachte leraar."

Doch mijn geliefden, wij worden in 't verband van onze tekst geroepen nog kort te letten op de naam "ouderling" als een bijzondere ambtsbediening in Christus kerk. Het is volgens Gods Woord bekend, dat in de Apostolische kerk tweeërlei ouderlingen zijn geweest; daar waren er die verkozen werden tot opzicht op leer en wandel, om de stichting, vrede en eensgezindheid in de gemeente te bewaren en hetgeen ergernis kon geven te weren; de anderen arbeiden in het prediken en de bediening der Heilige Sacramenten. Hierop heeft Paulus het oog, dat die ouderlingen die arbeiden in het Woord dubbele eer waardig zijn, 1 Tim. 5:17. De naam van ouderlingen of leraren was een en het zelfde, 1 Petrus 5:1. Hun werk was ook een en het zelfde, gelijk onze geachte kanttekenaren uitleggen, Hand. 20:28; Titus 1:5. Dit wordt breder verklaard door J. Calvijn.

O vrienden, geeft verstandig acht, als bij predikanten en leden het werk van de Heilige Geest ontbreekt, dan bouwen zij elkander op in levenloze ceremonieën, en grijpen gelijk Adonia en Joab de hoornen van het altaar aan. Zij moeten toch wat hebben waaraan zij zich kunnen vasthouden. Ja men ontdekt zelfs bij bekeerde Christenen als de geesteloosheid en de dodigheid de overhand neemt, dat zij meer met haar gemoed dan met de H. Schrift, meer met mensenwerk dan met Gods werk zijn ingenomen. Wordt een levende Jezus en Zijn gemeenschap gemist, dan zegt Lodensteijn "grijpen zij de schors der Waarheid aan."

Doch laat ons eens luisteren naar

III. De gegronde afrading van de ouderling aan Johannes, "*weent niet.*"

Mogelijk mijn geliefden, rijzen de gedachten in u op, of Johannes als een begenadigde en liefhebber van Gods kerk geen wenenstof had? O ja, in beide opzichten.

1. Het wenen in zichzelf is een onmisbaar *kenmerk van geestelijk leven*. O mijn vrienden, laat u door niemand misleiden. Ofschoon thans helaas velen een diamanten geloof bezitten en tot een juichend christendom zijn opgegroeid, zoo is dit in de grond der zaak toch niets anders dan een gehele doodslaat, of een hooggaande geesteloosheid en louter verstandswerk. Wat zijn de Bijbelse en teerlevende kinderen Gods al aan ziels tranen onderworpen, die wij slechts zullen aanstippen en laten de uitbreiding daarvan aan u zelf over.

Menigmaal is haar Testament zoo verzegeld, dat zij met alle moeite en hulpmiddelen de grenslijn van een nabij of waar christen niet kunnen zien. Zij worden er niet geheel buiten gezet, maar er nog veel minder binnen gesloten. Wat drijven er al donkere wolken over de eeuwige Waarheden en beloften Gods en dat zij er ijskoud en verhard onder blijven.

Op andere tijden in plaats van *om*, gevoelen zij *van* Christus verbannen te zijn, dat Zijn liefde tot haar en haar liefde tot Hem schijnt gesloten te zijn.

Dan wederom kunnen zij hun droevige Patmossen van kruis en de bittere behandeling van vijanden, ja menigmaal van familie en vrienden, maar niet overeen brengen met Gods wijze voorzienigheid en Zijn liefde tot haar.

Hierbij komt dat zij veelal uit haar paradijs van aangename genietingen worden uitgedreven in een huilende woestijn van geestelijke verlating. En wat dit alles overtreft, de verborgen

gruwelen en hartzonden, die zij aan niemand kunnen openbaren. O neen mijne geliefden, hiervan zegt Paulus: "alle dingen zijn niet oorbaar en stichten niet". De onbekeerden worden er door geërgerd en spotten er achteraf mee, en de vromen horen dan onbekende gruwelen, daar zij later mede gekweld worden. Die hoogbegenadigde Apostel beschrijft niet in alle bijzonderheden de boosheid die er in zijn hart woonde, hij zegt kortweg: "in mijn vlees woont geen goed". Rom. 7. Dit is door de Heilige Geest als een exempel en tot voorzichtigheid aangetekend. O, ziet nu eens, of de ware kinderen Gods ook wenenstof in zich vinden!

En boven dit alles, wat al vurige pijlen, vloeken en lasterlijke gedachten daarmede zij door de duivel gekweld geworden, daar Bunjan van zegt: "Christen kende zijn eigen stem niet", nl. hij kon zijne eigene hartzonden, of de boze influistering van de Satans niet onderscheiden. Dit is menigmaal moeilijk, doch de plotselinge inwerpingen daar de ziel terstond van schrikt en tegen schreeuwt, dat is vijandswerk. Maar de listige duivel zegt: dat het *hun* zonden zijn en blijken dat God op hen vertoornd is. Hierdoor had Job de troost van zijn geestelijk leven verloren, en hier tegen waren zijne krachten uitgeput om die te weerstaan, Cap. 6.

O mijne vrienden, dit zijn maar enkele vijanden waaronder de levende en tere begenadigden zuchten en wenen.

2. Laat ons nu de wenenstof van Johannes als een *liefhebber van Gods kerk* op onze tijd trachten over te brengen. Door alle eeuwen hebben de oprechte Sionieten geweend over 's *lands zonden en 't verlaten van Jehovahs Wetten*. Doch het gaat thans helaas in ons vaderland zo, als oude, doorgeleide christenen de nieuwbekeerden horen klagen, dan denken zij menigmaal: gij lieden kunt er nog uit spreken, maar wij kunnen geen begin of eind er aanzien. Zo erg is het tegenwoordig met Sabbatschenden, vloeken, valse eden, stelen, hoogmoed; ja alle waarborgen, fondsen voor zieken en sterfgevallen worden er opgericht. Daar is geen eeuw bekend dat de atheïsterij zo doorbreekt.

Doch wij worden volgens onze tekst voornamelijk geleid om *de treurige staat van de kerk te beschouwen*, daarmede weten wij evenmin een begin of einde te maken. Wij zien thans leraren en christenen die voor jaren voor de Waarheid en Godzaligheid ijverden, die vallen nu als sterren van de hemel. Door het nieuw uitgevonden licht worden de mensen bekeerd door mensen, en verzekerd buiten de Heilige Geest, door God op Zijn Woord te geloven. Doch de wereld gelijkvormigheid, ja het spotten met ware godsvrucht maakt dit lichtzinnig christendom openbaar. Dan wederom worden dwaze maagden gevonden die maken van haar lampen, nl. van haar belijdenis en dode kerkvormen haar Jezus en grond voor de eeuwigheid. Zij bouwen elkaar op in de strijd en zeggen: 'houdt dat gij hebt', en zij hebben niets met al. En de wijze maagden zijn schrikkelijk verdeeld en alzo machteloos geworden om samen te strijden. En bovendien wordt alom een dorre wintertijd en droevige slaapziekte aanschouwd. Ach mijne geliefden, waar zullen wij met onze klaagtonen eindigen? De wenenstof is groot. En moeten met Groenewegen uitroepen:

*"ach waar ik mij wende,
het is rondom vol ellende."*

De ware liefhebbers van Gods kerk zijn door een muur zonder deur, ingesloten; daar is alleen maar een opening als zij naar boven zien.

Wij ontmoeten hier in Johannes een leerzaam voorbeeld om niet gelijk sommigen maar belangloos te zeggen: 'de Heere zal wel voor Zijn kerk zorgen, het is alles in Zijn boek geschreven en in Zijn raad vast bepaald.' O neen, de oprechte beminnaars van Sion zeggen: "wij wenen zeer".

Doch zij moeten niet treuren alsof *Gods macht* ontbreekt om te kunnen verlossen. Daarom komt de ouderling de wenende Apostel bemoedigen, onderrichten en toeroepen: "ween niet", met de grond en uitlegging er bij: "Ziet de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids heeft overwonnen". Het verdient onze aandacht: de ouderling gaat niet op losse gronden of met menselijke wijsheid aan 't redeneren, o neen, hij haalt de troostgronden uit Gods Woord.

De eerste Naam van de Zone Gods is ontleend uit Gen. 49 : 9. Omdat in Juda de koninklijke stam wordt afgebeeld, daarom wordt Hij beschreven als de Leeuw uit Juda's stam, om Zijn grote kracht en weergaloze heldenmoed in de strijd af te beelden. Van de leeuw wordt gezegd dat hij in de slaap de ogen open houdt, dat hij ontzettend brult en met alle woede verscheurt die zich tegen hem verzet en in postuur stelt, doch daartegenover zeer edelmoedig en barmhartig is aan die voor hem buigt en zich vernedert. De geschiedenissen vermelden van de buitengewone goedertierenheden der leeuwen, dat zij hun weldoeners niet kunnen verlaten. Deze natuurlijke eigenschappen maken ons indachtig het scherp gezicht, de waakzaamheid, goedertierenheid en vergelding van Christus over Zijn volk die voor Hem bukken, hun schuld belijden en bewenen; maar de verschrikkelijke gramschap als Hij Zich aan de vijanden Zijner kerk zal komen wreken.

De tweede Eretitel "de wortel Davids" is afkomstig uit Jes. 11 en 53, waardoor ons Zijn twee Naturen worden afgebeeld, naar Zijn menselijke Natuur was Hij Davids zoon en naar Zijn Goddelijke Natuur de wortel Davids. Dit was voor de Joden verborgen, dit blijkt in de vraag: "wat dunkt u van de Christus?" zij zeiden: "Davids zoon". Jezus zeide: "hoe noemt Hem dan David in de Geest zijn Heere? Matth. 22. Uit deze twee Middelaars eigenschappen worden de treurige Sionieten vertroost.

1. "Weent niet"; dit heeft de verheerlijkte Immanuël door Johannes laten beschrijven. Maar voor wie? Voor die christenen die zulk een onbeweeglijk geloof hebben? Wel die wenen immers niet. Doch hoort David eens: "mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd". En Paulus: "ik ben vleselijk, verkocht onder de zonden". O geliefden, voor de grootste zondaars zijn Christus eigenschappen het dierbaarste Als de wortel Davids heeft Hij in de eeuwige Vrederaad het gehele werk der zaligheid reeds op Zich genomen en in de volheid des tijds als de tegenbeeldige Jona, (de sterke Leeuw uit Juda's stam) de zee van Gods toorn gestild. De bliksemen en donderslagen van Gods ontzagelijke deugden blinken in het genadeverbond van den troon des Vaders in goedertierenheid en waarheid tot in eeuwige zaligheid van geslacht tot geslacht, Sela! Psalm 89. Al de erf- en dadelijke zonden van de uitverkorenen zijn verzonken in de bodemloze kristallijne zee van Christus' heilverdiensten en die is, (let wel op) voor de troon Gods.

O mijn geliefden, wat geeft de troostbazuin van het Evangelie 'weent niet', voor al de begenadigde lievelingen des Heeren een zalig heilgeklank, als zij eens met de volzalige Jehova bevredigd worden, en zij zien het raadsbesluit voor zich ontzegeld en het Testament der zaligheid verzegeld op Golgotha! O eeuwig wonder, een deur aan den hemel open te zien. Een Christin riep in zulk een zalig ogenblik uit: "Ik wist niet dat het zalig worden zoo gemakkelijk was". De liefde heeft geen vrees of pijn, dan roemen zij: "ik zal eeuwig het nieuwe hemellied zingen: "het Lam dat geslachte is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer en heerlijkheid, en dankzegging in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: Amen".

2. "Weent niet", liefhebbers van Gods kerk. Moet gij tegenwoordig met Jezus kirrende duif

eenzaam treuren dat afval scheuring en achteruitgang u rondom omringt, en dat levenloze wachters zoveel zielen verleiden met een geesteloze belijdenis. O, *weent niet hopeloos*, de Leeuw uit Juda's stam zal op Zijn tijd dat wild gedierte verscheuren, Ps. 74. O wat zal het een wanhopend geroep zijn voor die dwaze maagden die thans zoo juichende op de hemel aan wandelen: "onze lampen gaan uit!" "En de deur werd gesloten".

O geliefden, wij hopen dat de tijd spoedig zal aanbreken dat het geestelijk Jisreël - dat de Heere over de aarde zou verstrooien, Hosea 1 en 2 - naar Zijn verbondsbelofte bijeen zal vergaderen. Als de Leeuw zal brullen, "dan zullen de kinderen van de zee af al bevende aankomen.... als een vogelken uit Egypte, en als een duive uit het land van Assur: en Ik zal ze doen wonen in hun huizen, spreekt de Heere." Hoséa 11.

Tussenzang: Ps. 137: 1, 2.

TOEPASSING.

Mijn geliefden, wij mogen tegenwoordig met Juda in Babel onze harpen wel aan de wilgen hangen, hoewel het thans ook niet ontbreekt aan kinderen Edoms die zeggen: "zingt ons een van de liederen Sions". Maar ach, de beminnaars van de oude en beproefde waarheid antwoorden: "Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land", daar ons alom zulk een vreemde en nieuwe godsdienst omringt. Het ontbreekt het kleine overblijfsel en de zieners al veelmaal aan wijsheid, moed en kracht, om dat nieuwe licht te bestrijden, want zij worden daardoor aan veel smaad en verdrukking onderworpen. Evenwel zij kunnen en mogen niet zwijgen hun medereizigers naar de eeuwigheid te waarschuwen, en aan te tonen waarover zij voor Gods aangezicht met Johannes hebben te wenen.

1. "Weent vrij;" dat sedert enige jaren al beproefd is om heimelijk een pauselijke macht in te voeren, om de onfeilbaarheid van de predikanten op te dringen, dat leden onbevoegd zijn de Waarheid te beoordelen. Zij moeten maar geloven wat de kerk gelooft, hoewel te grof om openlijk te bekrachtigen, zo wordt evenwel dit besluit doorgedrongen. Hoeveel klachten er ook van de standvastige beminnaars van de Waarheid worden ingebracht, het is een vruchteloze arbeid. Over al de mishandeling der vromen wordt geen onderzoek gedaan, noch hun recht gehandhaafd.

2. "Weent vrij;" dat mannen van geleerdheid voorgeven dat onze gereformeerde leer te oud wordt, daar moet wat nieuws gepredikt worden tot opwekking, zegen en bloei. Ach, wat horen wij niet al van de geleerdheid dezer eeuw! O neen vrienden, de Waarheid is van de nooit begonnen eeuwigheid, die verandert niet naar de mode van de tijd. De Heilige Geest spreekt door Paulus: "die zij vervloekt" die een ander Evangelie verkondigt.

Maar wij hebben door onze zonden de Heere arbeid gemaakt, Zijn Heilige Geest smarten aangedaan, tegengestaan, bedroefd en uitgeblust. De predicatiën zijn droog omdat zij in de binnenkamers niet met tranen worden besproeid. Dit is de oorzaak dat er zoo weinig zegen en vrucht aanschouwd wordt.

3. "Weent vrij;" dat alle vlijt, onderwijs en studie thans, helaas wordt aangewend, in nette taalkunde, sierlijke welsprekendheid, machtspreuken en beelden, opdat de arme zielen zich in die bloemhoven zullen verlustigen, waarin de geheimen van Gods Woord, het merg van de godzaligheid en het geestelijk zielenvoedsel gemist worden. De waarheidlievende A. Comrie zegt: als het op wijsheid, een sierlijk rede en gaven wordt toegelegd en die worden beroemd, dan wijkt de innerlijke Waarheid, eenvoudigheid en godsvrucht.

4. "Weent vrij;" dat de Arminiaanse dwalingen, die algemene verzoeningsleer, door onze vaders zoo duidelijk uit Gods Woord veroordeeld, van jaar tot jaar weer aangroeit.

Men hoort terstond (enkelen uitgezonderd): “wij loven en danken U”, zij spreken maar zo los God als hun Vader aan, en zo algemeen: onze God; Jezus is voor mij en voor u gestorven enz.; zij gaan zonder wenen, strijd en zuchten op den hemel aan. O, wat worden er weinige kreupele Jacobs gevonden! O geliefden, wat gevoelt zich Gods arm volk ledig en in verre afstand van zulke predikers en christenen. Maar o begenadigd volk, gij hebt de tijdgeest wel tegen, maar gij hebt Gods Woord en de bevindingen van de vromen mee! Christus laat alleen Zijne *treurige* Sionieten toeroepen: "weent niet."

6. "Weent vrij;" dat wij een tijd beleven dat er een klein aantal toegebracht worden tot de gemeente der uitverkorenen. Het is waar, allen die onder de verkiezing tot zaligheid behoren worden bekeerd, maar ach, daar wordt zoo weinig doorbreken gevonden, noch in zelfkennis, noch in den weg van verlossing, noch in de beproefde Waarheid, om de kerk tot steun en sterkte te zijn en tegen de vijanden en dwalingen pal te staan. Veelal zijn zij de kreupelschool spoedig ontwassen, doch het blijft een waar spreekwoord: 'die licht gelooft, is licht verleid.'

6. "Weent vrij;" als wij de sluimer- en slaapziekte beschouwen, van de wijze en dwaze maagden, dan hebben wij ruime stof tot wenen. Onder al de zegeningen en rampen wordt geen opmerking en vernedering gevonden, de Heere blaast in alle inkomsten. Hij verandert de zomer in de winter en de winter in de zomer, tegen Zijn verbondsbelofte aan Noach, dat koude en hitte niet zullen ophouden, Gen. 8. En ach, het schijnen allen verzegelde oordeelen en het mensdom wordt aan de verharding overgegeven, totdat het lang zwangere besluit baren zal. Wij moeten met Jeremia, Cap. 6, wel uitroepen: "De blaasbalk is verbrand, het lood is van het vuur verteerd: te vergeefs heeft de smelter zoo vlijtig gesmolten (nl. al Gods oordelen en bedreigingen door Zijne Profeten) dewijl de bozen niet afgetrokken zijn. Men noemt ze een verworpen zilver; de Heere heeft ze verworpen."

7. "Weent vrij;" wij beginnen de tijd te beleven, "dat niemand mag kopen of verkopen, dan die het merkteken heeft aan zijn rechterhand of aan hun voorhoofden," Openb. 13. Alle landen en volken drijven tegenwoordig geestelijke koophandel met Rome, de grote stad Babylon. O vrienden, wij beleven een benauwde tijd; om met David hartelijk te bidden: "Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden," Ps. 25. Want die het teken niet aan zijn rechterhand heeft om door giften de tijdgeest te ondersteunen, met bedrog te handelen en zijn waren te vervalsen, die kunnen bijna niet kopen of verkopen; en die het merkteken van 't Beest niet aan zijn voorhoofd draagt, nl. de verfijnde aflaatbrieven van 't Pausdom. De werkheilige leer is overal in- en doorgedrongen, en degenen die door woorden en wandel daar hun afkeer van betonen, worden overal gehaat en uit de Synagogen geworpen.

Wij hopen en verwachten dat een spoedige hervorming zal aanbreken. Dan zal vervuld worden: "En de kooplieden der aarde (die met onrecht uitwendig, en door hunne verleidende godsdienst inwendig zijn rijk geworden) zullen wenen, en rouw maken over haar, omdat niemand haar waar meer koopt." Openb. 18. O volk, hebt een afkeer van "de kooplieden der aarde;" en drijft liever handel in hemelse goederen. "Koopt de Waarheid en verkoopt ze niet", Spr. 13.

8. Eindelijk wat al wenenstof omringt ons als wij de scheuringen, de haat en wedstrijd in Religie-godsdienst aanschouwen, nu de kerk een Babel is dat zij elkander niet meer kunnen verstaan. En onder dit alles, waar zijn naar Gods Woord, onze voorvaderlijke dank-, vast- en bededagen gebleven? Joël 2 :15. En waar worden de knopen der goddeloosheid losgemaakt? Jes. 68. Ach, wij zullen onze klaagliederen maar niet verder uitbreiden, wij zouden door moedeloosheid bezwijken en met Juda wenende uitroepen:

*"Elk stortte daar zijn bittere jammerklacht.
Als hij met smart aan 't heilig Sion dacht."*

Het wordt tijd dat wij eens horen wat de ouderling tegen Johannes zeide: "*Ween niet*". De sterke Leeuw uit Juda's stam heeft gezegd: "op deze Petra, (nl. dat Hij is) de Christus de Zoon des levendigen Gods, zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweligen," Matth . 16. Dit zinnebeeld is ontleend, dat er vanouds rondom sterke steden wallen werden opgericht waarin openingen waren om een uitval te doen. Zoo heeft ook de hellemacht poorten, waardoor zij op de stad Gods aanvallen. Mogelijk vraagt gij in uzelf: "wat zijn dit voor poorten?" In menig tijdperk breekt de duivel door de poort van de geestelijke macht der kerk, gelijk het Sanhedrin blazende en dreigende moord tegen de discipelen des Heeren, en tegenwoordig tegen degenen die de Waarheid beminnen en de tucht willen handhaven. Daar integendeel de goddeloosheid en dwalingen met de vrije teugel wordt toegelaten. Op een andere tijd zet hij de poort open dat de politieke macht, keizers, koningen en overheden op Gods volk verbitterd zijn, en met banden en gevangnissen de gemeenten verwoesten, gelijk een Nero, Domitiaan, Eranus enz. Dan wederom valt de grote rode Draak door de bloedpoort op de Vrouw aan met aller onmenselijke wredeheden, gelijk de martelaarsboeken ons meedelen. Eindelijk komt hij als een oude listige slang stilletjes zonder vervolging achter de Vrouw door de mondpoort om haar in een rivier van ketterijen te doen verdrinken, gelijk tegenwoordig. Maar geen nood, wenende Sionieten, de Leeuw uit Juda's stam heeft alle macht in de hemel en op aarde, hoe donker het ook mag schijnen.

Laten wij onze aandacht slechts op *twee voorbeelden* vestigen.

Wat zag het er hopeloos uit toen Juda in Babel gevangen zat: een onoverwinnelijke stad welker muren onder de zeven wonderen der wereld geteld worden; zij waren vijftig ellen dik en twee honderd voet hoog, omringd door een brede en diepe gracht. De poorten werden toegesloten met honderd koperen deuren. Maar wat zegt de Godsspraak Micha 2:13? "De Doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken," en Hij zegt: "de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan", Jes. 45 :2. Toen is vervuld geworden: "Als de Heere de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen die dromen." Zij wisten met Petrus niet dat het "waarachtig was," het scheen eerder een droom en inbeelding dan waarheid; het was te groot, te wonderlijk, te makkelijk. Maar toen zij het gelovig aanschouwden, riepen zij uit: "Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich. Toen zeide men onder de Heidenen: de Heere heeft grote dingen aan dezen gedaan", Psalm 126.

Laat ons nog eens het wedergekeerde Juda beschouwen in de dagen van Esther. Daar werd een Wet van de Perzen en Meden getekend en met de ring van de machtigen koning Ahasvéros onverbrekkelijk verzegeld, en de dag bepaald dat al de Joden om 't leven zouden worden gebracht. De duivel had door een grote list en voorzorg de Wet onveranderlijk bekrachtigd, niemand mocht in dertig dagen Ahasvéros spreken op verbeurde van zijn leven: nu zal de kerk worden uitgeroeid. Ach geliefden, "Die in den hemel woont zal, lachen, de Heere zal ze bespotten." Een Vasthi, een vijandige en boze Haman, een slapeloze nacht van Ahasvéros gebruikt de Heere in Zijn wijze voorzienigheid om Zijn volk heerlijk te redden. Maar de raad van Mórdechai aan Ester is door alle tijden de raad aan 's Heeren volk: "want indien gij enigszins zwijgen zult te dezer tijd, zoo zal den Joden verkwikking en verlossing uit een andere plaats ontstaan." De moordenaar van Gods volk, de verbitterde Haman, moet de geestelijke Jood Mórdechai versieren en voor hem in de straten van de stad uitroepen: "Alzo zal men aan de man doen tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft". Snelle lopers op kemelen moeten in alle landschappen verkondigen, dat de bloedplakkaten

verbroken zijn. "Bij de Joden was licht en blijdschap, en vreugde, en eer."

Zoo heeft de Heere door alle tijden voor Zijn eer gezorgd. Daarom verwachten wij ook nu door een ongezochte en ongedachte weg onze verlossing uit onze middernachtelijke duisternis en geestelijke doodstaat. Als de belofte uit Jes. 32 zal vervuld worden, "dat over ons uitgegoten worde de Geest uit de Hoogte, dan zal de woestijn tot een vruchtbaar veld worden, en het vruchtbaar veld zal voor een woud geacht worden." Dit is eerst vervuld toen 't Heidendom is aangenomen, toen werd de Joodse kerk een woud. Maar in het laatste der dagen, nl. de tijd van Israëls aanstaande en gezegende bekering, zal de woestijn van het Jodendom een vruchtbaar veld zijn, maar het vruchtbare veld van inbeelding van ons tegenwoordig Christendom zonder godsvrucht, zal dan tot een woud gemaakt worden. Doch het recht zal in de woestijn en op het *in waarheid* vruchtbaar veld verblijven, nl. de uitverkorenen uit Joden en Heidenen zullen volgens Jes. 11 dan in grote vrede leven.

Dan hebben de godzaligen de gezegendste tijd voor 's Heeren volk verwacht, ja een aanwas in geestelijke vruchtbaarheid, dat de kerk het meest zal bloeien in de laatste tijd.

"In de grijze ouderdom zullen ze nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn", Psalm 92.

Dan zal de satan **duizend jaar** (bij de Heere juist bepaald doch voor ons onzekere tijd) gebonden zijn, nl. om noch met martelaarschap, noch met ketterijen de kerk te vervolgen.

Daarna zal hij ontbonden worden, door de Gog en de Magog, dat zijn verborgene en openbare vijanden, koningen en onderdanen zullen dan strijd voeren tegen de geliefde stad. Doch dan is de voleinding van de wereld nabij, Openb. 20. Daar mag eens een half uur stilzwijgen zijn in den hemel, hetzij voor de kerk in 't algemeen, of in 't leven der genade in 't bijzonder, dat de vijanden stil moeten zijn, maar anders is er altijd krijg tussen de draak en de Vrouw. Doch weent niet hopeloos, de kerk veracht al haar vijanden. 'Laten de wateren maar bruisen en de bergen maar daveren, de beekskens der rivier verblijden en versterken de inwoners, zodat zij uitroepen: De God Jacobs is ons een hoog Vertrek, Sela'. Psalm 46.

En hoort de geestelijke zeematrozen eens zingen:

*"Ofschoon de donder rolt, al stormt de wind in 't rond.
Neen schipbreuk vrees ik niet, ik heb den weg gevonden.
Al is de zee zeer hoog, wiens golfslag mij vervaart,
Mijn Loods is nu aan boord, die mij veel zorgen spaart".*

Maar vrienden, het wordt hoog tijd om over te gaan tot zelfonderzoek.

Want deze troostwoorden "weent niet," zijn alleen voor de wenende, en begenadigde lievelingen des Heeren.

De Heilige Geest roept geheel het tegendeel tot onbekeerden,: "weent en huilt over de ellendigheden die u overkomen," Jac. 5. Maar ach, ofschoon de wereld krioelt van onbekeerde mensen, evenwel worden er maar een klein aantal gevonden die het geloven. Door eigenliefde hebben zij "een weg die iemand recht schijnt, maar het laatste van dien zijn wegen des doods." Spreuk. 14. Ach vrienden, tracht zo onder Gods Woord neer te zitten alsof gij alleen in de kerk of in de wereld was, en om u dan voor het aangezicht des Heeren te beproeven, en wel voornamelijk, of wij met onze godsdienstigheid met *de Heere* dan of de Heere *met ons* begonnen is. Met het eerste gaan wij verlorenen met het laatste worden wij behouden. Mogelijk komt de vraag in het hart van sommigen op: waarbij zullen wij dit kunnen onderscheiden? Onbegenadigden kunnen door het natuurlicht, de ingeschapen consciëntie, de letter der Wet en de inwerpingen des Satans hun zonden leren kennen, daardoor in grote verlegenheid, in noodgeschrei, ja sommigen in wanhoop gebracht worden. Maar de overtuiging van de Heilige Geest die met genade gepaard gaat, die maakt niet alleen

zonden tot *zonden*, maar ook alle *deugden* van mensenwerk tot *zonde*, gelijk Jezus zegt: Joh. 16: 9-11. De Heilige Geest maakt buiten Jezus en Zijn gerechtigheid verloren mensen, maar Hij kort en onderhoudt, en versterkt het geloof in hen dat de zaligheid alleen in Christus en in geen ander is, Hand. 4:12. O, wat verschilt hier het genadewerk van 's mensen werk! Die zelf het werk begonnen hebben, blijven of met twee ogen in zichzelf zien en daar is niets anders als de dood te vinden, óf anderen zien met twee ogen nl. door een historisch geloof op Christus. De laatsten worden los, vermetel en opgeblazen.

Doch daar de Heere mee begonnen is, die ontvangen en behouden twee ogen des geloofs, één in zichzelf om te zien dat zij geheel zwart zijn, om arm en ellendig te blijven, en met het andere zien zij op Christus en Zijn volkomen verlossende liefde. Daarvan zegt de Bruidegom: "gij hebt Mij het hart genomen (niet met twee, neen) met *een* van uw ogen," Hoogl. 4. Ach geliefden, als onze ogen maar van de hemel verlicht worden, dan kunnen wij het onderscheid wel tien tussen Gods werk en mensenwerk. Alle zonden die in de onbekeerde mensen heersen, worden ook in de gelovigen gevonden, maar het zijn gelukkig hun onverzoonlijke doodsvijanden geworden. Daarom is de zelfbeproeving zo noodzakelijk. Niet of wij gelijk scheepslieden in de storm, van de ballast zoveel over boord werpen om het overige te behouden, o neen, maar of wij aller zonden vijand zijn. O, ongelukkige mensen die zoveel zonden afbreken om de hel daardoor te ontgaan en zoveel deugden beoefenen om de hemel te kopen.

O schrikt en beeft, al gij kooplieden der aarde, weent en huilt, gij rijken die van uw goud uw afgod maakt. U zondigt onophoudelijk tegen het eerste gebod: "gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben". Ja weent en huilt die in uzelf rijk zijt geworden en met uw eigen godsdienst de hemel inwacht. Ach arme wereldlingen, uwe consciëntie klopt menigmaal onder de Waarheid dat gij een armzalige schat bezit, die u bij de dood verlaat, als eeuwige wee uw lot zal zijn. Ja menigmaal klopt ook de consciëntie wel van tijdgelovigen; zij gevoelen wel dat zij van het echte volk verschillen Zij durven zich niet openbaren en het hart van Gods volk is voor hen gesloten. O vrienden, luistert niet naar uw bedrieglijke harten, maar naar de mond der waarheid: "Hoort aandachtig naar Mij;" verlaat alle uw nietige afgoden, al uw eigen godsdienst. Die munt deugt niet, daar staat des Konings wapen, het merk van de Heilige Geest niet op.

Alleen de werken van genade zijn Gode aangenaam. Want alle volmaakte giften, die van de hemel in Zijn volk afdalen, worden nog besmet met zonden en eigenliefde. Daarom worden zij door 't geloof aan Christus opgedragen en door Hem geheiligd en van Zijn hand door een vlekkeloos heilig God aangenomen, Openbaring 8. Van dit genadewerk getuigt de Heilige Geest: "en hare werken volgen met hen", tot in de eeuwige heerlijkheid, Openb. 14 : 13.

* De gegronde afrading van de ouderling "weent niet," zijn *bemoedigende troostwoorden* voor heilbegerige, wenende en duistere zielen, die in bestrijding leven of hun werk wel waarheid is. O mijn geliefden, de Heere heeft in Zijn Woord en door Zijn dienstknechten de weg naar de hemel duidelijk laten beschrijven. En het is een merkteken van oprechtheid dat zij door *redeneren* met de Waarheid niet gelovig vertroost, of van hun aandeel in 't verbond der genade verzekerd kunnen worden. Salomo vraagt: "maar een verslagen geest, wie zal die opheffen?" Spr. 13. Het is voor de wenende Sionieten naar Jezus, een kenmerk, dat er hemelswerk, een edele geest in hen woont; dat zij van de hemel licht en geloofsgenade moeten ontvangen. Voor de begenadigde Johannissen is en blijft de toepassende vrucht van de waarheid, buiten de kracht van de Heilige Geest, verzegeld. Maar hiertegenover hebben zij toch zeer voorzichtig te zijn, om de influistering en vertroosting van de Heilige Geest niet tegen te staan of uit te blussen. Dit geschiedt veelmaal: dat zij de hemelse giften niet

opmerken, omdat ze niet met hun voorgestelde denkbeelden overeenkomen; of dat er altijd een 'maar' bij komt, dat de vertroosting Gods te klein zijn; ook wel dat men zich een trap van verslagenheid en verlorenheid heeft afgebakend. Ach geliefden, als u maar zoo diep vernederd zijt dat gij u buiten Jezus verloren gevoelt en aan Zijne gezegende voeten neervalt; dieper of lager behoeft het niet, want Zijn naam is Zaligmaker voor degenen, die "voor Zijn aangezicht neer bukken; en die zijn ziel bij het leven niet kan houden." Ps. 22.

* De vermaning van de ouderling "weent niet," blijft *een onderwijzing*, ook voor het meer bevestigde volk Gods. Dit wil niet zeggen dat zij geen wenenstof behouden in zichzelf, voor land en volk, voor de kerk en 's Heeren kinderen. O ja, dit hebben wij reeds overvloedig aangetoond; maar het *bange en hopeloze wenen over de toekomst wordt hier verboden*. O, wat zijn het gelukkige zielen die met Johannes onvoorwaardelijk het boekse opeten. Een engel voorspelde hem dat het in zijn mond zoet als honig, maar in zijn buik bitter zou zijn, Openb. 10. Als wij met sommigen oordelen dat *dit* boekse het Evangelie van zaligheid afbeeldt, dan is dit voorwaar een blijde boodschap en zoete vertroosting dat er geen zucht of traan tot de zaligheid behoeft gedaan te worden. Doch het heeft een bittere nasmaak, want tegen het blanke Evangelie en het naakte geloof komt alle vervolging en vijandschap aan. En niet alleen van buiten, maar ook de vijandschap van binnen. O vrienden, het is een Godsdaad als zij er eens geheel buiten gezet worden en het met den Heere eens worden om zich te laten zaligen.

Doch *dit* boekse komt beter met het verband overeen met het boek dat aan Johannes in onze tekst vertoond werd, zijnde de toekomstige lotgevallen van de kerk, de openbaring des Heeren aan Zijne dienstknechten om voor hun Koning een boodschap aan hun medezondaren getrouw over te brengen. Die zijn zoet en het is hun zalig vermaak, maar er is veel strijd, smaad en bitterheid aan verbonden. Dit blijkt in Cap. 11, de twee getuigen (zijnde voor alle tijden een klein getal die getrouw zijn) waren met "zakken bekleed", veracht; zoo eten zij het op om lief en leed in 's Heeren dienst af te wachten.

O geliefden, verwondert u niet dat ware begenadigden wel eens wenen als zij een donkere toekomst tegemoet zien. Want behalve dat de rechtvaardigen veel tegenspoeden hebben, is hun kruis driemaal zoo zwaar als van de ongelovigen. Ten eerste: zij kennen hun zonden, waardoor zij Gods straffen zich waardig maken. Hierom riep David uit: "Mij is zeer bange". Ten tweede, zij zijn bevreesd dat het straffen zijn in Gods toorn en in Zijn grimmigheid, Ps. 6. Ten derde, zij vrezen dat zij zich er niet recht onder zullen gedragen en er door geheiligd worden, om de Heere voor de slagen te danken, Jes. 12.

* Maar het is een zalig standpunt aan twee voeten grond in 't Genadeverbond aan Zijn God en Zaligmaker genoeg te hebben. En om met Johannes het boekse van Jehovah's wijze voorzienigheid *onvoorwaardelijk* op te eten, en de toekomst gelovig Hem blindelings toe te vertrouwen. Dan roemen zij met de profeet Micha (Cap. 7): "wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een Licht zijn". Dit wil *niet* zeggen in *zielsduisternis*, o neen, dan hebben de Bijbelheiligen niet zoo geroemd Maar het blijkt duidelijk dat het duistere wolken zijn van de macht der vijanden, die zich rondom de kerk legeren. Maar de ouderling roept het strijdvolle Sion toe: "weent niet, ziet de Leeuw die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids heeft overwonnen".

Al behoudt u hier op aarde veel wenenstof, "bedroeft zijnde door menigerlei verzoeken", bij tijden mogen zij zich wel eens verheugen en verliezen in de beginselen van eeuwige vreugde. Doch wij worden 1 Petrus 1:6 opmerkzaam gemaakt door deze ingesloten woorden: (*zoo het nodig is*), n.l. als het kruis, de strijd of zielenood het vereisen. Dan

smaken zij de zalige eerstelingen.

En ach, gelukkige strijdgenoten, het zal niet lang meer duren, dan zal de wenenstijd voor eeuwig voorbij zijn, als gij in de triomferende kerk wordt overgebracht. Dan zal ook van u gezegd worden: "En zij zongen een nieuw lied zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen en zijne zegelen te openen. Want Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed uit alle geslachten en talen en volken en natiën. En Gij hebt ons onzen Gode gemaakt tot koningen en priesters. En wij zullen als koningen heersen op de aarde". Amen.

Nazang: Psalm 84:4.

10. DE VERLOSTEN UIT DE GROTE VERDRUKKING

Tekst: Openbaring 7: 13: 14.

Voorzang: Psalm 37: 9.

Geliefde toehoorders.

In deze Psalm beschrijft de Heilige Geest de verdrukking van de vromen in dit leven. Maar hun zalig uiteinde over de dood en hun eeuwige erfenis. Daartegenover de voorspoed van de goddelozen hier op aarde. Maar hun ongelukkig en rampzalig uiteinde over de dood. Dit was de inhoud van de lastbrief waarmee Jehovah Zijn Profeten tot het volk zond: Zegt den rechtvaardigen "dat het hem wel gaan zal, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee de goddelozen het zal hen kwalijk gaan: want de vergelding zijner handen zal hem geschieden", Jes. 3: 10, 11.

Dit onuitsprekelijk groot onderscheid heeft ook de Zoon van God gepredikt, *in de gelijkenis van de rijke man en Lazarus*. Luc. 16. Wij konden de inhoud van deze geestelijke Parabel volgens mijn voorgenomen oogmerk in deze leerredenen niet voorbijgaan, hoewel maar kort, omreden dat Godzalige mannen dit breedvoerig hebben uitgebreid, welker geschriften de beminnaars van de oude en beproefde Waarheid voor het merendeel in bezit hebben. Maar niettegenstaande zij in hoofdzaak overeenstemmen, bestaat er nog al aanmerkelijk verschil onder de uitleggers van de Heilige Schrift over deze gelijkenis; wij zullen onzen aandacht maar vestigen op drie hoofdleringen.

Ten eerste: op de aanleidende oorzaak van deze Parabel. De Zoon van God had in de voorgaande gelijkenis van de onrechtvaardige Rentmeester heimelijk de geldgierige Farizeeën veroordeeld, (reeds in de zesde leerrede beschreven) zodat zij Hem beschimpten. Hierop laat Jezus een duidelijker gelijkenis tot waarschuwing volgen. De geleerde Vitringa houdt de rijke man voor de Priesters en Leraars onder Israël en de arme Lazarus voor de Heere Jezus Zelf. De naam Lazarus betekent: "God is mijn hulp." Deze wettische leraars "levende alle dagen vrolijk en prachtig."

De Heere Jezus daartegenover was bedelarm. Jes. 53. Hij lag voor de poorten van de Joodse Synagogen en moest veelal onder de blote hemel preken. De wettische leraars wilden niets van zijn leer weten en weigerden een kruimke hulp Hem te bewijzen. "De honden (n.l. de Heidenen) kwamen en likten zijn zweren", geen, uiterlijke zweren. Maar Hij was "veracht een man van smarten en verzocht in krankheid", zoals het likken van de honden pijnlijk én tot genezing is, zo werd Christus door de heidenen gekruist. Maar zij waren ook Zijn vreugde en arbeidsloon.

Er was op aarde tussen de rijke man en Lazarus een groot onderscheid. Maar ach! na de dood oneindig groter, toen Christus stierf werd Zijn ziel in heerlijkheid opgenomen, door de Joden genoemd. Het "hemels Paradijs" of "Abrahams schoot." De rijke man stierf ook, n.l. de rijke Farizeeën en Schriftgeleerden, de moordenaren van Gods enige en eeuwige Schootzoon. Maar ach, na de dood hieven zij de ogen op in de hel "zijnde in de pijniging." Toen zagen zij in de verte Christus in heerlijkheid. Dit moeten wij, zoals veel beelden in de gelijkenissen, niet letterlijk opvatten. Maar dat zij met de ogen van een ontwaakte consciëntie al hun bloeddorst, wrede mishandeling gezien hebben. Het geroep zal onophoudelijk in hun oren klinken: "Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!" O

vreselijk wanhopend geroep: "want ik lijd smart in deze vlam."

Wij kunnen ook met andere geleerde mannen een tweede lering uit deze gelijkenis overbrengen op het Joodse volk. Dan wordt ons door de rijke man het verharde Jodendom afgebeeld, "levende alle dagen vrolijk en prachtig" in hun wettische en ceremoniële godsdienst gerust op de eeuwigheid aan, in bittere vijandschap tegen de bedelarme Lazarussen, n.l. tegen het arme en uitverkoren volk, die door genade geleerd hebben en de kracht van haar naam beoefenen: "God is mijn Hulp". Volgens deze uitleg komen de bekeerde Heidenen (door de Joden honden genoemd) de zweren likken, n.l. zich verenigen met deelneming in het lijden en de vervolging van de gelovigen uit Israël. Het sterven van beiden hebben wij dan oneigenlijk te beschouwen.

De uitverkorenen uit Jood en Heiden zijn door de kracht van Christus' dood met hun Hoofd gestorven aan de wereld, zonde, aan zichzelf en aan de verbondseis van de Wet. Daardoor zijn ze gekomen in het Paradijs van de Kerk of de Schoot Abrahams, n.l. om te delen in de geestelijke zegeningen van Abraham, als kinderen van de beloften. Het sterven van het rijke en ingebeeld Jodendom is geschied, toen de Romeinen als roofzuchtige arenden het dode lichaam van de Joodse kerk in de verwoesting van Jeruzalem hebben uitgeroeid. In onze voorgaande leerrede uitgebreid; toen werden de kinderen des Koninkrijks buiten geworpen in de buitenste duisternis en moesten uitroepen: "want ik lijd smart in deze vlam." In die benauwde tijd zijn hun consciënties ontwaakt, toen zijn zij al begonnen te roepen dat Abraham de Messias tot hun hulp mocht zenden, en om hun vijf broeders, n.l. de verstrooide Joden te waarschuwen voor zo'n ongelukkig lot.

Maar de Zoon van God voert Abraham sprekende in: "zij hebben Mozes en de Profeten dat ze die horen." O mijn vrienden, Christus heeft in deze profetische gelijkenis, duidelijk aangetoond ***de voortekenen van Israëls bekering, n.l. een schrikkelijke vervolging en het terugkeren tot Gods Woord.*** Dit wordt - tegenwoordig merkbaar vervuld, daar ons wordt meegedeeld dat de zwaar vervolgte Joden in hun grote nood de lasterlijke Talmud verwerpen, en in de lang verworpen Messias beginnen te geloven en Evangeliepredikers beginnen in te roepen.

Eindelijk is het hoofddoel van de gelijkenis, dat de Heere Jezus door Zijn alwetendheid het aller-verschrikkelijkst uiteinde van de onbekeerden, en daartegenover het zalig geluk van de hemellingen zielroerend afbeeldt.

Laten wij eerst uit de mond van de Waarheid horen het lot van de rijke man, hoewel de goddelozen tot spijt en knersing van de tanden zullen aanhoren dat de Zoon van God ten jongsten dage eerst tot de vromen zal zeggen: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk", enz. Nochtans zal de uitvoering omgekeerd zijn, de vromen zullen eerst het vonnis horen en zien van de goddelozen, tot opluistering en heerlijkheid van Gods blinkende Rechtvaardigheid, Waarheid en Heiligheid. Daarom lezen wij vooraf: "En deze zullen gaan in de eeuwige pijn"; en daarna: "maar de rechtvaardigen in het eeuwig leven", Matth. 25: 46. Als van het rampzalig uiteinde van de mensen geprekt wordt, is het geen wonder, dat velen met Felix bevreesd worden en zeggen: "voor dit maal gaat heen." Daarom hoort men veel tegen het preken van tormenten van de hel inbrengen, dat dit maar Wet-prediken is. Maar eilieve in het Nieuwe Testament hebben die Evangeliepredikers er nog veel meer en verschrikkelijker van gesproken dan onder het O. T. En menigmaal heeft de Heere door de schrik van de eeuwigheid zondaars en zondaressen bekeerd. Kortom, de volmaakte Leraar der gerechtigheid heeft wat gepredikt van de buitenste duisternis, waar een knagende worm, wening en knersing van de tanden niet zal ophouden; en ook vooral in deze gelijkenis van de

rijke man.

Kom geliefden, laat ons deze opgerichte baak beschouwen in zijn leven en dood, en zijn roepen en bidden in de hel. Och, dat Christus woorden eenmaal gesproken eens door ons tweemaal gehoord worden, met een uitwendige aandacht en inwendig door de Heilige Geest in onze zielen, "dat de sterkte Godes is", Psalm 62.

1. Het leven van de rijke man is het beeld van het gevallen Adamskind.

De mindere stand draaft en schraapt, zwoegt en zweet om een handvol stof en slijk, de rijken van de aarde leven in gierigheid, of hoogmoed en dartelheid op de eeuwigheid aan, vijandig van de arme Lazarussen, hetzij vrome leraars, ouders, echtgenoten, kinderen en bekenden. Die moeten vanwege hun "zweren.; n.l. om hun leer, wandel en omgang met het verachte volk buiten het huis voor de poort blijven; zij onthouden dien Heere de tienden van hun inkomsten, zoals Ambrosius zegt: zij sluiten het brood en het kleed van de armen in hun kabinet. En velen handelen met bedrog, trekken onrechtvaardig goed of erfenissen tot zich, of dit al door de wereldlijke Rechter toegestaan is. O, vrienden, een wolk van getuigen heeft het mij bevestigd en heb menigmaal gezegd: ouders u maakt uw kinderen of erfgenamen ongelukkig; of menigeen zichzelf met onrechtvaardig goed. De meesten worden reeds arm in dit leven, of hebben een benauwd, onrustig en verdrietig leven.

De rijke man is ook een levend afbeeldsel van de inwendige staat van Adams kroost, "levende alle dagen vrolijk en prachtig" op het eeuwig verderf aan, zorgeloos, dodelijk gerust en vol van rijke inbeelding van zichzelf. Een grote menigte hebben een goede belijdenis en enige verandering ondervonden, en bezitten veel meer geloof, blijdschap en vertrouwen als het oprechte volk van God.

Waarschijnlijk komt in aandachtige hoorders en lezers de vraag op, waaruit dit vloeit en wat er aan ontbreekt? Mijn geliefden, toen de Heere Zijn oude volk uit Egypte verlostte, leidde Hij Israël naar de berg Sinaï en bracht hen onder opzicht van een gestrenge en getrouwe Tuchtmeester de Wet. Zo wordt het Israël Gods de letterlijke en geestelijke Wet in het hart geschreven, en die houdt daar een zeer strenge en stipte tucht over, uit- en inwendige zonden, zowel van bedrijf als nalatigheid. Hieruit ontstaat dat de levende kinderen Gods uitroepen: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Maar hierdoor verliezen zij het leven uit hun hand en wordt hen de Wet een Tuchtmeester tot hun Verlosser, en dan volgt de geloofsroem: "Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere." Maar ach helaas, in het algemeen reist het tegenwoordige Christendom om Sinaï heen; zij maken zich duidelijk kenbaar, "levende alle dagen vrolijk en prachtig." Ze hebben altijd volop geloof, blijdschap en overvloed, hun vermakelijke godsdienst staat op de aangezichten te lezen. O ongelukkige inbeelding! Maar laat ons verder horen.

2. "En de rijke stierf." Maar ach helaas, hij deed zijn ogen open in de hel in de pijn. Dit moeten wij niet eigenlijk maar bij gelijkenis opvatten, want dan gaan de ogen van de zielen eerst open, en wordt de helse pijn gevoeld in hun ontwaakte consciëntie; naar dat zij op aarde geleefd hebben zijn de trappen in de hel. En vraagt u, wie het naar Gods Woord het zwaarste zullen hebben? Die op aarde Gods volk niet gespijzgd, gekleed, geherbergd enz. hebben. Die met het kleed van geveinsde huichelarij onder schijn van vroomheid hun zonden van ontucht of diefstal uitwerken. Die godzalige leermeesters, ouders, echtgenoten en familie hebben gehad tot waarschuwing en vermaning en die veel gaven en kennis van de Heere hebben ontvangen. Dit alles vermeedert de rijke man zijn smart.

3. "En hij riep en zei: Vader Abraham ontfermt u mijner." In deze gelijkenis maakt de Zoon

van God ons indachtig, als er een samenspraak kon bestaan, welke jammerklachten en antwoorden wij dan zouden horen. Maar dit is niet mogelijk, want daar is een grote eindeloze kloof tussen de hel- en hemelbewoners. Menigmaal heeft de mond van Waarheid gezegd dat er in de hel een onuitblusselijk vuur en vlam is, een knagende worm of een brandende tong van beschuldiging van al het voorledene; al het werelds goed, zonden, waarschuwingen, haat tegen de vromen, zullen dan onophoudelijk pijnigers van binnen met de boze duivelen van buiten zijn. En daar komt dan bij, dat zij "van verre", niet van nabij, tot spijt het geluk van Lazarus, nl. van de vromen zien; hoewel zij geen ware kennis bezitten van de zaligheid van de hemellingen. Ook blijkt tot verzwaring van hun pijn en smart dat zij er zo vreselijk over denken, dat het uiterste van hun vinger, in de Fontein van gelukzaligheid gedoopt, hun brandende tong zou verkoelen. Maar de stem van de hemellingen klinkt in hun consciëntie: "gedenkt dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven. O vrienden, merkt wel op dat Christus zegt: "in uw leven"; zij hebben in hun eigen bonze lusten, of in een eigenlievende godsdienst geleefd.

4. Eindelijk, door de tormenten van de hel gedrongen, horen wij uit de mond van de rijke man noch een gebed van de rampzalige zielen in het verderf, en wel, dat Lazarus (waardoor Christus of Zijn volk wordt afgebeeld) uit de doden mocht opstaan, opdat door zo'n mirakel zijn vijf broeders bekeerd mochten worden. "Opdat ook zij niet komen in deze plaats van de pijniging." Dit gebed had zijn oorsprong niet uit medelijden of liefde tot zijn broeders. O nee. Dit wordt in de hel niet gevonden; het was enkel eigenliefde, omdat zij elkaar tot zondigen hadden verleid, en samen gespot en misleid hebben op losse gronden voor de eeuwigheid, en als zij nu bij hen in het verderf komen, wordt hun verdoemenis des te zwaarder.

O vrienden, dat wij nu leren bidden dat Christus' waarschuwing eens tweemaal gehoord mocht worden, terwijl wij nog leven in het kostelijk heden van de genade. Ik heb gelezen dat een oud Eerwaard Leraar, die over de eeuwige straffen had gepredikt, zijn gemeente biddende toeriep: "vreest meer de zonde dan de hel, want de zonde heeft de hel gemaakt; en wilt zolang aan de helse pijnen blijven denken totdat God u bekeerd heeft.

Laat ons nu kort stilstaan bij het gans melaats, veracht en bedel-, ja doodarm volk van God, die geen zucht kunnen lozen noch hand of voet bewegen. Maar o wonder van vrijvallende genade, de eeuwige Jehovah was al over hun zaligheid bewogen, eer zij om hun zaligheid dachten. Maar het is geen wonder, mijn geliefden, dat het rijke Christendom, dat om Sinäi heen is gereisd en de weg nader heeft uitgevonden., in de grond een afkeer heeft van zulke Lazarussen, en ze buiten hun huizen en harten sluiten. Maar laat ons met ons eindig gezicht dit op aarde verdrukte volk eens nastarogen over de dood. Het is opmerkelijk dat Jezus alleen spreekt van het begraven van de rijke man. Ach, zulke ongelukkigen worden veelal met grote lijkstatie ter aarde besteld.

Maar van Lazarus zegt de mond van de Waarheid: "de bedelaar stierf." O gelukkige en zalige dood, een hemelwacht van Engelen brengen dan alle geestelijke bedelaars naar Abrahams schoot in het gezelschap van het verlost en welgelukzalige volk, om te bewonen het hemelse Paradijs en te beërven de zaligheid in de Drie-enige Jehovah, Die tot Abraham zei: "ik ben u een Schild uw Loon is zeer groot." Maar merkt in deze belofte wel op, niet-tegenstaande alle verachting, kruis en verdrukking begint 's vromen loon reeds op aarde; de Heere zegt: "Ik ben uw Schild." En nu zegt Paulus: "zo God voor ons is wie zal tegen ons zijn." En wat zal het volk ontbreken daar de Godzalige zegt: "Ik ben uw Loon zeer groot." Het is een onbedrieglijk merkteken van genade, die niet om, maar in Jehovahs liefdewet zijn

zaligheid vindt en met David instemt: "in het houden van dien is grote loon", Psalm 19. Maar wat zal over de dood de kloof en staatsverwisseling groot zijn! Allen die door de Heere arm zijn gemaakt en van bedelen moeten leven, en vol zweren zijn, worden zoals Christus uit de maatschappij en de godsdienstige Synagogen buiten gesloten. "Hij is een verachte fakkel, na de mening desgenen die gerust zijn", Job 12. Maar zoveel heerlijker zal het hemels Paradijs zijn, verlost uit zware strijd, grote verdrukking en bovenal van de zweren, n.l. de melaatsheid van de zonde, om God eeuwig zonder zonde te dienen. Dit hopen wij nader te beschouwen.

Tekst: Openbaring 7: 13, 14.

En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn ze gekomen? En ik sprak tot hem: heer gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams."

Wij ontmoeten hier weer zoals Hfd. 5 een gesprek tussen een Ouderling en Johannes. Het blijkt dat de Ouderling de vraag niet gedaan heeft uit onkunde. Maar om Johannes tot een wedervraag uit te lokken, en om deze lieveling des Heeren tot een voorbeeld voor Gods volk kenbaar te maken, dat hij zichzelf kende als blind in 's hemels wegen. Maar tevens heilbegerig naar inleiding in de geestelijke verborgenheden; met heilige verlegenheid zegt hij: "Heer, gij weet het"; hierdoor betoonde hij dat hij alle wijsheid van boven verwachtte, hoewel hij met alle eerbied het onderwijs van Gods volk als middelen in 's Heeren hand hoog waardeerde.

Het gesprek is eigenlijk over de uitverkorenen in de strijdende kerk, die door de Heere zijn verzegeld, bijzonder bewaard in grote verdrukking en daaruit zijn verlost en daarna in de zalige nabijheid Gods leven. Maar met opmerking vinden wij in het Openbaringsboek een overeenkomst met Jezus' gelijkenissen en gesprekken op aarde, zodat bij afwisseling de gelovigen worden bemoedigd met de overeenkomst in wezen, niet in trap, met de triomferenden hier Boven en hun vereniging met dezen. Of, dat van de strijdende kerk wordt opgeklommen tot de volkomen overwinning en gelukzaligheid in heerlijkheid. In deze laatste zin dachten wij tegenwoordig deze woorden te behandelen, wij hopen onze aandacht te bepalen:

I. Bij twee gewichtvolle vragen.

II. Bij een drievoudige beantwoording.

III. Eindelijk bij hun verlossing en zegepraal.

O triomferende Immanuël! verlost ook tegenwoordig Uw kerk uit de grote verdrukking van onze geesteloosheid, om in Uw zalige nabijheid te mogen leven. Amen."

I. Wij dachten vooraf elkaar op twee gewicht- volle vragen opmerkzaam te maken.

De Heilige Geest spreekt veel door vragen en antwoorden in de Bijbel, welk woord betekent: "het Boek aller boeken." Voornamen mannen en ook onze Heidelbergse godgeleerden hebben dit voorbeeld gevolgd, om door vragen en antwoorden de lezers en hoorders oplettend te maken. Voordat wij deze twee vragen afzonderlijk beschouwen, maakt de Heilige Geest ons een noodzakelijke Waarheid indachtig, n.l. om niet in het midden of op het eind eraan te beginnen, zoals in onze tegenwoordige tijd. Men hoort nog wel eens

spreken en preken van de vruchten des geloofs, de blijdschap van de vromen, Gods getrouwheid, de vastheid van hun staat, en de zaligheid die zij zullen beërven. Maar ach helaas, zo weinig wordt bij de letter A begonnen, en wie ze zijn en waar ze vandaan zijn gekomen, zoals wij in deze samenspraak lezen.

A. "Wie zijn zij?" Dit is de eerste vraag en ons onderzoek. Uit kracht van Gods verkiezing is de bruid van eeuwigheid een reine maagd en een beminde, Psalm 45. Konings zonen huwelijken met konings dochters, zo verloofde en ondertrouwde de Vader in de eeuwige Vrederaad zijn uitverkoren dochter aan Zijn enige en eeuwige Schoot- en Wonderzoon. Hoséa 2: 18. En wel als een vlekkeloze reine maagd, zoals dit in de Hogepriester in de schaduwdienst is afgebeeld, die mocht geen andere als een kuise maagd ondertrouwen, Lev. 21.

B. "En van waar zijn ze gekomen"? O vrienden, wij kunnen op onze afkomst niet roemen; Maar wij hebben voorzichtigheid nodig om buiten de oude strijd te blijven, van de "boven- en beneden-valdrijvers." Het is een dwaasheid en een ***Godonterende leer de val voor de schepping te stellen, maar het is niet minder een grote dwaling en tegen Gods Woord, dat de rechtvaardigmaking van eeuwigheid geschiedt***, Rom. 8: 30. Zodanigen trachten hun gevoelens te bewijzen dat Adam Eva volmaakt uit Gods handen heeft ontvangen, en het schaduwbeeld van de Hogepriester die een kuise maagd ondertrouwde, - zo zeggen zij - moest de Zoon van God een vlekkeloos reine, niet-gevallen maagd ondertrouwen. Me dunkt dat het verschil in de gehele strijd ontstaat, *dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen het eeuwig bestek of voornemen Gods, en de trapsgewijze uitwerking in de tijd*. Er wordt zo duidelijk van het Hoofd van de kerk gezegd, dat Hij als het "onbevleete Lam is voorgekend en geslacht voor de grondlegging van de wereld." 1 Petrus 1; Openbaring 13. Dit is immers in zijn *dadelijkheid* eerst geschied in de volheid des tijds. En zo gaat het met het genadewerk in Zijn volk ook.

Maar dan moeten wij, geliefden, bij onze afkomst aan beginnen, en dan worden wij teruggeleid tot onzen bondbreuk in Adam. Daarin zijn wij kinderen des duivels geworden, Jes. 49: 24, 25; Joh. 8; Luc. 11. Gans melaats van het hoofd tot de voeten, vol wonden, striemen en etterbuilen, Jes. I. Zwarte Morianen, Jer. 13. "Kinderen des toorns, zoals ook de andere", Efeze 2. Ziehier kort onze twee gewichtvolle vragen toegelicht. Dit leidt ons tot

II. Een drievoudige beantwoording.

O vrienden 1 wij worden door 's Heeren Woord geroepen onze harten voor de Alziende te onderzoeken, niet of wij er over spreken en van preken kunnen. Ambrosius zegt: "velen dissers een lekkere tafel op, daar zij nooit van gegeten hebben." Maar of wij niet in trap, maar in het wezen van de zaak, de drie volgende merktekenen bevindelijk hebben leren kennen.

A. "Deze zijn het"; n.l. de honderd vierenveertig duizend verzegelden aan hun voorhoofden. Deze gestelde som geeft te kennen het bepaalde getal uitverkorenen, zoals Jezus gezegd heeft van Zijn schapen: "Ik ken de Mijnen." Hij heeft ze gemerkt, zo dragen ten allen tijde de getrouwe dienstknechten des Heeren het zegel (let wel) op hun "voorhoofden", om duidelijk gekend en van ongelovigen onderscheiden te worden, zoals wij lezen Ezech. 9. De Man met linnen bekleed moest op het geestelijk Israël, die zuchten, een merk op de voorhoofden tekenen. Er bestaat verschil wie wij door de Man met linnen bekleed hebben te verstaan. Me dunkt met voornamelijk uitleggers de Heilige Geest, omdat Die volgens het huishoudelijk werk het verzegelen voornamelijk toekomt. Maar er bestaan nog meer

verschillende gedachten over het zichtbare teken of zegel aan de voorhoofden; het is waar dat Jehovah in Zijn wijze voorzienigheid aan veel van Zijn kinderen die opmerkzaamheid schenkt, dat zij op de aangezichten van vele wereldlingen kunnen lezen, wat er van binnen heerst, n.l. hoogmoed, onkuisheid, onoprechtheid, diefstal, drift en vijandschap tegen Gods volk. Al deze en dergelijke zonden staan veelal duidelijk op het aangezicht te lezen, zoals de Heere een teken op Kaïn zette om hem kenbaar te maken, opdat zij zich voor zulke mensen zullen wachten. Daartegenover schenkt de Heere Zijn volk duivenogen, "indien dan uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen", Matth. 6. "Alle die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij zijn een zaad dat de Heere gezegend heeft", Jes. 61.

Maar geliefden, wij hebben onze kostelijke zielen aan *onfeilbaarder tekenen en zegelen* te beproeven, en wel kort, inwendig en uitwendig.

I. Het voornaamste teken bestaat als Jehovah door de Heilige Geestde belofte in Zijn uitverkoren volk uitwerkt: "Ik zal het steen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vleses hart geven", Ezech. 36. In de natuur verschillen de steen in hardheid van elkaar, zo bestaat er ook verschil in de mensen; sommigen worden stout en verhard in het zondigen, "zij maakten haar hart als een diamant", Zach. 7. Anderen worden om hun moedwillige zonden aan het oordeel van de verharding overgegeven, zoals de Heere van Farao zegt: "Ik zal zijn hart verstokken", Exod. 4. Maar allen dragen stenen harten om, gevoelloos, daar alle zegeningen, oordelen en bedreigingen op afstuiten; koud, loodzwaar dat aan de aarde gelijmd is. Nu kan de consciëntie van uiterlijke belijders wel door de donder van Sinaï in stukken worden geslagen, dat zij uit slaafse vrees voor een tijd met Herodes veel dingen doen. Maar zij hebben geen week of vleses hart, zoals een Eerw. Leraar zegt: men kan in de winter met een hamer het ijs wel verbrijzelen. Maar de zon doet het alleen smelten. De Heilige Geest doet de zielstranen schreien uit de ogen des geloofs en reinigt het hart van duisternis, veroordeel, onwetendheid, vijandschap, ijdelheid enz. Hij maakt de tafel des harten schrijfbaar, om de Wet van het genadeverbond, n.l. de Koninklijke Wet van Vrijheid in hun harten te schrijven. O gelukkig volk! Dit schrift van de Heilige Geest kan de hellemacht niet zoals in Adam, in uw zielen verderven of wegnemen. Evenwel kunnen de oprechte dienstknechten hierop niet vertrouwen, zij moeten bij het ontvangen teken ook inwendig verzegeld worden. Dit voorrecht schrijft en kent de Apostel Paulus de gemeente toe, "nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte", Efeze 1. Hoewel in de door de Heilige Geest verzegelende werkingen trappen zijn, worden bijna allen in het begin van hun pelgrimsweeg veelal liefelijk gelokt, onder de genademiddelen, in de eenzaamheid. Als zij mogen neerliggen in de grazige weiden van 's Heeren Woord, en verblijd worden door de beekjes van gevoelige liefdesuitlatingen. Als zij in Jezus algenoezaamheid en bereidwilligheid worden ingeleid, zodat zij veel vrijmoedigheid en opening des geloofs hebben om tot Hem te vluchten, dat zij zich onbekommerd en onvoorwaardelijk aan Hem toevertrouwen. In zulke zalige tijden kunnen de bruiloftskinderen niet treuren. Aan deze zegelen hebben *alle begenadigden* inwendige kennis.

2. Maar wij kunnen hierin niet ten volle berusten, want zij dragen ook het "zegel des levendigen Gods aan hun voorhoofden", om uitwendig kenbaar te zijn. Verschillende gedachten zijn hierover. Maar wij zullen overgaan tot zelfonderzoek en geestelijke leringen, en ons vooraf bepalen bij twee onafscheidbare tekenen en zegelen, n.l. "Waarheid", en "Godzaligheid." Geef er maar nauwkeurig acht op, waar de Waarheid alleen in belijdenis in het hoofd gevonden wordt, - zonder de kracht van Jezus' voorbede te bezitten: "Heiligt ze in Uw Waarheid", Joh. 17, - die misbruiken allen de Waarheid, hetzij om er mee te pronken, of

ze gaan neerzitten op de zachte stoel van 's mensen onmacht en de vrije genadeleer, of om er heimelijk maar gerust op voort te zondigen: Als zij uitverkoren zijn worden zij evenwel zalig. Deze zijn en blijven in de grond afkerig en vijandig van innerlijke Godzaligheid. Merkt daartegenover op, die alleen de gedaante van de Godzaligheid bezitten, en op een zedig, braaf en stichtelijk leven vertrouwen, zijn allen bittere vijanden van de innerlijke en bevindelijke Waarheid. Maar waar de vrijmakende kracht van de Waarheid door de Heilige Geest aan de gelovigen wordt verzegeld, daaruit wordt de Godzaligheid onafscheidbaar geboren, 1 Tim. 6: 3; Tit. 1: 1. Dan bezitten en beoefenen zij de kracht van de naam "Godzaligheid", n.l. dat zij hun zaligheid alleen in God en Zijn nabijheid zoeken, en dat het ook nu hun zaligheid is geworden, gewillig en van harte dienstknechten van de gerechtigheid van Hem te zijn. Allen die in de leer en praktijk deze twee zegelen openlijk aan hun voorhoofden dragen, krijgen er nog een derde zegel bij, n.l. "allen die Godzalig willen leven in Christus Jezus die zullen (absoluut) vervolgd worden", 2 Tim. 3: 1+2. Dit blijkt duidelijk want:

B. "Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen"; wij kunnen om tijds wil de zegelen en bazuinen niet uitbreiden. Het is het merendeel lezers en hoorders wel bekend, dat hierdoor verdrukkingen en vervolgingen worden afgebeeld, die de strijdende kerk in de volgende eeuwen zou overkomen, alsook de uitstorting van de fiolen van Gods toorn over de vijanden van Zijn volk. Dit is kort door de geleerde Brakel en meer anderen verklaard. Mijn voornemen was om uit de samenbinding van Hfd. 6-9 de verdrukking en verlossing van de kerk in 't gemeen, in het bijzonder over te brengen op Gods volk; mocht het de Heere behagen tot ontdekking, verlossing en zaligheid.

Wij hebben in onze voorgaande leerrede gezien, dat de Leeuw uit Judas stam het boek met zeven zegelen heeft genomen, waarin de lotgevallen van de strijdende en de zaligheid van de triomferende kerk waren beschreven, om die in het vervolg te ontzegelen.

Laat ons trachten uit die verborgenheden enig geestelijk nut te putten voor onze zielen.

1. "Toen het Lam één van de zegelen geopend had riep een van de dieren, n.l. Christus eerste moedvolle kruisgezanten die waren zoals een "leeuw." Hfd. 4: 7, hun onweerstaanbare stem was zoals een donderslag, "Komt en ziet." Een Ruiter, n.l. Christus door Zijn dienaren rijdende op "een wit paard", zijnde het reine en blanke Evangelie, en Zijn boog is gespannen met scherpe en vurige pijlen om Zijn uitverkoren volk tussen het gespen en pantser dodelijk te wonden. O gelukkig volk! dat de strijd verliest en overwonnen wordt, en tot vrijwillige dienstknechten worden gemaakt van Koning Jezus. Maar nu begint ook terstond de strijd en verdrukking. Dit is het livrei van Sions onderdanen.

2. En toen het de tweede zegel geopend hulde, hoorde ik het tweede dier zeggen, komt en ziet." Dit tweede dier is als een "kalf", afbeeldende dat er geduld en lijdzaamheid in de strijdende kerk nodig is, want wij lezen: "een ander paard ging uit, dat rood was, en dien daar opzat wierd macht gegeven de vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden doden. En hem wierd een groot zwaard gegeven." Deze tijden zijn er menigmaal geweest, en worden in het leven van de genade onophoudelijk ondervonden, zoals Christus zegt: "Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." Maar niettegenstaande de zeven volkeren in Kanaän sterke reuzen en Enakskinderen

waren, beloofde Jehovah: Ik zal ze "voor uw aangezicht allenskens uitwerpen", Deut. 7. Daarom is er lijdzaamheid en geduld nodig, zoals de Heere tegen Zerubbabel en in hem tot al Zijn volk zegt: "Niet door kracht noch door geweld. Maar door Mijn Geest zal het geschieden." Want daar was een grote berg die de opbouw van stad en Tempel moeilijk maakte. Dit wordt met verwondering gevraagd: "Wie zijt gij o grote berg?" Zach. 4. Toen de Joden uit Babel terugkeerden, vonden zij te Jeruzalem een grote berg van puin, waaraan bijna geen begin van herbouw was te maken. Toen de eerste steen, het Fundament van de Tempel, werd gelegd, begonnen de ouden te "wenen met luider stem." Maar de jongen "verhieven de stem met groot gejuich en met vreugde", Ezra 3. Ach, zij dachten toen niet dat er zo spoedig weer een andere grote berg zou komen om de opbouw te verhinderen. Hun vijandige naburen verklaagden hen aan het hof van Perzië bij de koning Arthasasta, als een muitziek volk en oproerige rebellen, zodat het jaren geen voortgang had. Toen daarna de Vorsten en het volk door de ijverige en moedvolle Nehemia werden aangemoedigd, wierp Tobia en Sanballet met de Samaritanen een grote berg van spotternij op, zij zeiden: "Wat doen deze amechtige Joden." Eindelijk de listige duivel liet geen middel onbeproefd. Dan biedt hij door de vijanden zijn vriendschappelijke hulp aan om met hen samen te bouwen. Dit is voorwaar een grote en gevaarlijke berg van verleiding; toen dat werd afgeslagen komt hij als een grote rode draak door het zwaard van vervolging, zodat het volk met de ene hand moest bouwen en met de andere hielden zij het geweer. Al deze grote bergen werden voor het aangezicht van Zerubbabel tot een vlak veld gemaakt. En toen ten laatste de kroon- of hoofdsteen op de bovengevel werd gelegd, riepen zij uit: "Genade, Genade zij dezelve!." Het leggen van de eerste steen was genade, en ook de laatste hoofdsteen van voleindiging. Het was alles genade. O volk van God! zie hier met levendige kleuren uw strijd en verdrukking afgetekend. Toen de eerste steen van genade in uw ziel werd gelegd en uw ogen het heerlijk graveersel van Christus' Middelaarsvolheid mochten aanschouwen, Zach. 3: 9, hebt u zeker gejuicht van geestelijke blijdschap. Nu, lof betaamt de oprechten, "want wie veracht de dag van de kleine dingen?" De ouden van dagen kunnen wel eens om uw misrekening geweend hebben, want ach, u had toen niet gedacht dat er zoveel listen van verleiding en geweld van de vijanden van buiten zouden komen. Maar vooral van het legio van binnen zich zouden opdoen tegen het werk Gods. O, vrienden, wat zien veel lievelingen des Heeren van achteren, dat het gebouw in Adam is ingestort, en tot een grote berg van puin is geworden van erf- en dadelijke schulden. Zouden wij van bijzondere bestrijdingen uitweiden dan was nauwelijks de een berg geslecht of een andere staat weer voor haar, zodat zij honderd malen de voltrekking moedeloos zouden opgeven. Maar o eeuwig wonder, al deze grote bergen worden op zijn tijd door de tegenbeeldige Zerubbabel Jezus Christus tot een vlak veld gemaakt. Dan roepen zij hartgrondig uit: "Genade, genade zij dezelve!." Het is alles blanke soevereine genade, de eerste steen van zalige ontdekking en de kroonsteen van volkomen verlossing.

3. "En toen het de derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen; komt en ziet!." Dit dier heeft een aangezicht zoals een "mens", betekende vriendelijk, bescheiden en onderworpen. Want er werd ook gezien "een zwart paard en die daar opzat had een weegschaal in de hand." Dit is een voorspelling van hongersnood en benauwde tijden, zoals de Heere dreigde: "Als Ik u de staf des broods zal gebroken hebben", Lev. 26. Maar vooral een hongersnood in de Waarheid, dat bijna overal het gezonde voedsel en het genadebrood zou ontbreken van de zuivere prediking van het Woord.

We worden volgens mijn inzien, hier geleid tot de verdrukking van de geestelijke

hongersnood in Gods volk. O, vrienden, dit is geenszins een van de minste beproevingen. Als de kostelijke kinderen Sions volgens Klaagliederen 4, zwart worden van magerheid; o het zijn dan tijden om klaagliederen te zingen. Als alle voorraad is opgeteerd en in al de schatkamers van de ziel niets dan gebrek, armoede en leegheid wordt gevonden. Als ze met Israël in een huilende woestijn moeten omzwerven, waar geen brood of water, noch enige herberg, noch een voetstap van een enige pelgrim, die vóór hen zo'n weg heeft bewandeld, te vinden is. Maar alleen enkele wildernis, Psalm 107. O geliefden, wat worden in zulke tijden de kruimkens van het hemels genadebrood met tranen bewonderd en hooggeschat.

4. "En toen het de vierde zegel geopend had, hoorde ik een stem van het vierde dier, die zoals was aan een "Arend", in wijsheid en scherp gezicht. Die zei: "Komt en ziet, en ziet een vaal paard en die daarop zat zijn naam was de Dood: en de hel volgde hem." Hierdoor wordt uiterlijk een tijdperk in de kerk afgebeeld van grote verdrukking, levensgevaar en uiterste ellende, ja helse vervolgingen; maar het wordt ten allen tijde inwendig zo ondervonden in de levende kinderen Gods. Dit lot wordt hen op aarde tot blijken van hun kindschap en tot heiligmaking toegewogen. De ouden noemden de verdrukkingen "Gods vlegel om hen van het kaf te zuiveren", de "vuuroven om het schuim er af te branden", de "wijnpers om het vlees te kruisigen." Dit zijn allen bittere Marawateren die alleen door een roede van de Boom des Levens;gezuiverd worden tot gezondmaking van de ziel, Exod. 15.

5. "En toen het de vijfde zegel geopend had"; werden de martelaren gezien onder de altaar. In dit hemels visioen wordt geen bloedige vervolging maar een zalig tijdperk voor de kerk beschreven; zij zijn allen zalig die in Christus sterven. Maar nog zaliger die om Christus wil gedood worden. Daarom wordt gezegd dat zij onder de altaar, n.l. in de nabijheid van Christus waren. Ze riepen: "Hoe lange o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degene die op aarde wonen"? Daar bestaat geen wraaklust over hun vijanden. Maar uit liefde tot Gods eer en opluistering van Zijn rechtvaardigheid, en ook een verlangen naar hun medebroeders en zusters. Evenwel zijn al de gelovigen geestelijke martelaren; zij worden gekweld, gepijnigd en gemarteld door het lichaam van zonde en des doods. Zij roepen ook: "O heilige en waarachtige Heerser, wreekt U eens aan onze onverzoenlijke doodvijanden, die inwendige diabolisten van hoogmoed, eigenliefde, bij-einden, vleselijke gerustheid en alle zondige begeerlijkheden en boze lusten van het vlees. Dit was ook de bede van de kerk: "Welgelukkig zal hij zijn die uw kinderkens grijpen, en aan de steenrots (n.l. door Christus' kracht) verpletteren zal." Psalm 137.

6. "En ik zag toen het de zesde zegel ,geopend had, en zie, daar werd een grote aardbeving, en de Zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed, en de sterren des hemels vielen op de aarde", enz. Dit geeft een verschrikkelijk oordeel te kennen over alle vijanden van wat staat of rang ook, en waarschijnlijk de fiolen die over de Antichrist en de valse Profeet en die daarmee gehoereerd hebben zal uitgestort worden. Hoewel Christus een Lam is, zal Hij vreselijk toornen als de maat van de ongerechtigheid vol is. Het zal zo'n benauwde tijd zijn, dat zij zullen trachten te vluchten, "in de steenrotsen van de bergen." Ze zullen tot de bergen en steenrotsen roepen: "valt op ons." Dit zijn voortekenen van de eeuwige wanhoop in de rampzaligheid. In zulke tijden als de Heere met Zijn gericht op aarde komt, of als de sprinkhanen uit de put des afgronds opkomen met een voor het vlees bekoorlijke godsdienst. O, ja, geliefden, in zulke tijden wordt het eens recht openbaar wie het zegel des levendigen Gods aan hun voorhoofden hebben. Zij worden dan bijzonder bewaard, hetzij uitwendig, of voor verleiding en ketterij. Maar voornamelijk in Gods zalige

gemeenschap, Openbaring 9: 4. Dit zijn de uitverkorenen die door alle eeuwen heen uit de grote verdrukking verlost worden, "een grote schaar die niemand tellen kon." Welker zalige voorrechten in ons tekstkapittel aan Johannes vertoond werden in een hemels gezicht, alsof hij ze reeds in heerlijkheid voor de troon zag wandelen; dat wij terstond hopen te beschouwen. Na deze beschrijving lezen wij in het achtste kapittel:

7. "En toen het de zevenden zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in de hemel, omtrent van een half uur." Wij worden hierdoor indachtig gemaakt de geheimen die in het binnenste van het verzegelde boek beschreven zijn, waarin veel verborgenheden zijn voor Christus' kerk in de laatste tijd, die van achteren het duidelijkste zullen verstaan worden. Het half uur stilzwijgen in de hemel betekent de strijdende kerk op aarde, hoewel aan Johannes door een geopende deur in de hemel vertoond. Er is door alle tijden maar een zeer korte tijd rust of stilte te verwachten, zoals ook het leven van de genade in de ziel. Ze mogen eens een half uurtje, enige enkele dagen in Christus zich verliezen, dat geen vijanden of zonden zich openbaren. weldra worden zij weer tot de strijd geroepen.

Daarom wordt in de opening van het zevende zegel van de verbonds-Engel de verheerlijkte Hogepriester vertoond in Zijn hemels Priesterwerk. Hoewel wij de altaar, het gouden wierookvat en het reukwerk niet eigenlijk moeten verstaan. Maar de oneindige kracht van Zijn offerande, verdiensten en voorbede, met de overvloedige gaven van de Heilige Geest.

O, mijn geliefden, die met de gewenste man Daniël, die ootmoedige bidder, geloven, dat de Messias niet alleen de schuld van de zonden moet verzegelen. Maar ook even noodzakelijk "om de heilichheid der heiligheden te zalven", Dan. 9: 24. Dit wil zeggen, dat de gelovigen al hun Tempel- en priesterwerk, hun allerheiligste godsdienst melaats en onrein is, en door Christus gezalfd, n.l. gewassen moeten worden. Daarom dragen zij al hun zondige gebeden, met hetgeen er te veel en uit vergeten is, aan Die hemelse Hogepriester op. En hoort nu eens, geliefden, tot uw bemoediging: "en de rook des reukwerks met de gebeden van de heiligen, ging op van de hand des Engels (n.l. van Christus) tot God", Openbaring 8. Daarom laat de ouderling volgen:

C. "En zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams." Dit zag niet alleen op het rein en blinkend fijn lijnwaad van hun rechtvaardigmaking, Openbaring 19: 8. Maar vooral op hun lange witte priesterklederen (breedvoerig in de zesde leerrede beschreven). Lange klederen werden vanouds gedragen. Als koningen zegepralend uit de strijd terugkeerden. Zodat de verzegelden des Vaders hiermee waren bekleed, omdat zij standvastig tegen de Antichrist en alle verleidingen gestreden hadden, en nu uit die grote verdrukking waren gekomen, om in de lange klederen als verlost in een overvloedige vertroosting en zalige gemeenschap met de Drie-enige Jehovah te wandelen.

III. Dit leidt ons ten laatsten tot hun verlossing en volkomen zegepraal.

Hoewel in het leven van de genade zalige eerstelingen gesmaakt worden, en de kerk nog een heerlijke verlossing uit hun tegenwoordige grote verdrukking te wachten heeft, worden wij door de laatste drie verzen opgeleid tot de triomferende kerk, als zij over alle vijanden zullen zegepralen; en wel, *de plaats, hemels werk, blijdschap, overvloed, veiligheid en gelukzaligheid.*

1. "Daarom zijn zij voor de troon Gods." Daarom, niet om hun getrouwheid of waardigheid. O nee. Maar omdat hun personen en klederen sneeuwwit zijn gemaakt in het bloed des

Lams, daarom zijn zij in de onmiddellijke nabijheid van de Volzalige Jehovah en alle reine hemelingen. O vrienden, zijn de kleine voersmaken van de liefde Gods hier reeds zo zalig, dat alle kruis, lijden en pijn, ja zelfs de wrede marteldoden niet gevoeld worden. O, wat zal dan de volle verzadiging zijn van de verzoende vrede en liefde Gods.

2. "En dienen hem dag en nacht in Zijn Tempel." Het is de verzegelde dienstknechten van Koning Jezus in de strijd hun zalig loon Hem te gehoorzamen en Zijn Wet te beminnen. Maar de verlost en uit de grote verdrukking betrachten hemelswerk dag en nacht, hoewel er in de hemel geen duisternis zal zijn, "want aldaar en zal geen nacht zijn," maar het geeft te kennen, een rusten zonder ooit ledig te zijn, een dienen zonder enige vermoeidheid, een loven, een roemen en prijzen zonder de allerminste lusteloosheid.

3. "En Die op de troon zit zal hen overschaduwen." Het is hier op aarde in tijden van donkerheid, schrik en pestilentie een onuitspreklijke blijdschap te "vernachten in de schaduw des Almachtigen." Jezus liefhebbende bruid getuigt van haar Liefste: "Ik heb groten lust in Zijn schaduw en zit er onder en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet." O wat zal dan de hemelse overschaduw een zalige vrucht zijn als zij met ongedekte aangezichten de heerlijkheid des Heeren zullen aanschouwen.

4. "Zij zullen niet meer hongeren, noch zullen nipt meer dorsten." Daar zal het allerminste gebrek, gemis of onkunde niet meer gevonden worden. O mijn geliefden, hoe menigmaal starogen 's Heeren lievelingen in dit tranendal naar de bewolkte hemel daarboven, waar hun in de Heere ontslapen ouders, echtgenoten, kinderen, vrienden en vriendinnen reeds in het witte kleed wandelen, met hun palmtakken van overwinning triomferen en hun kronen voor het geslachte Godslam neerwerpen. O, wat al peilloze geheimen zijn nu nog achter de gordijnen van de eeuwigheid verborgen. Als zij eens met hemelsgezinde gedachten de gouden straten van het nieuwe Jeruzalem doorwandelen. O, dan roepen zij menigmaal uit: "de kennis is mij te wonderbaar: zij is hoog, ik kan daar niet bij"; hoe dat daar de Onzienlijke zal gezien worden, en al de gezaligden daar gekend zullen worden, en in welke staat de jonge uitverkoren kinderkens daar aanschouwd zullen worden, en met de honderd vierenveertig duizend zullen instemmen. Dit alles zal de dood voor Gods volk ontzegelen.

5. "En de zon en zal op haar niet vallen noch enige hitte." Dit geeft de grote veiligheid te kennen der hemelse inwoners. O, wat moeten veel lievelingen des Heeren onder zware arbeid met Jacob de brandende hitte des daags uitstaan, en Jezus lieve bruid moest klagen dat zij door de zon van de verdrukking door hun familie was zwart gebrand. Anderen overvalt een zomerdroogte, dat het zielverblijdend leven kwijnt en de geestelijke krachten uitteren. O, dit viel David zo smartvol dat hij uitriep: "Sela!" En ach, wat steekt de hete middagzon van kruis, verdriet, pijn en ziekte in dit moerbeziëndal de pelgrims van God. Maar de Heere geselt en kastijdt Zijn kinderen hier uit liefde en om hen naar de hemel te doen reikhalzen. Maar het nieuwe Jeruzalem behoeft de zon niet. O nee, daar zal geen hitte van beproeving meer nodig zijn, daarom lezen wij: "want de eerste dingen zijn weggegaan. en Die op de troon zit zeide: Ziet! Ik make alle dingen nieuw."

6. "Want het Lam dat in het midden van de troon is, zal hen weiden, en zal hen een Leidsman zijn tot levende fonteinen van de wateren." O vrienden, wie zou op aarde de bodem kunnen peilen van het werk van de verlossing, of met zijn eindig gezicht het toppunt van gelukzaligheid kunnen beschouwen. O nee, de Engelen starogen op de verbondsark, hoe de verzoening kon gevonden worden tussen de Driemaal heilige Jehovah, en van God vervloekte zondaars. Hoe een onkreukbare Wet van haar vloek ontwapend en een recht kan geven ten eeuwigen leven. O ja, Engelen en gelovigen zien in het werk van de verlossing dat God beide oneindig rechtvaardig en genadig is, omdat een oneindig Persoon moest lijden

om de zaligheid mogelijk te maken. Maar alles zien ze in de verte. O, wat kan het volk Gods bij hemelse voorsmaken hun ziel boven het stof vervoerd worden, wat het eenmaal zijn zal door het lieve Godslam geleid te worden tot de Fonteynen van 's Vaders eeuwige bodemloze liefde. O, staat eens stil bij de neerbuigende en ziel bewonderende liefde. "En God zal alle tranen van hun ogen afwissen." O geliefden, hier Boven wordt het boek van de eeuwige gelukzaligheid ontzegeld, om de Hallelujahs van de verlossing te zingen tot in alle eeuwigheid. Amen.

Tussenzang: Psalm 89: 7, 8.

TOEPASSING.

Mijne geliefden, al jaren lang heeft de kerk in Nederland aan geen uitwendige verdrukking en martelaarschap onderworpen geweest. Maar helaas, zij zucht tegenwoordig onder nog veel zwaarder oordeel, n.l. het droevig doodswezen dat ons alom omringt. Vóór een halve eeuw heerste er een dikke duisternis van onwetendheid, zodat de Waarheid onder een klein getal in ons vaderland bewaard werd: de godzalige geschriften van onze voorvaders werden voor scheurpapier gebruikt. Daarop heeft de Vrijmachtige Jehovah een opwekking, een nieuw leven in de doodsbeenderen verwekt, toen werden de geschriften, die de Heere verborgen had, van Comrie, Smytegeld, Groenewegen, Vermeer, Brakel enz. opgezocht en zeer hoog gewaardeerd.

Maar helaas, er openbaarde zich spoedig een reikhalzen naar wat nieuws. Die geestelijke geschriften, die als fakkelen rondom Gods woord liggen, zijn nu bij velen in minachting gekomen, anderen gaan verder en getuigen openlijk dat het beter was dat zij allen verbrand werden, omdat er afgoderij mee wordt gedaan. Och waren zij maar zo eerlijk dat zij er maar voor uit mochten komen, de Waarheid wordt daarin te naakt voorgesteld, hun diepe onkunde, dwalingen en het nieuwe licht van het tegenwoordig Christendom tegengeproken en veroordeeld wordt. De ware vromen getuigen uit één mond, als die mannen nu de kansels zouden optreden, dat zij hun stemmen zouden verheffen als een bazuin, tegen al die nieuwmodische godsdienstinrichtingen; zij zijn nog gruwelijker dan de openbare feesten van de wereldlingen. Het is een openlijk spotten met de hoge God en een onverantwoordelijke misleiding van onsterfelijke zielen voor de eeuwigheid. Het is geen wonder dat de weinigen te Sardis, in hun zielen wenen als zij aan Sion gedenken, en van rondom wel eens uitzien welke wegen en middelen de Heere nog eens zal gebruiken in het herbouwen van Zijn Kerk. Och mijn geliefden, blijft maar een afkeer betonen en vermengt u het allerminste niet met de losse, oneerbiedige en lichtzinnige tijdgeest; zij maakt zich openbaar of heimelijk kenbaar, daar is teveel stoom en ijver bij, te strelend om proselieten te maken. Houdt u maar eenvoudig aan de zuivere Waarheid en blijft de Heere in zijn inzettingen verwachten.

Maar laat ons nog kortelijk overgaan tot bijzondere leringen.

1. Hoewel onze tijd beperkt is, mijn vrienden, kunnen wij niet nalaten, met onze tekstwoorden degenen te waarschuwen, die openbaar of heimelijk tot de verdrukken van Gods kerk en kinderen behoren. O, wat zal het een ontzettend ogenblik zijn met de rijke man uw ogen wanhopend in de hel te openen! Ik heb eens gelezen dat een goddeloos mens ongezocht dit opschrift las: "vliet de toekomenden toorn," tot een middel van zijn behoud. Zo heeft de Heere veel tooneelden in Zijn Woord en kerk opgericht dat de grootste booswichten genade in Gods ogen hebben gevonden.

2. Velen beelden zich in dat zij genade bezitten omdat zij van de Heere gezegend worden en voorspoed hebben; ach! ongelukkige misleiding. Asaf zegt van de goddelozen: "daar zijn geen banden tot haren dood toe en hun kracht is fris." En lees eens wat Paulus zegt van de bastaarden, dat zij zonder kastijdingen zijn. Van nature zijn wij allen bastaarden, onecht geboren, kinderen van de hoerij, zonder een hemelse geboorte, missende het beeld Gods. Deze bewandelen veelal een weg van rozen zonder kastijdingen. Dit is het grootste oordeel als de Heere hen laat wandelen in het goeddunken van hun harten, zoals Hij zegt: "Ik zal over uw zonden geen bezoeking doen," Hos. 4: 14.

3. Anderen maken van de verdrukkingen en tegenspoeden hun grond van behoud. Maar vrienden, geeft eens verstandig acht, de zodanigen dalen nooit af tot de bronoorzaak van de verdrukking, nl. de bondbreuk, zij klagen nimmer met gevoel van hart over de zonden, al maar over de plagen, en het gaat met de meesten zoals het met ijzer gaat. Het is zolang week en buigzaam als het in het vuur en heet is. De ervaring heeft mij geleerd, dat er velen gelijk zijn aan Farao, die was buigzaam zolang de plagen er waren.

4. Daar worden door alle tijden veel toestemmers gevonden, vooral waar de Waarheid ontdekkend gepredikt wordt. Maar ach vrienden, wat zal het u baten of u belijdt dat u onbekeerd zijt, en u hebt geen pijn, smart en strijd tegen de zonden, en geen kennis aan Christus, geen vrede met God en verlangen naar Zijn zalige nabijheid. Augustinus had in zijn jeugd gebeden: "Heere bekeert mij. Maar nu nog niet." Zo betonen de belijders van de Waarheid dat zij hun lust, leven en vermaak niet vinden in de Heere die het enigste en hoogste Goed is. Nog eens, wat baat het zoals er veel gezegd wordt: "Zij bekennen eerlijk dat zij onbekeerd zijn." O vrienden, het zal mij niet doen vergeten het ongelukkig uiteinde van toestemmers van de Waarheid op hun ziek- en sterfbedden, hoe hopeloos, ja wanhopend zij de eeuwigheid zijn ingegaan. De Heere spreekt in Zijn Woord niet te vergeefs: "heden terwijl gij Zijn stem hoort, haast en spoed u om uws levens wil," want de tijd is kort. Hij laat de Evangelie-bazuin nog blazen: "Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, al gij eindigen van de aarde," Jesaja 45.

De woorden van de ouderling aan Johannes zijn tot bemoediging voor verdrukte Sionieten. Maar let wel op, mijn geliefden, voor degenen die waarlijk in geestelijke verdrukkingen verkeren. Er wordt soms tot zwetens toe gearbeid om de heilbegerige en bekommerde zielen te troosten. Maar eilieve! men moet vooraf toch duidelijk trachten aan te tonen wie de onderwerpen zijn, en in welke toestand zij zich moeten bevinden. Calvin zegt: "Als een geneesheer ziet dat zijn patiënt een bittere drank tot genezing nodig heeft mag hij geen zoete drank voorschrijven." Een ander oud Eerw. Leraar bevestigt het nog krachtiger: "Iemand te troosten dien niet troosteloos is, is alsof hem een beker met vergif wordt toegereikt."

Komt geliefden, laat ons trachten uit Gods Woord aan te tonen de onderwerpen van de vertroosting.

1. Degenen die wenen over hun zonden; maar hoe moeten die vertroost worden dat de Heere hun tranen wel zal aannemen? O nee, al schreide iemand al zijn vuchten tot tranen, dat kon zijn onbetaalbare schuld niet wegnemen. Of moeten zij vertroost worden dat zij zich maar niet zo over de zonde hebben te bekommeren. Maar eenvoudig in Jezus moeten geloven? O vrienden, hiermee worden tegenwoordig de zielen misleid. Het grote onderzoek bestaat hierin of er een hemelse Inwoner in de ziel is komen wonen, die kenmerkt zich om heilig te leven en die wordt door de oude

Adam met alle dodelijke instrumenten beoorloogd. Dit doet de levende kinderen Gods wenen en vluchten naar Christus bloed en Geest, om door Hem voor Hem te leven. Deze worden in Gods Woord vertroost dat de zonde niet over hen zal heersen, de genade-olie zal altijd boven drijven, en hun overblijvende zonden zullen nimmer Gods trouwe te niet doen.

2. Degenen die aan veel strijd onderworpen zijn. De oude slang gebruikt tegen velen van 's Heeren volk vrome listen, om Gods ordonnantiën om te keren en vruchteloos te maken, onder de predicatiën zet hij hen tot lezen aan, van het onderzoek van 's Heeren getuigenis tot zingen, van hun Psalmen tot overdenking, van hun nuttige zielsmeditaties naar de gezelschappen, van het volk naar de binnenkamer. En in de eenzaamheid weet die sluipmoordenaar hen wonder behulpzaam te zijn, en indachtig te maken, hetgeen zij vergeten hebben te zeggen of te verrichten, om hun gebeden maar te verstrooien. Dit zijn bewijzen dat de duivel hun vijand is geworden. O vrienden, vertroost u hiermee, die strijd zal spoedig ophouden. Johannes hoorde een grote stem van blijdschap in de hemel, de verklager van de broederen, die hen dag en nacht verklaagde, was overwonnen door het bloed des Lams, Openbaring 12.
3. Degenen die treuren dat in hen geen of weinig aanwas in de genade wordt gevonden. Mijn geliefden, (dit is thans wel een treurig oordeel dat op de kerk rust) maar degenen die het gelovig zien en er over klagen, is nog een kenmerk van groei en wasdom. Maar tevens van onkunde waarin de geestelijke aanwas bestaat. Het is zo ingeschapen, die verwachting van beter worden; mogelijk komt de gedachte in u op, de Catechismus spreekt toch van een afsterven van de ouden- en opstanding van de nieuwe mens. Als dit op een beter worden zag zouden onze Heidelbergse Godgeleerden niet veel bijval van de ware vromen krijgen; maar het afsterven bestaat in de hartelijke droefheid en strijd tegen de zonden. Ze sterven door ontblotende genade dat zij nu niet meer zoals in hun eerste bekering van zichzelf wat verwachten. O nee, zij geloven met hun ganse ziel dat zij zoals Aärons staf een dood element zijn, en dat zij alleen door Gods vrijvallende genade bij aanvang en voortgang vruchten kunnen dragen. Ze stemmen hartelijk met Groenewegen in:
*Ik heb een lust voor U te leven in dit beneden perk,
 Maar Heere, dan moet U mij geven, genade tot dat werk.*
4. Degenen die vrezen dat zij bastaarden zijn. De verklager van de broederen komt dan van de éne en dan van de andere kant het volk bestrijden. Het heugt mij dat een Christin in een gezelschap haar gemoed ontlaste en zei: "dat zij vreesde een bastaard te wezen, anderen van Gods volk werden zo gekastijd en zij had al jaren voorspoed gehad." Maar een vader in de genade vroeg haar: "of zij dan geen geestelijke kastijdingen kende van verberging van Gods aangezicht?" Maar toen veranderde haar voorspoed in bittere jammerklachten. O vrienden, Gods kastijdingen zijn onderscheiden. Een Eerw. Leraar zegt: "de Heere heeft veel van Zijn kinderen die Hij de gezondheid niet toevertrouwt." Anderen worden door uit- of inwendige armoede voor hoogmoed en eigenliefde bewaard, en door veel verdriet, tegenspoed en gemis van dierbare panden van de wereld gespeend en voor de hemel voorbereid.
5. Degenen die moedeloos worden onder de kastijdingen. Dit is mij met 's Heeren zwaar verdrukte volk niet onbekend. O mijn geliefden, het is een moeilijke leerschool om zielgrievende mishandeling, pijnlijke lichaamsziekte, verlies van geliefde echtgenoten en kinderen als Vaderlijke kastijdingen te omhelzen. Asaf getuigt hiervan: "om dit te mogen verstaan, was moeite in mijn ogen". Maar van achteren gezien is Gods doen Majesteit en heerlijkheid. Mij komt een zwaar beproefd kind van God

onder de aandacht die door pest onder zijn vee en verhagelen van zijn vruchten in diepe schulden was gekomen bij zijn landheer, die tegen hem zei: hij moest twee gegoede borgen stellen of vertrekken. Maar ach! niemand wilde zijn schouder daaronder zetten. Maar wat gebeurt er? Hij komt er gelukkig mee aan Jezus' voeten, en Die openbaarde Zich aan hem als Borg voor tijd en eeuwigheid. In vol geloofsvertrouwen gaat hij naar zijn landheer en zegt: dat hij een Borg heeft en wel de God van hemel en aarde." Het had van achteren een gezegende uitkomst.

6. Eindelijk allen die vermoeid en belast zijn; zij zijn vermoeid van wettisch werk, en belast met schuld van bedrijf en nalatigheid, en kunnen enkel en alleen in Christus ruste vinden, Matth. 11: 28. Dit neergebogen Sion wordt in de gehele wereld verdrukt en gehaat. Maar vrienden, laat u dit niet verwonderen, want het is een slecht kenmerk als Gods volk van de wereld wordt geprezen. Ze hadden eens tegen Ambrosius gezegd: dat wereldlingen met lof van hem gesproken hadden; daarop had die Eerw. man geantwoord: "dan ben ik ontrouw of wereldgelijksvormig." Het spreekwoord van de ouden wordt waarheid bevonden: *"zegt mij uw vrind, en ik weet wie u bint."*

Al des Heeren lievelingen zijn door de Heilige Geest vernieuwd en hebben een lust en keuze, en zeggen met Asaf: "het is mij goed nabij God te zijn." Ze gaan allen onder een kwaal gebukt, nl. in een geestelijke toring, en getuigen met Paulus: "Ik sterf alle dagen," om door ontblotende genade meer en meer aan zichzelf te sterven, opdat het leven Christus in hen geopenbaard en triomferen mag.

Zie mijn geliefden, de onderwerpen van de Goddelijke vertroosting.

Daarom houdt moed, verdrukte Sionieten! Uw strijd, kruis en tranen zijn in de hemel uitgerekend en u tot uw geestelijk heil toegewogen. De kastijdingen door het geloofsoog beschouwd, zijn blijken van 's Heeren tere Vaderliefde. Hij kastijdt en geselt Zijn lieve kinderen om hen te doen reikhalzen naar de volkomen verlossing, om met hun gehele geestelijke familie Avondmaal te houden aan de ronde tafel van de bruiloft des Lams.

Het gebeurt menigmaal hier op aarde door tussenkomst van vrienden, geschriften en brieven, dat zij een innerlijke liefde en betrekking op elkaar gevoelen, en als het mogelijk was wel met duivenvleugelen willen samenvergaderen, om de wondere Godsleidingen en ontmoetingen elkaar mede te delen.

Zo gaan mijn zielsbegeerten wel eens uit over de grote Oceaan naar Amerika, om daar de verdrukte Sionieten eens te ontmoeten. Maar ach, zij zijn hier verstrooide vreemdelingen in Mesech en moeten met Groenewegen zeggen: "ik moet hier derven, wat ik gaarne had." Maar ach, lievelingen des Heeren! Het zal niet lang meer duren. Dan zullen ze van oost en west elkaar ontmoeten voor de troon Gods. En o, ziel-verrukkende zaligheid, om de Volzalige God te lieven en te dienen zonder zonden. Daar zal de allerminste duisternis de Hemelzon niet verdonkeren, want zij zullen door het Lam geleid worden tot de Fontein van Gelukzaligheid, om met al de vrijgekochten en verlost en te vieren het feest van Loofhutten. En de eeuwige Jehovah heeft alle tranen voor eeuwig afgedroogd. Dan zal de zaligheid ten hoogste toppunt stijgen, die bestaat in de kennis van het Volzalige Wezen, Joh. 17: 3. Daarin zijn wij de trappen van de heerlijkheid eens levendig opgehelderd. Al de hemelingen zijn vol van de kennis van God Drieëenig, zonder dat er gedachten in hun kunnen opkomen dat anderen meerder zaligheid kunnen bevatten. Dan zullen heerlijke dingen die van de stad Gods worden gesproken, vervuld worden: "al Mijn fonteinen zullen binnen u zijn." Amen.

Nazang: Psalm 69: 14.

